

รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
The Next Normal Adaptation Model for Community Enterprises
in the Food Processing and Product Groups in the Lower
Central Region

เปรมระพี อูยามาวีร์หิรัญ
PREMRAPHI OOAYMAWEERAHIRUN

คู่มือฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
The Next Normal Adaptation Model for Community Enterprises
in the Food Processing and Product Groups in the Lower
Central Region

เปรมระพี อูยามาวีรหิรัญ
PREMRAPHI OOAYMAWEERAHIRUN

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ชื่อคุณิพนธ์   รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนชนกลุ่มการแปรรูป
 และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ชื่อ นามสกุล   เปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ

ชื่อปริญญา   ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์)

สาขาวิชา   คหกรรมศาสตร์

คณะ   เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญากัทร กี่อาริโย

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม

คณะกรรมการสอบคุณิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบคุณิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

.....ประธานกรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสุทธิ หนักแน่น)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)

.....กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชญากัทร กี่อาริโย)

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร อนุมัติให้ับ
 คุณิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

.....คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)

วันที่ 31 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566

ชื่อคุณิพนธ์	รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง
ชื่อ นามสกุล	เปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ
ชื่อปริญญา	ปรัชญาคุณิบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์)
สาขาวิชา และคณะ	คหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2) สร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง 3) ทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประธานวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถาม แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือแบบประเมินความพึงพอใจ วิธีดำเนินการวิจัยโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการทดลองใช้คู่มือ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการศึกษาขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร มีดังนี้ 1) ผลการศึกษาขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่า รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 2. ด้านการบริหารจัดการ 3. ด้านการตลาด 4. ด้านภาวะผู้นำ 5. ด้านการผลิต 6. ด้านวัตถุดิบ 2) ผลการสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่า มีองค์ประกอบรอง 17 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ร่วมตัดสินใจ 2. ร่วมดำเนินการ 3. ร่วมติดตามและประเมินผล 4. ร่วมรับผลประโยชน์ 5. โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ 6. การบริหารทรัพยากร 7. การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง 8. ความรู้และทักษะด้านการตลาด 9. ช่องทางการจัดจำหน่าย 10. คุณลักษณะผู้นำ 11. การบริหารจัดการ 12. การวางแผนการผลิต 13. การดำเนินงานการผลิต 14. การควบคุมการผลิต 15. การจัดหาวัตถุดิบ 16. คุณภาพวัตถุดิบ 17. การเก็บรักษาวัตถุดิบ ความเหมาะสมรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีค่าเฉลี่ย 4.742 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด ความเหมาะสมคู่มือ

รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีค่าเฉลี่ย 4.771 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2. แนวทางการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง และ 3) ผลการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่า ความพึงพอใจการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}=4.735$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความเหมาะสมของคู่มือและการนำไปใช้ประโยชน์และด้านองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มือ ระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.701 และ 4.769 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การปรับตัววิถีชีวิตไป, วิสาหกิจชุมชน, กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร, ภาคกลาง

Dissertation Title	The Next Normal Adaptation Model for Community Enterprises in the Food Processing and Product Groups in the Lower Central Region
Author	Premraphi Ooaymaweerahirun
Degree	Doctor of Philosophy (Home Economics)
Major Program	Home Economics Faculty of Home Economics Technology
Academic Year	2023

ABSTRACT

This research aimed to 1) investigate the components that affected the next normal adaptation for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region; 2) develop the next normal adaptation model for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region; and 3) examine the manual of the next normal adaptation model for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region. This study was conducted and developed through both qualitative and quantitative research approaches. The sample included 365 community enterprise chairmen and members from the food processing and product groups in the lower central region. The research instruments included an in-depth interview form, a questionnaire, an evaluation form for model's and manual's suitability, and a satisfaction evaluation form. The research was conducted by using an in-depth interview, a focus group performed by the experts, and a trial for the manual. The data was examined using content analysis, frequency, percentage, and standard deviation.

The findings revealed that the following components affect the next normal adaptation for community enterprises in the food processing and product groups: 1) The study discovered six major factors influencing the next normal adaptation for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region, including: 1. member engagement, 2. management, 3. marketing, 4. leadership, 5. production, and 6. materials. 2) The results of developing the next normal adaptation model for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region revealed 17 secondary components, including 1. participating in decision-making, 2. participating in operations, 3. participating

in monitoring and evaluating, 4. participating in benefits, 5. structure, roles, and responsibilities, 6. resource management, 7. setting rules and agreements, 8. marketing knowledge and skills, 9. distribution channels, 10. leadership qualities, 11. management, 12. production planning, 13. production operations, 14. production control, 15. raw material procurement, 16. raw material quality, and 17. raw material storage. The suitability of the next normal adaptation model for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region was 4.742, which was at the most appropriate level. The suitability of the next normal adaptation manual for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region was 4.771, which was at the most appropriate level. The manual for the next normal adaptation for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region was divided into two sections: 1. the introduction of the next normal adaptation model for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region; and 2. guidelines for the next normal adaptation for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region. 3) The implementation of the next normal adaptation model for community enterprises in the food processing and product groups in the lower central region resulted in the highest degree of satisfaction ($\bar{X}=4.735$). When considering each aspect, it was found that the suitability of the manual and its usability, as well as the main and secondary components of the manual, were at the most satisfactory level of 4.701 and 4.769, respectively.

Keywords: Next Normal Adaptation, Community Enterprises, Food Processing and Product Groups, Central Region

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อาริโย อาจารย์ที่ปรึกษาดุชฎินิพนธ์หลัก ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิสุทธิ หนักแน่น ที่ได้ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบรวมทั้งให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัย ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาภ โสทรโยม อาจารย์ที่ปรึกษาดุชฎินิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาโดยตลอดระยะเวลาทำการศึกษา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.เขมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม ที่ได้ให้เกียรติเป็นประธาน กรรมการสอบ และแนะนำแนวทางในการดำเนินงานวิจัย

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ออบเชย วงศ์ทอง รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ ถนนวนแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัย เรืองธรรมสิงห์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณนนต์ แดงสังวาลย์ ที่สละเวลาในการเป็นผู้ทรงวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ และให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบคุณประธานวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์ที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึก และการตอบแบบสอบถาม ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม ศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ เจริญชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสธรรมา เครือเมฆ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญฤทัย วงศ์กำแหงหาญ ดร.สมฤกษ์ การวิวัฒน์ ดร.ปรีศนีย์ ทับใบแย้ม ดร.จรีมาศ ดีอำมาตย์ และประธานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ให้ความอนุเคราะห์เข้าร่วมประชุม สนทนากลุ่ม (Focus Group)

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

เปรมระพี อุยมาวีร์วิริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
Abstract	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
สารบัญตาราง	(8)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
1.5 กรอบแนวความคิด	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ	7
2.2 วิสาหกิจชุมชน	8
2.3 ภาคกลางตอนล่าง	23
2.4 การปรับตัววิถีถัดไป	35
2.5 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
3.1 การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	52
3.2 การสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	62
3.3 ทดลองใช้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	69
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล	74
4.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 ผลการสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	152
4.3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	178
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	186
5.1 สรุปผล	186
5.2 ข้อเสนอแนะ	189
เอกสารอ้างอิง	191
ภาคผนวก	200
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีนิพนธ์โดยการสัมภาษณ์	201
ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย	211
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีนิพนธ์โดยการใช้แบบสอบถาม	217
ภาคผนวก ง หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)	224
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นวิทยากรให้ความรู้โครงการ “การปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง”	230
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1	232
ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2	244
ภาคผนวก ซ เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3	253
ภาคผนวก ด การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	260
ภาคผนวก ต คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	264
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	325

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้ว จำแนกตามพื้นที่ระดับประเทศ (ทั้งหมด)	11
2.2	การวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการปรับตัว	38
3.1	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด 4 จังหวัดในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง	53
3.2	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัล วิสาหกิจชุมชนดีเด่น	54
3.3	การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีใหม่ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	59
3.4	การสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	65
3.5	การทดลองใช้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม การแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	71
4.1	ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลาง ตอนล่าง	75
4.2	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาค กลางตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการ	113
4.3	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านวัตถุดิบ	114
4.4	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการผลิต	116
4.5	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการตลาด	117
4.6	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านแรงงาน	118
4.7	ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจ ชุมชนดีเด่น	120
4.8	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนช่วงสถานการณ์ และหลังสถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19	121
4.9	ปัญหาและอุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจ ชุมชน	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.10	จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	129
4.11	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง	134
4.12	ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของเมทริกส์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อความถาม โดยการวิเคราะห์ KMO (The Kaiser-Meyer-Olkin) และสหสัมพันธ์ Bartlett's Test of Sphericity	137
4.13	ค่าการร่วมกันก่อนและหลังการสกัดองค์ประกอบ (Communality Analysis)	137
4.14	จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง	140
4.15	เมตริกซ์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน	140
4.16	เมตริกซ์องค์ประกอบหลังหมุนแกน	142
4.17	ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .500 ขึ้นไป	144
4.18	องค์ประกอบที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	147
4.19	องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ	148
4.20	องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตลาด	149
4.21	องค์ประกอบที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ	149
4.22	องค์ประกอบที่ 5 ด้านการผลิต	150
4.23	องค์ประกอบที่ 6 ด้านวัตถุดิบ	150
4.24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง	155
4.25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)	156

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการ (Management)	157
4.27	การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการตลาด (Marketing)	158
4.28	การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)	159
4.29	การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการผลิต (Production)	160
4.30	การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)	160
4.31	องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)	161
4.32	องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)	162
4.33	องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ด้านการบริหารจัดการ (Management)	163
4.34	องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการ (Management)	164
4.35	องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ด้านการตลาด (Marketing)	164
4.36	องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างด้านการตลาด (Marketing)	165
4.37	องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)	165
4.38	องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)	166

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.39	องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 5 ด้านการผลิต (Production)	166
4.40	องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการผลิต (Production)	167
4.41	องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 6 ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)	167
4.42	องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)	168
4.43	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ รูปแบบการปรับตัว วิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	170
4.44	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	174
4.45	เปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	180
4.46	จำนวนร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	181
4.47	ผลประเมินความพึงพอใจการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	182

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวความคิด	5
2.1	องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน	12
2.2	องค์ประกอบในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน	13
4.1	วิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าวทับสะแก	80
4.2	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์	84
4.3	วิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง	88
4.4	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	92
4.5	วิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง	96
4.6	วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด	100
4.7	วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	104
4.8	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระเช้าขาว	108
4.9	วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง	111
4.10	ไอเคนขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	146
4.11	(ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและ ผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	153
4.12	รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	169
4.13	คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและ ผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	173
4.14	การทดลองใช้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	179

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro community Enterprise: SMCE) เป็นธุรกิจชุมชนจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มีสมาชิกตั้งแต่ 7 คนขึ้นไปผลิตสินค้าหรือบริการเน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนและความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล มีการจัดจำหน่ายทั่วไป ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก ในปี พ.ศ.2564 วิสาหกิจชุมชนทั้งหมดมีจำนวน 91,971 แห่ง สมาชิกรวม 1,547,495 คน ประเภทกิจการที่น่าสนใจคือวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารจำนวน 12,556 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2563) มีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนและส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงต่อการสนับสนุนเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยวิสาหกิจชุมชนดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพันกัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการ โดยการนำความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรมาผลิตสินค้าหรือบริการ ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับชุมชนส่งผลให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (สุภาพร เพชรรัตน์กุล และคณะ, 2566) ซึ่งภาครัฐเองได้ตระหนักถึงความสำคัญและได้ให้การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561) ในการยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเพื่อประกอบธุรกิจการค้า โดยมีหลักการประเมินผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเป็น 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับปานกลาง และระดับต้องปรับปรุง ทำให้วิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยจำเป็นต้องยกระดับและเพิ่มศักยภาพตนเองในการเรียนรู้กฎระเบียบและการสร้างความยั่งยืนให้กับวิสาหกิจชุมชนภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและดำเนินการผลิตสินค้าหรือบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีความหลากหลายได้ ดังนั้น การที่วิสาหกิจชุมชนจะมีความเข้มแข็งได้นั้น ต้องมีแนวทางในการจัดการที่ทันสมัยเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจชุมชนในยุคปัจจุบันซึ่งต้องเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กังสดาล กนกหงษ์, 2561) สำหรับวิสาหกิจชุมชนพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง กลุ่ม 2 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร จากการศึกษาข้อมูลพบว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในเขตภาคกลางตอนล่างเป็นชุมชนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนเพื่อความยั่งยืนเนื่องจากจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่มีการแปรรูปอาหารในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและธุรกิจประเภทนี้มีโอกาสเติบโตอย่างมากในอนาคต

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาที่ผ่านมา คือ การเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 โดยในช่วงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ปรากฏการณ์ก้าวผ่านจาก “New Normal” ไปสู่ “Next

Normal” เป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลที่ประชาชนทุกภาคส่วนต้องเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตตลอดจนการดำเนินธุรกิจที่มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มช่องทางการทำธุรกิจออนไลน์ นอกจากนี้การดำเนินชีวิตในโลกยุค Next normal จะมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัยเป็นสำคัญ เทคโนโลยีจึงถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อ “ลดการสัมผัส” เป็นการสนับสนุนให้เกิดระบบที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลในการพัฒนาธุรกิจและการให้บริการ และเป็นการสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (เสกสันต์ พันธุ์บุญมี, 2564) เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ดิจิทัลในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) และผลกระทบจากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม ทุกองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจในทุกระดับ ไม่เว้นแม้แต่วิสาหกิจชุมชนที่ต่างได้รับผลกระทบและจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศควรเป็นการมองทุกภาคส่วน ทั้งนี้หากเศรษฐกิจระดับฐานรากมีความเข้มแข็งแล้วก็จะส่งผลต่อเศรษฐกิจในระดับถัดขึ้นไปด้วย เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการเชื่อมโยงระหว่างฐานรากเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นภายใต้บริบทสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ อาศัยทั้งภูมิปัญญา การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น การตลาดและประสิทธิภาพต่าง ๆ ที่สามารถผลิตสินค้าและบริการก่อให้เกิดอัตลักษณ์เฉพาะชุมชนนั้น เมื่อการรวมกันเป็นวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งก็สามารถสร้างความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชนและอาจยกระดับการแข่งขันในตลาดให้สูงขึ้นได้ในอนาคต (ทศพร แก้วขวัญไกร, 2560) ดังนั้นจากข้อมูลที่ได้รวบรวมทำให้เห็นถึงความสำคัญ ปัญหา และอุปสรรคในสถานการณ์ปัจจุบันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีแนวความคิดที่จะศึกษารูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลที่ได้มาสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปสำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และนำคู่มือรูปแบบการปรับต่วนั้นไปทดลองใช้ แนวโน้มของรูปแบบ การบริหารจัดการในช่วงวิถีชีวิตถัดไป ที่ได้ศึกษานี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการการดำเนินงานของวิสาหกิจหากเกิดโรคระบาดร้ายแรงในอนาคต และนำไปสู่การบริหารจัดการยุคเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Human Resource หรือ Digital HR) เป็นแนวทางให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยที่นำไปสู่ความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.2.3 เพื่อทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยนี้ผู้ศึกษาจะแบ่งขอบเขตของการศึกษาเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยศึกษาในเนื้อหา ดังนี้

1.3.1.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ
- 2) วิสาหกิจชุมชน
- 3) การปรับตัววิถีถัดไป

1.3.1.2 ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ข้อมูลสภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง ประจำปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2565

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ

1) ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ประธานวิสาหกิจชุมชน/รองประธานวิสาหกิจชุมชน/ เลขาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 18 แห่ง โดยทำการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดภาคกลางตอนล่างร้อยละ 50 มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 9 แห่ง ซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564

2) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ ในด้านการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 คน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ในปี พ.ศ.2560 - พ.ศ.2565 จำนวน 7 แห่ง แห่งละ 1 คน

1.3.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ

1) ประชากร ได้แก่ ประธานวิสาหกิจชุมชน/ รองประธานวิสาหกิจชุมชน/ เลขาวิสาหกิจชุมชน/ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 230 คน ในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 4 จังหวัด โดยมีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารจำนวน 24 แห่ง ดังนี้

1.1) วิชาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลาง
ตอนล่าง 2 รวมจำนวน 24 แห่ง มี 4 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี
จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานวิชาหกิจชุมชน/ประธานวิชาหกิจชุมชน/
รองประธานวิชาหกิจชุมชน/ เลขาวิชาหกิจชุมชน/ กรรมการและสมาชิกวิชาหกิจชุมชนกลุ่ม
การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร โดยการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการร่างรูปแบบการปรับตัว
วิถีถัดไปของวิชาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2 โดยการเลือก
แบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเจาะจงกลุ่มวิชาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์
อาหารที่ได้รับรางวัลวิชาหกิจชุมชนดีเด่น

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้จะดำเนินการวิจัยในพื้นที่ในจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน
4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และ
จังหวัดสมุทรสาคร

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลาการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2565 ถึงเดือนพฤษภาคม
พ.ศ. 2566

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 วิชาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร หมายถึง การรวมกลุ่มของ
สมาชิกที่อยู่ร่วมกันในชุมชน เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล และต้องไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน
เพื่อดำเนินกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อเป็นสินค้าของ
ชุมชนในการสร้างรายได้ สามารถพึ่งพาตัวเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

1.4.2 วิชาหกิจชุมชนดีเด่น หมายถึง วิชาหกิจชุมชนที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี
มีแนวโน้มการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถเป็นต้นแบบการดำเนินงานแก่วิชาหกิจชุมชนอื่นในการเรียนรู้
วิธีคิด และการแก้ไขปัญหา ระบบการดำเนินงานหลักของวิชาหกิจชุมชนต้นแบบจะมีลักษณะเด่น
(สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิชาหกิจชุมชน, 2556)

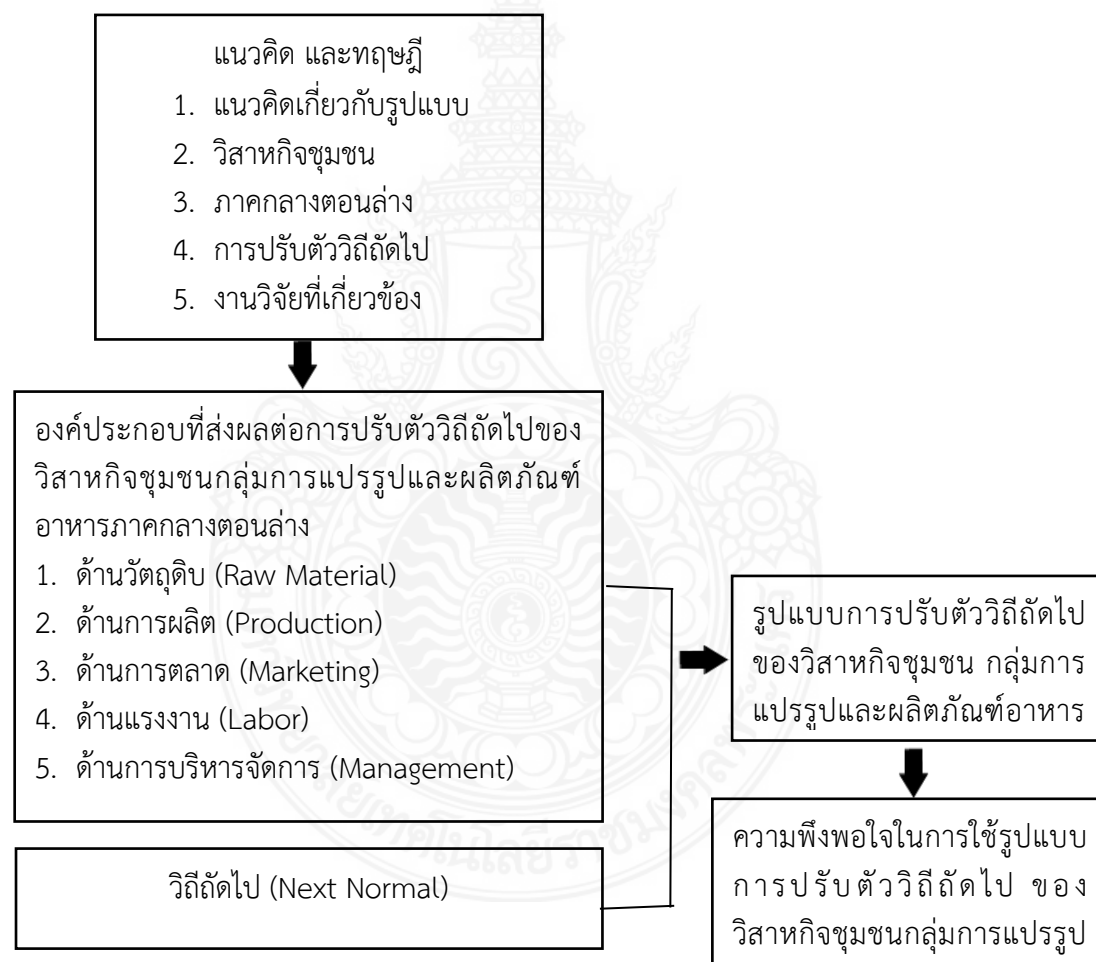
1.4.3 ผู้ประกอบการวิชาหกิจชุมชน หมายถึง บุคคลผู้จัดตั้งธุรกิจด้วยตนเอง สามารถ
ยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ และมีการพัฒนาธุรกิจของตนเองให้เจริญก้าวหน้า
แสวงหาโอกาสทางธุรกิจและส่งมอบสินค้า หรือบริการให้กับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างผลกำไร
กลับสู่ธุรกิจของตน

1.4.4 จังหวัดภาคกลางตอนล่าง หมายถึง จังหวัดในภาคกลางตอนล่างกลุ่ม 2 ได้แก่
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร
(ราชกิจจานุเบกษา, 2560) เป็นจังหวัดพื้นที่การให้บริการวิชาการกับชุมชนของมหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.4.5 การปรับตัววิถีถัดไป หมายถึง การปรับตัวในการปฏิบัติงานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

1.4.6 คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง เอกสารแนวทางการปฏิบัติการใช้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ซึ่งประกอบด้วย การแนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง และแนวทางการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรหลัก

1.5 กรอบแนวความคิด

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่เหมาะสมและผลการศึกษาที่คาดว่าจะ เป็นประโยชน์ ดังนี้

1.6.1 ประธานวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ อาหาร ภาคกลางตอนล่าง สามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการปรับตัววิถีถัดไปเพื่อให้วิสาหกิจ ชุมชนอยู่รอดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการนำรูปแบบและคู่มือการปรับตัววิถีถัดไป ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็น แนวทางในการปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้เขียนไว้ในคู่มือ

1.6.2 หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ไปประยุกต์ใช้กำหนดแนวทาง การปรับตัววิถีถัดไปในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มองค์กรชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เกิด การปรับตัวที่เหมาะสมภายใต้สถานการณ์การต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยมีการกำกับและติดตาม การดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้นำคู่มือไปใช้มีการปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลาง ตอนล่าง โดยมีรายละเอียดของแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ
- 2.2 วิสาหกิจชุมชน
- 2.3 ภาคกลางตอนล่าง
- 2.4 การปรับตัววิถีชีวิตไป
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

2.1.1 ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบหรือโมเดล (Model) ได้เข้ามามีบทบาทในงานวิจัย ซึ่งมักใช้คำว่า รูปแบบแบบจำลอง ต้นแบบ แบบแผน วงจร ตัวแบบ เป็นต้น สำหรับความหมายของรูปแบบ มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2541) รูปแบบ หมายถึงโครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้น รูปแบบจึงมีมากกว่าหนึ่งมิติหลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2544) รูปแบบ คือวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิดความเข้าใจตลอดทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิแผนผังต่อเนื่อง หรือสมการ ทางคณิตศาสตร์ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราว หรือ ประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

ทิตนา แคมมณี (2556) รูปแบบ เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผังไดอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้นรูปแบบเป็นเครื่องมือ ทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์

รัตนะ บัวสนธ์ (2552) ให้ความหมายของรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

- 1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์ไม่สมบูรณ์เหมือนของ

จริงรูปแบบ ในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ เป็นต้น

2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปร หรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”

3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่งรูปแบบใน ความหมายนี้บางทีเรียกกันว่า ภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบ การสอน รูปแบบการบริหารรูปแบบการประเมิน เป็นต้น จากความหมายของรูปแบบดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน ค่าโครงสร้าง สิ่งที่ต้องการศึกษา โดยแสดงโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ สรุปความหมายของรูปแบบ คือรูปแบบ หรือโมเดล (Model) แบบจำลอง ต้นแบบ แบบแผนโครงสร้างของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบจึงอาจมีมากกว่าหนึ่งตัวแปร และ ตัวแปรอาจมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

2.1.2 องค์ประกอบของรูปแบบ

นักการศึกษาได้อธิบายองค์ประกอบของรูปแบบมี 4 องค์ประกอบดังนี้ ฮัสเซน และ โปสเล็ทเวท (Husen & Postlethwaite, 1994) และทิสนา แชมมณี (2556)

2.1.2.1 รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ / สังเกตได้

2.1.2.2 มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุอธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น / ปรากฏการณ์เชิงสาเหตุที่กำลังศึกษาและอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา

2.1.2.3 รูปแบบช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอด ความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา / ช่วยสืบเสาะความรู้

2.1.2.4 รูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง

2.1.3 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

Keeves (1988) กล่าวว่ารูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด 4 ประการ คือ

2.1.3.1 รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่า ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship)

2.1.3.2 รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น สามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

2.1.3.3 รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

2.1.3.4 รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ เป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

2.2 วิสาหกิจชุมชน

2.2.1 ความหมายวิสาหกิจชุมชน

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2548) ให้คำจำกัดความหมายของวิสาหกิจชุมชนตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548

หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็ นนิติบุคคล ในรูปแบบใด หรือไม่เป็ นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

วรรณพงศ์ ช่วยรักษา (2560) วิสาหกิจชุมชน หมายถึงกิจกรรมชุมชนโดยชุมชนเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทุนทางสังคมของชุมชนในการดำเนินกิจการ เพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนการเสริมสร้างภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างโอกาสและรายได้ของชุมชนฐานรากให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

สมเกียรติ สุทธิธรรมากร (2560) วิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประกอบการของคนในชุมชน ซึ่งมีการดำเนินงานโดย หลักการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการวิเคราะห์สภาพ ชุมชนเพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน รวมทั้งนำทุนที่มีอยู่ของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้โดยผลตอบแทนที่ได้จากการทำวิสาหกิจชุมชนนั้นจะต้อง กลับคืนสู่ชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง

จงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์ (2556) วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็ นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็ นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพัฒนาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

สรุปความหมายของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจการของชุมชนเพื่อประโยชน์ของคนในชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ ที่ดำเนินการโดยบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

2.2.2 รูปแบบของวิสาหกิจชุมชน

รูปแบบของวิสาหกิจชุมชนนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 การแปรรูปหรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผลผลิตภายในชุมชนเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต

รูปแบบที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์เข้ากับผลผลิตทางการเกษตร พัฒนาสู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณค่าและมูลค่าเพิ่มขึ้น เช่น ยาสมุนไพร หัตถกรรมพื้นบ้าน และแหล่งท่องเที่ยว

รูปแบบที่ 3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนและองค์กรเครือข่าย เช่น น้ำปลา กะปิปุ๋ย เครื่องมือทางการเกษตร

รูปแบบที่ 4 การพัฒนาระบบการตลาด การบริการและสวัสดิการชุมชน เช่น ร้านค้า แหล่งนันทนาการและศูนย์สุขภาพ

2.2.3 ประเภทของวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2548) แบ่งวิสาหกิจชุมชนแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน เป็นการผลิตเพื่อใช้ในท้องถิ่นเป็นหลัก มีอยู่ 5 ชนิด คือ ข้าว อาหาร สมุนไพร ของใช้ ปุ๋ย ซึ่งอยู่ในขีดความสามารถที่ทำได้ของชาวบ้านทั่วไป เป็นของกินของใช้ในชีวิตประจำวัน มีมูลค่ามากกว่าครึ่งของค่าใช้จ่ายทั้งปีของแต่ละครัวเรือนโดยชาวบ้านทั้งที่อยู่ใกล้เมืองหรือไกลเมืองสามารถซื้อกินซื้อใช้ได้

2) วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า เป็นวิสาหกิจชุมชนที่สามารถนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดใหญ่ได้เพราะผลิตภัณฑ์มีลักษณะเฉพาะตัว มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์บางชนิดอาจมีสูตรเฉพาะหรือมีคุณภาพในระดับมาตรฐาน สามารถแข่งขันกับผลิตภัณฑ์หรือสินค้าทั่วไปได้ ผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นประเภทหนึ่งของวิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า

กฤษณา นิลศรี (2545) ได้แบ่งวิสาหกิจชุมชนเป็น 3 ประเภทดังนี้

1) วิสาหกิจชุมชนทดแทนการพึ่งพาภายนอกชุมชน หมายถึง กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เน้นการลดรายจ่ายของเกษตรกรและชุมชน

2) วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลผลิตและทรัพยากร หมายถึง ชุมชนผลิตทางการเกษตรและมีการประกอบการเพื่อนำผลผลิตและทรัพยากรมาสร้างผลผลิต

3) วิสาหกิจชุมชนบริการ หมายถึง การประกอบการที่เกิดจากทักษะภูมิปัญญา และความคิด สร้างสรรค์เพื่อให้บริการกับเกษตรกรในครอบครัว ชุมชน และบุคคลทั่วไป

ส่วนวิสาหกิจชุมชนในต่างประเทศนั้น Osborne (2006) ได้แบ่งวิสาหกิจชุมชนในสหราชอาณาจักร เป็น 3 ประเภท คือ

1) ธุรกิจของชุมชน (Community businesses) ซึ่งมีชุมชนเป็นเจ้าของและควบคุมการดำเนินการ มีจุดประสงค์ที่สำคัญคือ สนับสนุนทางการเงินและการพึ่งตนเองของชุมชน ซึ่งหมายถึงในระยะยาวต้องมีรายได้พอเพียงกับรายจ่าย สามารถดำเนินการได้เองโดยไม่ต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรสาธารณะ

2) กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ของชุมชน (Community credit unions) ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์กับ สมาชิกในชุมชนทั้งการออมทรัพย์และการกู้ยืม และถึงแม้จะเป็นองค์กรที่ไม่มีผลกำไร แต่ต้องปฏิบัติ ตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

3) ระบบการค้าและแลกเปลี่ยนในระดับท้องถิ่น (Local Exchange Trading System LETS) เป็นวิธีการหนึ่งในการที่สนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ โดยการสร้างระบบเครดิตขึ้นเพื่อใช้แทนตัวเงินในการแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกในท้องถิ่น ระบบเครดิตนี้อาจอยู่ในรูปของสกุลเงินที่สร้างขึ้นเองในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างสมาชิกที่อยู่ในระบบการแลกเปลี่ยนของท้องถิ่นนั้น ๆ

ตารางที่ 2.1 สรุปประเภทกิจการของวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้ว จำแนกตามพื้นที่ระดับประเทศ (ทั้งหมด)

ลำดับ	ประเภทกิจการ	จำนวนแห่ง
กลุ่มผลิตภัณฑ์		
1	การผลิตพืช	37,985
2	การผลิตปศุสัตว์	27,776
3	การผลิตประมง	4,817
4	การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร	13,662
5	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า	7,840
6	เครื่องจักรสาน	4,134
7	ดอกไม้ประดิษฐ์	930
8	เครื่องจักรกล	89
9	ของชำร่วย/ของที่ระลึก	1,021
10	ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	3,485
11	เครื่องตี	3,200
12	เครื่องประดับ/อัญมณี	181
13	เครื่องมือ/เฟอร์นิเจอร์	1,141
14	เครื่องหนัง	147
15	การผลิตปัจจัยการผลิต	9,238
16	เครื่องปั้น	273
17	สิ่งประดิษฐ์จากโลหะ	167
18	การผลิตสินค้าอื่น ๆ	7,481
กลุ่มบริการ		
1	ร้านค้าชุมชน	2,006
2	ออมทรัพย์ชุมชน	3,819
3	ท่องเที่ยว	1,818
4	สุขภาพ	585
5	ซ่อมเครื่องจักรกล	39
6	บริการอื่น ๆ	7,887

ที่มา: ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2564)

2.2.4 องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2556)

จินตนา กาญจนวิสุทธิ (2558) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน มี 7 องค์ประกอบ

1) ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการหลักอาจมีบุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในลักษณะของการถือหุ้นได้เพื่อการมีส่วนร่วม ร่วมมือและให้ความช่วยเหลือแต่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้นใหญ่ที่จะทำให้อำนาจในการตัดสินใจ

2) ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชนเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุดแต่อาจนำวัตถุดิบบางส่วนมาจากภายนอกได้

3) ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมโดยชุมชน ชุมชนมีความรู้ มีภูมิปัญญา หากชุมชนมีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมชุมชนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยไม่เลียนแบบหรือแสวงหาสูตรสำเร็จจากแหล่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาศักยภาพของชุมชน

4) มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับภูมิปัญญาสากลฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานทุนที่สำคัญเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยประยุกต์ให้ผสมผสานกับความรู้ภูมิปัญญาสากล

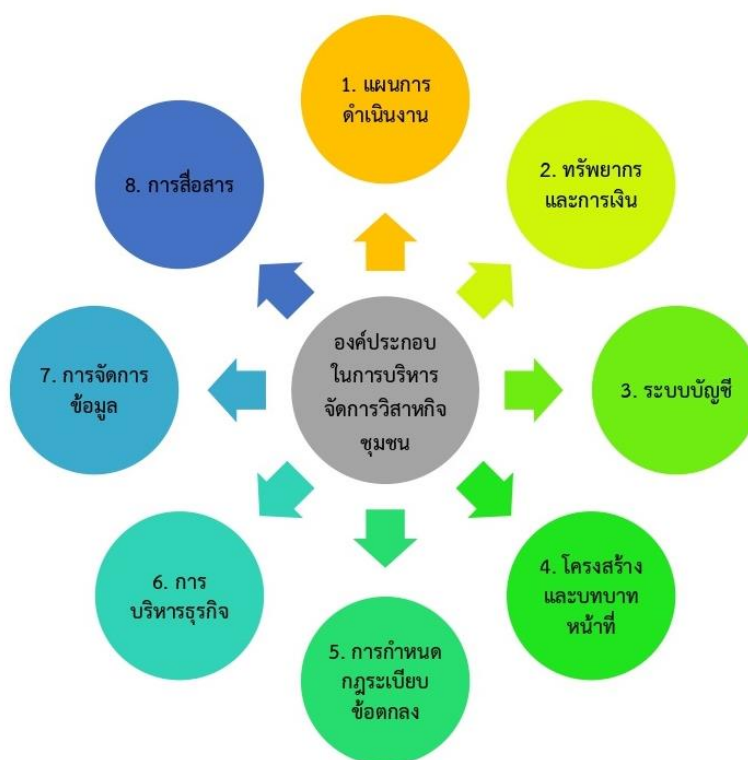
5) มีการดำเนินการแบบบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ คือมีหลายประสานและผนึกกำลังและเกื้อกูลกัน

6) มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจของกระบวนการพัฒนาเพื่อให้เกิดความคิดเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เป็นวิสาหกิจชุมชนบนฐานความรู้

7) มีการพึ่งพาตนเอง เป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดของการประกอบการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับแนวคิดองค์ประกอบของวิสาหกิจชุมชน คือ ชุมชนเป็นเจ้าของ และเป็นผู้ดำเนินการหลัก โดยชุมชนมีความคิดเริ่มสร้างสรรค์ที่ใช้กระบวนการเรียนรู้และการผลิตที่ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการเชื่อมโยงกิจกรรมเข้าด้วยกัน

2.2.5 การบริหารและจัดการวิสาหกิจชุมชน

การบริหารจัดการเป็นหัวใจของการดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ทั้งระดับพื้นฐานก้าวหน้า หรือระดับเครือข่าย จะประสบความสำเร็จได้ด้วยการ บริหารจัดการอย่างมืออาชีพ ทั้งกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบในการบริหารจัดการ 8 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2556)

ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน
ที่มา: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2556)

1) ด้านแผนการดำเนินงาน การกำหนดแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งไปสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนโดยกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืน ควรมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1.1) ลักษณะแผนและกิจกรรมมีเหตุผลสอดคล้องเหมาะสมกับเงื่อนไขของชุมชน
- 1.2) มีการกำหนดแผนควบคุมหรือแผนบริหารความเสี่ยง หรือแผนการเตรียมความพร้อมรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ
- 1.3) มีการทบทวนและปรับปรุงแผนให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอของกรรมการและสมาชิก
- 1.4) มีการกำหนดแนวทางการประสานแผนกับหน่วยงานภาคีที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมที่วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์

2) ด้านทรัพยากรและการเงิน วิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรให้แผนงานที่กำหนดบรรลุวัตถุประสงค์ มีการกำหนดที่มาของทรัพยากรและเงินทุนที่ชัดเจน รวมทั้งสามารถใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพสูงสุด

3) ด้านระบบบัญชีวิสาหกิจชุมชนต้องมีการบริหารจัดการระบบบัญชีตามความเหมาะสมของระดับการพัฒนา โดยต้องมีการบันทึกบัญชี การปิดบัญชีได้ถูกต้องตามเวลา มีการเปิดเผยข้อมูลการเงินในระบบบัญชีให้สมาชิกทราบอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากข้อมูลบัญชีในการประกอบการตัดสินใจวางแผนดำเนินการ

4) ด้านโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการของคณะบุคคล ดังนั้นการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับการประกอบการ และความจำเป็นของแต่ละวิสาหกิจชุมชน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกแห่ง รวมทั้งการบริหารจัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่

5) ด้านการกำหนดกฎระเบียบข้อตกลง วิสาหกิจชุมชนไม่ได้ดำเนินการโดยบุคคลเพียงคนเดียว การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนจึงต้องมีการตกลงในการกำหนดข้อบังคับการอยู่ร่วมกัน โดยเป็นกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่สมาชิกเห็นชอบร่วมกันเหมาะสมพอดีกับสถานะของแต่ละวิสาหกิจชุมชน และมีระบบควบคุมให้สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อตกลงที่กำหนด และนอกจากข้อบังคับทั่ว ๆ ไปแล้วต้องให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน

6) ด้านการบริหารธุรกิจ ทั้งวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นฐานหรือก้าวหน้า โดยเน้นความต้องการของ “ลูกค้า” เป็นหลัก “ลูกค้า” ของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ผู้ใช้สินค้าหรือบริการ โดยอาจเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเอง ในกรณีผลิตเพื่อลดรายจ่าย ป้องกันการไหลออกของเงินหรือทรัพยากร หรือเป็นลูกค้าทั้งภายในหรือภายนอกชุมชน กรณีวิสาหกิจชุมชนก้าวหน้าเพื่อเพิ่มรายได้ไม่ว่าจะเป็นบริหารธุรกิจในระดับใด วิสาหกิจชุมชนต้องคำนึงถึงประเด็นหลัก คือ มีการตรวจสอบควบคุมคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ มีฐานคิดในการกำหนดราคาอย่างมีเหตุผล มีการกำหนดปริมาณการผลิตที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน (ตลาดวิสาหกิจชุมชน หมายถึง ทั้งสมาชิกและตลาดภายนอก) มีการเชื่อมโยงบริหารเครือข่ายทั้งเครือข่ายการผลิต การตลาด วัตถุดิบ และเครือข่ายทุกด้านที่จำเป็น คำนึงถึงการจัดสรรกำไรเพื่อเป็นผลตอบแทนและสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน

7) ด้านการจัดการข้อมูลวิสาหกิจชุมชนที่ดีและต้องการความยั่งยืนในการประกอบการต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการข้อมูล โดยมีประเด็นหลัก คือ การรวบรวมจัดเก็บอย่างเป็นระบบ สะดวกในการใช้งาน ข้อมูลมีคุณภาพเหมาะสม พอเพียง ทันสมัย เป็นปัจจุบัน และมีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

8) ด้านการสื่อสาร การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเป็นการประกอบการโดย กลุ่มคน ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องมีการบริหารจัดการเพื่อการสื่อสารภายในสมาชิกด้วยกัน และการสื่อสารกับภายนอกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งการสื่อสารมีประเด็นที่วิสาหกิจชุมชนต้องบริหารให้เกิดประสิทธิภาพใน 3 ประเด็น คือ ระบบ วิธีการ และความต่อเนื่อง

นิภาพรรณ เจนสันติกุล (2562) ได้กล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1) ปัญหาด้านวัตถุดิบ (Raw Material) เนื่องจากวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมีจำกัด ดังนั้น เมื่อกิจการขยายตัวความต้องการในผลผลิตมีมากขึ้น ปัญหาอันเกิดจากการขาดแคลนวัตถุดิบจึงตามมา ทำให้ราคาของวัตถุดิบสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุน (Cost) ในการผลิต นอกจากนี้การที่วัตถุดิบที่อาจหาได้ในท้องถิ่นนั้นมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อความต้องการในผลผลิต

2) ปัญหาด้านการผลิต (Production) โดยส่วนใหญ่แล้วมักเป็นปัญหาที่เกิดจากประสิทธิภาพในการผลิตเนื่องจากการผลิตในระดับชุมชนเป็นการผลิตที่มีขนาดเล็กเป็นการผลิตที่อาศัยเทคโนโลยีอย่างง่าย ทำให้ผลผลิตที่ได้ดีด้วยคุณภาพ นอกจากนี้ การที่ผู้ผลิตขาดความรู้ความสามารถในการผลิตมีส่วนทำให้ผลผลิตที่ได้นั้นไม่ตรงกับความต้องการของตลาด

3) ปัญหาด้านการตลาด (Marketing) เนื่องจากระดับการผลิตนั้นเป็นการผลิตในระดับชุมชนที่อาศัยแรงงานราคาถูก อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ ทำให้การตลาดธุรกิจชุมชนเป็นการตลาดที่มีขนาดเล็ก ขณะที่ในปัจจุบันนี้มีการแข่งขันค่อนข้างสูงจากธุรกิจภายนอกโดยเฉพาะธุรกิจที่มีขนาดใหญ่กว่า เนื่องจากธุรกิจขนาดใหญ่มีการผลิตในปริมาณมากทำให้ต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตต่ำกว่าธุรกิจที่มีขนาดเล็ก ประกอบกับระบบคมนาคมขนส่งในปัจจุบันมีความสะดวก ทำให้การเข้าไปแข่งขันของธุรกิจภายนอกมีความเป็นไปได้สูง

4) ปัญหาด้านแรงงาน (Labor) เนื่องจากธุรกิจชุมชนนั้นเกิดขึ้นในชนบท ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ดังนั้น ในช่วงที่เป็นฤดูกาลผลิตชาวบ้านจึงต้องผันแรงงานจากการทำงานในธุรกิจชุมชนไปทำการเพาะปลูก ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงาน แม้ว่า การขาดแคลนแรงงานนี้จะเป็นการขาดแคลนแรงงานในระยะสั้น แต่การที่ธุรกิจชุมชนต้องประสบกับภาวะหยุดชะงักนี้ส่งผลกระทบต่อการทำงาน ในทางตรงกันข้าม หากชาวบ้านไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้อันเป็นสาเหตุมาจากสภาพภูมิอากาศ ชาวบ้านบางส่วนยินดีที่จะโยกย้ายแรงงานเข้าไปทำงานในเมืองเนื่องจากได้รับค่าตอบแทนที่สูงกว่า

5) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ (Management) เนื่องจากการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนนั้น สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ดังนั้น สมาชิกจึงต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอในการร่วมกันบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำชุมชนจะต้องมีทักษะทางการบริหาร มีเวลาเพียงพอที่จะเอาใจใส่กับธุรกิจชุมชน หรือหากกล่าวโดยสรุป คือ ผู้นำควรมีวิสัยทัศน์ที่

กว้างไกล ที่สำคัญที่สุด คือ ต้องมีความซื่อสัตย์และตั้งใจจริงในการร่วมทำธุรกิจชุมชน ไม่เพียงเฉพาะผู้นำเท่านั้นแต่รวมไปถึงสมาชิกทุกคนเพื่อให้การดำเนินงานของธุรกิจชุมชนสามารถดำเนินต่อไปได้

6) ปัญหาด้านเงินทุน (Financing) เนื่องจากธุรกิจชุมชนเป็นการจัดตั้งที่เกิดจากความร่วมมือจากสมาชิกเป็นหลัก ทำให้เงินทุนที่จะใช้ในการประกอบธุรกิจมีจำกัดประกอบกับธุรกิจชุมชนมีข้อจำกัดในเรื่องของการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินในระบบ เนื่องจากไม่มีหลักประกัน และแม้จะมีหลักประกันอยู่บ้างแต่อาจไม่พอเพียงตามข้อกำหนดของสถาบันการเงิน

7) ปัญหาด้านนโยบาย (Policies) สำหรับปัญหาในด้านนโยบายนี้มักเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับภาครัฐ เนื่องจากโครงสร้างของระบบราชการมีความซับซ้อนหลายขั้นตอน ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน นอกจากนี้การที่ภาครัฐให้สิทธิพิเศษต่างๆ เช่น การได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment: (BOI) ทำให้ผู้ประกอบการรายเล็กรวมทั้งธุรกิจชุมชนเสียเปรียบ

2.2.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน

ขวัญใจ สีสังข์ (2545) ได้อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชนมีด้วยกัน 9 ประการดังนี้

1) ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน กิจกรรมธุรกิจที่ต้องอาศัยการตลาดจะต้องเริ่มต้นจากนำ เงินไปลงทุน ทำการผลิต ทำการค้า ได้รายได้กลับมาเป็นเงินก้อนใหญ่กว่าเดิมในกรณีที่มีกำไร เงินลงทุนในการทำธุรกิจมีมาจาก 3 แหล่ง คือ เงินทุนตนเอง เงินทุนกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ และเงินทุนที่ได้มาจากการระดมทุนจากคนในชุมชนเอง ถ้าเป็นเงินทุนจากการระดม วิสาหกิจในชุมชนมีโอกาสเติบโตได้ดีกว่ากรณีเงินทุนจากการกู้ยืม

2) ปัจจัยด้านการตลาด เกี่ยวข้องกับความสามารถในการประมาณอุปสงค์ อุปทานได้ และต้องรู้ว่าจะนำสินค้าที่ผลิตได้ไปขายที่ไหน แลขายอย่างไร วิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จจะเป็นกลุ่มที่มีคู่ค้าที่แน่นอนและพอเพียง หมายถึง คู่ค้าที่เป็นผู้ค้าส่งที่สามารถรับสินค้าได้คราวละมาก ๆ ส่วนการค้าปลีกเป็นการค้าที่ไม่มีคู่ค้าที่แน่นอน กลุ่มชุมชนที่มีตลาดแน่นอนเพียงพอจะเป็นกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนที่ยืนอยู่ได้ เติบโตได้ พร้อมกับมีการขยายกิจการ ปัจจัยด้านการตลาดเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน ตลาดจึงเป็นหัวใจของการผลิตเป็นตัวนำการผลิต ช่องทางการตลาดจึงมีความสำคัญยิ่ง

3) ปัจจัยด้านการผลิต การจะผลิตอะไร ผลิตอย่างไร ต้องผ่านการวิเคราะห์ทั้งอุปสงค์ และอุปทานในตลาด ความชำนาญของผู้ผลิตเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญพอ ๆ กับโอกาสทางการตลาด การผลิตในชุมชนที่มีต้นทุนการผลิตไม่สูง พร้อมกับผู้ผลิตมีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ สามารถได้รับ ผลผลิตที่มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในตลาดได้ การผลิตที่จะประสบผลสำเร็จต้องสอดคล้องกับ โอกาสทางการตลาด และผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด

4) ปัจจัยด้านบริหารและจัดการ มี 3 ด้านที่สำคัญคือ ด้านระบบเงิน ระบบงาน และด้านระบบบุคลากร ด้านระบบเงินหมายถึงความสามารถในการระดมทุนและสะสมทุน โดยเมื่อสามารถ ระดมทุนและสะสมทุนได้แล้วต้องสามารถบริหารกระแสเงินไหลเข้าและไหลออกได้ เพื่อควบคุมให้ เกิดสภาพคล่องทางการเงิน หากการบริหารการเงินที่ไม่รัดกุม ใช้เงินอย่างขาดประสิทธิภาพจะนำไปสู่ ความล้มเหลวในวิสาหกิจ ส่วนด้านระบบงาน วิสาหกิจชุมชนที่

ประสบผลสำเร็จต้องจัดโครงสร้างการบริหาร มีการแบ่งส่วนงานเพื่อการควบคุม กำกับอย่างชัดเจน สำหรับด้านระบบบุคลากร พบว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีสายงานบังคับบัญชาที่ชัดเจน เนื่องจากบุคลากรที่เป็นลูกจ้าง มีน้อย บุคลากรของกลุ่มส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกและกรรมการ ดังนั้น การสั่งการ การบังคับบัญชา การให้คุณให้โทษจึงไม่ค่อยมี ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนในด้านระบบบุคลากรจึงขึ้นอยู่กับ ผู้บริหารและสมาชิก มีสัจจะ คุณธรรมและมีความเสียสละ

5) ปัจจัยด้านผู้นำ ชาวชนบทส่วนใหญ่มักขาดแคลนผู้นำ ผู้นำมักเกิดขึ้นโดยธรรมชาติเกิดจาก ผู้ประสบผลสำเร็จในอาชีพ ความมีบารมี มีความรู้ มีฐานะ เป็นที่พึ่งพาของคนในสังคมได้ วิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จมักอยู่ใต้การนำของบุคคลเหล่านี้ วิสาหกิจชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ ในอาชีพมักเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน ช่วยให้ง่ายต่อการระดมทุน กิจการสามารถขยายตัวได้รวดเร็ว มีความมั่นคงและมีโอกาสสูงที่จะประสบกับความผลสำเร็จ

6) ปัจจัยด้านแรงงาน แรงงานในวิสาหกิจชุมชนที่เป็นลูกจ้างส่วนใหญ่มีน้อย โดยมากเป็น ประเภททำงานให้ตัวเอง (Self-Employed) ภายใต้ครอบครัวของตน ปัจจัยด้านแรงงานส่วนมาก พบว่าเป็นแรงงานที่มีความรู้ต่ำ ขาดทักษะและประสบการณ์จึงเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ถ้าเป็นแรงงานฝีมือและเป็นคนรุ่นใหม่มักจะอพยพเข้าไปทำงานในเมือง หรือผ่านอุตสาหกรรมแรงงานในวิสาหกิจ ชุมชนจึงต้องอาศัยแรงงานของคนรุ่นพ่อแม่

7) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิก การเกิดขึ้น การคงอยู่ การเติบโตและยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของชุมชน ต้องร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันทำ และร่วมกันรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะกินความถึง การระดมทุนการใช้ทุนที่ระดมมา ซึ่งทุนดังกล่าวคือ เงินทุน ดังนั้น การมีส่วนร่วมระดมทุนจึงหมายถึง การร่วมมือ ถือหุ้ร่วมลงทุนและการนำทุนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่กล่าวมาเป็นปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่นำพาให้วิสาหกิจชุมชนประสบผลสำเร็จ ขณะเดียวกันการมีส่วนร่วมอย่างเอาการเอางาน เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสามารถพึ่งตนเองได้

ความหมายของการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของงานนั้น ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุดโดย มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ดังนี้

Cohen and Uphoff (1980) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน คือการมีส่วนร่วมใน การวางแผนตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นขั้นเริ่มต้นของการมีส่วนร่วม โดยประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมายกำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธี ติดตามและประเมินผลและการร่วมตัดสินใจ

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและการบริหาร การใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการประสานงานจัดสรรควบคุมทางการเงินและบริการ

3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์ จากชุมชนในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือส่วนร่วมก็ได้

4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบ กิจกรรมทั้งหมดภายในขอบเขตที่เหมาะสม

สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมคือ การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง ผู้ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย ที่เข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการวางแผนตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์และการประเมินผล

1) ปัจจัยเกี่ยวกับระเบียบและข้อบังคับขององค์กร ระเบียบข้อบังคับเป็นกฎเกณฑ์เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามในอันที่จะทำให้การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนไปสู่เป้าหมาย มีความราบรื่น เพราะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความร่วมมือ ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบ กฎเกณฑ์กติกาที่สร้างขึ้นในวิสาหกิจชุมชนต้องเป็นกฎเกณฑ์กติกาที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานข้อตกลงร่วมกันของสมาชิกและสมาชิกได้รับความเห็นชอบ

2) ปัจจัยปฏิสัมพันธ์กับภายนอก หมายถึงปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลหรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ซึ่ง 4 กลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันคือ รัฐบาลหรือหน่วยงาน รัฐบาล องค์กรเอกชนแบบไม่หวังผลกำไร (Non Government Organization) นักวิชาการหรือสถาบันวิชาการ และธุรกิจ วิสาหกิจชุมชนต้องเรียนรู้และกำหนดท่าทีต่อ ปฏิสัมพันธ์กับภายนอกอย่างเหมาะสม ซึ่งปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมต้องเป็นปฏิสัมพันธ์หลายฝ่ายเกิดขึ้นพร้อมกัน และแต่ละฝ่ายต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ผ่านการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน และเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงบวก

โรจลักษณ์ จักรไพวงศ์ และ บรรพต วิรุณราช (2563) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางธุรกิจแปรรูปเกษตร มี 6 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านส่วนบุคคลและทุนมนุษย์ ประกอบไปด้วย การลงทุนด้านทุนมนุษย์ ทักษะความสามารถเฉพาะตัว ประสบการณ์จากการทำงาน การเรียนรู้จากผู้รู้ ทุนมนุษย์ด้านความสัมพันธ์ ด้านที่ 2 ด้านความเสี่ยงที่ยอมรับได้ประกอบไปด้วยการยึดถือเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการความเสี่ยง ความล้มเหลวธุรกิจก่อนหน้า ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาทักษะและความรู้ประกอบไปด้วย การเรียนรู้ตลอดเวลาและไม่หยุดหาความรู้ การหาความรู้จากผู้รู้จริงหรือเชี่ยวชาญ ประสบการณ์จากการทำงานก่อนหน้า การศึกษาการเป็นผู้ ประการ ด้านที่ 4 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย การมีเป้าหมายชัดเจน การมองหาโอกาสและลงมือ ทำทันที การมีความสุขกับงานที่ทำ การยึดถือคุณธรรมในการดำเนินธุรกิจ การอดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การ มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง การมุ่งสำเร็จ และมีความกล้าเสี่ยง ด้านที่ 5 ด้านการบริหารองค์กร ประกอบไปด้วย การจัดหาและบริหารเงินลงทุนเพื่อขยายกิจการ การมีความเป็นผู้นำการบริหารทรัพยากรบุคคล การเลือกใช้เทคโนโลยี และสุดท้ายด้านที่ 6 ด้านปัจจัยส่งผลต่อความยั่งยืน ประกอบไปด้วย การถ่ายทอดวิธีการทำธุรกิจ ความสามารถในการสร้างนวัตกรรมใหม่ การใช้ที่ปรึกษาด้านธุรกิจ ความสามารถในการจัดการภาวะวิกฤต

2.2.7 แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2548) ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไว้ 3 ข้อสามารถสรุปได้ดังนี้

1) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนควรเน้นการใช้ทรัพยากรและบุคคลภายในชุมชนเอง เพื่อการพึ่งพาตนเอง และเป็นรากฐานให้กับระบบเศรษฐกิจในภาพรวม

2) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจึงควรเริ่มต้นและดำเนินงานจากภายในชุมชน ใช้การบริหารจัดการที่เป็นอิสระ สอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรชุมชน โดยใช้ปัจจัยการผลิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้ ทั้งด้านการจัดการผลิต การพัฒนาระบบทุน และสวัสดิการชุมชน ไม่ใช่การคอยโอกาสหรือแสวงหากำไรสูงสุด

3) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ควรเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนด้วยการแสวงหาความร่วมมือกับองค์กรภายนอก โดยชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เอง

วรรณพงศ์ ช่วยรักษา (2560) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษา กลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร ควรมีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เข้มแข็งและกว้างขวางในระดับประเทศเพื่อการขยายภาคการผลิตและการจัดจำหน่ายที่ยังมีค่อนข้างน้อยการวางแผนการผลิตที่ครบวงจร การพัฒนาคุณภาพวัตถุดิบ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

จักรพงษ์ นวลชื่น (2560) มีแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นศึกษากรณี วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนม และจังหวัดสกลนคร โดยสามารถนำมาเป็นแนวทางที่จะพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความยั่งยืนได้ โดยมีหลักคิดในเรื่องของการพึ่งพาตนเอง การออม การรวมกลุ่มมีความสามัคคี การคิดค้นและนำภูมิปัญญาดี ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนา และผู้นำที่ดีมีความเสียสละ มีความริเริ่มที่ดีและมีความมุ่งมั่น ในเรื่องการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน สามารถนำหลักพื้นฐานการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนที่มีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ มาพิจารณากับข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนเพื่อประเมินความพร้อมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ในเรื่องของผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินงาน ได้นำปัจจัยทั้ง 10 ด้าน ที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน มาเป็นปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์พิจารณาซึ่ง พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับปัจจัยทั้ง 10 ด้าน ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ ความเข้าใจถึงวิสาหกิจชุมชน ว่ามีการดำเนินการที่คล้ายกับการทำธุรกิจ และรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนที่จัดตั้งไม่เป็นไปตามแนวทางที่ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาชุมชนเพื่อความยั่งยืน โดยหลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ชั้น ข้อเสนอแนะ ควรมีการทำความเข้าใจลักษณะพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน ควรมีการค้นหาปราชญ์ชาวบ้านเพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน ควรมีการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนก้าวหน้าเพื่อขยายกำลังการผลิต และการขยายโอกาสวิสาหกิจชุมชนด้วยเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

กษมาพร พวงประยงค์ และนพพร จันทร์นำชู (2556) มีแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสงคราม ควรสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่าง สร้างการเรียนรู้ให้คนในชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้คนนอกชุมชน แล้วนำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้

กับกลุ่มของตน พัฒนาช่องทางข้อมูลข่าวสาร โดยการจัดกิจกรรมเชื่อมโยง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลระหว่างกลุ่ม

2.2.8 วิสาหกิจชุมชนดีเด่น (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2556)

วิสาหกิจชุมชนดีเด่น หมายถึง วิสาหกิจชุมชนที่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีแนวโน้มการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถเป็นต้นแบบการดำเนินงานแก่วิสาหกิจชุมชนอื่นในการเรียนรู้ วิธีคิด และการแก้ไขปัญหา ระบบการดำเนินงานหลักของวิสาหกิจชุมชนต้นแบบจะมีลักษณะเด่น ๆ ที่สอดคล้องกัน 5 ประการ ลักษณะเด่นของวิสาหกิจชุมชนต้นแบบทั้ง 5 ประการ มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.8.1 มีระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

โดยมีกระบวนการเรียนรู้เพื่อรู้จักตนเอง ทั้งศักยภาพ ข้อจำกัดของตนเอง และชุมชน มีการเรียนรู้เพิ่มเติมจากภายนอกอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการพัฒนาตนเองได้ตรงตามศักยภาพ และแก้ไขปัญหาได้ตรงตามปัญหาที่แท้จริง โดยมีแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นผลลัพธ์ของกระบวนการเรียนรู้

2.2.8.2 มีแนวคิดในการจัดการทุน

เพื่อให้มีทุนในการประกอบการ ภายใต้เงื่อนไขของการพึ่งตนเองเป็นเบื้องต้น เริ่มจากการออม การสะสมทุนจากสมาชิก การร่วมทุน รวมถึงการจัดหาทุนเพิ่มเติมจากภายนอกเมื่อมีความพร้อม

2.2.8.3 กิจกรรมหลากหลายตามฐานทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดยกิจกรรมต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน เพื่อตอบสนองปัญหา ความต้องการในชุมชน สร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นฐาน และเมื่อสามารถบริหารองค์กรอย่างเป็นระบบ มีการใช้ทุนและเทคโนโลยีด้วยรูปแบบที่ทันสมัย สามารถตอบสนองตลาดในวงกว้างได้จึงจะขยายสู่ตลาดภายนอกเป็นวิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า

2.2.8.4 มีระบบสวัสดิการสำหรับสมาชิกและชุมชน

โดยการแบ่งปันผลประโยชน์บางส่วนจากผลต่างของการจัดการทุนให้สมาชิกในรูปแบบสวัสดิการของสมาชิกและชุมชน ตามข้อตกลงร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่ จะจัดเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย ได้แก่ การสนับสนุนเงินช่วยเหลือเมื่อสมาชิกคลอดบุตร สนับสนุนทุนการศึกษา การรักษาพยาบาล การให้บ้านอาศัยแก่สมาชิกที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้จนถึงการฌาปนกิจ เป็นต้น

2.2.8.5 มีการกำหนดแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

โดยให้ความสำคัญกับการใส่ใจสิ่งแวดล้อมและชุมชนสาธารณะ โดยกำหนด กิจกรรมของกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ต่อสาธารณะทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากร อย่างยั่งยืน มีกระบวนการผลิตและบริการของกลุ่มที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ มีการ จัดกระบวนการเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการเสียสละ เกื้อกูล อนุรักษ์ และใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม

2.2.9 ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

2.2.9.1 ความหมายของผู้ประกอบการ ได้มีผู้นิยามความหมายของผู้ประกอบการ ดังนี้

สำคัญสุด สีหตุลานนท์ (2560) ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้ริเริ่มจัดตั้งธุรกิจด้วยตนเองและเป็นเจ้าของธุรกิจมีการประยุกต์ใช้ความรู้และความสามารถของตนเองในการบริหารจัดการ ใช้ความคิดสร้างสรรค์มาช่วยในการวางแผนดำเนินการจัดการ บริหารและพัฒนาธุรกิจ โดยต้องสามารถแบกรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งการบริหารจัดการธุรกิจมีจุดประสงค์หลักคือความสำเร็จของธุรกิจในลักษณะของผลกำไรและความเจริญก้าวหน้าของธุรกิจ

ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ (2558) ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) หมายถึง บุคคลผู้จัดตั้งธุรกิจด้วยตนเอง สามารถรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจได้ทั้งหมด แสวงหาโอกาสทางธุรกิจและส่งเสริมสินค้า หรือบริการไปสู่ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างผลกำไรกลับสู่ธุรกิจของตน

วุฒิชัย จงคำนิงคิล (2547) ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) หมายถึง บุคคลที่ทำการก่อตั้งกิจการธุรกิจของตนเองด้วยตนเอง และมีการพัฒนาอย่างเจริญก้าวหน้า สามารถดำรงรักษากิจการโดยผ่านประสบการณ์ในด้านความเสี่ยง การควบคุม การตอบสนองความต้องการของลูกค้าจนได้รับความเชื่อถือและการยกย่องจากสังคม จนกลายมาเป็นผู้ที่มี บทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจและมีส่วนร่วมทำให้สังคมเจริญเติบโตคุณลักษณะในการเป็นผู้ประกอบการ

ชูชัย สมितिไกร (2548) ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลผู้จัดตั้งและบริหารวิสาหกิจของตนเอง โดยมีอิสระและความเสี่ยงในการประกอบการ รวมทั้งโอกาสในการทำกำไรจากวิสาหกิจนั้น

Hisrich (1990) ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลผู้มีความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการจัดการกับกลไกทางสังคมและเศรษฐกิจในการเปลี่ยนทรัพยากรและสถานการณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในความควบคุมของตนเองได้ รวมถึงการยอมรับความเสี่ยงและความล้มเหลว

สรุปผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน หมายถึง บุคคลผู้จัดตั้งธุรกิจด้วยตนเองสามารถยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ และมีการพัฒนาธุรกิจของตนเองให้เจริญก้าวหน้าแสวงหาโอกาสทางธุรกิจและส่งเสริมสินค้า หรือบริการให้กับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างผลกำไรกลับสู่ธุรกิจของตน

2.2.9.2 คุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics)

Frese (2000) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้ประกอบการ หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลที่นำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ จะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลนั้นเกิดความสำเร็จในการประกอบการ ประเมินได้จากคุณลักษณะต่าง ๆ ผู้ที่ให้ความสนใจศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของ ดังนี้

1) ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy Orientation) หมายถึง ความสามารถที่จะนำตนเองไปสู่โอกาสและสามารถทำงานได้ด้วยตัวเอง ตัดสินใจได้ในสถานการณ์ที่บีบบังคับ

2) ความมีนวัตกรรม (Innovativeness Orientation) หมายถึง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ พัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่ให้ซ้ำแบบดั้งเดิม การบริการและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ

3) ความกล้าเสี่ยง (Risk taking Orientation) หมายถึง ความกล้าในการตัดสินใจทำกิจกรรม ภายใต้สถานะที่ไม่แน่นอนต่าง ๆ ซึ่งอาจประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวเท่ากัน และยอมรับความเสี่ยงได้ เพื่อหวังผลกำไรของการดำเนินงาน

4) ความก้าวร้าวในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness Orientation) หมายถึง การที่มีความมุ่งมั่นสูงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความพยายามล้ำหน้า และมีการบริหารจัดการให้เหนือกว่าคู่แข่งในตลาด เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน

5) ความสม่ำเสมอและใส่ใจในการเรียนรู้ (Stability and Learning Orientation) หมายถึง มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหวกับสถานการณ์หรือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับตนเอง และนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นมาเป็นประสบการณ์ที่ดีในการเรียนรู้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

6) ความใส่ใจในความสำเร็จ (Achievement Orientation) หมายถึง เป็นผู้ที่มีเป้าหมายมุ่งไปสู่ความสำเร็จ หรือให้ความสำคัญกับหนทางที่ไปสู่ความสำเร็จ ขอบงานท้าทาย และมีแรงจูงใจในการดำเนินงานนั้น ๆ ให้ได้ดีกว่าเดิมและประสบความสำเร็จ

Lumpkin and Dess (1996) และ Miller and Friesen (1983) ได้ให้นิยามของความเป็นผู้ประกอบการในเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า ความเป็นผู้ประกอบการเป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรม และมองหาช่องทางใหม่ ๆ สู่ตลาดเพื่อเอาชนะคู่แข่งให้ได้ในทุกสถานการณ์ โดยมีเลอรั่ระดับถึง การรับรู้การควบคุมตนเอง (Autonomy) มุมมองทางธุรกิจ (Visionary) การยอมรับความเสี่ยงและความไม่แน่นอน (Risk-taking) ความเป็นอิสระสร้างสรรค์มีมุมมองที่เอื้อต่อการจัดหาทรัพยากรใหม่หรืออาจใช้ความสามารถเดิมไปรวมกันเป็นโอกาสและแนวคิด ลักษณะใหม่เพื่อเป้าหมายในการสร้างสรรค์ความมั่นคงแก่กิจการ (Opportunity Recognition and Act Proactively)

Lambing and Kuehl (2007) ได้อธิบายความเป็นผู้ประกอบการที่ดีและประสบความสำเร็จต้องมีลักษณะร่วมกันหลายประการ ได้แก่ ความต้องการอย่างแรงกล้าในการประกอบธุรกิจ เพราะความต้องการนี้จะเป็แรงผลักดันให้ผู้ประกอบการสามารถบรรลุเป้าหมายได้ (Need for achievement) มีความยึดมั่นไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลวและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เข้ามาต้องคิดว่าความผิดพลาด หรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์ (Resilience) ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนและแนวคิดการดำเนินธุรกิจเชื่อว่าจะสามารถสำเร็จได้ ถ้าลงมือทำ (Locus of Control) ความสามารถจัดการกับความเสี่ยงได้และมักจะมองความเสี่ยงแตกต่างไปจากผู้อื่น และผู้ประกอบการจะประเมินสถานการณ์ความเสี่ยง หาวิธีดำเนินการจัดการกับความเสี่ยงนั้นก่อนจะตัดสินใจ และจะดำเนินการเฉพาะบนความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk-taking) การมองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาส ต่างกับบุคคลทั่วไปที่มองว่าเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง (Act Proactively and Opportunity Recognition) การมีความอดทนต่อความคลุมเครือไม่มีสิ่งประกันความสำเร็จมีแต่ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ผู้ประกอบการจะต้องรับมือได้กับความไม่แน่นอน (Agility)

2.3 ภาคกลางตอนล่าง

การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดจัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่องการจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 26 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ประกอบมติคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ครั้งที่ 3/2560 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2560 โดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรี จึงออกประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัด และกลุ่มจังหวัด แบบบูรณาการ เรื่อง การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด โดยจัดตั้งกลุ่มจังหวัด จำนวน 18 กลุ่มจังหวัด 6 ภาค และกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการ ของกลุ่มจังหวัด ดังต่อไปนี้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

ข้อ 1 ภาคกลาง ประกอบด้วย

(1) กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดชัยนาท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง โดยให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

(2) กลุ่มจังหวัดภาคกลางปริมณฑล ประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดสมุทรปราการ โดยให้จังหวัดนครปฐมเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

(3) กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และ จังหวัดสุพรรณบุรี โดยให้จังหวัดราชบุรีเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

(4) กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร โดยให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด

ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วยกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1 มีจำนวน 3 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี และราชบุรี และกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

2.3.1 ภาคกลางตอนล่าง 1

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีจำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี โดยกำหนดให้จังหวัดราชบุรีเป็นที่ตั้งศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดไปสู่การปฏิบัติที่บรรลุผลสัมฤทธิ์ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 แต่ละจังหวัดเป็นจังหวัดขนาดกลางที่มีจำนวนประชากรใกล้เคียงกัน จัดอยู่ในเขตพื้นที่ภาคตะวันตกของ กรุงเทพมหานครมีสภาพภูมิประเทศที่มีระบบชลประทานครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ เช่น แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำแควไหลผ่านมีเขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนวชิราลงกรณ์ เป็นแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการผลิต กระแสไฟฟ้า เหมาะแก่การเพาะปลูกพืช และทำการเกษตรที่สำคัญได้แก่ ข้าว อ้อย ผลไม้ พืชผัก มันสำปะหลัง รวมทั้งเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อการส่งออกอย่างครบวงจร และเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีแนวเขตชายแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระยะทางประมาณ

440 กิโลเมตร เหมาะแก่การค้าขายแดน ทำให้กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จึงได้ชื่อว่า “ดินแดนมหัศจรรย์ แห่งสายน้ำและขุนเขา” เป็นพื้นที่เหมาะแก่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี (กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1, 2564)

ลักษณะทางกายภาพ

ที่ตั้งและอาณาเขต กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ประกอบด้วย 3 จังหวัด ดังนี้ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดชัยนาท จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดตาก

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

2.3.1.1 จังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ทั้งหมด 3,247,789 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม (ปี 62) 1,248,165 ไร่ (38.43% ของพื้นที่ทั้งหมด) สามารถจำแนกตามกลุ่มพืชและพื้นที่ปลูกดังนี้ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี, 2564)

- พื้นที่ปลูกข้าว 386,571 ไร่
- พืชไร่ 488,172 ไร่
- พืชสวน (สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น) 106,894 ไร่
- สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ 62,016 ไร่
- การเกษตรอื่น ๆ 204,512 ไร่

1) สินค้าสำคัญของจังหวัดและสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (Geographical Indication) จังหวัดราชบุรี ได้แก่

1.1) สับปะรดบ้านคา มีลักษณะเด่น รสหวานฉ่ำ ไม่กัดลิ้น กลิ่นหอม พื้นที่ปลูก 4 อำเภอ ได้แก่ จอมบึง ปากท่อ สวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา มีเกษตรกรที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ 89 ราย ในอำเภอบ้านคา จำนวน 850 ไร่ ผลผลิต 2,000 ตัน

1.2) มะพร้าวน้ำหอมราชบุรี มีลักษณะเด่น รสชาติมีความหวานและหอมกรุ่นคล้ายใบเตย เกษตรกรที่ได้รับ อนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ 91 ราย และแบบกลุ่ม 1 กลุ่ม (เกษตรกร 9 ราย) พื้นที่ปลูกอำเภอดำเนินสะดวก วัดเพลง เมืองราชบุรี และบางแพ จำนวน 1,200 ไร่ผลผลิต 4,608,000 ผล/ปี

2) สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 10 อันดับแรกของจังหวัด

2.1) อาหารแปรรูปเห็ดนางฟ้าทรงเครื่อง (วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรปากแรด ต.ปากแรด อ.บ้านโป่ง)

2.2) ชมพู่ทับทิมจันทร์ ฝรั่งกิมจู มะพร้าวน้ำหอม ลำไย แก้วมังกร (วิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตผักและผลไม้ปลอดภัยสารพิษอำเภอดำเนินสะดวก ตำบลดอนคลัง)

2.3) กล้วยหน้าฉลุพืช ข้าวเกรียบผัก/ผลไม้ ข้าวเกรียบงาดำ (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรลาดบัวขาว ต.ลาดบัวขาว อ.บ้านโป่ง)

2.4) ข้าวปลอดสาร ข้าวแปรรูป (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตและแปรรูปข้าว หมู่ 7 ต.เตาปูน อ.โพธาราม)

2.5) ปลายินิลแดดเดียว ปลายินิลแดดเดียวทอดกรอบสามารถ (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอ้ออเขียว ต.กรับใหญ่ อ.บ้านโป่ง)

2.6) ปลายินิลแดดเดียว (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโพหัก รุ่งเจริญ ต.โพหัก อ.บางแพ)

2.7) สเปรย์คล้ายเส้นสมุนไพโร (วิสาหกิจชุมชนบ้านแก้วกลางสมุนไพโร ต.ประสาธสิทธิ์ อ.ดำเนินสะดวก)

2.8) น้ำพริกสระโกสินารายณ์ (วิสาหกิจชุมชนสระโกสินารายณ์ ต.ท่าผา อ.บ้านโป่ง)

2.9) น้ำพริกเผปลาย่าง (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางโตนด ต.บางโตนด อ.โพธาราม)

2.10) เสื้อผ้าเด็กกางเกงผ้าฝ้าย (วิสาหกิจชุมชนศิริวรรณ เสื้อผ้าเด็ก ต.คูบัว อ.เมืองราชบุรี)

2.3.1.2 จังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่ทั้งหมด 12,179,968 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 3,030,599 ไร่ (24.88% ของพื้นที่ทั้งหมด) สามารถจำแนกตามกลุ่มพืชและพื้นที่ปลูกดังนี้ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี, 2566)

- พื้นที่ปลูกข้าว 367,782 ไร่
- พืชไร่ 1,404,187 ไร่
- พืชสวน 1,175,798 ไร่
- และพืชอื่น ๆ 89,863 ไร่

1) สินค้าสำคัญของจังหวัดและสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (Geographical Indication) จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่

1.1) สินค้าเด่น ได้แก่ ทูเรียน ลักษณะเด่น หวาน มัน อร่อย กลิ่นไม่แรง พื้นที่ปลูกอยู่เกือบทุกอำเภอของ จังหวัดกาญจนบุรี ยกเว้น อำเภอห้วยกระเจา โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค อำเภอสังขละบุรี และอำเภอศรีสวัสดิ์ จำนวนเนื้อที่ปลูกทั้งหมด 4,489 ไร่ ผลผลิต 1,479.98 ตัน ผลผลิต เฉลี่ย 608 กก./ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร:ข้อมูลเอกภาพ ปี 2564)

1.2) สินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI ของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่

1.2.1) นิลเมืองกาญจน์เป็นแร่อัญมณีที่มีสีดำนทึบแสง เนื้อเนียนแน่นมีน้ำหนัก มี3 ชนิด คือ นิลตะโก หรือนิลตัน นิลเสี้ยน และนิลติดเหล็ก มีค่าความแข็งระดับ 6-8 ตามสเกลความแข็งของโมส์ ทนทานต่อการขีดขูดได้มาก ขูดพบได้ในอำเภอบ่อพลอยและมีกระบวนการผลิตตามกรรมวิธีและภูมิปัญญาในเขตพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี (ทะเบียนเลขที่ สข 61100115 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2561)

1.2.2) เงาะทองผาภูมิ หมายถึง เงาะพันธุ์โรงเรียน ผลค่อนข้างเล็ก เปลือกบางสีเหลืองปนแดง ลักษณะผล ขนค่อนข้างสั้นสีขียวทองอ่อน หวาน ล่อน กรอบ ไม่ฉ่ำน้ำ ซึ่งปลูกในพื้นที่อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค อำเภอสังขละบุรี และอำเภอศรีสวัสดิ์ เนื้อที่ปลูกเงาะใน 4 อำเภอ จำนวน 2,158 ไร่ เนื้อที่ให้ผลผลิต 1,762 ไร่ ผลผลิต 998 ตัน (ทะเบียนเลขที่ สข 64100157 ณ วันที่ 22 มิถุนายน 2564)

2) สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 10 อันดับแรกของจังหวัด

2.1) น้ำอินทผลัม (นายอนุรักษ์ บุญลือ)

2.2) ผ้าขาวม้าร้อยสี (นางอารีรัตน์ พุทธิภูมิ) กลุ่มผ้าทอมือ

หนองขาว

2.3) กุนเชียงปลายี่สกฟักขาว (พิสิษฐ์ เต่งภาวดี) วิสาหกิจชุมชน

กลุ่มไส้กรอกสมุนไพร

2.4) อโรมามะกรูด วิสาหกิจชุมชนเขมชาติ

2.5) ชาใบหม่อนออร์แกนิก 100% ชนิดใบ

2.6) ปลาสร้อยแดดเดียว วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีอาสาพัฒนา

2.7) กลัวยทอดกรอบปรุงรส กลุ่มสตรีพัฒนากล้วยน้ำว่าไทย

2.8) แคปหมูไร้มันรัตนา กลุ่มแปรรูปอาหารแคปหมูไร้มันรัตนา

บ้านห้วยสะพาน

2.9) หมี่กรอบสมุนไพร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมะขามทอง

2.10) นิล ศูนย์เจียรไนนิล อนันตพลพลอยกาญจน์

2.3.1.3 จังหวัดสุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรี ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีการปลูกข้าวในเขตที่ราบ ลุ่มแม่น้ำท่าจีน มีการปลูกพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี, 2566)

1. มีการปลูกข้าวมากในพื้นที่อำเภอบางปลาม้า อำเภอเมืองสุพรรณบุรี และอำเภอเดิมบางนางบวช ซึ่งมีพื้นที่ปลูก 196,780 ไร่ 173,792 ไร่ และ 160,400 ไร่ ตามลำดับ

2. การปลูกพืชไร่ ปลูกมากในพื้นที่อำเภอด่านช้าง อำเภออู่ทอง และอำเภอหนองหญ้าไซ ซึ่งมีพื้นที่ปลูก 272,528 ไร่ 131,851 ไร่ และ 104,766 ไร่ ตามลำดับ

3. การปลูกไม้ผลปลูกมากในพื้นที่อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอด่านช้าง และอำเภอสามชูก ซึ่งมีพื้นที่ปลูก 16,556 ไร่ 5,280 ไร่ และ 5,057 ไร่ ตามลำดับ นอกจากนั้นเป็นการปลูกไม้ยืนต้น และเป็นการปลูกพืชผัก ซึ่งสิ่งที่จังหวัดจะให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์คือการพัฒนาระบบการบริหาร จัดการน้ำ และดิน ที่มีคุณภาพ และมีความเพียงพอต่อการส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะเกษตรปลอดภัยที่เป็นมิตร กับสุขภาพ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการส่งเสริมการเกษตรนาข้าว พืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้น และไม้ดอกไม้ประดับ ของจังหวัด ซึ่งเป็นผลผลิตหลักสำคัญ

1) สินค้าสำคัญของจังหวัดและสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (Geographical Indication) จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่

1.1) สินค้าสำคัญ

1.1.1) พืชสำคัญ ได้แก่ ข้าว แห้ว มะม่วง และพีชอินทรีย์

1.1.2) สินค้าด้านประมง จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ กุ้งก้ามกราม และ

ปลาสด

1.1.3) สินค้าด้านปศุสัตว์จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ โคเนื้อ แพะ แกะ

และพีชอาหารสัตว์

1.2) สินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI

1.2.1) แห้วสุพรรณ ขึ้นทะเบียน GI แห้วสุพรรณ ต่อกกรรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อปี 2560 เพื่อให้ GI แห้วสุพรรณเป็นสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค โดยมีผู้ผลิตและผู้ประกอบการค้าแห้วสุพรรณขึ้นทะเบียน ขอใช้ตราสัญลักษณ์ GI แห้วสุพรรณ จำนวน 157 ราย และมีผู้ได้รับการอนุญาต จำนวน 37 ราย เป็นระยะเวลา 2 ปี ตั้งแต่ปี 2561 ถึง 2563 และมีผู้ที่ยื่นความประสงค์ขอต่ออายุจำนวน 32 ราย เป็นผู้ผลิต ผู้ประกอบการสินค้ารายใหม่ 4 ราย คณะทำงานพิจารณาอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ GI แห้วสุพรรณรายเก่า 31 ราย รายใหม่ 3 ราย

2) สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 10 อันดับแรกของจังหวัด

2.1) น้ำพริกตาแดง กลุ่มพริกแกงบ้านหนองโพธิ์

2.2) ข้าวศิรีไรซ์ กลุ่มเกษตรกรร่วมใจบ้านเขาศิรี

2.3) ข้าวทับทิมชุมชน กลุ่มนาตญา

2.4) ปลาไร่สับสมุนไพรวินิจฉัย วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสหกรณ์

วัดลาดปลาเค้า

2.5) ข้าวแผ่นกรอบ กลุ่มขนมไทยบ้านท่าเตียน

2.6) กลุ่มเซรามบารุงผม กลุ่มกัลยารักษา สแตนอิสลอส

2.7) สบู่สมุนไพรว่านงาช้าง กลุ่มสวนธัญญพัฒน์

2.8) ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากอ้อยคั้นน้ำกลุ่มนายเสกสรร บุรณสิงห์

2.9) ชาเกสรดอกไม้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชื่นใจลอดช่องและชาสมุนไพรวินิจฉัย

2.10) ลูกประคบสมุนไพรวินิจฉัย ผู้ประกอบการนายทรงวุฒิ

พงษ์พาณิชย์

2.3.2 ภาคกลางตอนล่าง 2

กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 มีจำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงครามและ จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่รวม 13,881.754 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตด้านทิศเหนือติดกับกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ตอนล่าง 1 ทิศใต้ติดกับกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ทิศตะวันออกติดกับทะเลอ่าวไทย และทิศตะวันตกติดกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยแบ่งเขตการปกครองเป็น 22 อำเภอ 214 ตำบล และประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 4 แห่ง เทศบาล 45 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 163 แห่ง มีประชากรรวม 1,811,795 คน ด้วยลักษณะภูมิประเทศของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 เป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลเป็นระยะทาง 359 กิโลเมตร และเป็นปากแม่น้ำสำคัญ 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน

แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี ส่งผลให้พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ เหมาะแก่การทำการเกษตร การทำนาเกลือ การทำประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ตลอดจนเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงด้าน การท่องเที่ยวภายใต้นโยบาย Thailand Riviera ที่มุ่งสู่การพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตากอากาศชั้นนำระดับโลก (World Class Destination) (กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2, 2564)

ลักษณะทางกายภาพ

ที่ตั้งและอาณาเขต กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงครามและ จังหวัดสมุทรสาคร มีอาณาเขตติดต่อกับกลุ่มจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (กาญจนบุรี ราชบุรี และ สุพรรณบุรี)

ทิศใต้ ติดต่อกับ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี พัทลุง และสงขลา)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ทะเลอ่าวไทย กรุงเทพมหานคร และกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ปริมาณชล (นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรปราการ)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

2.3.2.1 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นจังหวัดขนาดกลาง มีพื้นที่ประมาณ 6,367.62 ตารางกิโลเมตร มีความยาวของจังหวัดจากทิศเหนือจดทิศใต้ประมาณ 212 กิโลเมตร ส่วนแคบที่สุดของประเทศและจังหวัดอยู่ในเขตตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์จากอ่าวไทยถึงแนวพรมแดน ไทย พม่าประมาณ 12 กิโลเมตร มีพื้นที่เกษตรกรรมรวมทั้งสิ้นประมาณ 1,505,979.20 ไร่ ของพื้นที่จังหวัด สามารถจำแนกตามกลุ่มพืชและพื้นที่ปลูกดังนี้ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2563)

- พืชไร่ประมาณ 584,067 ไร่ ของพื้นที่เกษตรกรรม พืชไร่ที่สำคัญที่มีการปลูกมาก ได้แก่ สับปะรด ข้าวนาปี/นาปรัง ข้าวโพดสำหรับเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อย และกาแฟ
- พืชสวนประมาณ 697,684 ไร่ ของพื้นที่เกษตรกรรมพืชสวนที่มีการปลูกมากได้แก่ มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน มะม่วงน้ำดอกไม้ยาวพารา ทูเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง และลำไย
- สวนผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ สมุนไพรประมาณ 26,405.55 ไร่ ของพื้นที่เกษตรกรรม
- พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่นประมาณ 197,822.65 ไร่ ของพื้นที่เกษตรกรรม

1) สินค้าสำคัญของจังหวัดและสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (Geographical Indication) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่

1.1) ทูเรียนปาละอู เป็นพันธุ์หอมทองและพันธุ์ชะนี ซึ่งเป็นผลไม้ของดีประจำหมู่บ้านห้วยสัตว์ใหญ่ป่าเต็ง ปาละอู อำเภอหัวหิน ทูเรียนปาละอูจะติดดอกในเดือนเมษายน และเริ่มมีผลผลิตสามารถออกจำหน่ายสู่ตลาดในช่วงปลายเดือนมิถุนายนและมีผลผลิต

สู่ตลาดจนถึงปลายเดือนสิงหาคม ทุเรียนป่าละอูเป็นสินค้าขายดีที่นักท่องเที่ยวนิยมบริโภคทุเรียน ทุกวันนี้ผลผลิตทุเรียนป่าละอูมีมากเท่าไรก็ไม่พอขาย เกษตรกรในพื้นที่ ในปี พ.ศ.2523 สมเด็จพระศรีนครินทร์ราชบรมราชชนนีหรือสมเด็จพระย่า เสด็จเยี่ยมราษฎรชาวป่าละอู ทรงเห็นว่าป่าละอู มีดินน้ำสมบูรณ์ เหมาะสำหรับการปลูกทุเรียน จึงทรงปลูกทุเรียนไว้ประมาณ 10 ต้น ต่อมา ชาวป่าละอูได้ขยายพันธุ์ทุเรียนพระราชทานนำไปปลูกในที่ดินของตนเองจนกลายเป็นไม้ผลที่ปลูก อย่างแพร่หลายจนถึงทุกวันนี้ ทุเรียนป่าละอู เป็นผลไม้ชนิดแรกของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ได้รับการจดทะเบียนสินค้า GI สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2557

1.2) มะพร้าวทับสะแก กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้ประกาศรับขึ้น ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์หรือ GI "มะพร้าวทับสะแก ทะเบียนเลขที่ สช 63100135" แล้ว มีผล ตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน 7 มิถุนายน 2561 ประกาศ ณ วันที่ 8 มกราคม 2563 คุณสมบัติหรือ ลักษณะเฉพาะของมะพร้าวทับสะแก คือมะพร้าวทับสะแกเป็นพันธุ์ไทยต้นสูง พันธุ์สีวิลูกผสม 1 และ พันธุ์ลูกผสมชุมพร 2 มีผลขนาดใหญ่ทรงกลมหรือรีมีเปลือกหนาเมื่อแก่จะมีสีน้ำตาล เนื้อสีขาวหน้า 2 ชั้น ให้น้ำมันสูง ถ้านำมะพร้าวไปคั้นเป็นกะทิจะมีกลิ่นหอมและมันมะพร้าวทับสะแกมีชื่อเสียงมา ยาวนานถึงความมัน เหมาะสำหรับทำกะทิเพื่อประกอบอาหารคาว หวานปัจจุบันมีการนำมะพร้าว ทับสะแกมาแปรรูปเป็นกะทิกล่องเพื่อบริโภคทั้งในและต่างประเทศเกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 ในการประกวดมะพร้าวแก่ระดับประเทศ ซึ่งจัด โดยกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระดับอำเภอในงานประจำปี “งานวัน มะพร้าวและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของดีอำเภอทับสะแก ทำให้เป็นข้อบ่งชี้ได้ว่าพื้นที่และชื่อเสียง ของมะพร้าวทับสะแกเป็นที่ยอมรับว่าเหมาะสมต่อการผลิตมะพร้าวคุณภาพดีและเป็นที่ยุ้จักกัน โดยทั่วไป

2) สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 10 อันดับแรกของจังหวัด โดยใช้และรับซื้อวัตถุดิบในพื้นที่ ซึ่งมีหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด ให้การสนับสนุนด้านการอบรมให้ความรู้การแปรรูปผลผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน ตลอดจนการรวมกลุ่ม และการบริหารจัดการด้านการตลาด มีสินค้าดังนี้

- 2.1) ขนมปังไส้สับปะรด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพลาายงาม
- 2.2) ขนมปังชีสเชคไส้สับปะรด กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพลาายงาม
- 2.3) มะพร้าวอบน้ำผึ้ง วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์แสงอรุณ
- 2.4) กล้วยสีрс กลุ่มแม่บ้านเกษตรบ้านป่าร้อน
- 2.5) ขนมข้าวกล็อง กลุ่มอาชีพขนมข้าวกล็องชุมชนทับสะแก
- 2.6) เมี่ยงปลาसानไหม กลุ่มเมี่ยงปลาสายไหม
- 2.7) ปลาอบสมุนไพร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรร่องแก้ว
- 2.8) น้ำมันไหลโบราณ กลุ่มพัฒนาสตรีคีรีขันธ์
- 2.9) น้ำผึ้งสมุนไพรกำจัดขน กลุ่มพัฒนาสตรีคีรีขันธ์
- 2.10) หมูเส้นปรุงรส ตราบุรพาฟาร์ม กลุ่มพัฒนาอาชีพไร่ไหม

2.3.2.2 จังหวัดเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดทั้งหมดประมาณ 6,225.13 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,890,711 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 822,630 ไร่ (21.14% ของพื้นที่ทั้งจังหวัด) สามารถจำแนกตามกลุ่มพืชและพื้นที่ปลูกดังนี้ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี, 2565)

- พื้นที่ปลูกข้าว 285,576 ไร่ ได้แก่ ข้าวนาปี/นาปี (34.71% ของพื้นที่เกษตรกรรม)
- พืชไร่ 231,406 ไร่ ได้แก่ อ้อย สับปะรดปดตาเวีย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (28.13% ของพื้นที่เกษตรกรรม)
- พืชสวน 208,285 ไร่ ได้แก่ ชมพูเพชรสายรุ้ง กล้วยน้ำว่า กล้วยหอมทอง มะนาว มะพร้าว (25.32% ของพื้นที่เกษตรกรรม)
- นาเกลือ 18,816 ไร่ (2.29% ของพื้นที่เกษตรกรรม)
- การเกษตรอื่น ๆ 78,547 ไร่ (9.55% ของพื้นที่เกษตรกรรม) ได้แก่ บ่อปลา บ่อกุ้ง ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ป่าไม้) โดยมีพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน 481,937 ไร่ คิดเป็น 58.62 %

1) สินค้าสำคัญของจังหวัด และสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (Geographical Indication) จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่

1.1) ชมพูเพชร Phet Rose Apple ลักษณะเด่น “ชมพูเพชร” เป็นชมพูพันธุ์เพชรสายรุ้ง สามารถปลูกได้ ตลอดทั้งปี มีรูปทรงผลคล้าย ระฆังคว่ำ ตรงกลางป่องเล็กน้อย ผลแก่จัดจะมีเส้นสีแดงและเส้นสีเขียว เนื้อภายในสีขาว แข็งกรอบ รสชาติหวาน ปลูกในจังหวัดเพชรบุรี (จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่เพาะปลูก 212 ไร่ ปริมาณผลผลิต 292 ตัน) พื้นที่ปลูกอำเภอเมือง จำนวน 62 ไร่ เกษตรกร 60 ราย ผลผลิต 110 ตัน พื้นที่ปลูกอำเภอบ้านแหลม จำนวน 8 ไร่ เกษตรกร 9 ราย ผลผลิต 2 ตัน พื้นที่ปลูกอำเภอยางชุมน้อย จำนวน 107 ไร่ เกษตรกร 37 ราย ผลผลิต 154 ตัน พื้นที่ปลูกอำเภอบ้านลาด จำนวน 28 ไร่ เกษตรกร 21 ราย ผลผลิต 22 ตัน พื้นที่ปลูกอำเภอแก่งกระจาน จำนวน 5 ไร่ เกษตรกร 1 ราย ผลผลิต 2 ตัน

1.2) มะนาวเพชรบุรี Phetchaburi Limes ลักษณะเด่น “มะนาวเพชรบุรี” คือ มะนาวพันธุ์แป้น พันธุ์ไข่ และพันธุ์หนัง มีเปลือกสีเขียว ผิวเปลือกบาง เนื้อสีขาวใส รสเปรี้ยวกลมกล่อม ไม่เปรี้ยวจัดหรือเปรี้ยวแหลม มีกลิ่นหอมของมะนาว ปลูกในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี (จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ปลูก 38,664 ไร่ มีปริมาณผลผลิต 54,234 ตัน)

1.3) น้ำตาลโตนดเมืองเพชร Phetchaburi Toddy Palm Sugar ลักษณะเด่น “น้ำตาลโตนดเมืองเพชร” เป็นน้ำตาลที่ได้จากผลของต้นตาลโตนด เอกลักษณ์ คือมีสีน้ำตาลอ่อนถึงเข้ม เนื้อละเอียด รสหวานนุ่มนวล และมีกลิ่นหอม จากตำราธรรมชาติ จังหวัดเพชรบุรีมีชื่อเสียงในฐานะ แหล่งผลิตน้ำตาล จากตาลโตนด แยกเป็น 2 ประเภท น้ำตาลโตนดสด (น้ำตาลโตนดปึก หรือน้ำตาลอบ (ก้อน) ปัจจุบันจังหวัดเพชรบุรี มีต้นตาลที่ขึ้นทะเบียน รวม 358,557 ต้น เกษตรกรจำนวน 957 ราย ผลผลิตรวม 27,503 ตัน ปลูกมากที่สุดที่อำเภอบ้านลาด รองลงมา อำเภอเมือง และอำเภอเขาย้อย ตามลำดับ

1.4) ขนมหม้อแกงเมืองเพชร Phetchaburi Custard Pudding ลักษณะเด่น “ขนมหม้อแกงเมืองเพชร” มีสีน้ำตาลเข้ม กลิ่นหอมน้ำตาลโตนด รสชาติ หวานอ่อน ๆ เป็นเอกลักษณ์ ผลิตในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้น้ำตาลโตนดเมืองเพชรเป็นส่วนผสมสำคัญที่ทำให้ขนมหม้อแกงเมือง เพชรมีรสชาติ กลมกล่อม

2) สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 10 อันดับแรกของจังหวัด
ได้แก่

2.1) ผลิตภัณฑ์ข้าวตัง ชื่อกลุ่ม บริษัทสุคันธา ไทยแอนด์ จำกัด
2.2) ผลิตภัณฑ์กระเป่า หมวก ชื่อกลุ่ม กลุ่มอาชีพสตรีจักสานบ้าน
ศรณารายณ์

2.3) ผลิตภัณฑ์ กระเป่า หมวก ชื่อกลุ่ม สตรีศิลปอาชีพพิเศษบ้าน
ศรณารายณ์

2.4) ผลิตภัณฑ์เกลือสปา ชื่อกลุ่ม เกลือสปากังหันทอง
2.5) ผลิตภัณฑ์ขนมหม้อแกง, ข้าวเหนียวตัด ชื่อกลุ่ม ขนมหวาน
เมืองเพชร

2.6) ผลิตภัณฑ์ สังข์มงคล ชื่อกลุ่ม เครื่องประดับไทยประยุกต์
2.7) ผลิตภัณฑ์ อาหารทะเลแปรรูป ชื่อกลุ่ม สตรีอาสาพัฒนา ตำบล
บางแก้ว

2.8) ผลิตภัณฑ์ ข้าวแช่ ชื่อกลุ่ม ข้าวแช่แม่เล็ก
2.9) ผลิตภัณฑ์ ลูกตาลเชื่อม ชื่อกลุ่ม แม่ชินขนมหวานเพชรบุรี
2.10) ผลิตภัณฑ์ มะม่วงอบแห้ง,กล้วยตาก ชื่อกลุ่ม บริษัทไร่ทับทิม
สยาม จำกัด

2.3.2.3 จังหวัดสมุทรสงคราม

จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่ทั้งหมด 260,442 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 177,655ไร่ (68.22 % ของพื้นที่จังหวัด) โดยสามารถแบ่งพื้นที่เป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม, 2566)

- ไม้ผล ไม้ยืนต้น 102,340 ไร่
- พื้นที่ปลูกข้าว 3,284 ไร่
- สวนผัก ไม้ดอกไม้ประดับ 296 ไร่
- พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 71,436 ไร่
- พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 299 ไร่
- พื้นที่ชลประทาน 75,320 ไร่
- พื้นที่นอกเขตชลประทาน 185,122 ไร่

1) สินค้าสำคัญของจังหวัดและสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทาง
ภูมิศาสตร์ GI (Geographical Indication) จังหวัดสมุทรสงคราม ได้แก่

1.1) สินค้าเด่นในจังหวัดสมุทรสงคราม

1.1.1) น้ำตาลมะพร้าว และผลิตภัณฑ์มะพร้าว ลักษณะเด่นมะพร้าวตาลถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น ด้วยสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของมะพร้าวตาล ทำให้การทำน้ำตาลมะพร้าวกลายเป็นอาชีพที่ทำรายได้ให้แก่เกษตรกรและเป็นสินค้าที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นที่นิยมใช้ประกอบอาหารเพราะมีรสหอมหวานปนมัน (พื้นที่ปลูก 11,536 ไร่ ใน 3 อำเภอ ผลผลิต 10,606 กก./ไร่/ปี)

1.1.2) สินค้าประมงทะเล (กุ้ง ปลา หอย ปู ปลาหมึก) ลักษณะเด่น พื้นที่จังหวัดเป็นปากแม่น้ำที่มีเขตติดต่อชายฝั่งทะเล ยาวประมาณ 23 กิโลเมตร จังหวัดจึงมีสินค้าประมงที่สดและมีคุณภาพดีสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง เช่น กุ้งทะเล 12,716.8 ไร่ 4,091.2 ตัน หอยแครงในบ่อดิน 12,216.3 ไร่ 3,151.9 ตัน ปลากระพงขาว 4,220.0 ไร่ 2,687.2 ตัน ปลาสด 3,578.7 ไร่ 2,011.37 ตัน ปลานิล 1,528.7 ไร่ 518.4 ตัน ปริมาณการจับสัตว์น้ำ 51,251.35 ตัน

1.1.3) เกล็ดทะเล มี 3 ชนิดสินค้า คือ เกล็ดที่มีคุณภาพดีที่สุด เม็ดเกล็ดมีขนาดใหญ่ ขาวใสไม่มีตะกอนหรือดินติดอยู่ นิยมนำไปใช้บริโภคหรือประกอบอาหาร เกล็ดกลาง สีดำคล้ำเล็กน้อย อาจมีตะกอนปนอยู่บ้าง นิยมนำไปใช้บริโภคหรือประกอบอาหารถนอมอาหาร และใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม เกล็ดดำหรือเศษเกล็ดหรือเกล็ดกันกอง เม็ดจะเล็ก มีสีออกขาว นวลปนน้ำตาล นิยมนำไปใช้เติมน้ำในบ่อเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา หรือปรับสภาพดินในสวนผลไม้ นอกจากนี้ยังมีเกล็ดจืดซึ่งราคาจะสูงกว่าเกล็ดทะเล สามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตปูนปลาสเตอร์ ทำยาสีฟันชนิดผง และแป้งผัดหน้า เป็นต้น (พื้นที่ทำนาเกล็ด ตำบลลาดใหญ่และตำบลบางแก้ว จำนวน 5,865.05 ไร่ ผลผลิต 6,080 กก./ไร่/ปี)

1.2) สินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (Geographical Indication) จังหวัดสมุทรสงคราม มีสินค้าเกษตรที่ได้รับรองบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และขึ้นทะเบียน GI (Geographical Indication) ได้แก่

1.2.1) ส้มโอ ชื่อ ส้มโอขาวใหญ่สมุทรสงคราม ลักษณะเด่นรสชาติที่อร่อย ผลค่อนข้างใหญ่ หนึ่งผลมี 12-14 กลีบ กิ่งใหญ่ เปียกกันแน่นสีขาวอมเหลือง รสหวานถึงอมเปรี้ยวเล็กน้อยมีน้ำมากแต่ไม่แฉะ มีเมล็ดเล็ก ส่วนใหญ่ เมล็ดสี (ไม่มีเมล็ด) เก็บได้นานเป็นเดือนหลังการเก็บเกี่ยว (พื้นที่ปลูกตำบลบางขันแตก ตำบลท้ายหาด อำเภอเมืองฯ อำเภออัมพวา ยกเว้นตำบลยี่สารและแพรกหนามแดงและอำเภอบางคนที) มีเกษตรกรขออนุญาตใช้ตราสัญลักษณ์ GI จำนวน 84 ราย

1.2.2) ลิ้นจี่ ชื่อ ลิ้นจี่ค่อมสมุทรสงคราม ลักษณะเด่นลิ้นจี่พันธุ์ค่อมหรือหอมลำเจียก ผลรูปไข่หรือ รูปหัวใจสีแดงสด มีกลิ่นหอมหวาน ลักษณะหนามตั้ง หนั่งตั้ง เนื้อเต่ง (พื้นที่ปลูก ตำบลบางขันแตก อำเภอเมือง อำเภออัมพวา และอำเภอบางคนที ตำบลบางขันแตก อำเภอเมือง) มีเกษตรกรขออนุญาตใช้ตราสัญลักษณ์ GI จำนวน 12 ราย

1.2.3) พริก ชื่อ พริกบางช้าง ลักษณะเด่น พริกสดที่มีโคนผลใหญ่ ปลายเรียว เนื้อหนา ใสใหญ่ เมล็ดน้อย มีกลิ่นเฉพาะตัวผิวเรียบมัน ผลอ่อนสีเขียวเข้ม ผลแก่สีแดงจัด รสชาติไม่เผ็ดมาก และพริกแห้งจะมีลักษณะผิวสีแดงเข้ม มันเงา (พื้นที่ปลูกอำเภออัมพวา อำเภอ

บางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม และอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ยังไม่มีเกษตรกรขออนุญาต ใช้ตราสัญลักษณ์ GI)

2) สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 10 อันดับแรกของจังหวัด ได้แก่

2.1) น้ำตาลมะพร้าว กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต 1. วิสาหกิจชุมชนบ้านริมคลองโฮมสเตย์ 2. กลุ่มสตรีคลองเขิน 3. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตลาดน้ำท่าคา 4. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตน้ำตาลมะพร้าวแท้

2.2) ผ้าไหมสองตะกอ กลุ่มผู้ผลิต คุณนายไหมไทย บ้านบึงปีน

2.3) ส้มโอ กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต 1. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หมู่ที่ 5 ต.เหมืองใหม่ 2. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หมู่ที่ 4 ต.บางนางลี่ 3. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านบางสะแก ม.6 ต.บางสะแก

2.4) กล้วยเบรคแตก กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต 1.วิสาหกิจชุมชนบ้านดาหลา 2. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านคลองวัว หมู่ที่ 5

2.5) กะปิ กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต วิสาหกิจชุมชนกะปิเคียดาต้า

2.6) เกลือ กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต 1. วิสาหกิจชุมชนเกลือลาดใหญ่ 2. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านบางกระบูน

2.7) น้ำปลา กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต น้ำปลา ตราซีฟู้ด

2.8) กล้วยอบน้ำผึ้งทอด กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต น่องแชมป์กล้วยน้ำว้าอบน้ำผึ้งทอด

2.9) หมี่กรอบ กลุ่มเกษตรกรที่ผลิต คุณไก่หมี่กรอบวัดจันทร์เจริญสุข

2.10) ผ้ามัดย้อมกลุ่มที่ผลิต 1. กลุ่มเปลือกไม้บ้านเขายี่สาร 2. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีบางยี่รงค์ 3. ไฉไลชู 4. กลุ่มจ้างคนพิการ ต.ยายแพง

2.3.2.4 จังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ ทั้งหมด 545,216 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 159,822.51 ไร่ (29.31 % ของพื้นที่ทั้งหมด) ได้แก่ (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร, 2564)

- พื้นที่ทางการผลิตด้านพืช 81,966 ไร่
- พื้นที่ปลูกข้าว 7,971.75 ไร่
- พื้นที่ปลูกพืชสวน 73,994.25 ไร่
- พื้นที่ทางการผลิตด้านประมง 56,217.51 ไร่
- พื้นที่นาเกลือ 21,639 ไร่
- พื้นที่ชลประทาน 53,768 ไร่

1) สินค้าสำคัญของจังหวัด และสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI (Geographical Indication) จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่

1.1) สินค้าเด่น ได้แก่ มะพร้าวน้ำหอม เป็นพันธุ์ต้นเดี่ยว ก้านจีบ มีกลิ่นหอมคล้ายใบเตย เป็นที่นิยมของตลาด (พื้นที่ปลูกจำนวน 23,476 ไร่ ผลผลิต 110,337 ตัน)

1.2) สินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GI

1.2.1) มะพร้าว น้ำหอมบ้านแพ้ว (Banphaeo Aromatic Coconut และ/หรือ Mapraaonamhom Banphaeo) ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ลักษณะเด่น มะพร้าว น้ำหอมพันธุ์ต้นเดี่ยว ผลมีลักษณะกลมรี เหมือนหัวลิงและก้านมีจีบ เป็นพู 3 พู ชัดเจน เปลือกสีเขียว เนื้อมะพร้าวเหนียวนุ่ม น้ำมะพร้าวมีรสหวานและกลิ่นหอมคล้ายใบเตย ปลูกครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านแพ้ว อำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอเมืองสมุทรสาคร ของจังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่เพาะปลูกรวมกันทั้งจังหวัด จำนวน 17,986.5 ไร่ ปริมาณผลผลิต 107,919,000 ผล (ผลผลิตเฉลี่ย 6,000 ผล/ไร่/ปี)

1.2.2) ลำไยพวงทองบ้านแพ้ว กำลังดำเนินการขอขึ้นทะเบียนเป็น สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ชนิดที่ 2 ของจังหวัดสมุทรสาคร ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทาง ภูมิศาสตร์ (GI) เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2562 ลักษณะเด่น ผลมีลักษณะค่อนข้างแป้น เนื้อหนา แข็ง ไม่ฉ่ำน้ำ เนื้อใสจนเห็นเมล็ด กรอบหวานเมล็ดขนาดปานกลาง สีของเปลือกผลลำไยจะออกสีน้ำตาลอ่อน โดยหลังจากเก็บเกี่ยวจากต้นลำไยพวงทองจะอยู่ได้นานประมาณ 1 สัปดาห์ มีปลูกในอำเภอบ้านแพ้วและอำเภอกระทุ่มแบน

2) สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) 10 อันดับแรกของจังหวัด
ได้แก่

- 2.1) ผลิตภัณฑ์ลวดช่อง ลวดช่องวัดเจษ
- 2.2) ผลิตภัณฑ์ลวดช่อง ลวดช่องสยาม
- 2.3) ผลิตภัณฑ์ปลาทุแปรรูป บ้านปลาทุมหาชัย
- 2.4) ผลิตภัณฑ์ปลาทะเลแปรรูป บจก.แต่หัวงวนไถ่
- 2.5) ผลิตภัณฑ์น้ำพริกเครื่องแกง น้ำพริกคุณนันท์
- 2.6) ผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น บจก.น้ำมันมะพร้าวไทย
- 2.7) ผลิตภัณฑ์น้ำพริก วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านสาครบุรี
- 2.8) ผลิตภัณฑ์กะปิ ตราเรือไทย วิสาหกิจชุมชนอาหารทะเลแปรรูป
- 2.9) ผลิตภัณฑ์มะพร้าวอบกรอบ บจก.พี.พี.เค อินเตอร์ฟู้ด
- 2.10) ผลิตภัณฑ์กะปิ และปลาทะเลแปรรูป สหกรณ์ผู้ผลิตกะปิ

กระซ้าขาว

สมุทรสาคร

สรุปภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย 7 จังหวัด คือ จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร

2.4 การปรับตัววิถีถัดไป

2.4.1 ความหมายของการปรับตัว

Coleman and Hammen (1981) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึงผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตน ไม่ว่าปัญหานั้น จะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการ หรือด้านอารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นอยู่

Bernard (1960) ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า เป็นการที่บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับตนเองและโลกภายนอกได้อย่างดี มีพฤติกรรมที่เหมาะสม กับสภาพสังคม มีความสามารถที่จะเผชิญและยอมรับความจริงของชีวิต

วินัยรัตน์ คุณาพันธ์ (2561) การปรับตัว (Adjustment) หมายถึง ความพยายามในการตอบสนองความต้องการของบุคคลให้เข้ากับสภาวะที่อยู่ภายนอกและอยู่ภายในตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการที่บุคคลพยายามตอบสนองความต้องการที่ตนพอใจเมื่อใดก็ตามที่บุคคลสามารถจะได้รับหรือตอบสนองต่อความต้องการได้สำเร็จถือได้ว่าเป็นการปรับตัวที่เหมาะสม

นำโชค วรศิลป์ (2562) การปรับตัว หมายถึงการปรับตัวในการทำงานของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในเรื่องของกระบวนการทำงานความรู้ความสามารถของระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้แบ่งออกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1. ด้านร่างกาย 2. ด้านอัตมโนทัศน์ 3. ด้านบทบาทหน้าที่ 4. ด้านการพึ่งพาระหว่างกัน

2.4.2 ทฤษฎีการปรับตัว

การปรับตัวตามทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy's Adaptation Model) โดยรอย เชื่อว่าบุคคลมีระบบการปรับตัวเป็นระบบเปิด มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งภายในและภายนอก ทำให้บุคคลต้องปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยระบบการปรับตัวของบุคคล ประกอบด้วย สิ่งนำเข้าหรือสิ่งเร้า กระบวนการควบคุม และสิ่งนำออกซึ่งแสดงผลการปรับตัวออกมาในรูปของพฤติกรรม โดยทฤษฎีการปรับตัวของรอย มีรูปแบบการปรับตัว 4 แบบด้วยกัน คือ

2.4.2.1 การปรับตัวด้านร่างกาย (Physiologic mode) เป็นการปรับตัวเพื่อรักษาความมั่นคงของร่างกาย หมายถึงความสำเร็จในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในความต้องการ มีความเป็นรูปธรรมสูง มีพฤติกรรมที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ซึ่งเป็นรูปแบบความต้องการพื้นฐานสำหรับการดำรงชีวิต ได้แก่ อากาศ น้ำ สารอาหาร กิจกรรมการพักผ่อนนอนหลับ รวมถึงการทำงานของระบบต่าง ๆ ในร่างกาย

2.4.2.2 การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (Self concept mode) เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางจิตใจและจิตวิญญาณ เป็นการผสมผสานความรู้สึก ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองในช่วงเวลาหนึ่ง เกิดจากการรับรู้ภายในตัวเอง และการรับรู้จากปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อตนเองทั้งด้านภาพลักษณ์ ความคิดบุคลิกภาพ จิตวิญญาณ ความเชื่อรวมถึงศาสนา

2.4.2.3 การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ (The role function mode) เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางสังคม การทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมเกี่ยวกับสิ่งที่บุคคลควรกระทำต่อผู้อื่นในสังคมตามตำแหน่งหน้าที่ในบทบาทของตน

โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ บทบาทปฐมภูมิ (Primary role) เช่น บทบาททางเพศ อาชีพ ซึ่งเป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลในช่วงเวลาหนึ่ง บทบาททุติยภูมิ (Secondary role) เป็นบทบาทเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทางสังคมของบุคคลที่ต้องกระทำทั้งหมด ของบุคคลตามระยะพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับบทบาทปฐมภูมิ เช่น บทบาทการเป็นมารดาในขณะที่เดียวกันมีบทบาทหน้าที่การทำงานมีบทบาทการเป็นครูและมีบทบาทการเป็นลูกที่ดี บทบาทเหล่านี้บุคคลต้องทำหน้าที่ตามบทบาทตลอดเวลา บทบาทตติยภูมิ (Tertiary role) เป็นบทบาทที่เกี่ยวกับบทบาทปฐมภูมิและบทบาททุติยภูมิเป็นบทบาทชั่วคราวที่เกิดขึ้นในบางช่วงของชีวิตที่บุคคลต้องทำหน้าที่ตามบทบาทนั้นตามความสมัครใจ เช่น การดำรงบทบาทของนายกรัฐมนตรี

2.4.2.4 การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัย (Interdependence mode) เป็นการปรับตัวเพื่อความมั่นคงทางสังคมด้านความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน การปรับตัวด้านนี้ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมที่เกี่ยวข้องกับการให้และการรับ ความนับถือ การยกย่องซึ่งกันและกันมีการปรับตัวด้วยกัน 3 องค์ประกอบ คือ การให้ความรัก การได้รับการเรียนรู้และเติบโตตามพัฒนาการ การได้รับการตอบสนองตามความต้องการในแหล่งประโยชน์ของบุคคล เพื่อให้บรรลุถึงความรู้สึกมั่นคงในความสัมพันธ์ระหว่างกัน มีความสมดุลระหว่างการพึ่งพาตนเองและการพึ่งพาผู้อื่น และพฤติกรรมการเป็นผู้ให้และพฤติกรรมการเป็นผู้รับอย่างเหมาะสม

ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ์ และประยูร สุยะใจ (2558) กล่าวถึงการปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตของชีวิต เป็นการปรับพฤติกรรมการรับรู้ในการดำรงชีวิตของมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ในสังคมภายใต้สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อค่านิยม อุดมคติ เจตคติ ของสังคม การเปลี่ยนทัศนคติ การโน้มน้าวและชักชวน การร่วมมือแข่งขันระหว่างบุคคล ภาวะผู้นำและการตัดสินใจของกลุ่ม อิทธิพลของกลุ่มชนในสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่ม และพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงต่อกันในสังคม โดยพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งสามารถส่งผลต่อความคิดความรู้สึก รวมถึงพฤติกรรมของอีกบุคคลหนึ่งได้ เมื่อบุคคลนั้น ๆ เกิดการปฏิสัมพันธ์กันทั้งโดยตรงและโดยอ้อม นั่นคือ พฤติกรรมทางสังคมเป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของบุคคลและสังคมที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมระหว่างบุคคลในสังคมเดียวกัน พฤติกรรมทางสังคม จึงมีความสำคัญที่ครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้านที่มนุษย์แสดงออกต่อสังคมการรับรู้ทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคม การปฏิสัมพันธ์ของบุคคลนั้นจะมีการรับรู้ถึงพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหรือกลุ่มคนในสถานการณ์ต่าง ๆ เสมอ การรับรู้ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการตีความหมาย และผลจากการตีความนี้ก็จะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมตอบสนองบุคคลแต่ละคนในสังคม

พัฒน์กมล อ่อนสำลี (2564) ศึกษาเรื่องการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งพบว่าวิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่เกิดจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินงานจึงทำให้วิสาหกิจชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจพื้นฐานซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจมหภาคขับเคลื่อนไปได้ ถึงแม้ว่าจะเกิดวิกฤติการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่วิสาหกิจชุมชนก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน หากแต่ถ้ามีการปรับตัววิสาหกิจชุมชนจะเป็นผู้รอด และอาจกลายเป็นผู้พุงเศรษฐกิจระดับมหภาคได้ การปรับตัวดังกล่าว เริ่มจากการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การเปลี่ยนทรัพย์สินที่ไม่ใช้มาเป็นรายได้ การปรับตัวทาง

การตลาด โดยวิสาหกิจชุมชนต้องหันมาทำการตลาดแบบออนไลน์และการตลาดแบบ Delivery ซึ่งตอบโจทย์ได้ทั้งผู้ซื้อ และผู้ขายในขณะที่ทุกคนต้องเว้นระยะห่าง Social Distancing

ณัฐสุดา แสงบุญ และคณะ (2562) ได้ศึกษาการปรับตัวของผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น โดยได้ใช้แนวคิดการปรับตัวของรอย (Roy's Adaptation Model) เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ประกอบด้วย การปรับตัวด้านร่างกาย ด้านอัตมโนทัศน์ด้านบทบาทหน้าที่และด้านพึงพาระหว่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุมากกว่า 80 ปีขึ้นไปจำนวน 50 ราย ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นซึ่งกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีสายตาสีเทาเลือนราง กลุ่มตัวอย่างมีการปรับตัวทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ 1) การปรับตัวด้านร่างกาย สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เอง แต่ยังคงมีความยาก ลำบากในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันขั้นพื้นฐานและที่ซับซ้อน 2) ด้านอัตมโนทัศน์ใช้การปรับวิธีคิด ในการตอบสนองต่อความบกพร่องทางการมองเห็นโดยการยอมรับความจริงและทำใจยอมรับสิ่งที่เป็นอยู่ และคิดว่าเป็นผลของเวรกรรมที่เคยทำมา 3) ด้านบทบาทหน้าที่ที่สามารถดูแลตนเองและบุคคลในครอบครัวได้แต่ยังคงต้องพึ่งพาผู้ดูแลในบางกิจกรรมและมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม และ 4) ด้านพึงพาระหว่างกัน มีสัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัวโดยได้รับความรัก ความห่วงใย ความเคารพนับถือ กำลังใจ รวมถึงได้รับการดูแล ผลการศึกษาครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม การปรับตัวให้กับผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นเพื่อช่วยส่งเสริมให้มีการปรับตัวในชีวิตประจำวันและสังคมได้อย่างเหมาะสม และยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนเพื่อพัฒนาการบริการแก่ผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นในชุมชนต่อไป

นำโชค วรศิลป์ (2562) กล่าวถึงการปรับตัวของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ที่มีต่อการเข้ามาของระบบธุรกรรมการเงินอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา: พนักงานธนาคารกรุงเทพกลุ่มสาขาในพญา พนักงานมีการปรับตัวในการทำงานรูปแบบธุรกรรมการเงินอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น ซึ่งมีส่วนน้อยที่ยังมีการเรียนรู้เพิ่มเติมในระบบการทำงาน ด้านการปรับตัวในด้านร่างกายพบว่า พนักงานธนาคารกรุงเทพทุกคนมีการแบ่งเวลาในการพักผ่อนและออกกำลังกายมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงในการทำธุรกรรมการเงินอันเป็นผลดีต่อไปกับการปฏิบัติงานเป็นระยะเวลายาว ด้านการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ พบว่า พนักงานทุกคนมีการเรียนรู้และยอมรับการเปลี่ยนแปลงของระบบธุรกรรมการเงินในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการในปัจจุบัน ไม่นำปัญหาส่วนตัวเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการทำงานระหว่างวัน ด้านบทบาทหน้าที่ พบว่า พนักงานมีการเรียนรู้และฝึกอบรมการทำงานอยู่เสมอ เข้าใจในบทบาทการทำงานของตนเองไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องอื่นเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานขององค์กร และด้านพึงพาระหว่างกันและกัน พบว่า พนักงานทุกคนใส่ใจในรายละเอียดของเพื่อนร่วมงานมากขึ้น และให้ความรู้ความเข้าใจของระบบงานใหม่อยู่เสมอทำงานเป็นทีมส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดผลสำเร็จสูงสุดและปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) พบว่า ปัจจัยทางเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ และตำแหน่ง ไม่มีผลต่อการปรับตัวของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

วินัยรัตน์ คุณาพันธ์ (2561) ได้ศึกษาการศึกษากระบวนการปรับตัวมีประสิทธิผลสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่าปัญหาการปรับตัวของนักเรียนมี 3 เรื่อง คือ

1) ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุดในระดับมากคือ มีเวลาพักผ่อนหย่อนใจน้อยมาก ด้านความจำเป็นต่อร่างกาย มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุดระดับมากคือรับประทานอาหารที่มีสารอาหารไม่ครบทุกประเภท ด้านการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยปัญหาสูงสุดในระดับปานกลางคือ มีหลายรายวิชาที่นักศึกษารู้สึกว่าไม่เข้าใจในสิ่งที่เรียนอย่างแท้จริง

2) กระบวนการปรับตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมี 2 ลักษณะ รวม 4 กระบวนการ คือ ลักษณะที่ 1 การปรับตัวเบื้องต้นใช้กระบวนการที่ 1 วิธีการเบื้องต้น ได้แก่ การเพิ่มความพยายาม และการปรับหรือเปลี่ยนเป้าหมายที่ตั้งไว้ ลักษณะที่ 2 ถ้าการปรับตัวเบื้องต้นไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากสาเหตุร่วมทางจิตใจใช้กระบวนการที่สอดคล้องกับ สาเหตุนั้น คือ กระบวนการที่ 2 ความคับข้องใจ: ใช้วิธีการจัดการความคับข้องใจได้แก่ การควบคุมตนเองและพฤติกรรมถอยหลัง กระบวนการที่ 3 ความขัดแย้งใจ: ใช้วิธีการจัดการความขัดแย้งใจได้แก่ การใช้เหตุผลในการตัดสินใจการเผชิญความจริงและการหลีกเลี่ยงความจริง กระบวนการที่ 4 ความเครียด: ใช้วิธีการจัดการความเครียด ได้แก่ การบำบัดทางธรรมชาติ และใช้กลไกทางจิต

3) ประสิทธิภาพของกระบวนการปรับตัวเบื้องต้นด้วยกระบวนการที่ 1 ด้านสิ่งแวดล้อมด้านความจำเป็นต่อเป็นต่อร่างกายและด้านการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยรวมการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จทุกด้านในระดับมาก กระบวนการที่ 2 ความคับข้องใจ มีค่าเฉลี่ยรวมการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จในระดับมาก กระบวนการที่ 3 ความขัดแย้งใจ มีค่าเฉลี่ยรวมการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จในระดับมาก และกระบวนการที่ 4 ความเครียด มีค่าเฉลี่ยรวมการปรับตัวที่ประสบความสำเร็จในระดับมาก

ตารางที่ 2.2 การวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการปรับตัว

ตัวแปร	ผู้ศึกษา/ปีที่ศึกษา				ความถี่
	ณัฐสุดา และคณะ (2562)	นำโชค (2562)	วัลย์รัตน์ (2561)	ชัยสิทธิ์ และประยูร (2558)	
1. การปรับตัวด้านร่างกาย	✓	✓	✓	✓	4
2. การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์	✓	✓		✓	3
3. การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่	✓	✓		✓	3
4. การปรับตัวด้านการพึ่งพาอาศัย	✓	✓		✓	3

2.4.3 วิถีถัดไป

“Next Normal” หรือ ชีวิตวิถีถัดไป คือ การใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ของประชาชนทุกเพศทุกวัย หลังจากที่ได้ปรับตัวกับสถานการณ์โควิด-19 เพื่อความอยู่รอด จนเกิดความคุ้นชินทั้งวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร และวิถีปฏิบัติ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ศึกษารูปแบบการใช้ชีวิตของผู้คนทั่วโลกที่เปลี่ยนไปหลังสถานการณ์โควิด-19 ที่ได้สะท้อนให้เห็นเทรนด์สำคัญ ๆ ในอนาคต โดยเฉพาะการเปิดรับเทคโนโลยีและบริการดิจิทัลใหม่ ๆ รวมถึงแพลตฟอร์มออนไลน์ ที่ตอบโจทย์เรื่องความสะดวกสบาย โดยมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยด้านสุขอนามัย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีเทรนด์การใช้ชีวิตแบบ Next Normal ดังนี้ (เสกสันต์ พันธุ์บุญมี, 2564)

Stay-at-home Economy สถานการณ์โควิด 19 ส่งผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนทั่วโลกเปลี่ยนไป บ้านกลายเป็นที่ทำงาน ห้องประชุม ห้องออกกำลังกาย หรือโรงภาพยนตร์ ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถใช้งานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ได้อย่างสะดวกสบาย เทรนด์ดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบเศรษฐกิจที่เรียกว่า Stay-at-home Economy เช่น การพบปะสังสรรค์ผ่านแอปพลิเคชัน การทำธุรกิจ e-commerce การบริการจัดส่งอาหารถึงบ้าน และการเลือกซื้อสินค้าผ่านประสบการณ์เสมือนจริง (Virtual Reality)

Touchless Society การดำเนินชีวิตในโลกยุค Next Normal จะมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัยเป็นสำคัญ เทคโนโลยีจึงถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อลดการสัมผัส ยกตัวอย่างเช่น ระบบการจัดส่งสินค้าแบบ Non-contact delivery ระบบประตูอัตโนมัติในพื้นที่สาธารณะ รูปแบบการจ่ายเงินแบบ e-payment รวมทั้งการออกแบบพื้นที่ธุรกิจที่สามารถให้บริการลูกค้าแบบปราศจากการสัมผัสใด ๆ แต่จะใช้เทคโนโลยีการสั่งงานด้วยเสียง (Voice recognition) หรือจำลองโลกเสมือนจริง (Augmented reality) แทน

Regenerative Organic ประเด็นเรื่องความปลอดภัยและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมถือเป็นหัวใจสำคัญของโลกยุค Next Normal ดังนั้น เทรนด์หนึ่งที่จะฉายภาพชัดขึ้นเรื่อย ๆ คือ มาตรฐานสินค้าเกษตรที่เรียกว่า Regenerative Organic ซึ่งไม่เพียงต้องปลอดสารพิษและปราศจากการใช้เมล็ดพันธุ์ดัดแปลงเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงมาตรฐาน คุณภาพดิน การคุ้มครองสัตว์ คุณภาพชีวิตเกษตรกร ความยุติธรรมด้านค่าแรง รวมถึงระบบฟาร์มที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 ยังได้เตรียมพร้อมและปรับตัว เพื่อตอบสนองตามความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การปรับตัวของภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การพัฒนาแพลตฟอร์มการทำธุรกรรมการเงินบนสมาร์ตโฟน ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยไม่ผ่านตัวแทนจำหน่าย การใช้เครื่องพิมพ์สามมิติ การใช้ระบบอัตโนมัติ การใช้เทคโนโลยี Artificial Intelligence (AI) และ Machine Learning (ML) เป็นต้น ซึ่งนอกจากการปรับตัวด้วยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาพัฒนากระบวนการผลิตแล้ว ภาคอุตสาหกรรมยังได้มองถึงแนวทางการปรับลดค่าใช้จ่าย เช่น การปรับลดจำนวนแรงงาน โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานที่มีทักษะต่ำ (Low Skill) และกลุ่มแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled labour) และแม้กระทั่งภาคเกษตรกรรมก็ได้มีการเตรียมพร้อมและปรับตัว โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเข้าไปประยุกต์ใช้ เพื่อ

เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต หรือที่เรียกว่า “เกษตรแม่นยำ” หรือ “Precision Farming” กันมากขึ้น

สรุปการปรับตัววิถีถัดไป หมายถึง ความพยายามของบุคคลในการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินชีวิตภายหลังปรับตัวเข้ากับสถานการณ์โควิด-19 สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความปลอดภัยและสุขอนามัยที่ดี

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

จุฑามาศ พิรพัชระ (2561) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร และเพื่อพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้าง และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของศักยภาพผู้ประกอบการ ธุรกิจร้านอาหาร มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการภายใน กลยุทธ์ การจัดการการตลาด ค่านิยมร่วม การวางตำแหน่งผลิตภัณฑ์ การจัดการความรู้คุณภาพการให้บริการ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า ทั้ง 8 องค์ประกอบส่งผลกระทบต่อศักยภาพของผู้ประกอบการด้านความเป็นผู้ประกอบการ การบริหารจัดการ ความรู้และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ธภัทร อัจฉรี (2561) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจ ในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการมี 4 ด้าน คือ ด้านกลยุทธ์ ด้านการจัดการการผลิต ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และด้านความเป็นผู้ประกอบการ โดยในแต่ละด้านมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จดังนี้ ด้านกลยุทธ์มี 9 ปัจจัย คือ (1) กระบวนการทำงานที่สอดคล้องและกระชับ (2) การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ (3) สินค้าที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรได้ (4) ความปลอดภัยในการทำงาน (5) การมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย (6) การจัดส่งสินค้าได้ตรงเวลา (7) การมีนวัตกรรมที่แตกต่างจากคู่แข่ง (8) การบริหารต้นทุนการผลิต และ (9) การมีมุมมองในการบริหารธุรกิจที่แตกต่าง ด้านการจัดการการผลิต พบว่ามี 7 ปัจจัย คือ (1) การมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย (2) มีกระบวนการทำงานที่สอดคล้องและกระชับ (3) เครือข่ายในการทำธุรกิจ (4) ความสามารถในการเข้าใจ ความต้องการของลูกค้า (5) การมีความคิดสร้างสรรค์ (6) การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ และ (7) การมีบุคลากรที่มีทักษะที่หลากหลาย ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม มี 8 คือ (1) การบริการหลังการขาย (2) การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ (3) กระบวนการทำงานที่สอดคล้องและกระชับ (4) นวัตกรรมที่แตกต่างจากคู่แข่ง (5) การมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย (6) การมีมุมมองในการดำเนินธุรกิจที่แตกต่าง (7) การมีสิ่งแวดล้อมที่ดีในที่ทำงาน และ (8) การจัดส่งสินค้าได้ตรงเวลา ด้านความเป็นผู้ประกอบการมี 3 ปัจจัย คือ 1) การบริการหลังการขาย 2) การมีความคิดสร้างสรรค์และ 3) การมีมุมมองในการ

ดำเนินธุรกิจที่แตกต่าง ผลการประเมินรูปแบบพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดให้ความเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจใอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดย่อมโดยภาพรวมมีความเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ100

วิภาณี เผือกบัวขาว (2561) ศึกษาผู้ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำวิสาหกิจชุมชนด้านอาหารในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษาพบว่า 1. ภาวะผู้นำวิสาหกิจชุมชนด้านอาหารในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านผู้นำโดยตำแหน่ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านผู้นำโดยการสร้างผลงาน ด้านผู้นำโดยการพัฒนาผู้อื่น ด้านผู้นำโดยการสร้างสัมพันธ์ที่ดีและด้านผู้นำโดยสมบูรณ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของผู้นำวิสาหกิจชุมชนด้านอาหารในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3. รูปแบบผู้นำวิสาหกิจชุมชนด้านอาหารในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาคือ “SKAP Model” โดยที่ S คือ Social (การมีสังคมดี) K คือ Knowledge (การมีความรู้) A คือ Attitude (การมีทัศนคติที่ดี) และ P คือ Participation (การมีส่วนร่วม)

มรกต กำแพงเพชร (2560) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเปรีองในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยยุค 4.0 ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเปรีอง ในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยยุค 4.0 ประกอบด้วย (1) การมีจิตวิญญาณผู้ประกอบการเพื่อ สังคม (2) การแสวงหาโอกาส (3) การสร้างนวัตกรรม (4) ความกล้าเสี่ยง (5) ความพร้อมในการเรียนรู้ และการปรับตัว (6) การจัดการธุรกิจเกษตรที่หลากหลาย (7) การสร้างความร่วมมือและเครือข่าย จากการนำคู่มือไปใช้พบว่า เกษตรกรมีความรู้ทักษะและการปฏิบัติในการเป็นผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น มีความพึงพอใจรวมทุกด้านต่อการอบรมในระดับดีมากที่สุด

ยศสราวดี กริ่งไกร (2560) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ได้แก่ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาเอกสาร และนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง เพื่อนำไปสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 4 แห่ง จากนั้นนำมาพัฒนารูปแบบโดยการสนทนากลุ่ม(Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน และประเมินรูปแบบด้วยการแจกแบบสอบถามตามมาตรฐานการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านความเป็นประโยชน์ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 321 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้

การวิเคราะห์เนื้อหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด

สมเกียรติ สุทธิธรร (2560) ศึกษาการพัฒนาโมเดลนวัตกรรมการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์มูลค่าของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนสร้างสรรค์มูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ในระดับมาก ส่วนนวัตกรรมในการบริหารจัดการ พบว่าวิสาหกิจชุมชนนำไปใช้ในระดับมากที่สุด 5 ประเด็นย่อยคือ นวัตกรรมองค์กร นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมการตลาด การจัดการความรู้เชิงนวัตกรรม และสมรรถนะของบุคลากร ส่วนข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ พบว่า การสร้างสรรค์มูลค่าในผลิตภัณฑ์ยังมีข้อจำกัดเรื่องการนำเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรม ผืนภกลงในสินค้าอย่างเป็นรูปธรรม ความรู้ส่วนใหญ่ยังอยู่ที่ตัวบุคคล ซึ่งสามารถสื่อสารเมื่อมีการจำหน่าย สินค้าในเทศกาลต่าง ๆ จุดเด่นของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนคือ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสิ่งที่ทำให้การประกอบการประสบความสำเร็จคือ คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ และการมีประสบการณ์ทางการตลาด ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ปัจจัยนวัตกรรมองค์กร มีอิทธิพลทางตรงต่อการสร้างสรรค์มูลค่าของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยนวัตกรรมกระบวนการมีอิทธิพลทางตรงต่อการสร้างสรรค์มูลค่าของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ปัจจัยนวัตกรรมกระบวนการยังส่งผลต่อปัจจัยสมรรถนะบุคลากร และปัจจัยการจัดการความรู้เชิงนวัตกรรม แต่ไม่ส่งผลไปยังการสร้างสรรค์มูลค่าของผลิตภัณฑ์ส่วนปัจจัยทางการตลาดไม่มี อิทธิพลทางตรงต่อการสร้างสรรค์มูลค่าของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน แต่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้เชิงนวัตกรรม ทั้งนี้การจัดการความรู้เชิงนวัตกรรม ไม่ได้ส่งผลต่อการสร้างสรรค์มูลค่าของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

โกสินทร์ ชำนาญพล (2558) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวไทย เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า 1. สภาพการณ์วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวไทยมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม วัฒนธรรมประเพณีและผลิตภัณฑ์ชุมชนที่น่าสนใจ และทรัพยากรบุคคลที่มีองค์ความรู้และภูมิปัญญา แต่ยังขาดการบริหารจัดการที่ดี โดยเฉพาะด้านเครือข่ายการตลาด รวมทั้งขาดแคลนเงินทุนในการพัฒนา 2. รูปแบบการจัดการเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่ผู้วิจัยพัฒนาเรียกว่า “DARE TO DREAM Market Network Model” โดยให้ความสำคัญ 11 ประการ ได้แก่ 1) การสร้างความโดดเด่นให้แหล่งท่องเที่ยว (Distinction: D) 2) การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ (Advertising: A) 3) การกำหนด ราคาที่เหมาะสม (Reasonable Price: R) 4) การสร้างความสะดวกสบายในการรับบริการ (Easiness or Expedience: E) 5) การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว (Tourism Network: T) 6) การจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (Organizing: O) 7) การกระจายภาวะผู้นำ (Distributed Leadership: D) 8) การวิจัยการท่องเที่ยว (Research: R) 9) การให้การศึกษแก่บุคลากร (Education: E)

10) การรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability: A) และ 11) การใช้เครื่องมือทางการตลาด (Marketing Tool: M) รูปแบบดังกล่าวผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผ่านการรับรองจากเวทีประชาคมแล้ว โดยมีผลการประเมินในระดับดีมาก ผลการจัดอบรมความรู้มี คะแนนก่อนการอบรม (Pre-Test) อยู่ในระดับมาก และคะแนนหลังการอบรม (Post-test) อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนการอบรมและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.แนวทางในการจัดการเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรบูรณาการทำงานร่วมกัน ในการสนับสนุนส่งเสริมการสร้างและการจัดการเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวตั้งแต่ระดับชุมชน จังหวัด กลุ่มจังหวัด และขยายสู่ระดับภาคประเทศและต่างประเทศโดยวางแผนทางการตลาดร่วมกับวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว พร้อมขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งและยั่งยืน 2) ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการตลาดการท่องเที่ยว แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และ 3) ควรสร้างช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยวชุมชนที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อหลายช่องทาง

ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ และคณะ (2558) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการสร้างนวัตกรรมภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการสร้างนวัตกรรมภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านนวัตกรรมกระบวนการสูงที่สุด รองลงมาคือ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ หากพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างนวัตกรรมภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีปัจจัยทุนทางสังคมสูงที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยการบริหารและพัฒนาบุคลากร ปัจจัยภาวะผู้นำของประธาน/หัวหน้ากลุ่มวิสาหกิจชุมชน และปัจจัยการจัดองค์การมีค่าต่ำที่สุด รูปแบบการสร้างนวัตกรรมภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง พบว่ามีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ (1) วิสาหกิจชุมชน (2) นักพัฒนา (3) ประชาชนชาวบ้าน (4) นักวิชาการ และ (5) ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจะต้องมีปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอีก 4 ปัจจัย คือ (1) การใช้ทรัพยากรในชุมชน (2) การพัฒนาทางด้านจิตใจและการช่วยเหลือเกื้อกูล (3) ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพ และ (4) การจัดการความรู้ในการสร้างนวัตกรรมภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นควรจะมีขั้นตอนในการดำเนินการ 9 ขั้นตอนคือ (1) การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน (2) การสำรวจภูมิปัญญาและทุนทางสังคม (3) การวิเคราะห์ตลาด (4) การจัดการความรู้ (5) การสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์/กระบวนการ (6) การตรวจสอบแนวคิดผลิตภัณฑ์/กระบวนการ (7) การผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบ/กระบวนการ (8) การทดสอบตลาด/การทดลองกระบวนการ (9) การปรับปรุงผลิตภัณฑ์/กระบวนการ

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน

นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชเนตติ พุ่มพฤษ (2565) ศึกษาทางรอดและแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนแนววิถีใหม่หลังวิกฤติ COVID-19 ของไทย จากการศึกษาพบว่าผลการวิจัยพบว่า 1) ทางรอดด้านการพัฒนาวิสาหกิจการท่องเที่ยวชุมชน ควรมุ่งรณรงค์ผลักดันให้ดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวภายใต้โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนไทยวิถีใหม่ ให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจ

ในมากขึ้น 2) ทางรอดด้านการจัดการรวมกลุ่มกันในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน มุ่งผลิตสินค้าที่แปลกใหม่ การขายออนไลน์ร่วมกันหรือการสร้างเพจในการขายสินค้าร่วมกัน 3) ทางรอดด้านการส่งเสริมธุรกิจผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน มุ่งพัฒนาคนในชุมชนให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนด้วยอัตลักษณ์ที่โดดเด่นสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้หลายช่องทาง 4) ทางรอดด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชน มุ่งพัฒนาสินค้าจากเกษตรกรในชุมชนที่เชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตสินค้าภาคอื่น ๆ เน้นการจ้างงานจากคนในท้องถิ่นและเน้นเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน 5) ทางรอดด้านการสร้างวิถีใหม่ในการประกอบอาชีพวิสาหกิจชุมชนของชุมชน มุ่งสร้างวิถีใหม่ในการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน การตรวจคัดกรองกลุ่มเสี่ยงที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการกระบวนการผลิต 6) ทางรอดด้านการเพิ่มสมรรถนะด้านการบริหารและจัดการพลังงานวิสาหกิจชุมชน มุ่งพัฒนาสมรรถนะการผลิตพลังงานใช้ในท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นจากเดิม สร้างมาตรการการลดการใช้พลังงานสิ้นเปลือง พัฒนาด้านการผลิตพลังงานทดแทนในอนาคต 7) ทางรอดด้านการจัดการความรู้วิสาหกิจชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน ให้ความรู้แก่พลเมืองและชุมชนในการเข้าถึงระบบการเงินชุมชน เช่น การใช้แอปพลิเคชันออนไลน์ของสถาบันการเงิน เป็นต้น โดยทางรอดทั้งหมดนับเป็นแนวทางสำคัญสู่การปรับตัวที่สำคัญให้กับวิสาหกิจชุมชนแนววิถีใหม่หลังวิกฤติ COVID-19 ของไทย

ณัฐชรัฐ แพกุล และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหารจังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหาร จังหวัดนครนายก มีการบริหารจัดการ 1) ด้านสมาชิก/แรงงาน พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ใช้แรงงานของคนในชุมชนทั้งหมดในการดำเนินการ และมีแรงงานที่เพียงพอ 2) ด้านการผลิต ทรัพยากร เทคโนโลยี และสถานที่ พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เลือกใช้วัตถุดิบ และทรัพยากรหลักที่มีอยู่ในชุมชนมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ทำให้มีวัตถุดิบเพียงพอ ต้นทุนค่าวัตถุดิบต่ำและราคาวัตถุดิบคงที่ 3) ด้านการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม พบว่า มีรูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และบทบาทของสมาชิกนั้นมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ตามความสามารถของแต่ละบุคคล สนับสนุนให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ 4) ด้านผู้นำ พบว่า ผู้นำเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการบริหารจัดการ และมีการวางแผนการดำเนินการที่ชัดเจน 5) ด้านองค์ความรู้ พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่คล้ายคลึงกันในแต่ละชุมชน 6) ด้านการตลาด พบว่า ทุกกลุ่มมีตลาดรับรองในชุมชนและมีตลาดนอกชุมชนที่รับรองผลิตภัณฑ์ชัดเจน ซึ่งได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก 7) ด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก พบว่า ทุกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการแลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะกับหน่วยงานภายนอกทั้งชุมชน ภาครัฐ และสถาบันการศึกษา 8) ด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ พบว่า กลุ่มมีการรวมกลุ่มเพื่อประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน และมีการรับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภายในและภายนอก แต่สำหรับสภาพการณ์ในการดำเนินงานได้ข้อสรุปโดยสังเขป คือ พบปัญหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีจุดเด่นที่แตกต่างจากคู่แข่งซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ในจังหวัดนครนายก ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจึงต้องการสร้างมูลค่าเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้ต้นทุนที่ต่ำด้วยวัตถุดิบจากชุมชน อีกทั้งยังเป็นการสร้างมูลค่าที่โดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ตามบริบทของแต่ละกลุ่มวิสาหกิจให้เกิดความแตกต่างกัน เพื่อสร้างความความดึงดูดใจของผู้บริโภค และจากการทดลอง

ปฏิบัติการสร้างมูลค่าเพิ่มและมูลค่าเชิงสร้างสรรค์ ด้วยการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชน 1 กลุ่ม เพื่อเป็นต้นแบบในการทดลองนั้น ในส่วนการสร้างมูลค่าเพิ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้นำข้าวไรซ์เบอร์รี่มาสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยมุ่งเน้นการสร้างให้มีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์เดิม และเน้นความแตกต่างจากคู่แข่งรายอื่น โดยได้มีการนำข้าวไรซ์เบอร์รี่มาพัฒนาเป็นตำรับอาหาร โดยแบ่งได้เป็น 4 ชนิด ได้แก่ ไอศกรีม น้ำสลัดข้าวไรซ์เบอร์รี่ ขนมข้าวฟู บาร์ข้าวไรซ์เบอร์รี่คาราเมล โดยแต่ละชนิดนั้นแต่มีการนำเสนอรสชาติที่หลากหลาย สำหรับการสร้างมูลค่าเชิงสร้างสรรค์ได้นำข้าวไรซ์เบอร์รี่เสนอเรื่องราว (Story) ความเป็นมาของข้าวไรซ์เบอร์รี่ที่มีความโดดเด่นของเนื้อหาและช่วยสร้างความดึงดูดใจได้เป็นอย่างดี

วรวิทย์ ประสิทธิ์ผล และคณะ (2563) การพัฒนาศักยภาพการประกอบการธุรกิจชุมชน กรณีธุรกิจชุมชนหมู่บ้านเลิศอุบล เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผลจากการศึกษาพบว่าการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ของการดำเนินธุรกิจชุมชน ปัจจัยแวดล้อม ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนหมู่บ้านเลิศอุบล เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมภายในและภายนอกธุรกิจ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน และทดลองปฏิบัติเป็นโครงการนำร่อง แบบของการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มธุรกิจชุมชนที่เป็นเป้าหมายหลัก ได้แก่ กลุ่มธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าประดิษฐ์ และกลุ่มธุรกิจผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางในชุมชนหมู่บ้านเลิศอุบล โดยมีแหล่งข้อมูล ได้แก่ ประธานชุมชน ผู้นำกลุ่มธุรกิจ และสมาชิกกลุ่มธุรกิจจำนวน 13 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ธุรกิจชุมชนทั้ง 2 กลุ่ม มีปัญหาด้านการตลาดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของช่องทางการจำหน่ายที่จำกัดและการขาดการส่งเสริมการตลาด รวมไปถึงปัญหาการบริหารการผลิตที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จุดแข็งที่ สนับสนุนการดำเนินธุรกิจ ได้แก่ บุคลิกลักษณะการใฝ่เรียนรู้ และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเอง รวมทั้งความสามารถเฉพาะตัวของผู้ประกอบการในการออกแบบและสร้างสรรค์สินค้า การให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้า ทำให้สามารถรักษารฐานลูกค้าเดิมไว้ได้ โครงการนำร่องการพัฒนาศักยภาพ ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารออนไลน์ เพื่อใช้ในการสื่อสารทางการตลาดและขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้า พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในทางบวก ผลการศึกษาในครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทั้งธุรกิจชุมชนหมู่บ้านเลิศอุบลและธุรกิจชุมชนในพื้นที่อื่นที่จะพัฒนาศักยภาพธุรกิจให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สมชาย น้อยฉ่ำ และคณะ (2561) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 41 ปี ขึ้นไป ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ตำแหน่งสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 9 – 16 คน มีระยะเวลาจัดตั้งกลุ่ม 7 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มการแปรรูป โดยมีระบบการเงินเป็นทุนของกลุ่ม แหล่งที่มาของทุนเป็นเงินกู้จำนวน 30,001 – 50,000 บาท มีรายได้ 25,001 – 50,000 บาท และตลาดของวิสาหกิจชุมชนเป็นตลาดในชุมชน การวิเคราะห์การดำเนินงานกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีระบบควบคุมทางการเงินแบบง่าย ๆ แต่เป็นระบบ และมีบัญชี

วิสาหกิจที่ถูกต้อง ผลประกอบกิจการกลุ่มทำให้สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการประกอบกิจการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งกลุ่มทุกข้อ มีการประกอบกิจการอย่างต่อเนื่อง กลุ่มวิสาหกิจที่กู้ยืมเงินทุนเพื่อประกอบกิจการส่วนใหญ่ค้างชำระบ้าง แต่ส่งตามกำหนด และกลุ่มวิสาหกิจมีกฎระเบียบและข้อบังคับของกลุ่มที่ชัดเจน ได้จดทะเบียนจัดตั้งแล้วและได้ประกอบการ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายควรกำหนดโครงสร้างบริหารองค์กรและการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจน และกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ครอบคลุมรวมถึงการมีระบบบัญชี ควบคุมตรวจสอบได้ง่าย

นิภาพรรณ เจนสันติกุล (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ในบริบทประชาคมอาเซียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันในประชาคมอาเซียนเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 คนและดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม 2 เวที จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์และแนวคำถามการสนทนากลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ควรมีแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ (1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (2) การพัฒนาการเข้าถึงแหล่งทุนและการพัฒนาระบบการจัดการบัญชี (3) การพัฒนาการตลาดเน้นช่องทางการตลาดผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (4) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และ (5) การพัฒนาการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้วิสาหกิจชุมชนทุกประเภทควรมีการศึกษาความต้องการของผู้บริโภคในอาเซียนที่มีความแตกต่างทางพื้นที่และค่านิยมในการบริโภคสินค้าต่างกัน

จักรพงษ์ นวลชื่น (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษากรณี วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนม และจังหวัดสกลนคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีของปราชญ์ชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงรูปแบบการจัดตั้ง การบริหารจัดการ และความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์ปัญหาและ อุปสรรครวมถึงผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการดำเนินงาน และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำมาเป็นแนวทางที่จะพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความยั่งยืนได้ โดยมีหลักคิดในเรื่องของการพึ่งพาตนเอง การออม การรวมกลุ่มมีความสามัคคี การคิดค้นและนำภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนา และผู้นำที่ดีต้องมีความเสียสละ มีความริเริ่มที่ดีและมีความมุ่งมั่นในการจัดตั้งและบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน สามารถนำหลักพื้นฐานการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนที่มีองค์ประกอบสำคัญ มาพิจารณากับข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนเพื่อประเมินความพร้อมของกลุ่มวิสาหกิจ ในเรื่องของผลสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการดำเนินงาน ได้นำปัจจัยทั้ง 10 ด้าน ที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน มาเป็นปัจจัยที่ใช้วิเคราะห์พิจารณาซึ่งพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมด มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับปัจจัยทั้ง 10 ด้าน ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ความเข้าใจถึงวิสาหกิจชุมชน ว่ามีการดำเนินการที่คล้ายกับการทำธุรกิจ และรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน ที่จัดตั้งไม่เป็นไปตามแนวทาง ที่ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาชุมชนเพื่อความยั่งยืนโดย หลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ชั้น ข้อเสนอควรมีการทำความเข้าใจลักษณะพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน ควรมีการค้นหาลำดับความสำคัญชาวบ้านเพื่อเป็นผู้นำในการ

พัฒนาวิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน ควรมีการสร้างเครือข่าย วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้าเพื่อขยายกำลังการผลิต และการขยายโอกาสวิสาหกิจชุมชนด้วยเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ชนพงษ์ อารณพิศาล และคณะ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ประกอบด้วย แนวคิดกิจการวิสาหกิจชุมชน แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่นและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องทฤษฎีการบริหารจัดการ ทฤษฎีประสิทธิภาพการจัดการ ได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วนำมาซึ่งกรอบ แนวคิดในการวิจัย โดยตัวแปรแฝงด้านการสนับสนุนจากภาครัฐประกอบด้วย งบประมาณ บุคลากร(ให้ความรู้) การสร้างเครือข่าย ตัวแปรแฝงด้านภาวะผู้นำของชุมชนประกอบด้วย การได้รับการแต่งตั้ง การได้รับการยอมรับ ตัวแปรแฝงด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การจัดสรรประโยชน์ การติดตามและประเมินผล ตัวแปรแฝงด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบด้วย อัตลักษณ์ของท้องถิ่นความเชื่อมโยงประสบการณ์ ความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวแปรแฝงด้านการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย การสร้างภาพลักษณ์ การเพิ่มยอดขาย เศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยที่กล่าวมาเป็นปัจจัยการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย

ทักษญา สง่าโยธิน (2560) ได้ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งวิสาหกิจชุมชนในประเทศ และวิสาหกิจชุมชนต่างประเทศ จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการ ทบทวนวรรณกรรม ทั้งหมด 16 แห่ง พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ค้นพบเรียงตามระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จที่พบมากไปหาน้อย มีดังนี้ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2) ความสามัคคีในกลุ่ม การมีส่วนร่วม และความผูกพัน 3) ระบบการบริหารจัดการที่ดี 4) เงินทุน 5) การสนับสนุนจากภาครัฐ 6) ทักษะ ความสามารถในการผลิต รวมถึงนวัตกรรม การผลิตและการพัฒนา 7) การสนับสนุนจากภายนอกที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน (การสร้างเครือข่าย) 8) ผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ 9) การมีตลาดรองรับที่แน่นอน 10) การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย และความโปร่งใส 11) ระบบการสื่อสาร 12) ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ สวยงาม ตรงความต้องการของผู้บริโภค 13) ความพร้อมของอุปกรณ์และ เครื่องมือ 14) การใช้ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น 15) การปฏิบัติทางกฎและข้อบังคับทางสิ่งแวดล้อม

วรรณพงศ์ ช่วยรักษา (2560) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ กลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร จำนวนกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม สมาชิกกลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร พบว่า ด้านการบริหารจัดการกลุ่มและสมาชิก พบว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ยังค่อนข้างจำกัดรวมถึงการพัฒนาการจัดการอื่น ๆ เช่น

บรรจุกัญช์ การจัดจำหน่าย ยังคงค่อนข้างจำกัด ด้านการตลาดและลูกค้า พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อตามยุคสมัย และการจัดจำหน่ายเช่น จากการออกบูทยังมีค่อนข้างน้อย ด้านการผลิตและงานสนับสนุนการผลิต พบว่า การนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินการผลิตยังไม่ชัดเจน การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เข้มแข็งและกว้างขวางในระดับประเทศ เพื่อการขยายภาคการผลิตและการจัดจำหน่ายยังมีค่อนข้างน้อย และด้านการเงินและบัญชี พบว่า แหล่งเงินทุน ในการสนับสนุนภาคการผลิตยังมีค่อนข้างจำกัดรวมถึงการจัดทำบัญชีของสมาชิกยังค่อนข้างไม่ต่อเนื่องส่วนแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร พบว่า ควรมีการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือให้เข้มแข็งและกว้างขวางในระดับประเทศ เพื่อการขยายภาคการผลิตและการจัดจำหน่าย ที่ยังมีค่อนข้างน้อยการวางแผนการผลิตที่ครบวงจร การพัฒนาคุณภาพวัตถุดิบ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ที่มีความหลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

ชญาภัทร์ กี่อารีโย (2559) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง จากการศึกษาพบว่า รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง ประกอบด้วย 5 ปัจจัยหลัก ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) ความรู้ความเชี่ยวชาญและการพัฒนาตนเอง 3) การจัดทำแผนวิสาหกิจชุมชน 4) การสื่อสารและการประสานงาน และ 5) คุณธรรมจริยธรรม โดยมี 23 ปัจจัยย่อย ได้แก่ (1) การควบคุมตนเอง (2) ความเชื่อมั่นในตนเอง (3) การตัดสินใจ (4) การมอบหมายงาน (5) การสร้างแรงจูงใจ (6) กฎระเบียบข้อบังคับวิสาหกิจชุมชน (7) การเงิน/การบัญชี (8) การบริหารการตลาด (9) การจัดการสินค้า (10) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (11) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (12) การถ่ายทอดความรู้ (13) การกำหนดทิศทางและเป้าหมาย (14) การวางแผนการดำเนินงาน (15) การมีส่วนร่วมของสมาชิก (16) การประเมินผลและการติดตาม (17) การจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (18) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร (19) การติดต่อประสานงานภายในและภายนอก (20) การสร้างเครือข่าย (21) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (22) ความรับผิดชอบต่อชุมชน และ (23) จริยธรรมผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

อริญชยา อุดลย์เดช และ พรรณา ไวกกุล (2555) ได้ศึกษาเรื่อง ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโครงู้งเรือง ตำบลรังกาใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการซึ่งทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโครงู้งเรืองประสบความสำเร็จ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและการสนทนากลุ่ม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการและผู้แทนจากองค์กรที่ให้การสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโครงู้งเรืองผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ดบ้านช่องโครงู้งเรืองประสบความสำเร็จได้แก่ 1) การบริหารจัดการกลุ่ม ประธานกลุ่มมีภาวะผู้นำ สมาชิกมีความสามัคคี 2) การผลิต เป็นไปตามมาตรฐาน GAP และผลผลิตมีคุณภาพดี 3) การตลาด มีตลาดที่แน่นอนประกันราคาผลผลิตได้ 4) การเงินและบัญชี สมาชิกมีการจัดทำบัญชี

ของตนเอง และบัญชีรายได้ของกลุ่มมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ 5) ภาครัฐให้การสนับสนุนโดยการให้ความรู้ คำแนะนำ วัสดุอุปกรณ์ในการเพาะเห็ด เงินทุน และช่วยส่งเสริมการตลาด

Wanichyada and Kanyamon (2018) พบว่า วิธีการพัฒนาธุรกิจกลุ่มผู้ประสบความสำเร็จของธุรกิจกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษาธุรกิจผลิตภัณฑ์สมุนไพรในภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่ากลยุทธ์ทางธุรกิจที่วิสาหกิจชุมชนออกแบบแตกต่างกันมากนั้นขึ้นอยู่กับประเภทของธุรกิจสมุนไพร ในขณะที่ธุรกิจสปาได้ตามกลยุทธ์การตลาด ธุรกิจยาสมุนไพรนำกลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์และธุรกิจอาหารแปรรูปที่เน้นการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ โดยมี 5 แนวทางในการพัฒนาธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจำแนกได้ดังนี้ 1) เสริมสร้างความรู้ด้านการจัดการทักษะทางเทคนิคการผลิตให้กับผู้ประกอบการและพนักงาน 2) ปรับปรุงผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ 3) พัฒนาธุรกิจ ส่งเสริมความรู้และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก 4) การจัดหาพนักงานอย่างต่อเนื่องการฝึกอบรมและความตระหนักในการจัดการสิ่งแวดล้อม 5) การสร้างนิทรรศการพิพิธภัณฑ์รวมทั้งอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากร

Alsen and Calkin (2017) ผู้ประกอบการสตรีมีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจของทะเลทรายซาฮาราแอฟริกา. อย่างไรก็ตามผู้หญิงในภูมิภาคนี้กำลังเผชิญกับความท้าทายที่น่าตกใจในตัวเองสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ บทความนี้จะพิจารณาถึงความท้าทายที่ผู้ประกอบการสตรีต้องเผชิญในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารในเมือง Iringa ประเทศแทนซาเนีย การศึกษาใช้การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มในการรวบรวมข้อมูลและใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อตีความผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการสตรีเหล่านี้ประสบปัญหาการขาดการเข้าถึงตลาด ความรับผิดชอบต่อสังคมที่ไม่เท่าเทียมกัน และการขาดแคลนทุนทรัพย์ที่เพียงพอ การค้นพบของเรายังแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการสตรีในธุรกิจแปรรูปอาหารของภูมิภาคใช้กลยุทธ์แนวขวางที่หลากหลายเพื่อจัดการและบรรเทาสังคมวัฒนธรรมความท้าทายรวมถึงการสร้างกลุ่มเศรษฐกิจและชมรมผู้ประกอบการ ของเรานี้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่ผู้ประกอบการสตรีในอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารต่อสู้กับ Iringa นอกจากนี้เรานำเสนอกฎบัตรทั่วไปและกลยุทธ์แนวขวางที่พวกเขาใช้เพื่อบรรเทาปัญหาและนำไปสู่การใช้มือถือในที่สุดเทคโนโลยีเป็นแนวขวางด้วย

Sumalee and Anchana (2012) งานวิจัยที่ศึกษาได้มีการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนจาก 69 จังหวัดในประเทศไทย และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยใช้แบบจำลองของ Porter's Diamond และการวิเคราะห์การถดถอย และรวบรวมข้อมูลเชิงลึกของวิสาหกิจชุมชนจำนวน 141 แห่ง ตั้งอยู่ใน 69 จังหวัดของทุกภูมิภาคในประเทศไทย วิเคราะห์และกำหนดเส้นทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปยังวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) การระบุปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพที่อาจเกิดขึ้นต่อ SMEs โดยศึกษาลักษณะของผู้ประกอบการ บริบทขององค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอกจัดทำแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพแก่ผู้ประกอบการ SMEs ในด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่าวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับคัดเลือกจากจำนวน 141 แห่ง แบ่งเป็น 3 ระดับการพัฒนา ได้แก่ ระดับต่ำ ระดับปานกลางและระดับสูง โดยมีวิสาหกิจชุมชนจำนวน 15, 114 และ 12 วิสาหกิจชุมชน ตามลำดับผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าการวางแผนวิสาหกิจชุมชน แนวโน้มการขาย ความสัมพันธ์กับลูกค้า การจัดการ

ฐานข้อมูลลูกค้า ความสัมพันธ์ภายในชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

พงษ์มนัส ตีอด (2563) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการประกอบอาชีพบริการจัดส่งอาหาร พบว่า สภาพการทำงานในสภาวะการเกิดโรคระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ให้บริการส่งอาหารไปยังที่พัก ยังสามารถที่จะปรับตัวต่อการเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ได้ เนื่องมาจากตัวผู้ให้บริการส่งอาหารไปยังที่พักเอง มีการป้องกันตัวเองเพื่อไม่ให้มีการติดต่อของโรคระบาด และทางบริษัทมีมาตรการป้องกันต่าง ๆ ออกมาช่วยเหลือ เช่น ให้เว้นระยะและเลี่ยงการสัมผัส เป็นต้น ส่งผลให้การบริการส่งอาหารไปยังที่พักยังคงที่จะดำเนินการประกอบอาชีพต่อไปได้เป็นจำนวนมาก ต่อมาในประเด็นมาตรการเยียวยาจากทางภาครัฐ ผู้ให้บริการส่งอาหารไปยังที่พักเห็นว่ารัฐบาลควรมีมาตรการเยียวยาอื่น และควรมีการแจกเงินเยียวยาประชาชนให้มากขึ้น ส่วนด้านมาตรการบริหารจัดการสถานการณ์ที่ดี และมาตรการที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย พบว่ารัฐบาลยังไม่สามารถที่จะจัดการและทำให้ประชาชนเข้าถึงมาตรการต่าง ๆ ของรัฐบาลได้ง่าย อีกทั้งในประเด็นเรื่องของความวิตกกังวลพบว่าส่วนใหญ่ผู้ให้บริการส่งอาหารมีความกังวลในด้านเศรษฐกิจมากที่สุด เห็นได้ว่าการเกิดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างไม่เพียงแต่ในประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้นโดยส่งผลกระทบต่อทุกประเทศทั่วโลก ดังนั้นหากการแก้ปัญหาวิกฤตจึงต้องร่วมกันแก้ปัญหาโดยประชาชนทุกคนทั่วโลก เพื่อเป็นการยับยั้งการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019

สุพัตรา รุ่งรัตน์ และคณะ (2563) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการปรับตัว โดยการสวมหน้ากากอนามัย เพื่อไม่ให้รับเชื้อโควิด-19 ล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังปรุงอาหาร พกแอลกอฮอล์เจลบางครั้ง และเว้นระยะ เพื่อลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะ แต่เห็นว่าวิธีดังกล่าวช่วยลดโอกาสการระบาดของโรคโควิด-19 ได้ปานกลาง และยังไม่เชื่อมั่นในการปฏิบัติตัว เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุข แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจ โดยการช่วยเหลือเงินเยียวยา การส่งเสริมสร้างอาชีพ การใช้มาตรการช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าครองชีพ แนวทางในการแก้ปัญหาผลกระทบทางสังคม ทั้งแนวทางดูแลด้วยตัวประชาชนเอง ได้แก่ การดูแลสุขภาพลดการพบปะในสถานที่สาธารณะ ทุกคนในสังคมต้องเข้าใจซึ่งกันและกัน ส่วนแนวทางการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนโดยภาครัฐ ได้แก่ การแจกหน้ากากอนามัยให้ทั่วถึง ส่งเสริมให้คนในชุมชนหันมาออกกำลังกาย การประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลการปฏิบัติเพื่อตนเอง การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาโรค และปรับปรุงเรื่องการรักษาทางการแพทย์

Amin et al. (2020) กล่าวว่า การระบาดใหญ่ไม่ใช่เหตุการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ เนื่องจากมนุษยชาติได้เคยเผชิญกับโรคระบาดต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ การระบาดของโรคคือผลกระทบด้านลบที่กระทบของเศรษฐกิจ พบว่า COVID-19 มีผลกระทบต่อผู้บริโภค ในห่วงโซ่อุปทานอาหาร ในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตอาหาร การแปรรูป การกระจายอาหาร

และความต้องการอาหาร การแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 ส่งผลให้มีการจำกัดแรงงานในการทำงานเปลี่ยนแปลงไป มีการปิดโรงงานผลิตอาหาร ตามนโยบายการค้าอาหารที่ถูกจำกัด และแรงกดดันทางการเงินในห่วงโซ่อุปทานอาหาร ดังนั้นรัฐบาลควรอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานและผลิตภัณฑ์อาหารทางการเกษตร รวมทั้งเกษตรกรรายย่อยหรือผู้ด้อยโอกาสควรได้รับการสนับสนุนทางการเงิน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ควรเปลี่ยนสภาพการทำงาน และรักษาสุขภาพความปลอดภัยของพนักงาน โดยการปรับเปลี่ยนมาตรการด้านความปลอดภัย หลีกเลี่ยงนโยบายคุ้มครองอาหารเพื่อป้องกันการเพิ่มขึ้นของราคาอาหาร โดยภาพรวม แต่ละประเทศต้องตระหนักถึงความรุนแรงของสถานการณ์ และควรกระชับหรือคลายมาตรการตามการแพร่กระจายของโรคระบาดห่วงโซ่อุปทานควรมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่จะตอบสนองต่อความของผู้บริโภค เพื่อลดและควบคุมผลกระทบของการแพร่ระบาด

May et al. (2020) การระบาดใหญ่ของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับผลกระทบ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการในการปรับตัวเมื่อเผชิญกับความท้าทาย เพื่อนำไปสู่การศึกษาเชิงประจักษ์ในอนาคตที่จะให้ความเข้าใจมากขึ้นและจัดให้ผู้เชี่ยวชาญมีทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับวิกฤต

Ooi, and Ramzah (2020) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นกลุ่มอาการทางคลินิกที่เกิดจากโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง ไวรัสโคโรนา-2 (SARS-CoV-2) องค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศให้ COVID-19 เป็นโรคระบาดที่มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็วในหลายประเทศ มีลักษณะการติดต่อที่รุนแรงและมีอัตราการเสียชีวิตสูงในหมู่ผู้สูงอายุและผู้ทุพพลภาพ ได้มีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการอยู่รอดของ SARS-CoV-2 บนพื้นผิวสัมผัส แต่ไม่มีรายงานการรอดชีวิตของ COVID-19 บนพื้นผิวและบรรจุภัณฑ์อาหาร ศักยภาพการอยู่รอดและการแพร่กระจายของ SARS-CoV-2 บน/ผ่านอาหารและบรรจุภัณฑ์นั้นถูกกล่าวถึงโดยอิงจากข้อมูลที่มีอยู่สำหรับไวรัสระบบทางเดินหายใจอื่น ๆ เช่น SARS-CoV และ MERS-CoV ควรมีการศึกษาเพื่อสำรวจการแพร่กระจายผ่านอาหารและการอยู่รอดของวัสดุบรรจุภัณฑ์อาหาร การใช้ระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร เช่น การวิเคราะห์อันตรายและจุดควบคุมวิกฤต (HACCP) และแนวทางปฏิบัติที่ดีในการผลิต (GMP) มีความสำคัญต่อการลดความเสี่ยงของการติดเชื้อ COVID-19 การทำความสะอาด การสุขาภิบาล การปฏิบัติที่ถูกสุขลักษณะ และบรรจุภัณฑ์ที่ใช้งานได้อย่างเป็นสิ่งจำเป็นจากฟาร์มหนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ซึ่งผู้ศึกษามีวิธีการดำเนินงานวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.1.1 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.1.2 แหล่งข้อมูล/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1) แหล่งข้อมูล

รายงานผลการประเมินศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2 ในปี พ.ศ.2560-2564 จากสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 18 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมจำนวนประชากร 18 คน ในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 4 จังหวัด โดยประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 4 แห่ง จังหวัดเพชรบุรี 8 แห่ง จังหวัดสมุทรสงคราม 2 แห่ง และจังหวัดสมุทรสาคร 4 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 18 แห่ง ที่ผ่านการประเมินศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง 2 จากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร ผู้วิจัยทำการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง จาก 18 แห่ง คัดเลือกร้อยละ 50 ให้เหลือกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 แห่ง แห่งละ 1 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กำหนดขนาดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนภาคกลางตอนล่าง 2 ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดช่วงปี พ.ศ.2560-พ.ศ.2564 (วิสาหกิจ

ชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564) จำนวน 4 จังหวัด จะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด ดังตารางที่ 3.1

2. สุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด 4 จังหวัด ตามขนาดกลุ่มตัวอย่างในตารางที่ 3.1 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อวิสาหกิจชุมชน ตามสัดส่วนวิสาหกิจชุมชนทั้ง 4 จังหวัด เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่กำหนดไว้

ตารางที่ 3.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด 4 จังหวัดในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง

ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนวิสาหกิจชุมชนดีเด่นที่ได้รับรางวัล	ขนาดตัวอย่าง (แห่ง)
1	ประจวบคีรีขันธ์	4 แห่ง	2
2	เพชรบุรี	8 แห่ง	4
3	สมุทรสงคราม	2 แห่ง	1
4	สมุทรสาคร	4 แห่ง	2
รวม		18 แห่ง	9 แห่ง

ที่มา: ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2564)

3.1.2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประธานและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดช่วงปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2565 (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนต่อเนื่องตั้งแต่ ปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2565) จำนวน 24 วิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 4 จังหวัด โดยประกอบด้วย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 4 แห่ง จังหวัดเพชรบุรี 9 แห่ง จังหวัดสมุทรสงคราม 1 แห่ง และจังหวัดสมุทรสาคร 10 แห่ง (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2564)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นประธานวิสาหกิจชุมชน รองประธานวิสาหกิจชุมชน เลขานุการวิสาหกิจชุมชน กรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2 ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด และดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2565 (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2564) จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จำนวนทั้งสิ้น 24 แห่ง ดังนี้

1. ผู้วิจัยมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สุ่มล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย (2546) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5 หน่วยต่อ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างโดยคำนวณจาก 5 เท่าของตัวแปรเพื่อให้องค์ประกอบมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจครั้งนี้มีจำนวน 46 ตัวแปร ดังนั้นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ควรใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจทั้งหมด 230 คน เพื่อให้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเพียงพอในการเก็บข้อมูลที่อาจมีการคลาดเคลื่อนในกรณีที่ได้แบบสอบถามไม่ครบ จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5 – 10 เท่า ของตัวแปร (Ferketich, 1991 & Gorsuch, 1983) ดังนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 365 คน

2. สุ่มตัวอย่างประธานวิสาหกิจชุมชน รองประธานวิสาหกิจชุมชน เลขาวิสาหกิจชุมชน กรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร โดยการตอบแบบสอบถามเพื่อใช้ในการร่างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเจาะจงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด และดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2565 จำนวน 4 จังหวัด จำนวนวิสาหกิจชุมชน 24 แห่ง ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 4 แห่ง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 9 แห่ง จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 1 แห่ง และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 10 แห่ง (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2564) แสดงดังในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

ลำดับ	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จังหวัด
1	วิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าวทับสะแก	ประจวบคีรีขันธ์
2	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์	ประจวบคีรีขันธ์
3	วิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรวังยาวพัฒนา	ประจวบคีรีขันธ์
4	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนาวัลเป็เรียง	ประจวบคีรีขันธ์
5	วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด	เพชรบุรี
6	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแพปลาชุมชน	เพชรบุรี
7	วิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง	เพชรบุรี
8	วิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง	เพชรบุรี
9	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพเกลือทะเลกั้งหันทอง	เพชรบุรี
10	วิสาหกิจชุมชนวัยหวาน	เพชรบุรี
11	วิสาหกิจชุมชนดอนขุนห้วย 2	เพชรบุรี
12	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไร่มะขาม	เพชรบุรี
13	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	เพชรบุรี
14	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	สมุทรสงคราม
15	วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง	สมุทรสาคร

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จังหวัด
16	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซ้าขาว	สมุทรสาคร
17	วิสาหกิจชุมชนบ้านชายทะเลรางจันทร์	สมุทรสาคร
18	วิสาหกิจชุมชนบ้านหัดขวัญวิทย์ฟาร์ม	สมุทรสาคร
19	วิสาหกิจชุมชนฝรั่งแปลงใหญ่บ้านเกาะ	สมุทรสาคร
20	วิสาหกิจชุมชนเกษตรบางยาง	สมุทรสาคร
21	วิสาหกิจชุมชนเกษตรแปลงใหญ่ลำไยบ้านแพ้ว	สมุทรสาคร
22	วิสาหกิจชุมชนนาริรัตน์ข้าวแต่น้ำแดงโม	สมุทรสาคร
23	วิสาหกิจชุมชนรักษ์ฟาร์มเห็ด บ้านแพ้ว	สมุทรสาคร
24	วิสาหกิจชุมชนสหกรณ์ หมู่ 3 โคกขาม	สมุทรสาคร

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Indepth Interview) สำหรับใช้ในการสัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง

3.1.3.2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.1.4 วิธีดำเนินการ

3.1.4.1 ศึกษาข้อมูลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง

1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง

2) สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง

3) นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

4) นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข นำไปสัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง

5) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.1.4.2 ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

- 1) สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถี
ถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
- 2) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงของ
แบบสอบถาม
- 3) ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
- 4) นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) ประธานวิสาหกิจชุมชน/
รองประธานวิสาหกิจชุมชน/ เลขาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร หรือผู้ที่ได้รับ
มอบหมาย ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน
30 คน เพื่อตรวจสอบคำถามในแต่ละข้อของแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายตรงตามที่คุณวิจัย
ต้องการ และคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่
- 5) นำแบบสอบถามไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง
- 6) นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลภายหลังการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยได้
ประมวลข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยต้องการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความ
น่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปทำการเก็บข้อมูลจริง ดังนี้

3.1.5.1 การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหาความเหมาะสมของภาษา และโครงสร้างแบบสอบถาม รวมถึงให้
ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบโครงสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้นนำมาปรับปรุง
ข้อคำถามให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีวิธีการคำนวณหาค่า
สัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้หลักเกณฑ์
การให้คะแนน ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555)

+1	เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์
0	เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์
-1	เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

สูตรการคำนวณค่า IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลคะแนนรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน

ค่า IOC ที่คำนวณได้จะต้องมีค่า 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.92

3.1.5.2 การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability) ด้วยวิธีของ Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.84 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555)

3.1.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แต่ไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยดำเนินการจัดกลุ่ม เรียบเรียงข้อมูลจัดลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์ตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา สรุปประเด็นสำคัญ เพื่อให้ได้แนวทางการร่างรูปแบบการปรับตัววิถีใหม่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.1.5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถาม ใช้สถิติบรรยายดังนี้

1.1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2) การวิเคราะห์ผลองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ปัจจัย ใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ดังนี้

1.2.1) การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด ก่อนใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย ด้วย Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ถ้าค่า KMO มีค่าน้อยกว่า 0.5 ถือว่าตัวแปรที่มีอยู่ไม่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิควิเคราะห์ปัจจัย และ Bartlett's Test ใช้ทดสอบสมมติฐานจะเป็นค่าสถิติที่มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-square ถ้าค่าไคสแควร์มีค่ามากหรือค่า sig ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (α) จะปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1 นั่นคือตัวแปรที่ทดสอบมีความสัมพันธ์กัน จึงจะสามารถใช้เทคนิควิเคราะห์ปัจจัยได้

1.2.2) การสกัดปัจจัย (Factor Extraction) เป็นการสกัดเอาลักษณะเด่นซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถอธิบายลักษณะร่วมกันที่ตัวแปรทั้งหมดที่ต้องการวัดด้วยการวิเคราะห์ สกัดปัจจัยหลัก (Principal Component Analysis : PCA)

1.2.3) การหมุนแกนปัจจัย เป็นการจัดกลุ่มปัจจัยให้อยู่ในรูปที่สามารถอธิบายหรือขยายความปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัววิถีใหม่ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง ใช้วิธีการหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal rotation) ด้วยวิธี แวริแม็กซ์ (Varimax) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาปัจจัย (Hair et al., 2010) ดังนี้

1.2.3.1) ปัจจัยนั้นต้องมีค่าความผันแปรของตัวแปรทั้งหมด (Eigen Value) ตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป

- (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป
- 1.2.3.2) ตัวแปรแต่ละตัวในปัจจัยต้องมีค่าน้ำหนักปัจจัย
นั้น ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป
- 1.2.3.3) ปัจจัยแต่ละตัวต้องมีตัวแปรสังเกตอยู่ในปัจจัย
หลาย ๆ ตัวที่ร่วมกัน ชีวัดการปรับตัววิถีใหม่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง แต่ละปัจจัย
- 1.2.3.4) กำหนดชื่อปัจจัยรวมจากตัวแปรสังเกตได้

1.3) การวิเคราะห์ผลการปรับตัววิถีถัดไป (การปฏิบัติงานในช่วง
สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ของวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์
อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์พิจารณา
ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น
4.50 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

1.4) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ลักษณะแบบประเมินเป็น
แบบปลายเปิด (Open-Ended) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเรียบเรียงออกมา
เป็นค่าความถี่ (Frequency) แล้วนำมาจัดลำดับ

ตารางที่ 3.3 การศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีใหม่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีใหม่ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง	1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ↓		ก.พ - เม.ย 2565	ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	- ข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยสำหรับ การสร้างแบบสัมภาษณ์ เชิงลึก
1.1 ศึกษาข้อมูลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง	2. สร้างแบบสัมภาษณ์ และดำเนินการ สัมภาษณ์เชิงลึก ↓ 3. รวบรวมและ วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อ สร้างแบบสอบถาม ↓	การวิจัยคุณภาพ 1.1 ศึกษาข้อมูลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก คือประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 9 แห่ง แต่ละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน	เม.ย - มิ.ย 2565	1.1 ศึกษาข้อมูลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง โดยวิธีการดังนี้ - สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก - สัมภาษณ์เชิงลึก - รวบรวมและวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างแบบสอบถาม	- แบบสัมภาษณ์เชิงลึก - ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับการสร้างแบบสอบถาม

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
<p>1.2 ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีใหม่ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p>	<p>1. สร้างแบบสอบถาม</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>2. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>3. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	<p>- นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน</p> <p>การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน/ประธานวิสาหกิจชุมชน / รองประธานวิสาหกิจชุมชน / เลขานุการวิสาหกิจชุมชน / กรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน 230 คน (ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5 หน่วยต่อ 1 ตัวแปร)</p>	<p>ก.ค - ต.ค 2565</p>	<p>1.2 ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีใหม่ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p> <p>- สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีใหม่ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale เสนอผู้เชี่ยวชาญ</p>	<p>- แบบสอบถามสำหรับใช้รวบรวมข้อมูลที่ผ่านการพิจารณา</p> <p>- แบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง</p> <p>- วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม</p> <p>- องค์ประกอบที่ใช้ในการ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p>

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> (ร่าง) รูปแบบการ ปรับตัววิถีชีวิตไป ของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและ ผลิตภัณฑ์อาหารภาค กลางตอนล่าง </div>			- พิจารณาความ เที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดย การหาค่า IOC-ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม - นำแบบสอบถามไป ทดสอบ (Try Out) ผู้ประกอบการวิสาหกิจ ชุมชน แต่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัย รวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม - วิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถาม	

3.2 การสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.2.1 วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.2.2 แหล่งข้อมูล/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 คน โดยเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

3.2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการที่มีความรู้และประสบการณ์ ในด้าน การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการที่มีความรู้ด้านวิสาหกิจชุมชน และมีความเชี่ยวชาญในองค์ประกอบที่จะทำการสนทนากลุ่ม เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านวิสาหกิจชุมชน ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาด เป็นต้น

3.2.2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นมากที่สุดและวิสาหกิจชุมชนดำเนินงานมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี

3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.3.1 แบบประเมินความเหมาะสมรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.2.3.2 แบบประเมินความเหมาะสมคู่มือการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.2.4 วิธีดำเนินการ

3.2.4.1 สร้าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1) สร้าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

2) นำ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรับรองรูปแบบความถูกต้องของเนื้อหา และความเที่ยงตรงของเนื้อหา

3) ทำการปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.2.4.2 จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1) จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 14 ท่าน

2) ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) รูปแบบปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ตามข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

3) นำรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไข ให้ผู้ทรงวุฒิ 14 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง อีกครั้ง

4) ได้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.2.4.3 จัดทำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1) จัดทำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

2) เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมินความเหมาะสมคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3) ปรับปรุงแก้ไขคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ตามข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหาความเหมาะสมของภาษา และโครงสร้างแบบประเมิน รวมถึงให้ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบโครงสร้างแบบประเมิน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุง ข้อคำถามให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มีวิธีการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2555)

+1	เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์
0	เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์
-1	เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

สูตรการคำนวณค่า IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ = ผลคะแนนรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 5 ท่าน

ค่า IOC ที่คำนวณได้จะต้องมีค่า 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ 0.80 – 1.00

สถิติที่ใช้

นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ และคู่มือปรับตัววิถีถัดไปของ
 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้

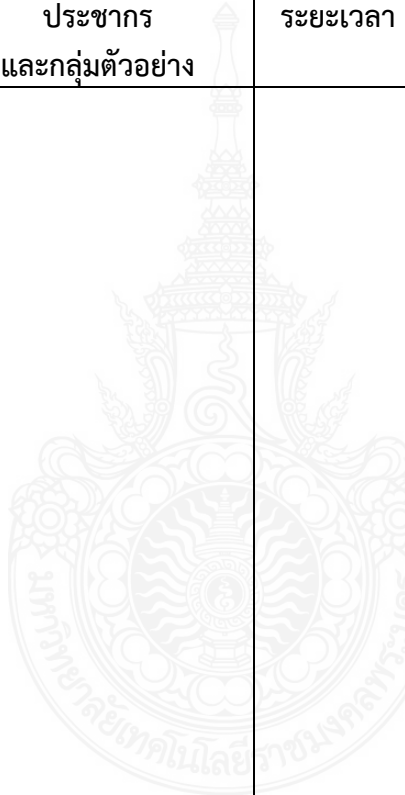
ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ระดับความคิดเห็น
4.50 - 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ตารางที่ 3.4 การสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
<p>2. เพื่อสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p> <p>2.1 สร้าง (ร่าง) รูปแบบฯ (ตั้งขั้นตอนที่ 1-2)</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> 1. ทำการสร้าง(ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง </div> <div style="text-align: center;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> 2. เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา (ร่าง) รูปแบบฯ </div> <div style="text-align: center;">↓</div>	<p>- จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ 14 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ จำนวน 7 คน และ ประธานวิสาหกิจชุมชน จำนวน 7 คน</p>	<p>พ.ย - ธ.ค 2565</p>	<p>1. สร้าง (ร่าง)รูปแบบฯ</p> <p>2. เสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา (ร่าง) รูปแบบฯ</p>	<p>-รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p>

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
<p>2.2 จัดประชุมสนทนากลุ่ม (ตั้งขั้นตอนที่ 3-4)</p>	<p>3. จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบฯ</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>4. ปรับปรุง แก้ไข รูปแบบฯ ตาม ข้อคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณารูปแบบอีกครั้ง</p> <p style="text-align: center;">↓</p>			<p>3. จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อ ประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบฯ</p> <p>4. ปรับปรุง แก้ไข รูปแบบฯ และเสนอให้ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้ง</p>	

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
<p>2.3 จัดทำคู่มือรูปแบบฯ (ตั้งขั้นตอนที่ 5-8)</p>	<p>5. จัดทำคู่มือการปรับตัว วิถีถัดไปของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p> <p style="text-align: center;">↓</p> <p>6. เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเหมาะสม คู่มือรูปแบบฯ</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	<p>ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ความเหมาะสมจำนวน 14 คน ได้แก่ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน/ ประธาน วิสาหกิจชุมชน จำนวน 7 คน</p>	<p>ม.ค - มี.ค 2566</p>	<p>5. จัดทำคู่มือรูปแบบการ ปรับตัววิถีถัดไปของ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการ แปรรูปและผลิตภัณฑ์ อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p> <p>6. เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเหมาะสม ของคู่มือ</p>	<p>- คู่มือรูปแบบการปรับตัว วิถีถัดไปของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p>

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-bottom: 10px;"> 7. ประเมิน ความเหมาะสมคู่มือ รูปแบบฯ </div> <div style="text-align: center; margin-bottom: 10px;">↓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> 8. ปรับปรุง แก้ไข คู่มือฯ ตาม ข้อเสนอแนะ </div>			7. ประเมินความ เหมาะสมคู่มือรูปแบบฯ 8. ปรับปรุง แก้ไข คู่มือฯ ตาม ข้อเสนอแนะ	

3.3 ทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.3.1 วัตถุประสงค์

เพื่อทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.3.2 แหล่งข้อมูล/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง กับประธานวิสาหกิจชุมชน กรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยเลือกจากวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดมากที่สุดช่วงปี พ.ศ.2560 – 2565 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1 วิสาหกิจชุมชน จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนขึ้นอยู่กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นตัวแทนในการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3.3.1 แบบทดสอบความรู้ก่อน – หลัง การใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 20 ข้อ

3.3.3.2 คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย

- 1) คำนำ
- 2) สารบัญ
- 3) ส่วนที่ 1 แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ได้แก่
  - 3.1) หลักการและเหตุผลการจัดทำคู่มือ
  - 3.2) วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ
  - 3.3) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
  - 3.4) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
  - 3.5) นิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง
- 4) ส่วนที่ 2 แนวทางการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
  - 4.1) หมวดที่ 1 การมีส่วนร่วมของสมาชิก
  - 4.2) หมวดที่ 2 การบริหารจัดการ
  - 4.3) หมวดที่ 3 การตลาด
  - 4.4) หมวดที่ 4 ภาวะผู้นำ
  - 4.5) หมวดที่ 5 การผลิต

4.6) หมวดที่ 6 วัตถุประสงค์

5) เอกสารอ้างอิง

6) ภาคผนวก

3.3.3.3 แบบประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.3.4 วิธีดำเนินการ

3.3.4.1 ทดสอบความรู้ก่อน – หลัง การใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องที่เห็นว่าเป็นจริงหรือถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในที่ท่านเห็นว่าไม่เป็นจริงหรือไม่
ถูกต้อง จากข้อความที่กำหนดให้จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ (ตอบถูกต้อง 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน)

1) ประธานวิสาหกิจชุมชน กรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
ทำแบบทดสอบความรู้ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป
และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

2) หลังจากการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจ
ชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประธานวิสาหกิจชุมชน กรรมการ
และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ทำแบบทดสอบความรู้หลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.3.4.2 ทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการ
แปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1) อบรมความรู้การใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ให้กับประธานวิสาหกิจชุมชน กรรมการ
และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2) ประธานวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนตอบแบบประเมิน
ความพึงพอใจในการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและ
ผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

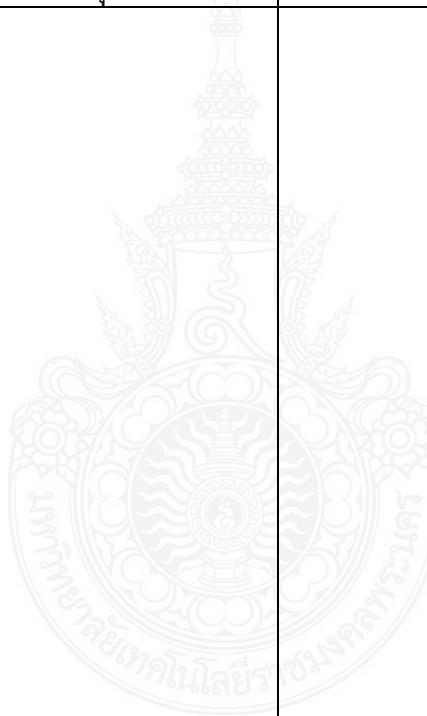
นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัว
วิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มาคำนวณหา
ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

ค่าเฉลี่ย		ระดับความคิดเห็น
4.50 - 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	พึงพอใจมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ตารางที่ 3.5 การทดลองใช้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
<p>3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p> <p>3.1 ทดสอบความรู้ก่อน – หลัง การใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (ตั้งขั้นตอนที่ 1 และ 4)</p> <p>3.2 ทดลองใช้คู่มือรูปแบบฯ (ตั้งขั้นตอนที่ 2 – 4)</p>	<p>1. ทดสอบความรู้ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างกับกลุ่มเป้าหมาย 20 ช้อ</p> <p style="text-align: center;">↓</p>	<p>กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ผ่านการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนดีเด่น โดยเลือกจากวิสาหกิจชุมชนดีเด่นที่ได้รับรางวัลมากที่สุดในช่วงปี พ.ศ.2560-2565 จำนวน 1 วิสาหกิจชุมชน โดยวิธีการการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลาก</p>	<p>เม.ย 2566 - พ.ค. 2566</p>	<p>1. ทดสอบความรู้ก่อนการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง กับกลุ่มเป้าหมาย 20 ช้อ</p>	<p>ความพึงพอใจในการใช้คู่มือ การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง</p>

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
	<p data-bbox="537 494 846 893">2. อบรมการใช้คู่มือ รูปแบบการปรับตัววิถี ถัดไปของวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง กับ กลุ่มเป้าหมาย</p> <p data-bbox="660 901 683 981">↓</p> <p data-bbox="537 997 846 1141">3. นำคู่มือรูปแบบการ ปรับตัวฯ ไปทดลองใช้</p> <p data-bbox="660 1149 683 1228">↓</p>			<p data-bbox="1355 494 1635 821">2. อบรมการใช้คู่มือ รูปแบบการปรับตัววิถี ถัดไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและ ผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง กับ กลุ่มเป้าหมาย</p> <p data-bbox="1355 885 1635 965">3. นำคู่มือรูปแบบการ ปรับตัวฯ ไปทดลองใช้</p>	

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	ระยะเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
	<p>4. ทดสอบความรู้หลังการใช้คู่มือรูปแบบฯ และประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือรูปแบบ ๖</p>			<p>4. ทดสอบความรู้หลังการใช้คู่มือและประเมินความพึงพอใจในการใช้คู่มือรูปแบบ ๖</p>	

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัย 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2) เพื่อสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 3) เพื่อทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4.2 ผลการสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4.3 ผลการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผลการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้วิจัยได้นำเสนอเนื้อหา 2 ส่วน คือ

4.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง

4.1.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง

การศึกษาข้อมูลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้วิจัยทำการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง 2 จากจำนวน 18 แห่ง ทำการคัดเลือกร้อยละ 50 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 9 แห่ง แห่งละ 1 คน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์คือประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป

และผลิตภัณฑ์อาหารรวม 9 ท่าน ซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ดำเนินกิจกรรมวิสาหกิจชุมชนต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 9 ท่าน จาก 9 วิสาหกิจชุมชน มีดังนี้ แสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ลำดับ	รายชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์	ชื่อวิสาหกิจชุมชน	จังหวัด
1	นางกาญจนา ศุภานุสนธิ์	วิสาหกิจชุมชนจันมะพร้าวทับสะแก	ประจวบคีรีขันธ์
2	นายวินัย สังข์ดวง	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์	ประจวบคีรีขันธ์
3	นางสาวปัทมา สถวิรวงศ์	วิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง	เพชรบุรี
4	นายโชคชัย แซ่ม้อย	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	
5	นางสมาน กลิ่นนาถนกร	วิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง	เพชรบุรี
6	นางสาวเอกรัตน์ แผนเจริญ	วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด	เพชรบุรี
7	นายบุญรัตน์ ลิ้มไพบูลย์	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	สมุทรสงคราม
8	นางธัญภัทร โพธิ์ร่มไทร	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว	สมุทรสาคร
9	นางพนอ ไสนิยม	วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง	สมุทรสาคร

4.1.1.1. วิสาหกิจชุมชนจั่นมะพร้าวทับสะแก

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน 2-77-03-01/1-0035
ที่ตั้ง เลขที่ 4 ตำบลทับสะแก อำเภอบ้านทับสะแก
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 10 ปี

ประธานวิสาหกิจชุมชน นางกาญจนา ศุภานุสนธิ์

2) ประวัติความเป็นมา

วิสาหกิจชุมชนจั่นมะพร้าวทับสะแกก่อตั้งเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2555 มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 17 คน ระดมทุนในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนจั่นมะพร้าวทับสะแก คนละ 1,000 บาทการตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจั่นมะพร้าวทับสะแก เกิดจากการที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นแหล่งปลูกมะพร้าวที่ขึ้นชื่อ บางช่วงมีผลผลิตออกมามากจนล้นตลาด ชาวบ้านขาดรายได้ จึงเกิดการรวมสมาชิกหมู่ที่ 9 ตำบลทับสะแก จึงจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจั่นมะพร้าวทับสะแก แปรรูปมะพร้าวเป็นมะพร้าวอบน้ำผึ้ง เมื่อดำเนินการจนตลาดเริ่มอิ่มตัว จึงได้คิดผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ในท้องตลาด นำไปชุบช็อกโกแลตขายได้ ทำให้เกิดความคิดว่ามะพร้าวก็น่าจะชุบช็อกโกแลต จึงคิดที่จะทำผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จากมะพร้าวออกมา และได้พัฒนาผลิตภัณฑ์มะพร้าวเคลือบช็อกโกแลตภาคใต้ชื่อ Coconut Dipped Chocolate

วิสัยทัศน์

“สร้างนวัตกรรมด้านอาหารด้วยภูมิปัญญาในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

3.1.1) มีการตั้งคณะกรรมการบริหาร มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนตามความถนัดของสมาชิก ซึ่งคณะกรรมการบริหารดำรงตำแหน่งตามวาระ 2 ปี

3.1.2) มีการกำหนดระเบียบข้อตกลง ข้อบังคับร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

3.1.3) คณะกรรมการมีการวางแผนการนำทรัพยากรของกลุ่มที่ประกอบด้วย คน เงิน เครื่องจักรและวัตถุดิบมาบริหารจัดการการผลิต มีการกำหนดปริมาณการผลิตสินค้าที่เหมาะสม

- 3.1.4) มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง
- 3.1.5) จัดทำบัญชีถูกต้อง และนำข้อมูลบัญชีใช้วิเคราะห์วางแผนการตลาด
- 3.1.6) มีการจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มถึงแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
- 3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)
อำเภอทับสะแกเป็นแหล่งวัตถุดิบมะพร้าว “มะพร้าวทับสะแก” ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ผลผลิตออกมาแต่ละที่ล้นตลาด กลุ่มวิสาหกิจจะใช้มะพร้าวจากในพื้นที่ทั้งหมด เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำและได้วัตถุดิบที่มีคุณภาพในการนำมาผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร
- 3.3) ด้านการผลิต (Production)
- 3.3.1) มีการกำหนดปริมาณการผลิตสินค้าที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- 3.3.2) มีการขยายการผลิต โดยการปรับปรุงสถานที่ผลิต และการนำเครื่องจักรมาใช้ในการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐาน
- 3.3.3) การผลิตสินค้าของกลุ่มมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ตรงกับความต้องการของลูกค้า และคงมาตรฐานสินค้าไว้
- 3.3.4) ผลิตสินค้าให้ทันตามเวลาที่กำหนด
- 3.3.5) มีการต่อยอดเพื่อขยายการผลิตเพิ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ
- 3.4) ด้านการตลาด (Marketing)
มีการกำหนดตลาดกลุ่มเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน สามารถกระจายสินค้าสู่ตลาดที่กำหนดไว้ได้ โดยมีฐานการตลาดที่สำคัญได้แก่
- 3.4.1) King Power
- 3.4.2) ร้านขายฝากในจังหวัดภูเก็ต เพชรบุรี หัวหิน และเขตอำเภอทับสะแก
- 3.4.3) กรุงเทพฯ ได้แก่ มาบุญครอง และเซ็นทรัลแจ้งวัฒนะ
- 3.4.4) การออกร้านในเทศกาลต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และในจังหวัดอื่น ๆ
- 3.4.5) ตลาดออนไลน์ เช่น เพจเฟซบุ๊ก
- 3.5) ด้านแรงงาน (Labor)
- 3.5.1) จำนวนแรงงานมาจากสมาชิกกลุ่ม 17 คน เพศ อายุ ทักษะ ความรู้ความสามารถ
- 3.5.2) การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ในการทำงานตามความสามารถของสมาชิก
- 3.5.3) การพัฒนากิจกรรมหรือความรู้โดยจัดอบรมความรู้และทักษะเพื่อจัดการองค์ความรู้ให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3.5.4) มีการให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการกับสมาชิก

4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

4.1) ประธานวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งมีความคิดในการพัฒนาต่อยอดผลผลิตทางการเกษตร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรแก้ไขปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ พร้อมปรับปรุงพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ และต้องการของผู้บริโภค

4.2) คณะกรรมการมีการวางแผนบริหารจัดการทรัพยากรของกลุ่ม

4.3) มีการวางแผนการตลาดโดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกข้อมูลลูกค้ารายเก่า รายใหม่ และข้อมูลจากการจัดทำบัญชีผลการดำเนินงานของกลุ่มเป็นฐานข้อมูลนำมาวางแผนการตลาด

4.4) การมีเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน สามารถกระจายสินค้าสู่ตลาดตามที่กำหนดไว้ได้ เน้นการผลิตสินค้ามุ่งตอบสนองความต้องการของตลาด

4.5) มาตรฐานกระบวนการผลิตและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์

5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าวทับสะแก

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ต้องมีการ กำหนดระเบียบข้อตกลง ข้อบังคับร่วมกัน เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง ในรูปแบบประชุมออนไลน์การจัดทำแผนธุรกิจของกลุ่มถึงแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีการปรับเปลี่ยนแผนในการจัดซื้อวัตถุดิบ การซื้อวัตถุดิบมาใช้ในการผลิตลำบาก จึงรับซื้อเฉพาะของสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นหลักมีการลดปริมาณการผลิตลง เพราะเนื่องจากไม่สามารถส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายตามร้านขายฝากได้ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการขายเป็นขายออนไลน์มากขึ้นกว่าสถานการณ์ปกติที่ขายฝากหน้าร้านร้านสินค้าขายของฝาก มีการพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนสมาชิกมาทำงาน เพื่อประหยัดแรงงานคน และเพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 รวมทั้งมีการให้ความรู้กับสมาชิกในการรับมือและป้องกันตัวเองกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีการสวมใส่หน้ากากอนามัยในขณะทำงาน เว้นระยะห่างในการปฏิบัติงาน หมั่นล้างทำความสะอาดมือบ่อยครั้ง งดรับประทานอาหารร่วมกันกับเพื่อนร่วมงาน

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิถีถัดไป)

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิถีถัดไป) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการดำเนินงานในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มากนัก สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าวทับสะแกยังคงสวมใส่หน้ากากอนามัย และหมั่นทำความสะอาดมือบ่อยครั้งในการทำงาน และยังคงเว้นระยะห่างในการปฏิบัติงาน รูปแบบการตลาดยังคงขายผ่านช่องทางตลาดออนไลน์มากขึ้นกว่าในช่วงก่อนการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าว

ทับสะแก

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.1.1) ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชี

6.1.2) การขยายตลาด

6.1.3) คุณภาพมาตรฐานในการผลิตสินค้า

6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.2.1) ในการจัดทำบัญชีได้ มีการบันทึกบัญชีตามรูปแบบของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามคำสอนแนะของเจ้าหน้าที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เกี่ยวกับระบบการจัดทำบัญชีแบบครบวงจร

6.2.2) การขยายตลาด เปลี่ยนรูปแบบการขายเป็นขายออนไลน์

มากขึ้น

6.2.3) ใช้เทคโนโลยีในการควบคุมคุณภาพมาตรฐานในการผลิต โดยใช้ระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อช่วยแก้ปัญหาการนำวัตถุดิบทางการเกษตรไปตากแดดกลางแจ้งทำให้เกิดการปนเปื้อนของฝุ่นและแมลงต่าง ๆ รวมทั้งช่วยลดต้นทุนการผลิต ปราศจากการปนเปื้อนของฝุ่นละออง และแมลงเนื่องจากเป็นระบบปิดเหมาะสำหรับการอบแห้งวัตถุดิบจำพวกมะพร้าวขาวก่อนนำไปเข้าสู่การผลิตในขั้นตอนต่อไป ถือเป็นส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนในภาคการผลิต

ภาพที่ 4.1 วิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าวทับสะแก

4.1.1.2 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน 2-77-05-04/1-0032
ที่ตั้ง 1/2 หมู่ 1 ต.ช้างแรกร อ.บางสะพานน้อย
จ. ประจวบคีรีขันธ์
ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 9 ปี
ประธานวิสาหกิจชุมชน นายวินัย สังข์ดวง

2) ประวัติความเป็นมา

คุณวินัยเล่าว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์ได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2558 ชื่อเดิมคือ “ธรรมรัตน์ฟาร์มเห็ด” ซึ่งเป็นการร่วมตัวของญาติพี่น้องในรูปแบบกลุ่มธรรมชาติดูแลกันเป็นเวลา 5 ปีเนื่องจากสามารถหาวัตถุดิบในการทำก้อนเห็ดได้ง่ายต่อมามีแนวคิดอยากจะทำอยู่ได้มีการขยายงาน และได้รับการยอมรับ ได้มีการขอการรับรองมาตรฐาน GAP และพืชอินทรีย์ไบโตะเบียนพานิซย์ ทางกลุ่มจึงคิดว่าควรจะปรับการดำเนินงานเป็นรูปแบบวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เริ่มจัดตั้งจากสมาชิกเดิมก่อนเนื่องจากมีความคิดเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอยู่เดิมแล้ว โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการทำงาน การจ้างงานรายวันโดยให้ค่าแรงจากการทำงาน และส่วนแบ่งจากการปันผลของหุ้นสมาชิก เพื่อลดอัตราการว่างงานในชุมชน และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชนในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดมูลค่า และคุณค่ามากที่สุดโดยการนำเอาพืช ผัก และผลไม้ตามฤดูกาลมาทำการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำเห็ดสมุนไพร กล้วยอบตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อแก้ปัญหาช่วงราคาเห็ดตกต่ำจากสินค้าล้นตลาด และนำเห็ดของกลุ่มมาแปรรูปเป็นแหนมเห็ด และเห็ดกรอบสมุนไพร เห็ดหลินจืออบแห้ง

วิสัยทัศน์

“วิสาหกิจมั่นคง สมาชิกมั่นคง สู่อาชีพที่ยั่งยืน”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

3.1.1) กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ประธานและกรรมการ มีวาระการดำรงตำแหน่งได้ครั้งละ 4 ปี ขาดประชุมเกิน 3 ครั้ง จะถูกถอดจากกรรมการ

3.1.2) ประชุมทุก 3 เดือน ในวันที่ 16 ของเดือนที่ครบรอบการ

ประชุม

3.1.3) สมาชิกเป็นผู้ดำเนินการ และสามารถนำบุคคลภายนอกกลุ่มมาช่วยดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้

3.1.4) หุ้นแบ่งเป็นหุ้น ๆ ละ 100 บาท โดยสมาชิกกลุ่มเป็นผู้ถือหุ้นเท่านี้การแบ่งผลประโยชน์ประกอบเป็นการเป็นกำไรสุทธิ ตามสัดส่วนการถือหุ้น

3.1.5) การรับสมาชิก สามารถรับได้ตลอดเวลา โดยสมาชิกกลุ่มเป็นผู้มีมติรับรอง 2 ใน 3 ของสมาชิก (ทั้งการรับสมาชิกเพิ่มและการลาออก)

3.1.6) หากประสงค์จะแก้ไขกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มให้ประธานกรรมการเรียกสมาชิกกลุ่มประชุมและลงมติ

3.1.7) มีการบันทึกบัญชีอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง ตามเวลา มีการประชุมเปิดข้อมูลทางการเงิน มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทำบัญชี

3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

สำหรับเห็ดภายในฟาร์ม มีการผลิต 4 สายพันธุ์ คือ เห็ดนางฟ้า เห็ดหูหนู เห็ดหอม และเห็ดหลินจือ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดผลิต โดยจะจำหน่ายก่อนเห็ดส่งให้กับสมาชิกเกษตรกรนำไปเลี้ยงเพื่อจำหน่าย รวมทั้งรับซื้อเห็ดที่สมาชิกเพาะเลี้ยงนำกลับมาแปรรูปและผลิตภัณฑ์

3.3) ด้านการผลิต (Production)

3.3.1) มีการกำหนดปริมาณการผลิตสินค้า

3.3.2) มีการขยายการผลิต โดยการปรับปรุงสถานที่ผลิต และการนำเครื่องจักรมาใช้ในการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐาน

3.3.3) ใช้ตู้อบเห็ดพลังงานแสงอาทิตย์ ที่สามารถใช้พลังงานแสงอาทิตย์แทนการใช้ไฟฟ้าในการอบได้ 100% เพื่อเป็นช่องทางในการประหยัดพลังงาน

3.3.4) จัดหางบประมาณเพิ่มเติม ทั้งจากการระดมทุนจากสมาชิกในกลุ่ม และจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงระบบการผลิต

3.3.5) ยกระดับมาตรฐานการแปรรูปผลผลิตให้ทันสมัย และมีมาตรฐานเพิ่มขึ้น

3.3.6) มีมาตรฐานการผลิต GMP ออย.สำหรับชาเห็ดหลินจือแดง และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

3.4) ด้านการตลาด (Marketing)

3.4.1) มีการกำหนดตลาดกลุ่มเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน

3.4.2) มีแหล่งจำหน่ายสินค้า เช่น ร้านขายฝาก การออกร้านในเทศกาลต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และในจังหวัดอื่น ๆ การขายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ไลน์ และเฟซบุ๊ก

3.4.3) จัดหาตลาดเพิ่มเติมเพื่อจำหน่ายสินค้าที่ได้จากการผลิต

3.5) ด้านแรงงาน (Labor)

3.5.1) จำนวนแรงงานมาจากสมาชิกกลุ่ม 8 คน

3.5.2) การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ในการทำงานตามความสามารถของสมาชิก

3.5.3) การพัฒนากิจกรรมหรือความรู้ส่งสมาชิกในกลุ่มไปอบรมหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาปรับปรุงกิจการของกลุ่ม

3.5.4) มีการให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการกับสมาชิก

4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

4.1) ประธานวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งมีความคิดในการพัฒนาต่อยอดผลผลิตทางการเกษตร

4.2) คณะกรรมการมีการวางแผนบริหารจัดการ

4.3) การมีเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน

4.4) มาตรฐานกระบวนการผลิตและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์

5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยพัฒนายาแคปซูลฟ้าทะลายโจรเพื่อให้กลุ่มมีรายได้ และให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและป้องกันตัวเองและครอบครัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 โดยการสวมหน้ากากอนามัย และล้างมือบ่อยครั้ง เว้นระยะห่างในการทำงาน รวมทั้งเปลี่ยนรูปแบบการจำหน่ายสินค้าเป็นขายออนไลน์

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิถีถัดไป)

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิถีถัดไป) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากการดำเนินงานในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มากนักสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังคงสวมใส่หน้ากากอนามัย และหมั่นทำความสะอาดมือบ่อยครั้งในการทำงาน และยังคงเว้นระยะห่างในการปฏิบัติงาน มีการตรวจ ATK อาทิตย์ละครั้งก่อนเข้ามาทำงานที่วิสาหกิจชุมชน และรูปแบบการตลาดยังคงขายผ่านช่องทางตลาดออนไลน์มากขึ้น เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.1.1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า

6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

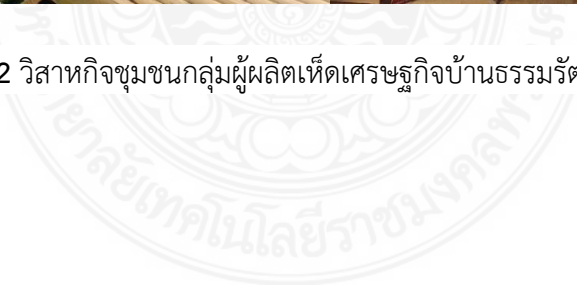
6.2.1) ส่งสมาชิกภายในกลุ่มไปอบรมพัฒนาทักษะความรู้ และ

นำความรู้จากการอบรมกลับมาถ่ายทอดให้สมาชิกกลุ่มทราบ รวมทั้งจัดอบรมภายในกลุ่มโดยเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาให้ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากเห็ดที่มีในชุมชน

ภาพที่ 4.2 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์

4.1.1.3 วิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน 2-76-05-06/1-0001
ที่ตั้ง 8 หมู่ 13 ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง
จังหวัดเพชรบุรี

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 23 ปี

ประธานวิสาหกิจชุมชน นางสาวปัทมา สถวิรวงศ์

2) ประวัติความเป็นมา

วิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง เกิดจากแกนนำสตรีในตำบลท่าไม้รวก เห็นพ้องต้องกันว่าจะจัดตั้งกลุ่มอาชีพสนองนโยบายของรัฐบาลและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในครัวเรือน อีกทั้งยังเป็นการสร้างผลงานให้กับหมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักกันทั่ว จึงได้รวบรวมสมาชิกที่เคยร่วมงานกันทำการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร คือการผลิตไวน์ผลไม้ที่มีในหมู่บ้านที่มีผลผลิตจำนวนมากและราคาถูก เช่น ชมพู่ มะนาว มะเฟือง กระจับปี่ ฯลฯ จึงได้มีการประชุมจัดตั้งกลุ่มอาชีพให้เป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง และจดทะเบียนจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างถูกต้อง เมื่อปี พ.ศ.2548 และเปิดรับสมาชิกเพื่อระดมทุนเพิ่มขึ้น จนปัจจุบันมีสมาชิก 126 คน

วิสัยทัศน์

“การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

3.1.1) มีการตั้งคณะกรรมการบริหาร มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจนตามความถนัดของสมาชิก

3.1.2) มีการกำหนดเป้าหมายทิศทางการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

3.1.3) มีกฎระเบียบการบริหารงานภายในกลุ่ม สมาชิกทุกคนต้องมีความรับผิดชอบหน้าที่ และตรงต่อเวลา

3.1.4) มีระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการเรียนรู้ในการรู้จักตัวเอง เพื่อทราบศักยภาพและขีดจำกัดของชุมชน และเรียนรู้เพิ่มเติมจากข้างนอก

- ได้ ภายใต้เงื่อนไขการพึ่งพาตนเอง
- 3.1.5) มีการจัดการทุนเพื่อให้สามารถมีทุนในการประกอบการ
- 3.1.6) สมาชิกทุกคน ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์
- 3.1.7) มีการประชุมและสรุปผลการดำเนินงานทุก 2 เดือน
- 3.1.8) มีการจัดสรรกำไรและจัดสรรเป็นเงินเพื่อสาธารณประโยชน์ในชุมชน
- 3.1.9) จัดทำบัญชีและข้อมูลที่เป็นระบบโปร่งใสและถูกต้องสามารถตรวจสอบได้
- 3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)
นำผลไม้ที่มีอยู่ในชุมชน เป็นผลไม้ที่ล้นตลาดราคาถูกลงมาแปรรูปเป็นไวน์ผลไม้ เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มจากฐานทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความโดดเด่น และสอดคล้องกับบริบทของชุมชน
- 3.3) ด้านการผลิต (Production)
- 3.3.1) ผลิตสินค้าหรือบริการตรงตามความต้องการของลูกค้า สินค้ามีคุณภาพ โดยมีการตรวจสอบควบคุมอย่างสม่ำเสมอ
- 3.3.2) กำหนดปริมาณการผลิตสินค้ามีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- 3.3.3) เพิ่มขนาดบรรจุให้มีขนาดเล็ก
- 3.4) ด้านการตลาด (Marketing)
- 3.4.1) มีช่องทางจำหน่ายผ่านร้านขายอาหารและร้านคาราโอเกะ
- 3.4.2) ทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ลูกค้า
- 3.4.3) ทำการตลาดโดยใช้โซเชียลมีเดียบนมือถือ
- 3.5) ด้านแรงงาน (Labor)
- 3.5.1) แรงงานมาจากสมาชิกจำนวน 12 คน ที่มีทักษะ ความรู้ความสามารถ
- 3.5.2) สมาชิกทุกคนสามารถปฏิบัติงานแทนกันได้
- 3.5.3) มีการให้ค่าตอบแทนและสวัสดิการกับสมาชิก
- 4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น
- 4.1) ความสามัคคีของสมาชิกในกลุ่ม มีความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างพร้อมเพียง
- 4.2) ความซื่อสัตย์ สมาชิกมีความซื่อตรง ไม่คิดเล็กคิดน้อยหรือเอาเปรียบ มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย มีการจัดสรรผลประโยชน์ให้สมาชิกอย่างทั่วถึง
- 4.3) มีการรักษาคุณภาพสินค้าที่ดี สะอาด ปลอดภัย และมีการส่งตรวจรับรองคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาคุณภาพของไวน์ให้ได้มาตรฐาน
- 5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

5.1.1) ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 พื้นที่ตั้งวิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง หยุดการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่สีแดง งดการเดินทางเข้าออก ประกอบกับสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุต้องป้องกันและดูแลตัวเองเก็บตัวอยู่เพียงแต่ในบ้าน

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิถีถัดไป)

5.2.1) ในการดำเนินกิจการได้พลัดเวรกันมาทำงาน มีการตรวจ ATK ก่อนเข้าทำงาน สวมหน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อยครั้ง ไม่รับประทานอาหารร่วมกัน

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.1.1) ผู้ประกอบการเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ขาดประสบการณ์ด้านการตลาดรวมทั้งการทำธุรกิจออนไลน์

6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.1.2) เข้ารับการอบรมหาความรู้ในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรมด้านการตลาด และด้านการทำธุรกิจโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์

ภาพที่ 4.3 วิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง

4.1.1.4 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน 2-76-07-10/1-0016
ที่ตั้ง 82 ม.4 ตำบลท่าแร้งออก อำเภอบ้านแหลม
จังหวัดเพชรบุรี

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 7 ปี

ประธานวิสาหกิจชุมชน นายโชคชัย แซ่ม้อย

2) ประวัติความเป็นมา

เกษตรกรในพื้นที่ตำบลท่าแร้งออกนิคมเลี้ยงโคเนื้อกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งประสบปัญหาด้านราคาโคเนื้อตกต่ำ เพราะไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง ราคาขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลาง เมื่อปี 2548 เกษตรกรจึงเกิดความคิดริเริ่มอยากแปรรูปโคเนื้อเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจึงเข้าไปปรึกษากับสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี เรื่องการแปรรูปเนื้อสัตว์ จึงได้ไปศึกษาดูงานที่จังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับการแปรรูปเนื้อสัตว์เป็นเนื้อฝอยเนื้อเค็มเนื้อสมุนไพร และในปี 2559 ได้รับคำแนะนำจากสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแหลมให้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนโดยใช้ชื่อว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี สมาชิกเริ่มแรกจำนวน 23 รายและมีการระดมหุ้น 225 หุ้น ๆ ละ 100 บาท เป็นเงิน 22,500 บาท เป็นเงินทุนก้อนแรกในการซื้อโคเนื้อมาชำแหละขาย บางครั้งประสบปัญหาขายไม่หมดทำให้ขาดทุนต่อมาจึงดำเนินกิจกรรมแปรรูปขายเพียงอย่างเดียวโดยมีการแบ่งหน้าที่และดำเนินงานกลุ่มอย่างมีศักยภาพ และพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ได้หลายรูปแบบ

วิสัยทัศน์

“เป็นผู้นำในด้านผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปจากเนื้อสัตว์ ที่รสชาติดีเยี่ยม และสินค้ามีคุณภาพ ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคในประเทศมุสลิม”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

3.1.1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี

มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจน โดยมีคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม ได้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ กฎระเบียบ และกติกาในการปฏิบัติและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้

เกิดความยั่งยืนในอาชีพ มีการจัดการเงินทุนและจัดทำ บัญชีอย่างเป็นระบบ และมีคุณธรรมสมาชิกทุกคนมีความพอใจมีเป้าหมายการดำเนินงาน จัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และสร้างความมั่นคงทางด้านอาชีพ ผลิตสินค้าตรงตามความต้องการของลูกค้า สินค้ามีคุณภาพ โดยมีการตรวจสอบควบคุมอย่างสม่ำเสมอ และมีฐานคิดในการกำหนดราคาอย่างมีเหตุผล มีการจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ

3.1.2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี มีสมาชิกดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 76 คน โดยสมาชิกแต่ละคนที่เข้าร่วมกลุ่มต้องมีความสมัครใจและปฏิบัติตามมติที่ประชุมอย่างเคร่งครัดโดยมีการบริหารจัดการ กลุ่มมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่ม และกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกลุ่ม 17 คน โดยมีการกำหนดโครงสร้างที่เหมาะสมและมีการบริหารจัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ของกรรมการอย่างชัดเจน

3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

วิสาหกิจรับซื้อเนื้อวัวจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนภายในกลุ่มนำมาชำแหละขายเป็นเนื้อสดจำหน่าย และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่หลากหลายซึ่งแต่ละกิจกรรมมีความเชื่อมโยงและเกื้อกูลกัน โดยใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ ที่มีในชุมชนเป็นหลัก

3.3) ด้านการผลิต (Production)

มีการผลิตสินค้าทุกวันเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และพัฒนาให้มีสินค้าแปรรูปจากเนื้อโค อันได้แก่ เนื้อฝอยแบบอบสมุนไพรและไม่อบสมุนไพร น้ำพริกเนื้อข้าวเกรียบเนื้อ เนื้อทุบ เนื้อเส้น สเต็ก และเนื้อแดดเดียว

3.4) ด้านการตลาด (Marketing)

ทำการตลาดโดยการออกขายทุกวันไม่ว่าจะเป็นการขายในชุมชนและนอกชุมชน การออกงานแสดงสินค้าทั่วประเทศ และมีการขายออนไลน์ เช่น ตลาดเกษตรออนไลน์ เฟซบุ๊ก ไลน์

3.5) ด้านแรงงาน (Labor)

แรงงานมาจากสมาชิก 76 คน ในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรีโดยมีการแบ่งหน้าที่ให้เหมาะสมอย่างชัดเจน มีค่าตอบแทนตามแรงงานขั้นต่ำเงินการจัดสวัสดิการเงินปันผลให้กับสมาชิกทุกปี

4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

เป็นระบบ

4.1) ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการบริหารงานอย่าง

4.2) มีเงินทุนหมุนเวียนในการทำกิจกรรมกลุ่มอย่างพอเพียง

4.3) มีกฎระเบียบข้อบังคับและการแบ่งปันผลประโยชน์

4.4) มีการประชุมชี้แจงบัญชีรายรับ รายจ่ายให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ได้รับทราบ

4.5) การจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการควบคุมการผลิต มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี และควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน มีบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอ

การกำหนดราคาที่เหมาะสม และใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพจากชุมชนเป็นหลักกลุ่มทำการตลาดแบบเชิงรุก ออกร้านจำหน่ายสินค้าเป็นประจำ เน้นขายสินค้าทานเล่น เช่น ลูกชิ้นเนื้อ ข้าวเหนียวเนื้อฝอยเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าในห้างสรรพสินค้า (Premium grade) , ร้านขายของฝากและร้านค้าออนไลน์กลุ่มมีการบริหารจัดการ จัดการโดยแบ่งหน้าที่การรับผิดชอบอย่างชัดเจนมีการทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้

- 4.6) การสร้างความแตกต่างในตัวสินค้าให้มีความโดดเด่น
- 4.7) สมาชิกในกลุ่มมีความรัก ความสามัคคี
- 4.8) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมใน

การดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

- 5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์

เพชรบุรี

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

5.1.1) ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงาน มีการจัดให้ความรู้และการป้องกันรับมือกับเชื้อไวรัสโควิด-19 จัดเวรพลัดเปลี่ยนการทำงาน ก่อนเข้าทำงานต้องตรวจ ATK มีการเฝ้าระวังห่างในการทำงาน สวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ล้างมือบ่อยครั้ง สวมถุงมือในการทำงานหมั่นพลัดเปลี่ยนถุงมือบ่อยครั้ง

5.1.2) จากสถานการณ์การแพร่เชื้อไวรัสโควิด-19 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการปรับตัวและเน้นการขายในรูปแบบออนไลน์

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิถีถัดไป)

5.2.1) ในการดำเนินกิจการได้พลัดเวรกันมาทำงาน มีการตรวจ ATK ก่อนเข้าทำงาน สวมหน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อยครั้ง ไม่รับประทานอาหารร่วมกัน ขายช่องทางออนไลน์มากขึ้น และออกไปทำการตลาดโดยขายตามตลาดงานแฟร์ต่างๆ การออกบูธแสดงสินค้า

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
6.1.1) ขาดประสบการณ์ด้านการตลาด รวมทั้งการทำธุรกิจออนไลน์

6.1.2) ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.2.1) เข้ารับการอบรมหาความรู้ด้านการตลาด และด้านการทำธุรกิจโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์

6.2.2) เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาสอนให้ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร

ภาพที่ 4.4 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี

4.1.1.5 วิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน 2-76-02-08/1-0012
ที่ตั้ง 93 ม.2 ตำบลห้วยโรง อำเภอเขาย้อย
จังหวัดเพชรบุรี

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 10 ปี

ประธานวิสาหกิจชุมชน นางสมาน กลิ่นนาคธนกร

2) ประวัติความเป็นมา

“กลุ่มขนมหวานพื้นเมืองแม่สมาน” ก่อตั้งในปี พ.ศ.2544 เป็นแหล่งผลิตขนมหวานหลายชนิด ที่เป็นของฝากพื้นเมืองเพชรบุรี โดยจัดตั้งเป็นหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ OTOP มาก่อนตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 แล้วจึงจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรงเมื่อปี พ.ศ.2557 การที่จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรงขึ้นเพราะผู้หญิงว่างอยู่บ้าน สามีไปทำนา ผู้หญิงจึงรวมตัวกันทำขนมหวาน มีการชักชวนไปเปิดร้านตามงานต่าง ๆ จึงตัดสินใจรวมตัวกันจดทะเบียนวิสาหกิจ เมื่อจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเริ่มมีหน่วยงานจากภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดมาแนะนำ มีงบให้ทำขนมหม้อแกงเผือก จึงได้มองเห็นช่องทางขายขนมหวาน เพราะเห็นว่าหลายร้านไม่พอจำหน่าย โดยเฉพาะขนมหม้อแกงที่ขึ้นชื่อของเมืองเพชร ซึ่งน่าจะสร้างรายได้ที่ดีกว่า จึงเริ่มต้นหัดทำแบบลองผิดลองถูกเรื่อยมา เริ่มจากขนมไส้ไส้ ขนมกล้วย ข้าวต้มมัด ตะโก้ ข้าวหลาม ขนมหม้อแกง ฯลฯ ในช่วงแรกยังไม่ค่อยดีนัก แต่ได้รับคำติชมจากลูกค้ามาปรับปรุง จนกระทั่งพบความสำเร็จ กลายเป็นขนมดังเจ้าอร่อยที่ขายดีในเวลาต่อมา เคล็ดลับสำคัญคือการใช้วัตถุดิบที่สดใหม่เสมอ ไม่ใส่สารกันบูดและทำวันต่อวันเท่านั้น” และมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นหม้อแกงธัญพืช พัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ ให้ดูสวยงาม มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนเครื่องมือโต๊ะทำงาน มีงบให้ออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามงานจัดแสดงสินค้าทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ทำให้ผลิตภัณฑ์ขนมไทยเป็นที่รู้จักมากขึ้น ต่อมาเมื่อกิจการเริ่มดีขึ้นมีลูกค้ามากขึ้น ในปี 2527 มีคนสนใจสั่งขนมไทยไปขายที่สหรัฐอเมริกาญี่ปุ่น ฯลฯ ป้าสมานจึงได้พัฒนาโรงงานให้มีมาตรฐานมากขึ้น ได้รับมาตรฐานต่าง ๆ อาทิ อย. GMP (เบื้องต้น) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และ ฮาลาล เป็นต้น ต่อมาในปี 2550 มีคนชวนให้นำขนมไปขายในร้านสะดวกซื้อ 7Eleven จนกระทั่งข้าวแต่น้ำแดงโม สินค้าชิ้นแรก ได้วางจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ 7Eleven ทั่วประเทศ ในปี 2552

และตามด้วยสินค้าอีกสองชนิดอย่างต่อเนื่องคือ ขนมฝิง และลูกอมกะทิซึ่งได้รับการตอบรับที่ดีทั้งหมดอยู่ภายใต้ผลิตภัณฑ์ชื่อใหม่ว่า “เพชรบ้านแจม”

วิสัยทัศน์

“ใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนร่วมกันกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ มีการจัดประชุมทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง มีการระดมทุนจากสมาชิก 35 คน คนละ 100 บาท เพื่อใช้ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน มีการปันผลทุกสิ้นปีคืนให้กับสมาชิก สมาชิกท่านใดเข้ามาทำงาน ก็จะได้เงินรายวันจากการทำงานวันละ 300 บาท สมาชิกส่วนใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการทำขนม สมาชิกทุกคนทำขนมไทยเป็นทุกอย่างที่จำหน่าย

3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

วัตถุดิบที่ใช้ในการทำขนมของวิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรงมาจากภายในชุมชนเป็นหลัก เช่น ไข่ไก่ ไข่เป็ด น้ำตาลโตนด ส่วนแบ่งที่ใช้สำหรับทำขนมจะสั่งจากบริษัท

3.3) ด้านการผลิต (Production)

มีการกำหนดปริมาณ และชนิดของขนมที่ผลิตออกมาจำหน่ายในแต่ละวันขนมที่ผลิตในแต่ละวันได้แก่ ข้าวต้มมัด ข้าวเหนียวตัด ขนมชั้น หม้อแกง ขนมใส่ไส้ ขนมกล้วย

3.4) ด้านการตลาด (Marketing)

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนช่วยหาช่องทางการจำหน่ายขนม เช่น ส่งขนมตามร้านขายของฝากในจังหวัดเพชรบุรีและต่างจังหวัด ขายทางไลน์ เพจเฟซบุ๊ก และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในร้านสะดวกซื้อ 7Eleven เช่น ลูกอมกะทิ ขนมฝิง ข้าวแต่น้ำแดงโม นอกจากนี้ยังส่งจำหน่ายในต่างประเทศ เช่น ขนมกล้วย

3.5) ด้านแรงงาน (Labor)

แรงงานในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมาจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนโดยแบ่งงานตามความรู้ความสามารถ

4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

4.1) การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ โดยการชั่ง ตวง และการเก็บรักษาวัตถุดิบในอุณหภูมิที่เหมาะสม

4.2) ความซื่อสัตย์กับลูกค้า มีคุณธรรมประจำใจ ผลิตผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ไม่ใส่วัตถุกันเสีย การใส่สีในผลิตภัณฑ์ขนมเน้นสีจากธรรมชาติ

5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

5.1.1) ปรับรูปแบบการทำงาน สมาชิกทุกคนสวมใส่หน้ากากอนามัยในขณะที่ทำงานตลอดเวลา ตรวจวัดอุณหภูมิและตรวจ ATK ก่อนเข้าปฏิบัติงาน หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่างในการทำงาน

5.1.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การผลิตขนมไทยเพื่อจำหน่ายลดลงต้องหันมารับทำข้าวกล่องวันละ 1,000 - 2,000 เพื่อมีรายได้ให้กับสมาชิก อีกทั้งการทำขนมไทยส่งในวังไกลกังวลเดือนละ 2 ครั้ง

5.1.3) ปรับเปลี่ยนช่องทางการจัดจำหน่ายขายรูปแบบออนไลน์ ทำขนมตามที่ถูกคำสั่งผ่านไลน์ หรือเพจเพจบุ๊ก

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิถีถัดไป)

5.2.1) มีการผลิตขนมมากขึ้นกว่าเดิม ช่องทางการจัดจำหน่ายมีมากขึ้น ลูกคำสั่งสินค้าทุกช่องทาง

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.1.1) ราคาวัตถุดิบไม่คงที่

6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.1.2) ถ้าราคาต้นทุนวัตถุดิบราคาปรับสูงขึ้นนานเกินไป วิสาหกิจชุมชนมีการปรับราคาสินค้าแต่ต้องแจ้งลูกค้าเพื่อขอปรับขึ้นราคาสินค้าเนื่องจากวิสาหกิจชุมชนแบกรับราคาต้นทุนที่สูงขึ้นไม่ไหว

ภาพที่ 4.5 วิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง

4.1.1.6 วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน	2-76-06-09/1-0014
ที่ตั้ง	100/1 ม.9 ตำบลหนองกะปุ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	10 ปี
ประธานวิสาหกิจชุมชน	นางสาวเอกรัตน์ แผนเจริญ

2) ประวัติความเป็นมา

วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด เริ่มการผลิตทองม้วนตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 แบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน ต่อมาปี พ.ศ.2554 เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรหมู่ที่ 9 บ้านใหม่โพธิ์ลอย ตำบลหนองกะปุ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรที่มีอยู่ในชุมชน สร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้แก่สมาชิก และเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีของชุมชน มีเตาอบขนมทองม้วนเพียง 1 เตา ต่อมาเมื่อกิจการสามารถดำเนินได้และมีสมาชิกเริ่มขึ้น จึงได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ในปี พ.ศ.2555 ในชื่อ “วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด” มีสมาชิกในการก่อตั้งจำนวน 7 คน และขยายกำลังผลิตเพิ่มขึ้น มีเตาอบทองม้วนเพิ่มอีก 2 เตา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหมู่บ้านใกล้เคียงซึ่งยกเลิกกิจการไปแล้ว ด้วยความหมั่นเพียรศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนดมีสมาชิก 19 คน มีเตาทองม้วน 8 เตา กำลังการผลิตสูงสุด 50 กิโลกรัมต่อวัน สมาชิกร่วมกันผลิตและจำหน่ายทองม้วน

วิสัยทัศน์

“วิสาหกิจก้าวไกล ใส่ใจคุณภาพ รับผิดชอบต่อความคิดเห็น มุ่งเน้นความเป็นอยู่ไปสู่ความเจริญ”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

การดำเนินงานและบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมตามข้อตกลงร่วมกันของกลุ่มโดยมีคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่ม ทำหน้าที่ขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม ได้แก่ การหาแหล่งเงินทุน ประสานงานหน่วยงานภาคีเพื่อพัฒนากลุ่มอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จัดทำบัญชี และจัดสรรผลประโยชน์แก่สมาชิกเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนดเริ่มจากการผลิตแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนของประธานกลุ่มทุนในการดำเนินกิจการเมื่อเริ่มแรกจึงมาจากประธานกลุ่มเพียงฝ่ายเดียว ต่อมาเมื่อกิจการสามารถดำเนินการได้จึงมีสมาชิกสนใจเข้าร่วมเพิ่มขึ้น จึงได้จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้การดำเนินกิจการของกลุ่มขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนได้ลงมติเอกฉันท์ให้จัดสรรผลกำไรจากการดำเนินงานคืนให้แก่ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนจนครบจำนวนทุนเริ่มก่อตั้ง จำนวน 20,000 บาท การจัดสรรผลประโยชน์และสวัสดิการแก่สมาชิก กำไรทั้งหมดจากการจำหน่ายทองม้วน ทุก 15 วันจัดสรรให้แก่สมาชิกตามปริมาณทองม้วนที่สมาชิกแต่ละคนผลิตได้ และทุกครั้ง ที่สมาชิกแต่ละคนได้รับเงินจะต้องสมทบคืนวิสาหกิจชุมชนคนละ 100 บาท สมาชิกสามารถนำผลผลิต มาจำหน่ายให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตซึ่ง

จะได้ราคาเท่ากับตลาดโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว เช่น มอบทุนการศึกษาแก่บุตรหลานสมาชิกที่เรียนดี การช่วยค่ารักษาพยาบาลเบื้องต้นให้แก่สมาชิก เงินสงเคราะห์ศพแก่สมาชิกและครอบครัว การจัดการบัญชีและการเงิน จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่ละเอียดชัดเจนง่ายต่อการตรวจสอบ และการจัดหางบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจัดให้มีระบบเงินออมเพื่อความมั่นคงของสมาชิก แนวทางการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ การฝึกอบรมการจัดทำบัญชี การศึกษาดูงานของสมาชิกเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์

3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

วัตถุดิบในการทำขนมทองม้วนของวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนดส่วนใหญ่หาได้ในท้องถิ่น โดยเน้นซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกและเกษตรกรในชุมชนเป็นหลัก เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน

3.3) ด้านการผลิต (Production)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนดมีผลิตภัณฑ์หลักคือขนมทองม้วน ผลิตได้วันละประมาณ 80 กิโลกรัม ปัจจุบันได้ดำเนินการขอรับรองมาตรฐานการผลิต วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เช่น ทองม้วนข้าวไรซ์เบอร์รี่ ทองม้วนสมุนไพร และทองม้วนไส้ต่าง ๆ เพื่อขยายตลาดและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคหลากหลายยิ่งขึ้น

3.4) ด้านการตลาด (Marketing)

วิสาหกิจชุมชนได้มีการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทองม้วนให้เป็นที่รู้จักของผู้บริโภคกลุ่มต่าง ๆ ผ่านสื่อออนไลน์ หน่วยภาคีและสื่อประชาสัมพันธ์อื่น ๆ ช่องทางการจัดจำหน่าย มีจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด ร้อยละ 80 จำหน่ายที่ร้านของฝากต่าง ๆ ร้อยละ 20 และจำหน่ายในงานออกร้านต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัดของหน่วยงานภาครัฐร้อยละ 10

3.5) ด้านแรงงาน (Labor)

ด้านแรงงานมาจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นกำลังสำคัญในการผลิตและจำหน่าย สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะได้รับเงินรายวันจากการเข้ามาช่วยผลิตขนมทองม้วน และเงินปันผล รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ ตามที่มติที่ประชุมได้ตกลงไว้

4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนของท่านประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจการวิสาหกิจชุมชนในทุกกิจกรรม ตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การจัดจำหน่าย รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ตอบสนองความต้องการผู้บริโภค

5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

5.1.1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนต้องปรับตัวในการทำงาน โดยการสวมหน้ากากอนามัย หมั่นล้างมือ และเว้นระยะห่างในการทำงาน

5.1.2) โดยปกติช่วงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนจะรับประทานอาหารกลางวันร่วมกัน พอช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 สมาชิกต้องปรับตัวโดยไม่รับประทานอาหารร่วมกัน เว้นระยะห่างในการรับประทานอาหาร

5.1.3) ปรับเปลี่ยนรูปแบบช่องทางการจัดจำหน่ายหันมาจำหน่ายออนไลน์ ทางเพจเฟสบุ๊ก ทางไลน์มากขึ้นเนื่องจากจังหวัดเพชรบุรีเป็นเขตพื้นที่สีแดง ทำให้รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ลดลงไปเยอะ

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิธีถัดไป)

5.2.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนสมาชิกยังคงสวมหน้ากากอนามัย หมั่นล้างมือ และเว้นระยะห่างในการทำงาน

5.2.2) ช่องทางการจัดจำหน่ายมีทั้งจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด จำหน่ายที่ร้านของฝากต่าง ๆ และจำหน่ายในงานออกร้านต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ของหน่วยงานภาคี รวมทั้งขายออนไลน์

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
6.1.1) งบประมาณในการซื้ออุปกรณ์เตาทำขนมทองม้วนไม่เพียงพอ

6.1.2) แรงงานไม่เพียงพอต่อปริมาณการผลิต

6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.2.1) ดำเนินการขอทุนสนับสนุนทุนและอุปกรณ์จากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน

6.2.2) ผลิตขนมทองม้วนตามยอดการสั่งซื้อ ผลิตวันละ 80 กิโลกรัม

ภาพที่ 4.6 วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด

4.1.1.7 วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน 2-75-02-06/1-0007
ที่ตั้ง 15/3 ม.4 ตำบลดอนมะโนรา อำเภอบางคนที
จังหวัดสมุทรสงคราม

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 18 ปี

ประธานวิสาหกิจชุมชน นายบุญรัตน์ ลิ้มไพบูลย์

2) ประวัติความเป็นมา

จัดตั้งกลุ่มสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์ ในปี พ.ศ.2548 จากแนวคิดจุดเริ่มต้นการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์เนื่องจากพื้นที่ ต.ดอนมะโนรา อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม เป็นพื้นที่เป็นร่องสวนปลูกมะพร้าวทำน้ำตาลมะพร้าวเป็นส่วนมากมีอากาศที่ชุ่มชื้น น่าจะเหมาะกับการเพาะเลี้ยงเห็ด เพราะในพื้นที่ในระหว่างต้นมะพร้าวยังพอมีที่ว่างสามารถทำโรงเรือนเลี้ยงเห็ดได้และสามารถเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันได้ระหว่างการปลูกมะพร้าวกับการเลี้ยงเห็ด เห็ดพึ่งความร่มและความชุ่มชื้นของมะพร้าว มะพร้าวก็ได้รับน้ำจากการรดน้ำก่อนเชื้อเห็ด ทำให้เกิดการพึ่งพากันและกันโดยธรรมชาติ จึงได้คิดเพาะเลี้ยงเห็ดขึ้นมา เห็ดโดยปกติแล้วเป็นพืชผักที่ใช้สำหรับนำไปประกอบอาหาร มีแร่ธาตุสารอาหารมากมาย จากข้อมูลพบว่าการบริโภคเห็ดครบ 3 ชนิด จะมีประโยชน์ต่อร่างกาย จึงได้มีแนวคิดเพาะเลี้ยง เห็ดเป๋าฮื้อ เห็ดภูฐาน เห็ดโคนญี่ปุ่น ขึ้นมาทั้ง 3 ชนิด เพราะว่าเห็ดสามชนิดนี้สามารถปลูกลงในพื้นที่ได้ เริ่มแรกก็ได้นำเห็ดสด 3 ชนิดนี้มาทำเป็นแพ็คเกจจำหน่าย แต่มีราคาไม่แน่นอนและไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน จึงได้คิดมาแปรรูปเป็นเครื่องดื่มน้ำเห็ดสามอย่างบรรจุขวดออกจำหน่าย เพื่อสะดวกต่อผู้บริโภคและดีต่อสุขภาพ และปัจจุบันสินค้าประเภทเครื่องดื่มมีมากมายหลายชนิดซึ่งต่างก็แข่งขันกันเพื่อให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภคและจากภาวะเศรษฐกิจ ในปัจจุบันผู้บริโภคจะต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากยิ่งขึ้น ไม่มีเวลาดูแลสุขภาพร่างกาย จึงต้องการอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ง่ายต่อการบริโภค สะดวก รวดเร็ว เพื่อบำรุงร่างกายให้แข็งแรงสุขภาพดี ซึ่งผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน เน้นการดูแลสุขภาพกันมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการบริโภคอาหาร

วิสัยทัศน์

“ผู้นำในการประกอบธุรกิจผลิตก้อนเชื้อเห็ดและแปรรูปน้ำเห็ด 3 อย่างที่มีคุณภาพสะอาดปลอดภัยจากสารเคมีโดยให้ผู้บริโภคได้รับประโยชน์ต่อร่างกายมากที่สุดและช่วย

ให้คนในชุมชนหันมาเพาะเลี้ยงเห็ดเพิ่มขึ้นเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ในจังหวัดสมุทรสงคราม”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ มีโครงสร้างการบริหารเป็นฝ่ายต่าง ๆ ในการผลิต มีแผนการพัฒนากลุ่มทั้งในระยะสั้น 1 ปี ระยะปานกลาง 2 - 3 ปี และแผนระยะยาว 3 - 5 ปี มีการจัดทำบัญชีเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ วางแผนการผลิต และการวางแผนตลาด สมาชิกทุกคนแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด มีคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกทำหน้าที่ออกกฎระเบียบข้อบังคับและระบบงาน ตรวจสอบการดำเนินงาน และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยแบ่งเป็นทีมบริหารจำนวน 7 ฝ่าย มีคณะกรรมการบริหาร 1 คณะ

3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

ใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนมีการสร้างเครือข่ายวัตถุดิบกับเกษตรกรในพื้นที่และเกษตรกรตำบลใกล้เคียง

3.3) ด้านการผลิต (Production)

ผลิตสินค้าตามความต้องการของลูกค้า ในปริมาณที่เพียงพอสามารถเก็บไว้ในคลังอย่างเหมาะสม

3.4) ด้านการตลาด (Marketing)

การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนโดยการออกจำหน่ายสินค้าตามงานต่าง ๆ ตามสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ทีวี วารสาร รวมทั้งการจัดโปรโมชั่นสินค้ามีสถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่แน่นอน แหล่งท่องเที่ยวตามหน่วยงานที่ภาครัฐจัด เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และตลาดขายสินค้าประจำ ได้แก่ ร้านจำหน่ายสินค้าโอท็อป ร้านในห้างสรรพสินค้า ได้แก่ ร้านตำรับไทย ร้านท็อปซูเปอร์มาเก็ต ในห้างเซ็นทรัลสาขาต่าง ๆ มีเครือข่ายด้านการตลาดกับจังหวัดต่าง ๆ

3.5) ด้านแรงงาน (Labor)

ด้านแรงงานของวิสาหกิจชุมชนมาจากสมาชิกทุกคนทำงานตามบทบาทหน้าที่ตามความรู้ความสามารถ มีการปันผลหุ้นให้กับสมาชิกร้อยละ 10

4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

4.1) สมาชิกพร้อมแรงร่วมใจในการดำเนินงาน

4.2) สมาชิกมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

4.3) มีกระบวนการทำงานและแบ่งหน้าที่ชัดเจน

4.4) มีการบริหารทางการเงินที่สามารถตรวจสอบได้

4.5) มีการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและช่องทางการตลาดของกลุ่มสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4.6) สมาชิกมีความพึงพอใจ

5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

5.1.1) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 วิสาหกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์ไม่ได้ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนได้ในช่วงระยะแรกของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

5.1.2) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์ปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 โดยการจัดอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในการดูแลและป้องกันตัวเองจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่นการสวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งในการปฏิบัติงาน การล้างมือบ่อยครั้ง และเว้นระยะห่างในการทำงาน

5.1.3) วิสาหกิจชุมชนเกษตรสร้างสรรค์ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการขายผลิตภัณฑ์เป็นรูปแบบการขายออนไลน์ เนื่องจากไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในร้านขายของฝากได้

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิธีถัดไป)

5.2.1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนสวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งในการปฏิบัติงานล้างมือบ่อยครั้ง และเว้นระยะห่างในการทำงาน

5.2.2) ช่องทางการจัดจำหน่าย เปลี่ยนการขายผลิตภัณฑ์เป็นรูปแบบออนไลน์

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.1.1) ขาดความรู้และทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.2.1) จัดอบรมเพิ่มความรู้ให้กับสมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

พัฒนาผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 4.7 วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์

4.1.1.8 วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซ้าขาว

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน 2-74-01-04/1-0003
ที่ตั้ง หมู่ 9 ตำบลบ้านป้อ อำเภอเมือง
สมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 15 ปี
ประธานวิสาหกิจชุมชน นางธัญภัทร โพธิ์ร่มไทร

2) ประวัติความเป็นมา

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซ้าขาวก่อตั้งจดทะเบียนเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2551 โดยนางธัญภัทร โพธิ์ร่มไทร เป็นผู้ริเริ่มในการจัดตั้งโดยชักชวนเพื่อนบ้านในชุมชน มีอาชีพประมงพื้นบ้าน แปรรูปอาหารทะเลตามฤดูกาล ทำกะปิ ซึ่งได้ผลผลิตตามฤดูกาล ทำขนมไทย (ขนมกง) ในช่วงเทศกาล นางธัญภัทร โพธิ์ร่มไทร เป็นผู้ประสานงานและชักชวนสมาชิกกลุ่มเข้ากลุ่ม และสามารถรวมทุนจากการรวมหุ้นจากสมาชิก ปัจจุบันจำนวน 7 คน หุ้นละ 100 บาท แล้วแต่สมาชิกจะจัดซื้อหุ้น อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรประมงพื้นบ้านและรับจ้าง รวมตัวจดทะเบียนกิจการวิสาหกิจชุมชน โดยมุ่งหวังในการยกระดับคุณภาพสินค้าของกลุ่ม และยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิก การเพิ่มมูลค่าผลผลิตมากขึ้น การขยายสินค้าของกลุ่มสู่ลูกค้าเพื่อให้ผลตอบรับจากลูกค้าที่ดีขึ้น โดยกลุ่มมีความมั่นคงและกลุ่มมีรายได้มากขึ้น ผลิตรายได้หลักของกลุ่ม คือ กะปิ อาหารทะเลแปรรูปตามฤดูกาล และขนมกง โอกาสและเป้าหมายของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซ้าขาว เน้นผลิตรายได้ที่มีคุณภาพ สะอาด และมีการควบคุมคุณภาพผลิตรายได้ อยู่ตลอดเวลา เลือกใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพและเป็นผลิตรายได้ในชุมชนเพื่อลดต้นทุน และเป็นแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนของอำเภอเมืองสมุทรสาคร ในส่วนกะปิได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เรียบร้อยแล้วในปัจจุบัน

วิสัยทัศน์

“ผลิตกะปิปลอดภัย จากใจชาวประมง”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

โครงสร้างการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 7 คน โดยมีสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีอำนาจทำการแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2 ท่าน คือ 1. นางธัญภัทร โพธิ์ร่มไทร 2. นางเอื้องทิพ เพ็งผาสุข วิสาหกิจชุมชนมีการประชุมวิสาหกิจชุมชนอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง โดยการประชุมทุกครั้งต้องมีการบันทึกการประชุมคณะกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ ตั้งใจและรับผิดชอบ

เปิดโอกาสอย่างทั่วถึงให้สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารงานคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มีความชัดเจนโปร่งใส ตามความรู้ความสามารถและความชำนาญของแต่ละฝ่าย โดยมีระบบตรวจสอบการทำงานภายในกลุ่มกันเองและมีการตรวจสอบบัญชีอย่างสม่ำเสมอ และนอกจากนี้ยังมีเวทีหรือช่องทางให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นผ่านการจัดเสวนาและการประชุมกลุ่ม โดยเน้นการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกเป็นหลัก สมาชิกสามารถตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการได้ สำหรับคณะกรรมการตำแหน่งต่าง ๆ สมาชิกเป็นผู้พิจารณาตามความรู้ความสามารถนอกจากนี้สมาชิกกลุ่มยังมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำกิจกรรม การร่วมพิจารณาแบ่งปันผลประโยชน์ การร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการผลิตรวมทั้งการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมทั้งมีการออมเงินของกลุ่มและออมเงินของหมู่บ้านและเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชนทุกครั้ง เช่น ร่วมกันปลูกป่าชายเลน ร่วมกันทำความสะอาดหมู่บ้านในวันสำคัญต่าง ๆ และร่วมสืบสานประเพณีสำคัญต่าง ๆ เช่นรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในวันสงกรานต์ เป็นต้น

3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

เลือกใช้วัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นและมีคุณภาพดี โดยเน้นการซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและวัตถุดิบในชุมชนเพื่อลดต้นทุนการผลิตและสร้างรายได้ให้ชุมชน

3.3) ด้านการผลิต (Production)

วิสาหกิจจะแบ่งช่วงการผลิตเป็น 2 ขั้นตอน คือขั้นตอนที่ผลิตเป็นกะปีใช้เวลาในการหมักให้ได้กะปีที่ดีมีคุณภาพใช้เวลาประมาณ 3 - 4 เดือน จากนั้นจะเข้าสู่ขั้นตอนการบรรจุเพื่อจัดจำหน่ายพร้อมขาย การทำกะปีใช้ตัวเคยจำนวน 6,000 กิโลกรัม จะบรรจุกะปีได้ประมาณ 12,000 กระปุก ต่อปี

3.4) ด้านการตลาด (Marketing)

ด้านการตลาด วิสาหกิจชุมชนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งจำหน่ายทั้งขายปลีกและจำหน่ายขายส่งทั่วไป มีการออกร้านจำหน่ายสินค้าร่วมกับหน่วยงานของราชการในจังหวัดสมุทรสาคร ลูกค้าเป้าหมายหลักคือคนในชุมชนและภายในจังหวัด และพัฒนาขายกลุ่มลูกค้าไปยังต่างจังหวัด ช่องทางการประชาสัมพันธ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยการมีตราแบรนด์ฉลากสินค้าเพื่อให้เป็นที่รู้จัก โดยมีการกระจายจำหน่ายสินค้าไปภายในจังหวัดและต่างจังหวัด ร่วมมือกับเครือข่ายธุรกิจชุมชน และเครือข่ายวิทย์ชุมชน และการออกงานแสดงสินค้า และจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ต่าง ๆ ในการประชาสัมพันธ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่รู้จัก

3.5) ด้านแรงงาน (Labor)

ด้านแรงงานมาจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดร่วมกันผลิตกะปี สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะได้เงินจากการทำงาน และได้เงินปันผลปลายปี สมาชิกอยู่ร่วมกันอย่างมีจริยธรรมตามข้อกำหนดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอยู่แบบเอื้อเฟื้อ

4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

การรวมกลุ่มกันของสมาชิกที่เข้มแข็ง มีการแบ่งปันผลกำไรที่ได้อย่างชัดเจน และเท่าเทียมกันให้สิทธิแก่สมาชิกทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งในเรื่องของการเสนอความ

คิดเห็น และผลประโยชน์ รักษาคุณภาพและมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ โดยเลือกใช้วัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา มีการจัดทำระบบบัญชี รับ – จ่าย ที่สามารถตรวจสอบได้ สมาชิกมีความร่วมแรงร่วมใจกัน

5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

5.1.1) วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาวผลิตกะปิปีละ 1 ครั้ง ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ไม่มีปัญหาผลกระทบเรื่องการจัดหาวัตถุดิบและการผลิตสินค้า เพียงแต่สมาชิกต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตการทำงานโดยสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาการทำงาน หมั่นล้างมือบ่อยครั้ง เว้นระยะห่างในการทำงาน สมาชิกคนใดที่สัมผัสเสี่ยงให้ตรวจ ATK ก่อนเข้าพื้นที่

5.1.2) ช่องทางการจัดจำหน่ายไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายได้ในบางพื้นที่ต้องปรับเปลี่ยนมาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในช่องทางออนไลน์ เช่น เพจเฟซบุ๊ก ไลน์ ในช่วงแรกที่เริ่มขายช่องทางออนไลน์ขายได้น้อย พอผู้บริโภคเริ่มรู้จักผลิตภัณฑ์มากขึ้นยอดขายสินค้าทางออนไลน์ก็เริ่มดีขึ้น

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิถีถัดไป)

5.2.1) สมาชิกยังคงสวมใส่หน้ากากอนามัยในการทำงาน หมั่นล้างมือ และเว้นระยะห่างในการทำงาน

5.2.2) ช่องทางการตลาดหันมาขายออนไลน์มากขึ้นสามารถส่งผลิตภัณฑ์จำหน่ายทั่วประเทศ

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
6.1.1) ปัญหาด้านการเงินในการบริหารจัดการในการซื้อวัตถุดิบและอุปกรณ์ในบางครั้ง

6.1.2) ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการผลิต

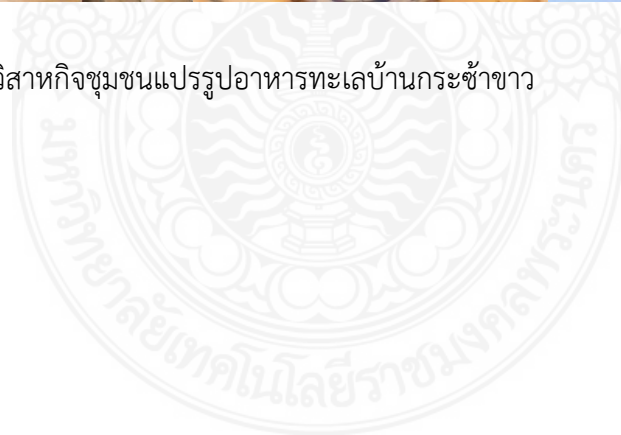
6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.2.1) เขียนโครงการขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนด้านการเงินและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต

ภาพที่ 4.8 วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว

4.1.1.9 วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง

1) ข้อมูลทั่วไป

รหัสทะเบียน 2-74-03-11/1-0003
ที่ตั้ง 97/1 หมู่ 5 ตำบลสวนส้ม อำเภอบ้านแพ้ว
จังหวัดสมุทรสาคร

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 22 ปี

ประธานวิสาหกิจชุมชน นางพนอ ไสนิยม

2) ประวัติความเป็นมา

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง เป็นกลุ่มแม่บ้านที่ผลิตน้ำพริก โดยมีการก่อตั้งในปี พ.ศ.2546 ด้วยความสามารถและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และการพัฒนาตนเองของสมาชิกตลอดเวลา ทำให้กลุ่มแม่บ้านได้รับความสนใจจากผู้บริโภค และได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานภาครัฐ จากที่เคยเป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนท่าขนมหุมที่ 2 นางพนอ ไสนิยม เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มขึ้นในหมู่บ้านของตนเอง โดยมีแนวคิดที่จะให้มีอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกผู้สูงอายุที่ต้องดูแลลูกหลานอยู่ที่บ้าน มารวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทำงานในละแวกบ้านของตนเองได้ โดยเริ่มจากการชักชวนผู้สูงอายุในละแวกใกล้เคียง โดยสามารถรวมทุนจากการร่วมหุ้นจากสมาชิก และได้รับเงินสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลสวนส้ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกันที่จะทำน้ำพริก เนื่องจากสมาชิกหลายท่านมีความสามารถในการทำน้ำพริก มีมาตรฐานรสชาติที่ดี ประกอบกับสามารถใช้วัตถุดิบทั้งจากชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงได้ มีการพัฒนาต่อเนื่องมาตลอด ปัจจุบันผลิตภัณฑ์น้ำพริกทุกชนิด สามารถสร้างรายได้ และสร้างชื่อเสียงให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี และด้วยคุณภาพของสินค้าทำให้มีการพัฒนาต่อยอดให้มีผลิตภัณฑ์ออกมาหลากหลาย และสมาชิกรุ่นใหม่ให้ความสนใจต่อยอด สืบต่อไปอย่างยั่งยืน

วิสัยทัศน์

“มุ่งมั่นพัฒนาอาชีพ เสริมรายได้นอกภาคการเกษตร เพื่อความผาสุกของชีวิตและครอบครัวอย่างยั่งยืน”

3) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนด้านต่าง ๆ มีดังนี้

3.1) ด้านการบริหารจัดการ (Management)

ด้านการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีการจัดโครงสร้างบทบาทหน้าที่ตามความสามารถของสมาชิก มีการจัดประชุมสรุปการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ประจำเดือนการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ มีการพัฒนางานด้านการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ และการพัฒนา

บุคลากรไปศึกษาดูงาน อบรม และการเข้าร่วมสัมมนา รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

3.2) ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

การจัดซื้อวัตถุดิบ ประธานวิสาหกิจชุมชนมอบหมายให้สมาชิกวิสาหกิจฝ่ายจัดซื้อทำหน้าที่จัดหาวัตถุดิบเน้นการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ โดยซื้อจากเกษตรกรและสมาชิกวิสาหกิจในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชน ให้ได้คุณภาพทั้งจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และภายนอกกลุ่ม และการจัดซื้อวัตถุดิบจากแหล่งอื่น ๆ เพื่อการผลิตสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง

3.3) ด้านการผลิต (Production)

ด้านการผลิตวิสาหกิจชุมชนมีสมาชิกวิสาหกิจชุมชนควบคุมกำกับดูแลการผลิต เพื่อผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน ตั้งแต่กระบวนการผลิต การบรรจุภัณฑ์ การตรวจสอบคุณภาพ ก่อนจัดเก็บสินค้าเตรียมส่งต่อไป

3.4) ด้านการตลาด (Marketing)

ด้านการตลาด วิสาหกิจชุมชนมอบหมายให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนฝ่ายการตลาดจัดหาแหล่งตลาดวางจำหน่ายสินค้า การติดต่อประสานงานภาครัฐ และเอกชน โดยช่องทางในการจัดจำหน่ายสินค้า ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้จำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำพริกของกลุ่มตามตลาดนัดในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จัดส่งตามร้านอาหารภายในจังหวัดสมุทรสาคร และจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์ เพจเฟซบุ๊ก ไลน์

3.5) ด้านแรงงาน (Labor)

ด้านแรงงาน แรงงานในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมาจากสมาชิกทุกคนช่วยกันผลิต ช่วยกันจำหน่าย สมาชิกจะได้เงินรายวันจากการทำงาน และเงินปันผลรายปี รวมทั้งสวัสดิการในการทำงาน

4) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

ผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนรักและสามัคคีมีการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบ ใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพในท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์น้ำพริกมีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมทั้งการพัฒนาความรู้ให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอย่างไม่หยุดยั้งควบคุมกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองตามความต้องการของผู้บริโภค

5) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง

5.1) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

5.1.1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุทำให้การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเป็นไปด้วยความลำบากต้องจัดอบรมความรู้เรื่องการดูแลและป้องกันช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ให้สมาชิกทุกคน การสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาการทำงาน หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่างในการทำงาน

5.1.2) ต้องวางแผนการผลิตให้เพียงพอต่อการจัดจำหน่าย

5.1.3) ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำพริกต้องปรับรูปแบบการขายเป็นขายแบบออนไลน์ ขายผ่านเพจเฟซบุ๊ก ขายผ่านไลน์ ต้องเรียนรู้วิธีการขายแบบออนไลน์ ระยะแรกขายได้ไม่มาก แต่พอผู้บริโภคเริ่มรู้จักมากขึ้นการขายผ่านช่องทางออนไลน์เริ่มขายดีขึ้น

5.2) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (วิธีถัดไป)

5.2.1) สมาชิกยังสวมใส่หน้ากากอนามัยในการทำงาน หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่างในการทำงาน

5.2.2) ช่องทางการตลาดมีจำหน่ายตามตลาดนัด จำหน่ายในร้านอาหารในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครและนอกพื้นที่ และจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

6) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง

6.1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.1.1) การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพที่ดี

6.2) วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6.2.1) เข้าร่วมอบรมโครงการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดขึ้น

ภาพที่ 4.9 วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง

สรุปและอภิปรายผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

การสรุปและอภิปรายผล เป็นการนำเสนอข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จากการสัมภาษณ์ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่เคยได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ในปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2564 จำนวน 9 ท่าน 9 วิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

1. วิสาหกิจชุมชนจั่นมะพร้าวทับสะแก (รางวัลชนะเลิศ ปี2561)
2. วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์ (รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ปี 2561 – 2562)
3. วิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง (รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ปี 2560 และปี 2563)
4. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี (รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ปี 2563 และปี 2565 รางวัลชนะเลิศ ในปี 2564)
5. วิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง (รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ปี 2562)
6. วิสาหกิจชุมชนหอมมันน้ำตาลโตนด (รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 ปี 2561)
7. วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์ (รางวัลชนะเลิศปี 2560)
8. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว (รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ปี 2560 และปี 2563)
9. วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง (รางวัลชนะเลิศ ปี 2560 และปี 2563)

จากการสัมภาษณ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง สามารถสรุปการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริหารจัดการ ด้านวัตถุดิบ ด้านการผลิต ด้านการตลาด และด้านแรงงาน ดังตารางที่ 4.2 – 4.6 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	วิสาหกิจชุมชน								
ด้านวัตถุดิบ	จันทะพร้าวทับสะแก	กลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์	ไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรศรีชุมแสง	กลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	ขนมหวานบ้านห้วยโรง	ทองม้วนน้ำตาลโตนด	กลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	แปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำชาว	บ้านคลองสำโรง
5. มีการกำหนดคุณภาพวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. วัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิตในแต่ละเดือน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. มีการเก็บรักษาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอย่างถูกต้อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

2. ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

โดยภาพรวมในด้านวัตถุดิบของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัดทุกกลุ่มจะนำวัตถุดิบที่มีคุณภาพในท้องถิ่นมาใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร โดยจะรับซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ปริมาณวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารเพียงพอต่อการผลิต ซึ่งคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐชรัฎฐ์ แพกุล และคณะ (2564) พบว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เลือกใช้วัตถุดิบ และทรัพยากรหลักที่มีอยู่ในชุมชนมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทำให้มีวัตถุดิบเพียงพอ ต้นทุนค่าวัตถุดิบต่ำและราคาวัตถุดิบคงที่

ตารางที่ 4.4 การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการผลิต

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	วิสาหกิจชุมชน								
	จันทะพร้าวทับสะแก	กลุ่มผู้ผลิตเตี๊ยมเตี๊ยมบ้านธรรมรัตน์	ไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรศรีชุมแสง	กลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	ขนมหวานบ้านห้วยโรง	ทองม้วนน้ำตาลโตนด	กลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	แปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว	บ้านคลองสำโรง
ด้านการผลิต									
1. มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นปัจจัยในการผลิต	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. มีเป้าหมายในการผลิตผลิตสินค้าให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือจากหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	✓	-	✓	✓	-	-	-	✓	-
4. มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปให้มีความหลากหลาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. มีการขยายการผลิตโดยปรับปรุงสถานที่ผลิต	✓	✓	-	-	-	-	-	-	-
6. นำเครื่องจักรมาใช้ในการผลิตเพื่อผลิตสินค้าได้มาตรฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

3. ด้านการผลิต (Production)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีการวางแผนในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นปัจจัยในการผลิต โดยมีเป้าหมายในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์อาหารเป็นที่ต้องการของท้องตลาด วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีพื้นที่ที่ใช้ในการผลิตที่เพียงพอในการผลิตผลิตภัณฑ์ มีแรงงาน มีทุนที่จะดำเนินงาน และมีผู้ประกอบการ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ณัฐชรัฎฐ์ แพกุล และคณะ (2564) พบว่า ด้านการผลิตของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เลือกใช้วัตถุดิบและ

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	วิสาหกิจชุมชน									
	ด้านแรงงาน	จันทะพร้าวทับสะแก	กลุ่มผู้ผลิตเห็ดเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์	ไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรศรีชุมแสง	กลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	ขนมหวานบ้านห้วยโรง	ทองม้วนน้ำตาลโตนด	กลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	แปรรูปอาหารทะเลบ้านกระช้ำขาว	บ้านคลองสำโรง
6. มีคำตอบแทนที่ชัดเจนเหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. จัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอย่างสม่ำเสมอ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. การสร้างขวัญและกำลังใจ เช่น การจัดสวัสดิการอย่างเหมาะสม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการสืบทอดกิจการ	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

5. ด้านแรงงาน (Labor)

ด้านแรงงานในการขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชน แรงงานส่วนใหญ่มาจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนร่วมเป็นหลัก บางวิสาหกิจชุมชนถ้าที่มีจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนน้อยอาจมีการจ้างแรงงานที่ไม่ใช่สมาชิกมาช่วยผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป สมาชิกที่เข้ามาทำงานจะได้รับค่าตอบแทนรายวันและเงินปันผลจากการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนทุก ๆ สิ้นปี สอดคล้องกับ ผนังรัฐ แพกุล และคณะ (2564) พบว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ใช้แรงงานของคนในชุมชนทั้งหมดในการดำเนินการ และมีแรงงานที่เพียงพอ

ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

จากการสัมภาษณ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างพบว่า การที่วิสาหกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น	วิสาหกิจชุมชน								
	จันทะพร้าวทับสะแก	กลุ่มผู้ผลิตเตี๊ยมเตี๊ยมบ้านธรรมรัตน์	ไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรศรีชุมแสง	กลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	ขนมหวานบ้านห้วยโรง	ทองม้วนน้ำตาลโตนด	กลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	แปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซางชาว	บ้านคลองสำโรง
1. ผู้นำหรือประธานวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง	✓	✓	-	✓	-	-	-	-	-
2. ความสามัคคีของสมาชิก	-	-	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓
3. มีการวางแผนบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	✓	✓	-	✓	-	✓	✓	-	-
4. มีเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน	✓	✓	-	-	-	-	✓	-	-
5. ผลผลิตของวิสาหกิจชุมชนได้มาตรฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	✓
6. ผลผลิตสินค้ามีความโดดเด่น	-	-	-	✓	-	-	-	-	-
7. มีความซื่อสัตย์กับลูกค้า	-	-	-	-	✓	-	-	✓	-
8. การพัฒนาความรู้ให้กับสมาชิก	-	-	-	-	-	-	-	-	✓

1. ประธานวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็งมีความคิดในการพัฒนาต่อยอดผลผลิตทางการเกษตร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร แก้ไขปัญหาราคาคาผลผลิตตกต่ำ พร้อมปรับปรุงพัฒนาผลผลิตให้เป็นที่ ยอมรับ และต้องการของผู้บริโภค

2. ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบมีเงินทุน หมุนเวียนในการทำกิจกรรมกลุ่มอย่างพอเพียงมีกฎระเบียบข้อบังคับและการแบ่งปันผลประโยชน์ รวมทั้งมีการประชุมชี้แจงบัญชีรายรับ รายจ่ายให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับทราบ

3. สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความรักสามัคคี มีการวางแผนบริหารจัดการ การมีเป้าหมาย ตลาดที่ชัดเจน

4. วิสาหกิจชุมชนมีการวางแผนการตลาดโดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกข้อมูลลูกค้ารายเก่า รายใหม่ และข้อมูลจากการจัดทำบัญชีผลการดำเนินงานของกลุ่มเป็นฐานข้อมูลนำมาวางแผน การตลาด รวมทั้งวิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน สามารถกระจายสินค้าสู่ตลาดตามที่

กำหนดไว้ได้ ทำการตลาดแบบเชิงรุกออกร้านจำหน่ายสินค้าเป็นประจำ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ในร้านขายของฝากในจังหวัด และนอกจังหวัด และการขายผลิตภัณฑ์ทางช่องทางออนไลน์ผ่านเพจเฟซบุ๊กของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพจบุ๊กกลุ่มผลิตภัณฑ์โอท็อป ขายผ่านไลน์

5. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการจัดการควบคุมกระบวนการผลิต การเก็บรักษา วิสาหกิจชุมชนมีความซื่อสัตย์กับลูกค้า มีคุณธรรมประจำใจ ผลิตผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคไม่ใส่สารเจือปนในผลิตภัณฑ์ การใส่สีในผลิตภัณฑ์ขนมเน้นสีจากธรรมชาติ สะอาด และปลอดภัยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี มีบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยอยู่เสมอมีการกำหนดราคาที่เหมาะสม

สรุปการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนช่วงสถานการณ์ และหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนช่วงสถานการณ์ และหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

วิสาหกิจชุมชน	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	
	ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19	หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19
1. จันทมะพร้าวหีบสะแก	1.1 ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุมประจำเดือนเป็นแบบออนไลน์ 1.2 ลดปริมาณการผลิตสินค้า 1.3 ปรับเปลี่ยนช่องทางการจำหน่ายสินค้าเป็นขายออนไลน์ 1.4 พลัดเปลี่ยนหมุนเวียนสมาชิกเข้าทำงานในพื้นที่ 1.5 มีการให้ความรู้กับสมาชิกในการรับมือและป้องกันตัวเองจากเชื้อไวรัสโควิด-19 1.6 สวมใส่หน้ากากอนามัยในขณะที่ทำงาน 1.7 เว้นระยะห่างในการปฏิบัติงาน 1.8 หมั่นล้างทำความสะอาดมือบ่อยครั้ง	1.1 สวมใส่หน้ากากอนามัยในขณะที่ทำงาน 1.2 หมั่นทำความสะอาดมือบ่อยครั้ง 1.3 เว้นระยะห่างในการทำงาน 1.4 ช่องทางการจำหน่ายสินค้าเป็นขายออนไลน์

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	
	ช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโควิด-19	หลังสถานการณ์ การแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโควิด-19
2. กลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจ บ้านธรรมรัตน์	2.1 ไม่ได้ผลิตผลิตภัณฑ์จากเห็ด จำหน่าย 2.2 หันไปผลิตแคปซูลฟ้าทะลาย โจรจำหน่ายเพื่อให้วิสาหกิจชุมชน อยู่รอด 2.3 สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา 2.4 หมั่นล้างทำความสะอาดมือ บ่อยครั้ง 2.5 เว้นระยะห่างในการทำงาน 2.6 ปรับเปลี่ยนช่องทางการ จำหน่ายสินค้าเป็นขายออนไลน์	2.1 สวมใส่หน้ากากอนามัย ในการทำงาน 2.2 หมั่นล้างทำความสะอาดมือ บ่อยครั้ง 2.3 เว้นระยะห่างในการทำงาน 2.4 ช่องทางการจำหน่ายสินค้า เป็นขายออนไลน์
3. ไลน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ศรีชุมแสง	หยุดการดำเนินงาน เนื่องจาก สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็น ผู้สูงอายุ	3.1 พลัดเปลี่ยนหมุนเวียน สมาชิกเข้าทำงานในพื้นที่ 3.2 สวมใส่หน้ากากอนามัย ในการทำงาน 3.3 หมั่นล้างทำความสะอาดมือ บ่อยครั้ง
4. กลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาล เนื้อสัตว์เพชรบุรี	4.1 สวมหน้ากากอนามัย ตลอดเวลา 4.2 เว้นระยะห่างในการทำงาน 4.3 พลัดเปลี่ยนหมุนเวียนสมาชิก เข้าทำงานในพื้นที่ 4.4 ตรวจวัด ATK ก่อนเข้า ปฏิบัติงาน 4.5 ปรับเปลี่ยนช่องทางการ จำหน่ายสินค้าเป็นขายออนไลน์	4.1 พลัดเปลี่ยนหมุนเวียน สมาชิกเข้าทำงานในพื้นที่ 4.2 สวมหน้ากากอนามัย ตลอดเวลา 4.3 หมั่นล้างทำความสะอาดมือ บ่อยครั้ง 4.4 ช่องทางการจำหน่ายสินค้า เป็นขายออนไลน์ 4.5 ทำการตลาดเชิงรุก โดยการ ออกจำหน่ายสินค้าตามตลาดนัด งานแฟร์ต่าง ๆ การออกบูธแสดง สินค้า

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	
	ช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโควิด-19	หลังสถานการณ์ การแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโควิด-19
5. ชมมหวานบ้านห้วยโรง	5.1 สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา 5.2 ตรวจวัด ATK ก่อนเข้า ปฏิบัติงาน 5.3 หมั่นล้างทำความสะอาดมือ บ่อยครั้ง 5.4 เว้นระยะห่างในการทำงาน 5.5 ช่องทางการจำหน่ายสินค้า เป็นขายออนไลน์	5.1 ผลิตขนมมากขึ้น 5.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย มีมากขึ้น ลูกค้าสั่งสินค้าทุก ช่องทาง
6. ทอมม้วนน้ำตาลโตนด	6.1 สวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา 6.2 หมั่นล้างทำความสะอาดมือ บ่อยครั้ง 6.3 เว้นระยะห่างในการทำงาน 6.4 ปกติช่วงเวลาพักรับประทาน อาหารกลางวันสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชนทุกคนจะรับประทานอาหาร กลางวันร่วมกัน พอช่วง สถานการณ์การแพร่ระบาดของ เชื้อไวรัสโควิด-19 สมาชิกต้อง ปรับตัวโดยไม่รับประทานอาหาร ร่วมกัน เว้นระยะห่างในการ รับประทาน 6.5 ช่องทางการจำหน่ายสินค้า เป็นขายออนไลน์	6.1 สวมหน้ากากอนามัย ตลอดเวลา 6.2 หมั่นล้างทำความสะอาดมือ บ่อยครั้ง 6.3 เว้นระยะห่างในการทำงาน 6.4 ช่องทางการจัดจำหน่ายมีทั้ง จำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนทอมม้วนน้ำตาล โตนด จำหน่ายที่ร้านของฝากต่าง ๆ และจำหน่ายในงานออกร้าน ต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดและ ต่างจังหวัด ของหน่วยงานภาคี รวมทั้งขายออนไลน์

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	
	ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19	หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19
7. กลุ่มเกษตรกรสร้างสรรค์	<p>7.1 ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 วิสาหกิจวิสาหกิจชุมชนไม่ได้ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนได้ในช่วงระยะแรกของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19</p> <p>7.2 จัดอบรมให้ความรู้กับสมาชิกในการดูแลและป้องกันตัวเองจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เช่น การสวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งในการปฏิบัติงาน การล้างมือบ่อยครั้ง และเว้นระยะห่างในการทำงาน</p>	<p>7.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนสวมใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งในการปฏิบัติงานล้างมือบ่อยครั้ง และเว้นระยะห่างในการทำงาน</p> <p>7.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายเปลี่ยนการขายผลิตภัณฑ์เป็นรูปแบบออนไลน์</p>
8. แปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว	<p>8.1 สมาชิกต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตการทำงานโดยสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาการทำงานหมั่นล้างมือบ่อยครั้ง เว้นระยะห่างในการทำงาน สมาชิกคนใดที่สัมผัสเสี่ยงให้ตรวจ ATK ก่อนเข้าพื้นที่</p> <p>8.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายไม่สามารถนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายได้ในบางพื้นที่ต้องปรับเปลี่ยนมาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในช่องทางออนไลน์ เช่น เพจเฟซบุ๊ก ไลน์ ในช่วงแรกที่เริ่มขายช่องทางออนไลน์ขายได้น้อย พอผู้บริโภคเริ่มรู้จักผลิตภัณฑ์มากขึ้นยอดขายสินค้าทางออนไลน์ก็เริ่มดีขึ้น</p>	<p>8.1 สมาชิกยังคงสวมใส่หน้ากากอนามัยในการทำงาน หมั่นล้างมือ และเว้นระยะห่างในการทำงาน</p> <p>8.2 ช่องทางการตลาดหันมาขายออนไลน์มากขึ้นสามารถส่งผลิตภัณฑ์จำหน่ายทั่วประเทศ</p>

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	
	ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19	หลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19
9. บ้านคลองสำโรง	<p>9.1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุทำให้การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเป็นไปด้วยความลำบากต้องจัดอบรมความรู้เรื่องการดูแลและป้องกันช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ให้สมาชิกทุกคน การสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาการทำงาน หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่างในการทำงาน</p> <p>9.2 ต้องวางแผนการผลิตให้เพียงพอต่อการจัดจำหน่าย</p> <p>9.3 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำพริกต้องปรับรูปแบบการขายเป็นขายแบบออนไลน์ ขายผ่านเพจเฟซบุ๊ก ขายผ่านไลน์ ต้องเรียนรู้วิธีการขายแบบออนไลน์ ระยะเวลาแรกขายได้ไม่มาก แต่พอผู้บริโภคเริ่มรู้จักมากขึ้นการขายผ่านช่องทางออนไลน์เริ่มขายดีขึ้น</p>	<p>9.1 สมาชิกยังสวมใส่หน้ากากอนามัยในการทำงาน หมั่นล้างมือ เว้นระยะห่างในการทำงาน</p> <p>9.2 ช่องทางการตลาดมีจำหน่ายตามตลาดนัด จำหน่ายในร้านอาหารในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครและนอกพื้นที่ และจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์</p>

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

ผลการศึกษาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 พบว่า

1. วิสาหกิจชุมชนเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอบรมให้ความรู้ในการดูแลและป้องกันตัวเองจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
2. การปฏิบัติตัวของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะไม่ได้เข้ามาในวิสาหกิจชุมชนทุกคนต้องหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนเข้ามาทำงานในขณะทำงานจะต้องมีการสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา หมั่นล้างมือ

บ่อยครั้ง เว้นระยะห่างในการปฏิบัติงาน ช่วงพักกลางวันสมาชิกจะต้องไม่รับประทานอาหารร่วมกัน ให้เว้นระยะห่างในการรับประทานอาหาร ถ้าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเริ่มมีอาการป่วยหรือติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 จะต้องตรวจ ATK และส่งผลตรวจ ATK และรายงานทမ်းไลน์ช่วงเวลา 7 วันได้ไปไหนมาบ้าง ให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทราบเพื่อสังเกตอาการสำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่สัมผัสเสี่ยงคลุกคลีกับสมาชิกที่ติดเชื้อ และไม่ให้เข้ามาทำงานจนกว่าจะหายป่วย วิสาหกิจชุมชนบางวิสาหกิจชุมชนพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อันตรายที่รัฐบาลประกาศเป็นพื้นที่สีแดง ไม่สามารถออกไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ ต้องหันมาปรับเปลี่ยนช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งในระยะแรกเริ่มเกิดปัญหาเรื่องไม่มีความรู้ในการขายสินค้าทางช่องทางออนไลน์ สมาชิกต้องเรียนรู้ด้วยตัวเองไปพร้อมกัน มีวิสาหกิจชุมชนบางวิสาหกิจชุมชนหยุดการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เนื่องจากสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนมีอายุมาก ไม่มีสมาชิกที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยทำงานมาเป็นกำลังในการดำเนินงาน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ กศิพัญญ์ ทองแกม และ โฆสิต แพงสร้อย (2562) ; วรวิทย์ ประสิทธิ์ผล (2563) ; ศิรินทร เลียงจินดาภาวร และ เขมิกา แสนโสสม (2560) ที่พบปัญหาด้านการวางแผนธุรกิจ การตลาด การรวมกลุ่ม และการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ สมาชิกยังขาดความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการขายสินค้าผ่านระบบออนไลน์ เป็นเพราะกลุ่มวิสาหกิจ ยังไม่มีหน่วยงานหรือบุคคลที่มีความรู้เข้าไปช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมอย่างจริงจัง

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 (วิธีถัดไป)

จากการสัมภาษณ์ พบว่า การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจะไม่แตกต่างจากช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เท่าไรนัก มีเพียงแต่ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าที่วิสาหกิจชุมชนหันมาขายผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้นกว่าเดิม รายได้หลักวิสาหกิจชุมชนในช่วงนี้จึงมาจากการขายออนไลน์เพราะเนื่องจากผู้บริโภคเริ่มจดจำผลิตภัณฑ์อาหารที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำมาจัดจำหน่ายได้ ผลิตภัณฑ์เป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่ผู้บริโภคต้องการซื้อไว้เพื่อเก็บไว้บริโภคเพราะไม่ยากออกไปซื้ออาหารรับประทานนอกบ้าน ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนมีคุณภาพดีและสามารถเก็บไว้รับประทานได้นานสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

ปัญหาและอุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ปัญหาและอุปสรรค และวิธีการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	
	ปัญหาและอุปสรรค	วิธีการแก้ไข
1. จั๊นมะพร้าวทับสะแก	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำบัญชี 2. การขยายตลาด 3. คุณภาพสินค้า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเจ้าหน้าที่สหกรณ์มาสอนการจัดทำบัญชี 2. เปลี่ยนรูปแบบการขายมาขายออนไลน์ 3. ใช้เทคโนโลยีในการควบคุมคุณภาพมาตรฐานในการผลิต โดยใช้ระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ที่ได้รับ การสนับสนุนจากภาครัฐ
2. กลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์	การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า	ส่งสมาชิกภายในกลุ่มไปอบรมพัฒนาทักษะความรู้ และนำความรู้จากการอบรมกลับมาถ่ายทอดให้สมาชิกกลุ่มทราบ รวมทั้งจัดอบรมภายในกลุ่ม โดยเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยมาให้ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากเห็ดที่มีในชุมชน
3. ไลน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง	ผู้ประกอบการเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่ขาดประสบการณ์ด้านการตลาด รวมทั้งการทำธุรกิจออนไลน์	เข้ารับการอบรมหาความรู้ในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรมด้านการตลาด และด้านการทำธุรกิจโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์
4. กลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดประสบการณ์ด้านการตลาด รวมทั้งการทำธุรกิจออนไลน์ 2. ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เข้ารับการอบรมหาความรู้ด้านการตลาด และด้านการทำธุรกิจโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ 2. เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาสอนให้ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

วิสาหกิจชุมชน	การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	
	ปัญหาและอุปสรรค	วิธีการแก้ไข
5. ชนมหวานบ้านห้วยโรง	ราคาไข่ไก่ ไข่เป็ด และน้ำตาล โดนด มีราคาไม่คงที่บางช่วงมีราคาสูง	ถ้าราคาต้นทุนวัตถุดิบราคา ปรับสูงขึ้นนานเกินไป วิสาหกิจ ชุมชนมีการปรับราคาสินค้าแต่ ต้องแจ้งลูกค้าเพื่อขอปรับขึ้น ราคาสินค้าเนื่องจากวิสาหกิจ ชุมชนแบกรับราคาต้นทุนที่ สูงขึ้นไม่ไหว
6. ทอ้งม้วนน้ำตาลโดนด	1. งบประมาณในการซื้อ อุปกรณ์เตาทำขนมทอ้งม้วน ไม่เพียงพอ 2. แรงงานไม่เพียงพอต่อ ปริมาณการผลิต	1. ดำเนินการขอทุนสนับสนุน ทุนและอุปกรณ์จากหน่วยงาน ภาครัฐและหน่วยงาน ภาคเอกชน 2. ผลิตขนมทอ้งม้วนตามยอด การสั่งซื้อผลิตรวันละ 80 กิโลกรัม
7. กลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	ขาดความรู้และทักษะในการ พัฒนาผลิตภัณฑ์	จัดอบรมเพิ่มความรู้ให้กับ สมาชิกเพื่อนำไปใช้ในการ พัฒนาผลิตภัณฑ์
8. แปรรูปอาหารทะเลบ้าน กระเช้าขาว	1. ปัญหาด้านการเงินในการ บริหารจัดการในการซื้อ วัตถุดิบและอุปกรณ์ใน บางครั้ง 2. ขาดอุปกรณ์ที่ทันสมัย อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการ ผลิต	เขียนโครงการขอการสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐและ เอกชนด้านการเงินและ อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต
9. บ้านคลองสำโรง	การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มี คุณภาพที่ดี	เข้าร่วมอบรมโครงการควบคุม คุณภาพผลิตภัณฑ์ และพัฒนา ผลิตภัณฑ์ ที่หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนจัดขึ้น

4.1.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผลการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ซึ่งรวบรวมผลจากการทำแบบสอบถามของประธานและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ในช่วงปี พ.ศ.2560 – ปี พ.ศ.2565 ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวน 24 แห่งผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจทั้งหมด 230 คน คิดเป็น 5 เท่าของจำนวนตัวแปร (สุวิมล ว่องวานิช และนางลักขณ์ วิรัชชัย , 2546) จากจำนวนตัวแปร 46 ตัวแปร ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 365 คน (คิดเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่าง 7.93 หน่วยต่อ 1 ตัวแปร) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ดังนี้

4.1.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากแต่ละวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = 365		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ชื่อวิสาหกิจชุมชน		
1.1 จันทมะพร้าวทับสะแก	18	4.93
1.2 เห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์	13	3.56
1.3 แม่บ้านเกษตรกรวิญญาพัฒนา	9	2.47
1.4 แม่บ้านเกษตรกรนาวัลเปรียง	15	4.11
1.5 ทองม้วนน้ำตาลโตนด	21	5.75
1.6 กลุ่มแพปลาชุมชน	10	2.74
1.7 ขนมหวานบ้านห้วยโรง	10	2.74
1.8 ไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง	17	4.66
1.9 กลุ่มอาชีพเกลือทะเลแก้งหันทอง	10	2.74
1.10 วัยหวาน	28	7.67
1.11 ดอนขุนห้วย2	10	2.74
1.12 ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไร่มะขาม	11	3.01
1.13 กลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี	30	8.22
1.14 กลุ่มเกษตรสร้างสรรค์	15	4.11
1.15 บ้านคลองสำโรง	10	2.74

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
N = 365		
1.16 แปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซ้าขาว	16	4.38
1.17 บ้านชายทะเลรางจันทร์	15	4.11
1.18 บ้านเห็ดขวัญวิทย์ฟาร์ม	10	2.74
1.19 ฝรั่งแปลงใหญ่บ้านเกาะ	14	3.84
1.20 เกษตรบางยาง	22	6.03
1.21 เกษตรแปลงใหญ่ลำไยบ้านแพ้ว	15	4.11
1.22 นาไร่ตันข้าวแต่น้ำแดงโม	13	3.56
1.23 ไร่ฟาร์มเห็ดบ้านแพ้ว	20	5.48
1.24 สหกรณ์หมู่สามโคกขาม	13	3.56
รวม	365	100
2. จังหวัดที่ตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน		
2.1 สมุทรสาคร	148	40.55
2.2 สมุทรสงคราม	15	4.11
2.3 เพชรบุรี	147	40.27
2.4 ประจวบคีรีขันธ์	55	15.07
รวม	365	100
3. ตำแหน่ง		
3.1 ประธานวิสาหกิจชุมชน	24	6.58
3.2 รองประธานวิสาหกิจชุมชน	24	6.58
3.3 เลขานุการวิสาหกิจชุมชน	24	6.58
3.4 กรรมการวิสาหกิจชุมชน	135	36.99
3.5 สมาชิกวิสาหกิจชุมชน	158	43.29
รวม	365	100
4. เพศ		
4.1 ชาย	66	18.08
4.2 หญิง	297	81.37
4.3 เพศทางเลือก	2	.55
รวม	365	100

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

N = 365

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. อายุ		
5.1 ต่ำกว่า 35 ปี	24	6.58
5.2 35 - 45 ปี	84	23.01
5.3 46 - 56 ปี	118	32.33
5.4 57 - 66 ปี	104	28.49
5.5 มากกว่า 66 ปี	35	9.59
รวม	365	100
6. สถานภาพ		
6.1 โสด	95	26.03
6.2 สมรส	230	63.01
6.3 หย่าร้าง/หม้าย	28	7.67
6.4 แยกกันอยู่	12	3.29
รวม	365	100
7. ระดับการศึกษา		
7.1 ต่ำกว่ามัธยมปลาย	228	62.47
7.2 มัธยมปลาย/ปวช.	79	21.64
7.3 อนุปริญญา/ปวส.	22	6.03
7.4 ปริญญาตรี	31	8.49
7.5 สูงกว่าปริญญาตรี	5	1.37
รวม	365	100
8. อาชีพหลัก		
8.1 รับราชการ	6	1.64
8.2 ธุรกิจส่วนตัว	28	7.67
8.3 รับจ้างทั่วไป	100	27.40
8.4 ค้าขาย	52	14.25
8.5 เกษตรกร	179	49.04
รวม	365	100

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
N = 365		
10. จำนวนสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน		
10.1 1 - 15 คน	67	18.36
10.2 16 - 30 คน	143	39.18
10.3 31 - 45 คน	18	4.93
10.4 46 - 60 คน	29	7.95
10.5 มากกว่า 60 คน	108	29.59
รวม	365	100

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 365 คน วิสาหกิจชุมชนที่มีการตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี คิดเป็นร้อยละ 8.22 รองลงมาคือวิสาหกิจชุมชนเกษตรบางยาง คิดเป็นร้อยละ 6.03

จังหวัดที่ตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ส่วนใหญ่อยู่จังหวัดสมุทรสาคร คิดเป็นร้อยละ 40.55 รองลงมาคือจังหวัดเพชรบุรี คิดเป็นร้อยละ 40.27 จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คิดเป็นร้อยละ 15.07 และจังหวัดสมุทรสงคราม คิดเป็นร้อยละ 4.11

ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ ตำแหน่งสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 43.29 รองลงมาคือตำแหน่งกรรมการวิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 36.99 ส่วนตำแหน่งประธานวิสาหกิจชุมชน รองประธานวิสาหกิจชุมชน และเลขานุการวิสาหกิจชุมชนคิดเป็นร้อยละ 6.58

เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 81.37 รองลงมาเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 18.08 ส่วนเพศทางเลือกคิดเป็นร้อยละ 0.55

อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ช่วงระหว่าง 46 - 56 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.33 รองลงมาอายุของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วง 57 - 66 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.49 ส่วนอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม 35 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.01 อายุมากกว่า 66 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.59 ส่วนช่วงอายุต่ำกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.58

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 63.01 รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 26.03 ส่วนสถานภาพหย่าร้าง/หม้าย คิดเป็นร้อยละ 7.67 และสภาพแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 3.29

ระดับการศึกษา ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.47 รองลงมามีการศึกษาอยู่ที่ระดับมัธยมปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 21.64 ระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 8.49 ส่วนระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 6.03 และระดับสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 1.37

อาชีพหลัก พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 49.04 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 27.40 อาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 14.25 อาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 7.67 และอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 1.64

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน พบว่า ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.23 รองลงมาระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 5 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.68 ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.32 และระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 15 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.77

จำนวนสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน พบว่า การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 16 - 30 คน คิดเป็นร้อยละ 39.18 รองลงมามีจำนวนสมาชิกมากกว่า 60 คน คิดเป็นร้อยละ 29.59 จำนวนสมาชิก 1 - 15 คน คิดเป็นร้อยละ 18.36 จำนวนสมาชิก 46 - 60 คน คิดเป็นร้อยละ 7.95 และจำนวนสมาชิก 31 - 45 คน คิดเป็นร้อยละ 4.93

4.1.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประธานวิสาหกิจชุมชน รองประธานวิสาหกิจชุมชน เลขาวิสาหกิจชุมชน กรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 4 แห่ง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 9 แห่ง จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 1 แห่ง และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 10 แห่ง รวมเป็นจำนวน 24 แห่ง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 365 คน (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 7.93 เท่าของตัวแปร) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกตามระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 46 ตัวแปร ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง

N = 365				
ข้อ	ตัวแปรจากแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	แหล่งของวัตถุดิบมาจากชุมชนเป็นหลัก	4.595	.540	มากที่สุด
2	มีการใช้วัตถุดิบจากภายนอกชุมชน	3.397	1.317	ปานกลาง
3	มีการวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ	4.573	.558	มากที่สุด
4	มีการกำหนดคุณภาพวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	4.542	.571	มากที่สุด
5	สามารถจัดหาวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิตในแต่ละเดือน	4.592	.514	มากที่สุด
6	มีการเก็บรักษาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอย่างถูกต้อง	4.641	.492	มากที่สุด
7	การปรับราคาของตลาดไม่มีผลกระทบต่อวัตถุดิบที่ใช้การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	4.337	.759	มาก
8	มีจรรยาบรรณในการจัดหาวัตถุดิบ	4.655	.493	มากที่สุด
9	มีอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัย	4.384	.715	มาก
10	มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ	4.482	.609	มาก
11	ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือจากหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	4.203	1.001	มาก
12	มีการดำเนินงาน หรือบริหารงานในด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกิดความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกองค์กร	4.405	.719	มาก
13	มีการกำหนดขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่ชัดเจน	4.603	.582	มากที่สุด
14	มีการควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์	4.649	.548	มากที่สุด
15	ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า	4.556	.574	มากที่สุด
16	การออกแบบผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปมีความโดดเด่นเป็นที่ต้องการของตลาด	4.419	.705	มาก
17	ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีวางจำหน่ายตลอดทั้งปี	4.545	.676	มากที่สุด
18	มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปให้มีความหลากหลาย	4.373	.831	มาก
19	มีการวางแผนการตลาด มีผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	4.389	.705	มาก
20	กำหนดราคาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่เหมาะสมกับคุณภาพ	4.597	.606	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

				N = 365
ตัวแปรจากแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน				ระดับ
ข้อ	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
21	มีการกำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน	4.537	.608	มากที่สุด
22	มีแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน	4.455	.696	มาก
23	การสร้างเครือข่ายด้านการตลาดในการกระจายผลิตภัณฑ์ อาหารแปรรูป	4.370	.717	มาก
24	การส่งเสริมการตลาด เช่น การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหาร แปรรูป	4.345	.656	มาก
25	สร้างกระบวนการขนส่งผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่รวดเร็ว	4.471	.581	มาก
26	การติดตามข้อมูลและความต้องการของลูกค้าอย่าง สม่ำเสมอ	4.499	.582	มาก
27	ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และทักษะสอดคล้องกับงาน	4.496	.543	มากที่สุด
28	จัดสรรจำนวนแรงงานเพียงพอต่อภาระงาน	4.501	.591	มากที่สุด
29	แรงงานส่วนใหญ่มาจากสมาชิกในกลุ่ม	4.710	.517	มากที่สุด
30	การกำหนดกฎระเบียบข้อตกลงของสมาชิกในการทำงาน	4.641	.514	มากที่สุด
31	มีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ที่ชัดเจน	4.652	.526	มากที่สุด
32	การกำหนดค่าตอบแทนที่ชัดเจนเหมาะสม	4.608	.516	มากที่สุด
33	การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอย่างสม่ำเสมอ	4.458	.664	มาก
34	การสร้างขวัญและกำลังใจ เช่น การจัดสวัสดิการอย่าง เหมาะสม	4.534	.581	มากที่สุด
35	มีการประเมินผลการทำงาน เพื่อให้สมาชิกนำไปปรับปรุง	4.455	.757	มาก
36	การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการสืบทอดกิจการ	4.622	.539	มากที่สุด
37	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความสามารถ	4.734	.472	มากที่สุด
38	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความซื่อสัตย์สุจริต	4.800	.433	มากที่สุด
39	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.816	.399	มากที่สุด
40	ประธานวิสาหกิจชุมชนจัดการประชุมเกี่ยวกับการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	4.649	.605	มากที่สุด
41	เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การ วางแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ การ แก้ไขปัญหาพร้อมกัน	4.647	.623	มากที่สุด
42	การบริหารงานของกลุ่มที่โปร่งใส	4.811	.415	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

				N = 365
ตัวแปรจากแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน				ระดับ
ข้อ	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	$\bar{X}$	S.D.	ความ คิดเห็น
43	แหล่งเงินทุนที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ งบประมาณ เพียงพอต่อการดำเนินงาน	4.786	.436	มากที่สุด
44	มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างชัดเจน	4.660	.602	มากที่สุด
45	การทบทวนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง	4.578	.761	มากที่สุด
46	การระดมหุ้นตามเวลาที่ชัดเจน	4.526	.797	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อข้อความหรือตัวแปรแต่ละองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง รวมตัวแปรทั้งหมด 46 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.397 - 4.816 แสดงว่าประธานวิสาหกิจชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง มีระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง อยู่ในระดับเห็นด้วยระดับปานกลางถึงเห็นด้วยระดับมากที่สุด ซึ่งตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดลำดับแรกคือ ตัวแปรที่ 39 ประธานวิสาหกิจชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.816$, S.D. = 0.399) และตัวแปรที่ 42 การบริหารงานของกลุ่มที่โปร่งใส ($\bar{X} = 4.811$, S.D. = 0.415) และน้อยที่สุดคือ ตัวแปรที่ 2 มีการใช้วัตถุดิบจากภายนอกชุมชน ($\bar{X} = 3.397$, S.D. = 1.317)

การวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ประเภทการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เพื่อศึกษาโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร สร้างปัจจัยร่วม (Common factor) โดยใช้วิธีสกัดปัจจัยแบบวิธีตัวประกอบหลักปัจจัย (Principal Component Factoring) ได้ปัจจัยร่วม 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านการตลาด 4) ด้านภาวะผู้นำ 5) ด้านการผลิต และ 6) ด้านวัตถุดิบ

ในขั้นแรก ผู้วิจัยตรวจสอบความเหมาะสมของการนำตัวแปรทั้ง 46 ตัวแปร เพื่อไปสร้างปัจจัยร่วมหรือลดจำนวนตัวแปร โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) และ Bartlett's Test Sphericity ดังตารางที่ 4.12

1) การสกัดองค์ประกอบ

ในการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์ส่วนประกอบสำคัญ (Principal Component Analysis) ได้จำนวนองค์ประกอบ (Factors) ค่าไอเกน (Eigen Value) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) และค่าร้อยละของความแปรปรวน

สะสมในแต่ละองค์ประกอบ(Cumulative Percentage of Variance) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ดังนี้

ตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบความมีนัยสำคัญของเมทริกส์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถาม โดยการวิเคราะห์ KMO (The Kaiser-Meyer-Olkin) และสหสัมพันธ์ Bartlett's Test of Sphericity

ความมีนัยสำคัญของเมทริกส์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถาม	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy	.941
Bartlett's Test of Sphericity	20,754.464
df	1,035.000
Sig	.000

จากตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทั้ง 2 วิธี ประกอบด้วย KMO ซึ่งเป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง โดยค่า KMO ควรมีค่ามากกว่า .500 จะถือว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสม และค่า Bartlett's Test เป็นการตรวจสอบเมตริกสหสัมพันธ์ของกลุ่มประชากร ว่าเป็นเมตริกเอกลักษณ์ หรือไม่ (Identity Matrix) ทั้งนี้ค่า Bartlett's Test ควรมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่าเมตริกสหสัมพันธ์ไม่เป็นเมตริกเอกลักษณ์ ผลการทดสอบพบว่าค่า KMO มีค่าเท่ากับ .941 (ซึ่งมากกว่า .500) และค่า Bartlett's Test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 (ซึ่งน้อยกว่า .005) จึงกล่าวได้ว่า ข้อมูลที่ได้จากการเก็บกลุ่มตัวอย่างมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ตารางที่ 4.13 ค่าการร่วมกันก่อนและหลังการสกัดองค์ประกอบ (Community Analysis)

ข้อ	ข้อคำถาม	ค่าการร่วมกันของการสกัดองค์ประกอบ	
		ก่อน	หลัง
1	แหล่งของวัตถุดิบมาจากชุมชนเป็นหลัก	1.000	.515
2	มีการใช้วัตถุดิบจากภายนอกชุมชน	1.000	.362
3	มีการวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ	1.000	.746
4	มีการกำหนดคุณภาพวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	1.000	.773

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าการร่วมกัน ของการสกัด องค์ประกอบ	
		ก่อน	หลัง
5	สามารถจัดหาวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิตในแต่ละเดือน	1.000	.802
6	มีการเก็บรักษาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอย่างถูกต้อง	1.000	.769
7	การปรับราคาของตลาดไม่มีผลกระทบต่อวัตถุดิบที่ใช้การแปรรูป ผลิตภัณฑ์อาหาร	1.000	.693
8	มีจรรยาบรรณในการจัดหาวัตถุดิบ	1.000	
9	มีอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัย	1.000	.743
10	มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ	1.000	.705
11	ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือจากหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐและ เอกชน	1.000	.761
12	มีการดำเนินงาน หรือบริหารงานในด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกิด ความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกองค์กร	1.000	.790
13	มีการกำหนดขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่ชัดเจน	1.000	.772
14	มีการควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์	1.000	.689
15	ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า	1.000	.829
16	การออกแบบผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปมีความโดดเด่นเป็นที่ต้องการ ของตลาด	1.000	.921
17	ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีวางจำหน่ายตลอดทั้งปี	1.000	.859
18	มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปให้มีความหลากหลาย	1.000	.898
19	มีการวางแผนการตลาด มีผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	1.000	.818
20	กำหนดราคาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่เหมาะสมกับคุณภาพ	1.000	.778
21	มีการกำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน	1.000	.822
22	มีแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน	1.000	.860
23	การสร้างเครือข่ายด้านการตลาดในการกระจายผลิตภัณฑ์อาหาร แปรรูป	1.000	.877
24	การส่งเสริมการตลาด เช่น การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป	1.000	.762
25	สร้างกระบวนการขนส่งผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่รวดเร็ว	1.000	.684

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	ข้อความ	ค่าการร่วมกัน ของการสกัด องค์ประกอบ	
		ก่อน	หลัง
26	การติดตามข้อมูลและความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ	1.000	.652
27	ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และทักษะสอดคล้องกับงาน	1.000	.655
28	จัดสรรจำนวนแรงงานเพียงพอต่อภาระงาน	1.000	.734
29	แรงงานส่วนใหญ่มาจากสมาชิกในกลุ่ม	1.000	.594
30	การกำหนดกฎระเบียบข้อตกลงของสมาชิกในการทำงาน	1.000	.742
31	มีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน	1.000	.827
32	การกำหนดค่าตอบแทนที่ชัดเจนเหมาะสม	1.000	.821
33	การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอย่างสม่ำเสมอ	1.000	.792
34	การสร้างขวัญและกำลังใจ เช่น การจัดสวัสดิการอย่างเหมาะสม	1.000	.797
35	มีการประเมินผลการทำงาน เพื่อให้สมาชิกนำไปปรับปรุง	1.000	.853
36	การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการสืบทอดกิจการ	1.000	.707
37	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความสามารถ	1.000	.790
38	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความซื่อสัตย์สุจริต	1.000	.856
39	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	1.000	.861
40	ประธานวิสาหกิจชุมชนจัดการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	1.000	.865
41	เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การวางแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	1.000	.837
42	การบริหารงานของกลุ่มที่โปร่งใส	1.000	.722
43	แหล่งเงินทุนที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ งบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงาน	1.000	.715
44	มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างชัดเจน	1.000	.862
45	การทบทวนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	1.000	.901
46	การระดมหุ้นตามเวลาที่ชัดเจน	1.000	.863

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ค่าการร่วม (Communality) พบว่า ค่าการร่วมเริ่มแรกก่อนสกัดองค์ประกอบที่ได้จากวิธี Principal Component Analysis : (PCA) ของทุกคำถามมีค่าเท่ากับ 1.000 และภายหลังจากการสกัดองค์ประกอบแล้วมีค่าระหว่าง .515 - .921 ซึ่งค่ามากกว่า .200 แสดงว่า ข้อคำถามมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

ตารางที่ 4.14 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบของแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ร้อยละของ ความแปรปรวน	ร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม
1	22.080	47.999	47.999
2	5.949	12.933	60.932
3	3.226	7.012	67.944
4	1.611	3.502	71.446
5	1.317	2.863	74.309
6	1.238	2.690	76.999

จากตารางที่ 4.14 พบว่า เมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Value) ตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอเกนมากกว่า 1.00 ขึ้นไป จะได้องค์ประกอบจำนวน 6 องค์ประกอบ พบว่า ความแปรปรวนสะสมของทั้ง 6 องค์ประกอบเท่ากับร้อยละ 76.999 ของความแปรปรวนทั้งหมด

2) การหมุนแกน

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ก่อนการหมุนแกน

ตารางที่ 4.15 เมตริกซ์องค์ประกอบก่อนหมุนแกน

ข้อ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
1	.530					
2						
3	.550					
4	.606					
5	.578					
6	.643					

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
7	.702					
8	.668					
9	.729					
10	.783					
11	.657					
12	.800					
13	.719					
14	.706					
15	.813					
16	.710					
17	.628					
18	.715					
19	.801					
20	.711					
21	.681					
22	.681					
23	.810					
24	.696					
25	.757					
26	.745					
27	.742					
28	.806					
29	.611					
30	.712					
31	.714					
32	.846					
33	.727					
34	.832					
35	.745					
36	.687					
37	.714					
38	.614		.502			

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
39	.598		.525			
40	.655	-.536				
41	.690	-.511				
42	.639					
43	.365					
44	.702					
45	.607	-.671				
46	.621	-.640				

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์หมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method) เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.16 เมตริกขององค์ประกอบหลังหมุนแกน

ข้อ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						.712
4						.750
5						.726
6						.567
7	.566					
8		.583				.555
9	.632					
10						
11	.703					
12	.699					
13		.726				
14		.627				
15					.637	

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
16	.546				.732	
17					.735	
18	.637				.638	
19	.642		.521			
20		.555	.537			
21			.747			
22			.727			
23	.607					
24			.742			
25			.519			
26		.500				
27			.577			
28			.582			
29		.573				
30		.701				
31		.786				
32	.552	.615				
33	.784					
34	.544	.575				
35	.858					
36		.704				
37	.590			.615		
38				.828		
39				.834		
40	.848					
41	.853					
42				.700		
43				.687		
44	.846					
45	.919					
46	.903					

จากตารางที่ 4.15 และ 4.16 พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละข้อ จำนวน 46 ข้อ มีจำนวนองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาเลือกข้อที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .500 ขึ้นไป และองค์ประกอบที่ถือว่ามีความชัดเจนตามเกณฑ์จะต้องมีจำนวนข้อในองค์ประกอบนั้น ไม่น้อยกว่า 3 ตัวแปร จึงจัดว่าเป็น 1 องค์ประกอบ ปรากฏผลดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .500 ขึ้นไป

ข้อ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						.712
4						.750
5						.726
6						.567
7	.566					
8		.583				
9	.632					
10						
11	.703					
12	.699					
13		.726				
14		.627				
15					.637	
16					.732	
17					.735	
18					.638	
19	.642					
20		.555				
21			.747			
22			.727			
23	.607					
24			.742			
25			.519			
26		.500				
27			.577			

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบ					
	1	2	3	4	5	6
28			.582			
29		.573				
30		.701				
31		.786				
32		.615				
33	.784					
34		.575				
35	.858					
36		.704				
37				.615		
38				.828		
39				.834		
40	.848					
41	.853					
42				.700		
43				.687		
44	.846					
45	.919					
46	.903					

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายใต้การหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Method) ในตัวแปรที่อยู่ในเกณฑ์ (คือมีค่า Loading มากกว่า .500) จำนวน 6 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวน 15 ตัวแปร คือ ข้อที่ 7, 9, 11, 12, 19, 23, 33, 35, 40, 41, 44, 45, และ 46

องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวน 11 ตัวแปร คือ ข้อที่ 8, 13, 14, 20, 26, 29, 30, 31, 32, 34, และ 36

องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวน 6 ตัวแปร คือ ข้อที่ 21, 22, 24, 25, 27, 28

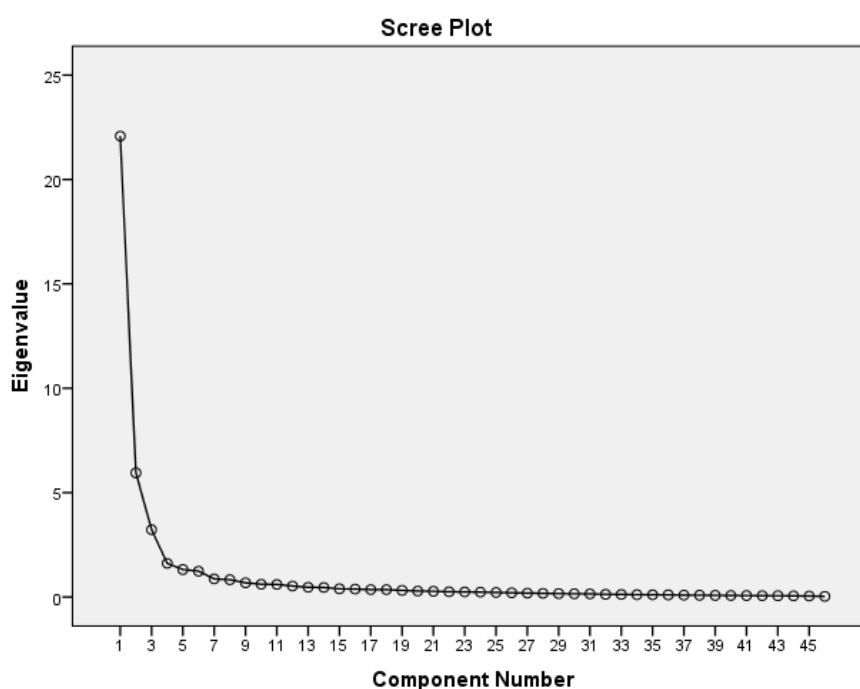
องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวน 5 ตัวแปร คือ ข้อที่ 37, 38, 39, 42 และ 43

องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ ข้อที่ 15, 16, 17 และ 18

องค์ประกอบที่ 6 มีจำนวน 4 ตัวแปร คือ ข้อที่ 3, 4, 5, และ 6

จากการพิจารณาแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 43 ตัวแปร ปรากฏว่า มีจำนวน 6 องค์ประกอบที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า .500 ไม่มีตัวแปรต่ำกว่า 3 ตัวแปร ดังนั้นจึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนจำนวน 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 รวมจำนวน ตัวแปร 43 ตัวแปร

จากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบจากการพิจารณาโดยใช้ Scree test ดังภาพที่ 4.10

ภาพที่ 4.10 ไอเกนขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผลการวิเคราะห์จากภาพที่ 4.10 พบว่า ค่าไอเกนขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เมื่อพิจารณาโดยใช้ Scree test มีองค์ประกอบที่ชัดเจน 6 องค์ประกอบ คือ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ซึ่งสอดคล้องกับค่าน้ำหนักองค์ประกอบภายหลังการหมุนแกนแบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method)

3) การตั้งชื่อองค์ประกอบ

ผู้วิจัยตั้งชื่อองค์ประกอบตามที่วิเคราะห์ได้ 6 องค์ประกอบ โดยพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และพิจารณาข้อความโดยรวมทั้งหมดที่อยู่ในองค์ประกอบนั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.18 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
45	การทบทวนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง	.919
46	การระดมทุนตามเวลาที่ชัดเจน	.903
35	มีการประเมินผลการทำงาน เพื่อให้สมาชิกนำไปปรับปรุง	.858
41	เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การวางแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	.853
40	ประธานวิสาหกิจชุมชนจัดการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	.848
44	มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างชัดเจน	.846
33	การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอย่างสม่ำเสมอ	.784
11	ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือจากหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	.703
12	มีการดำเนินงาน หรือบริหารงานในด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกิดความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกองค์กร	.699
19	มีการวางแผนการตลาด มีผู้รับผิดชอบด้านการตลาด	.642
9	มีอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัย	.632
23	การสร้างเครือข่ายด้านการตลาดในการกระจายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป	.607
7	การปรับราคาของตลาดไม่มีผลกระทบต่อวัตถุดิบที่ใช้การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร	.566

จากตารางที่ 4.18 พบว่า องค์ประกอบที่ 1 มีจำนวน 13 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .566 - .919 และมีค่าไอเกนเท่ากับ 22.080 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

โดยเรียงตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดไปหาตัวแปรที่มีน้ำหนักน้อยที่สุด ได้แก่ การทบทวนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 1 มากที่สุด รองลงมาตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ การระดมทุนตามเวลาที่ชัดเจน มีการประเมินผลการทำงาน เพื่อให้สมาชิกนำไปปรับปรุง เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การวางแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ประธานวิสาหกิจชุมชนจัดการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างชัดเจน การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอย่างสม่ำเสมอ ได้รับการ

สนับสนุนเครื่องมือจากหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีการดำเนินงาน หรือบริหารงานในด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เกิดความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการวางแผนการตลาด มีผู้รับผิดชอบด้านการตลาด มีอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัย การสร้างเครือข่ายด้านการตลาดในการกระจายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป การปรับราคาของตลาดไม่มีผลกระทบต่อวัตถุดิบที่ใช้การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร

ตารางที่ 4.19 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
31	มีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน	.786
13	มีการกำหนดขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่ชัดเจน	.726
36	การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการสืบทอดกิจการ	.704
30	การกำหนดกฎระเบียบข้อตกลงของสมาชิกในการทำงาน	.701
14	มีการควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์	.627
32	การกำหนดค่าตอบแทนที่ชัดเจนเหมาะสม	.615
8	มีจรรยาบรรณในการจัดหาวัตถุดิบ	.583
34	การสร้างขวัญและกำลังใจ เช่น การจัดสวัสดิการอย่างเหมาะสม	.575
29	แรงงานส่วนใหญ่มาจากสมาชิกในกลุ่ม	.573
20	กำหนดราคาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่เหมาะสมกับคุณภาพ	.555
26	การติดตามข้อมูลและความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ	.500

จากตารางที่ 4.19 พบว่า องค์ประกอบที่ 2 มีจำนวน 11 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .500 - .786 และมีค่าไอเกนเท่ากับ 5.949 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการบริหารจัดการ

โดยเรียงตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดไปหาตัวแปรที่มีน้ำหนักน้อยที่สุด ได้แก่ มีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 2 มากที่สุด รองลงมาตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ มีการกำหนดขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่ชัดเจน การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการสืบทอดกิจการ การกำหนดกฎระเบียบข้อตกลงของสมาชิกในการทำงาน มีการควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ การกำหนดค่าตอบแทนที่ชัดเจนเหมาะสม มีจรรยาบรรณในการจัดหาวัตถุดิบ การสร้างขวัญและกำลังใจ เช่น การจัดสวัสดิการอย่างเหมาะสม แรงงานส่วนใหญ่มาจากสมาชิกในกลุ่ม กำหนดราคาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่เหมาะสมกับคุณภาพ การติดตามข้อมูลและความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.20 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตลาด

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
21	มีการกำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน	.747
24	การส่งเสริมการตลาด เช่น การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป	.742
22	มีแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน	.727
28	จัดสรรจำนวนแรงงานเพียงพอต่อภาระงาน	.582
27	ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และทักษะสอดคล้องกับงาน	.577
25	สร้างกระบวนการขนส่งผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่รวดเร็ว	.519

จากตารางที่ 4.20 พบว่า องค์ประกอบที่ 3 มีจำนวน 6 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .519 - .747 และมีค่าไอเกนเท่ากับ 3.226 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการตลาด

โดยเรียงตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดไปหาตัวแปรที่มีน้ำหนักน้อยที่สุด ได้แก่ มีการกำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 3 มากที่สุด รองลงมาตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ การส่งเสริมการตลาด เช่น การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป มีแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน จัดสรรจำนวนแรงงานเพียงพอต่อภาระงาน ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และทักษะสอดคล้องกับงาน และสร้างกระบวนการขนส่งผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่รวดเร็ว

ตารางที่ 4.21 องค์ประกอบที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
39	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	.834
38	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความซื่อสัตย์สุจริต	.828
42	การบริหารงานของกลุ่มที่โปร่งใส	.700
43	แหล่งเงินทุนที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ งบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงาน	.687
37	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความสามารถ	.615

จากตารางที่ 4.21 พบว่า องค์ประกอบที่ 4 มีจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .615 - .834 และมีค่าไอเกนเท่ากับ 1.611 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านภาวะผู้นำ

โดยเรียงตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดไปหาตัวแปรที่มีน้ำหนักน้อยที่สุด ได้แก่ ประธานวิสาหกิจชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 4 มากที่สุด รองลงมาตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความซื่อสัตย์สุจริต

การบริหารงานของกลุ่มที่โปร่งใส แหล่งเงินทุนที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ งบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงาน และประธานวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความสามารถ

ตารางที่ 4.22 องค์ประกอบที่ 5 ด้านการผลิต

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
17	ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีวางจำหน่ายตลอดทั้งปี	.735
16	การออกแบบผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปมีความโดดเด่นเป็นที่ ต้องการของตลาด	.732
18	มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปให้มีความหลากหลาย	.638
15	ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า	.637

จากตารางที่ 4.22 พบว่า องค์ประกอบที่ 5 มีจำนวน 5 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .637- .735 และมีค่าไอเกนเท่ากับ 1.317 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการผลิต

โดยเรียงตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดไปหาตัวแปรที่มีน้ำหนักน้อยที่สุด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีวางจำหน่ายตลอดทั้งปี มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 5 มากที่สุด รองลงมาตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ การออกแบบผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปมีความโดดเด่นเป็นที่ต้องการของตลาด มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปให้มีความหลากหลาย ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า

ตารางที่ 4.23 องค์ประกอบที่ 6 ด้านวัตถุดิบ

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
4	มีการกำหนดคุณภาพวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการแปรรูป ผลิตภัณฑ์อาหาร	.750
5	สามารถจัดหาวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิตในแต่ละเดือน	.726
3	มีการวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ	.712
6	มีการเก็บรักษาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอย่างถูกต้อง	.567

จากตารางที่ 4.23 พบว่า องค์ประกอบที่ 6 มีจำนวน 4 ตัวแปร มีน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .567 - .750 และมีค่าไอเกนเท่ากับ 1.238 ตั้งชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านวัตถุดิบ

โดยเรียงตัวแปรที่มีน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดไปหาตัวแปรที่มีน้ำหนักน้อยที่สุด ได้แก่ มีการกำหนดคุณภาพวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่ 6 มากที่สุด รองลงมาตามลำดับความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ สามารถจัดหา

วัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิตในแต่ละเดือน มีการวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ และมีการเก็บรักษาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอย่างถูกต้อง

สรุปและอภิปรายผลการศึกษาร่วมกันที่ส่งผลกระทบต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

จากผลการศึกษาร่วมกันที่ส่งผลกระทบต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่า จังหวัดในภาคกลางตอนล่างที่มีการตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือจังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์ เพชรบุรีมีการตอบแบบสอบถามมากที่สุด ผู้ที่ตอบแบบสอบถามจะเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 46 – 56 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมปลาย อาชีพหลักคืออาชีพเกษตรกร ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี จำนวนสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 16 – 30 คน

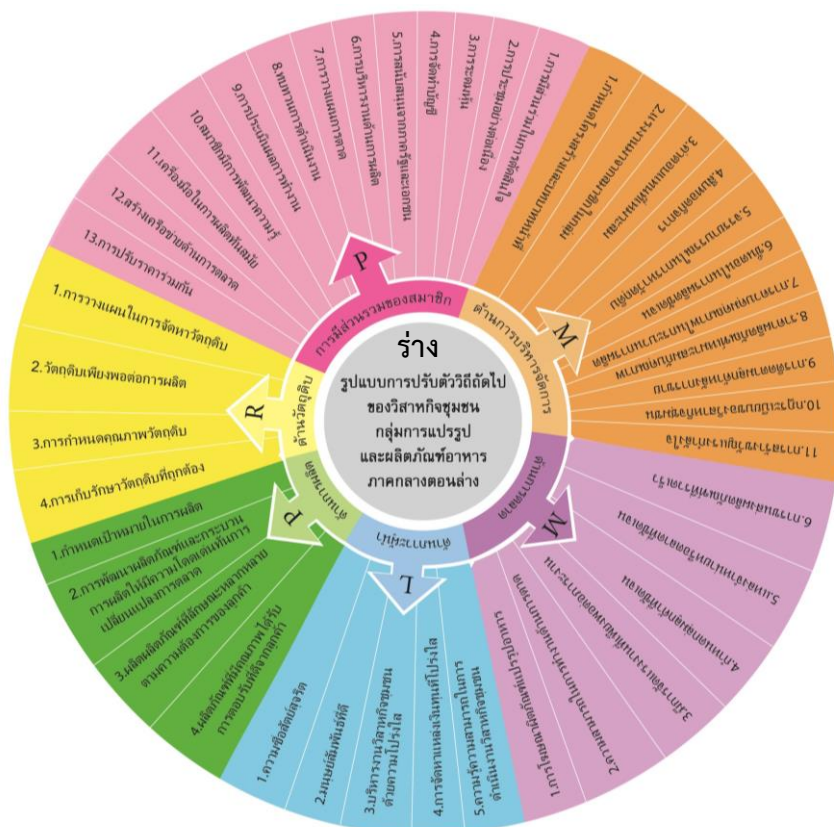
องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีจำนวน 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมของสมาชิก องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตลาด องค์ประกอบที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการผลิต และองค์ประกอบที่ 6 ด้านวัตถุดิบ ส่วนการปรับตัววิถีชีวิตไป (การปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19) ของวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่า ด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยที่มีการปรับตัวมากที่สุดคือ การควบคุมการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่ปลอดภัยจากเชื้อไวรัสโควิด-19 รองลงมาคือกำหนดมาตรการสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา ส่วนการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีการปรับตัวมากที่สุด คือ มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป รองลงมาคือ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ Facebook, Google และ LINE ในการจำหน่ายสินค้าและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อสร้างความแตกต่าง หรือเพื่อสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชเนตตี พุ่มพุกษ์ (2565) พบว่าทางรอดและแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนแนววิถีใหม่หลังวิกฤติ COVID-19 ของไทย ด้านการจัดการรวมกลุ่มกันในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน มุ่งผลิตสินค้าที่แปลกใหม่ การขายออนไลน์ร่วมกันหรือการสร้างเพจในการขายสินค้านร่วมกัน ด้านการส่งเสริมธุรกิจผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน มุ่งพัฒนาคนในชุมชนให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนด้วยอัตลักษณ์ที่โดดเด่นสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้หลายช่องทาง ด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่เชื่อมโยงกับวิสาหกิจชุมชน มุ่งพัฒนาสินค้าจากเกษตรกรในชุมชนที่เชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตสินค้าภาคอื่น ๆ เน้นการจ้างงานจากคนในท้องถิ่นและเน้นเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน ด้านการสร้างวิถีใหม่ในการประกอบอาชีพวิสาหกิจชุมชนของชุมชน มุ่งสร้างวิถีใหม่ในการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน การตรวจคัดกรองกลุ่มเสี่ยง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านกระบวนการผลิต ด้านการเพิ่มสมรรถนะด้านการบริหาร และจัดการพลังงานวิสาหกิจชุมชน มุ่งพัฒนาสมรรถนะการผลิตพลังงานใช้ในท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นจากเดิม สร้างมาตรการการลดการใช้พลังงานสิ้นเปลือง พัฒนาด้านการผลิตพลังงานทดแทนในอนาคต และด้านการจัดการความรู้วิสาหกิจชุมชน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน ให้ความรู้

แก่พลเมืองและชุมชนในการเข้าถึงระบบการเงินชุมชน เช่น การใช้แอปพลิเคชันออนไลน์ของสถาบันการเงิน เป็นต้น โดยทางรอดทั้งหมดนับเป็นแนวทางสำคัญสู่การปรับตัวที่สำคัญให้กับวิสาหกิจชุมชน แนววิถีใหม่หลังวิกฤติ COVID-19 ของไทย สอดคล้องกับการศึกษางานวิจัย ของ วรวิทย์ ประสิทธิ์ผล และคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการประกอบการธุรกิจชุมชนกรณีธุรกิจชุมชน หมู่บ้านเลิศอุบล เขตสายไหม กรุงเทพมหานครพบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีซึ่งมีความสำคัญและมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อรูปแบบการดำเนินธุรกิจในยุคปัจจุบัน หากผู้ประกอบการ ชุมชนมีความรู้ความสามารถ และทักษะที่จะนำเทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น การใช้สื่อออนไลน์ มาใช้ในการดำเนินงาน ทางธุรกิจได้ จะเป็นการช่วยเพิ่มสมรรถนะในการประกอบการธุรกิจให้มีประสิทธิภาพได้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผล การศึกษาของ Xiong (2016) และ Azam (2015) พบว่า หากธุรกิจมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มาใช้ในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและสามารถหลอมรวมเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับกลยุทธ์และกิจกรรมทางธุรกิจได้ จะทำให้เกิดการพัฒนาผลการดำเนินงานของธุรกิจ การใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือในการทำตลาด หรือที่เรียกว่า การตลาดออนไลน์ เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของการดำเนินธุรกิจได้

4.2 ผลการสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4.2.1 ผลการสร้าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผลการสร้าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง เป็นการนำผลจากการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาสร้าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาสร้าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบหลัก และ 43 องค์ประกอบย่อย ดังภาพที่ 4.11 นำ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่สร้างขึ้นนำไปจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ภาพที่ 4.11 (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4.2.2 ผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4.2.2.1 ผลประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

เมื่อนำ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่สร้างขึ้น ดังภาพที่ 4.11 มาทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เพื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสม (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในการสนทนากลุ่มครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ 14 ท่าน แบ่งออกเป็นนักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 ท่าน พบความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยภาพรวม และรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.24 - 4.30

จากภาพที่ 4.11 พบว่า (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เป็นการแสดงภาพของรูปแบบ

การปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
แบ่งเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)
  - 1.1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 1.2) การประชุมอย่างต่อเนื่อง
  - 1.3) การระดมหุ้น
  - 1.4) การจัดทำบัญชี
  - 1.5) การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
  - 1.6) การบริหารงานด้านการผลิต
  - 1.7) การวางแผนการตลาด
  - 1.8) ทบทวนการดำเนินงาน
  - 1.9) การประเมินผลการทำงาน
  - 1.10) สมาชิกมีการพัฒนาความรู้
  - 1.11) เครื่องมือในการผลิตทันสมัย
  - 1.12) สร้างเครือข่ายด้านการตลาด
  - 1.13) การปรับราคาร่วมกัน
- 2) ด้านการบริหารจัดการ (Management)
  - 2.1) กำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่
  - 2.2) แรงงานมาจากสมาชิกในกลุ่ม
  - 2.3) ค่าตอบแทนที่เหมาะสม
  - 2.4) การสืบทอดกิจการ
  - 2.5) จรรยาบรรณในการหาวัตถุดิบ
  - 2.6) ขั้นตอนในการผลิตชัดเจน
  - 2.7) การควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิต
  - 2.8) ราคาผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับคุณภาพ
  - 2.9) การติดตามลูกค้าหลังการขาย
  - 2.10) กฎระเบียบของวิสาหกิจชุมชนการสร้างขวัญและกำลังใจ
  - 2.11) การสร้างขวัญและกำลังใจ
- 3) ด้านการตลาด(Marketing)
  - 3.1) การโฆษณาผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร
  - 3.2) ความสามารถในการทำงานด้านการตลาด
  - 3.3) มีการจัดแรงงานที่เพียงพอต่อภาระงาน
  - 3.4) กำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน
  - 3.5) แหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน
  - 3.6) การขนส่งผลิตภัณฑ์ที่รวดเร็ว

- 4) ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)
  - 4.1) ความซื่อสัตย์สุจริต
  - 4.2) มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี
  - 4.3) บริหารงานวิสาหกิจชุมชนด้วยความโปร่งใส
  - 4.4) การจัดหาแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส
  - 4.5) ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
- 5) ด้านการผลิต (Production)
  - 5.1) กำหนดเป้าหมายในการผลิต
  - 5.2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้มีความโดดเด่น
  - 5.3) ผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะหลากหลายตามความต้องการของ
  - 5.4) ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า
- 6) ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)
  - 6.1) การวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ
  - 6.2) วัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิต
  - 6.3) การกำหนดคุณภาพวัตถุดิบ
  - 6.4) การเก็บรักษาวัตถุดิบที่ถูกต้อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไป ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 ท่าน โดยการตอบแบบประเมินความเหมาะสม จำแนกตามด้านปรากฏผลดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

N = 14

ค่าเฉลี่ยรวมแต่ละด้านของ(ร่าง) รูปแบบ	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)	4.445	0.203	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการ (Management)	4.351	0.181	มาก
3. ด้านการตลาด (Marketing)	4.298	0.371	มาก
4. ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)	4.229	0.391	มาก
5. ด้านการผลิต (Production)	4.179	0.541	มาก
6. ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)	4.179	0.206	มาก
โดยภาพรวมองค์ประกอบหลัก	4.280	0.094	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินตามความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.280 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด ด้านภาวะผู้นำ ด้านการผลิต และด้านวัตถุดิบ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และประธานวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 ท่าน จำแนกตามด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ปรากฏผลดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)

N = 14

ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.857	.363	มากที่สุด
2. การประชุมอย่างต่อเนื่อง	4.786	.426	มากที่สุด
3. การระดมหุ้น	4.714	.469	มากที่สุด
4. การจัดทำบัญชี	4.643	.497	มากที่สุด
5. การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน	4.571	.514	มากที่สุด
6. การบริหารงานด้านการผลิต	4.500	.519	มากที่สุด
7. การวางแผนการตลาด	4.429	.514	มาก
8. ทบทวนการดำเนินงาน	4.429	.646	มาก
9. การประเมินผลการทำงาน	4.286	.611	มาก
10. สมาชิกมีการพัฒนาความรู้	4.214	.579	มาก
11. เครื่องมือในการผลิตทันสมัย	4.143	.535	มาก
12. สร้างเครือข่ายด้านการตลาด	4.143	.663	มาก
13. การปรับราคาร่วมกัน	4.071	.616	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.445	0.203	มาก

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้าน

การมีส่วนร่วมของสมาชิกมีค่าเฉลี่ยรวม 4.445 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การประชุมอย่างต่อเนื่อง การระดมหุ้น การจัดทำบัญชี การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน การบริหารงานด้านการผลิต การวางแผนการตลาด ทบทวนการดำเนินงาน การประเมินผลการทำงาน สมาชิกมีการพัฒนาความรู้ เครื่องมือในการผลิตทันสมัย สร้างเครือข่ายด้านการตลาด การปรับราคาร่วมกัน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของ รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และประธานวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 ท่าน จำแนกตามด้านการบริหารจัดการ (Management) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการ (Management)

N = 14

ด้านการบริหารจัดการ (Management)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. กำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่	4.714	0.469	มากที่สุด
2. แรงงานมาจากสมาชิกในกลุ่ม	4.643	0.497	มากที่สุด
3. ค่าตอบแทนที่เหมาะสม	4.571	0.514	มากที่สุด
4. การสืบทอดกิจการ	4.429	0.514	มาก
5. จรรยาบรรณในการหาวัตถุดิบ	4.357	0.497	มาก
6. ขั้นตอนในการผลิตชัดเจน	4.286	0.469	มาก
7. การควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิต	4.214	0.426	มาก
8. ราคาผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับคุณภาพ	4.214	0.579	มาก
9. การติดตามลูกค้าหลังการขาย	4.214	0.426	มาก
10. กฎระเบียบของวิสาหกิจชุมชนการสร้างขวัญและกำลังใจ	4.143	0.535	มาก
11. การสร้างขวัญและกำลังใจ	4.071	0.475	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการบริหารจัดการ	4.351	0.181	มาก

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ในด้านการบริหารจัดการมีค่าเฉลี่ยรวม 4.351 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ กำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ แรงงานมาจากสมาชิกในกลุ่ม ค่าตอบแทนที่เหมาะสม การสืบทอดกิจการ จรรยาบรรณในการหาวัตถุดิบ ขั้นตอนในการผลิตชัดเจน การควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิต ราคาผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับคุณภาพ การติดตามลูกค้าหลังการขาย กฎระเบียบของวิสาหกิจชุมชน และการสร้างขวัญและกำลังใจ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และประธานวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 ท่าน จำแนกตามด้านการตลาด (Marketing) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 การปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการตลาด (Marketing)

N = 14			
ด้านการตลาด (Marketing)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. การโฆษณาผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร	4.571	0.756	มาก
2. ความสามารถในการทำงานด้านการตลาด	4.500	0.760	มาก
3. มีการจัดแรงงานที่เพียงพอต่อภาระงาน	4.357	0.745	มาก
4. กำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน	4.214	0.699	มาก
5. แหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน	4.143	0.663	มาก
6. การขนส่งผลิตภัณฑ์ที่รวดเร็ว	4.000	0.784	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการตลาด	4.298	0.371	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านการตลาดมีค่าเฉลี่ยรวม 4.298 มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ การโฆษณาผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร ความสามารถในการทำงานด้านการตลาด มีการจัดแรงงานที่เพียงพอต่อภาระงาน กำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน แหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน และการขนส่งผลิตภัณฑ์ที่รวดเร็ว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และประธานวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่างโดย

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 ท่าน จำแนกตามด้านภาวะผู้นำ (Leadership) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)

N = 14			
ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	4.429	0.756	มาก
2. มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี	4.286	0.825	มาก
3. บริหารงานวิสาหกิจชุมชนด้วยความโปร่งใส	4.214	0.699	มาก
4. การจัดหาแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส	4.143	0.535	มาก
5. ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน	4.071	0.730	มาก
เฉลี่ยรวมด้านภาวะผู้นำ	4.229	0.391	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านภาวะผู้นำมีค่าเฉลี่ยรวม 4.229 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ความซื่อสัตย์สุจริต มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี บริหารงานวิสาหกิจชุมชนด้วยความโปร่งใส การจัดหาแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และประธานวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 ท่าน จำแนกตามด้านการผลิต (Production) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง ด้านการผลิต (Production)

N = 14

ด้านการผลิต (Production)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. กำหนดเป้าหมายในการผลิต	4.357	0.745	มาก
2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้มีความโดดเด่นทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด	4.214	0.699	มาก
3. ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะหลากหลายตามความต้องการของลูกค้า	4.143	0.663	มาก
4. ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า	4.000	0.555	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการผลิต	4.179	0.541	มาก

จากตารางที่ 4.29 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านการผลิตมีค่าเฉลี่ยรวม 4.179 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ กำหนดเป้าหมายในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้มีความโดดเด่นทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะหลากหลายตามความต้องการของลูกค้า ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ และประธานวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่างโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 7 ท่าน จำแนกตามด้านวัตถุดิบ (Raw Material) ปรากฏผลดังตารางที่ 4.30

ตารางที่ 4.30 การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

N = 14

ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. การวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ	4.286	0.469	มาก
2. วัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิต	4.214	0.426	มาก
3. การกำหนดคุณภาพวัตถุดิบ	4.143	0.363	มาก
4. การเก็บรักษาวัตถุดิบที่ถูกต้อง	4.071	0.267	มาก
เฉลี่ยรวมด้านวัตถุดิบ	4.179	0.206	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านวัตถุดิบมีค่าเฉลี่ยรวม 4.179 ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ การวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ วัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิต การกำหนดคุณภาพวัตถุดิบ และการเก็บรักษาวัตถุดิบที่ถูกต้องตามลำดับ

สรุปผลจากการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

จากการประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ บางองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อยจำนวนมาก ส่งผลให้การสร้างรูปแบบยากต่อการเข้าใจ จึงเห็นควรให้มีการจัดกลุ่มองค์ประกอบรอง โดยแต่ละองค์ประกอบรองจะมีองค์ประกอบย่อยแทรกอยู่ในองค์ประกอบรองเพื่ออำนวยความสะดวกในการทำความเข้าใจ และการสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ให้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ และองค์ประกอบรอง 17 องค์ประกอบ แสดงดังตารางที่ 4.31 – 4.42

ตารางที่ 4.31 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)	1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
	2. การประชุมอย่างต่อเนื่อง
	3. การระดมทุน
	4. การจัดทำบัญชี
	5. การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
	6. การบริหารงานด้านการผลิต
	7. การวางแผนการตลาด
	8. ทบทวนการดำเนินงาน
	9. การประเมินผลการทำงาน
	10. สมาชิกมีการพัฒนาความรู้
	11. เครื่องมือในการผลิตทันสมัย
	12. สร้างเครือข่ายด้านการตลาด
	13. การปรับราคาพร้อมกัน

จากตารางที่ 4.31 องค์ประกอบที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation) มีองค์ประกอบย่อย 13 องค์ประกอบ ซึ่งมีจำนวนมาก จึงให้ทำการจัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยแทรกอยู่ในองค์ประกอบรอง 4 องค์ประกอบด้วยกันดังนี้

องค์ประกอบรองที่ 1 ร่วมตัดสินใจ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 1, 2

องค์ประกอบรองที่ 2 ร่วมดำเนินการ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 3, 4, 5, 6, 7

องค์ประกอบรองที่ 3 ร่วมติดตามและประเมินผล ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 8, 9

องค์ประกอบรองที่ 4 ร่วมรับผลประโยชน์ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 10, 11, 12, 13

จากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒินำมาจัดองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกให้มีองค์ประกอบรอง 4 องค์ประกอบ และมีองค์ประกอบย่อย 13 องค์ประกอบแทรกอยู่ในองค์ประกอบรองสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.32

ตารางที่ 4.32 องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการมีส่วนร่วมของ สมาชิก (Participation)	1.1 ร่วมตัดสินใจ	1.1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
		1.1.2 การประชุมอย่างต่อเนื่อง
	1.2 ร่วมดำเนินการ	1.2.1 การระดมทุน
		1.2.2 การจัดทำบัญชี
		1.2.3 การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
		1.2.4 การบริหารงานด้านการผลิต
		1.2.5 การวางแผนการตลาด
	1.3 ร่วมติดตามและประเมินผล	1.3.1 ทบทวนการดำเนินงาน
		1.3.2 การประเมินผลการทำงาน
	1.4 ร่วมรับผลประโยชน์	1.4.1 สมาชิกมีการพัฒนาความรู้
		1.4.2 เครื่องมือในการผลิตทันสมัย
		1.4.3 สร้างเครือข่ายด้านการตลาด
		1.4.4 การปรับราคาร่วมกัน

ตารางที่ 4.33 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ด้านการบริหารจัดการ (Management)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
<p>องค์ประกอบที่ 2</p> <p>ด้านการบริหารจัดการ (Management)</p>	1. กำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่
	2. แรงงานมาจากสมาชิกในกลุ่ม
	3. ค่าตอบแทนที่เหมาะสม
	4. การสืบทอดกิจการ
	5. จรรยาบรรณในการหาวัตถุดิบ
	6. ขั้นตอนในการผลิตชัดเจน
	7. การควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิต
	8. ราคาผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับคุณภาพ
	9. การติดตามลูกค้าหลังการขาย
	10. กฎระเบียบของวิสาหกิจชุมชนการสร้างขวัญและกำลังใจ
	11. การสร้างขวัญและกำลังใจ

จากตารางที่ 4.33 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ(Management) มีองค์ประกอบย่อย 11 องค์ประกอบ ซึ่งมีจำนวนมาก จึงให้ทำการจัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยแทรกอยู่ในองค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบรองที่ 1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 3

องค์ประกอบรองที่ 2 การบริหารทรัพยากร ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 4, 5, 6, 7, 8, 9

องค์ประกอบรองที่ 3 การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 10, 11

จากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒินำมาจัดองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการให้มีองค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ และมีองค์ประกอบย่อย 11 องค์ประกอบแทรกอยู่ในองค์ประกอบรองสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.34

ตารางที่ 4.34 องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการบริหารจัดการ (Management)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารจัดการ (Management)	2.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่	2.1.1 กำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ 2.1.2 แรงงานมาจากสมาชิกในกลุ่ม 2.1.3 ค่าตอบแทนที่เหมาะสม
	2.2 การบริหารทรัพยากร	2.2.1 การสืบทอดกิจการ 2.2.2 จรรยาบรรณในการหาวัตถุดิบ 2.2.3 ขั้นตอนในการผลิตชัดเจน 2.2.4 การควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิต 2.2.5 ราคาผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับคุณภาพ 2.2.6 การติดตามลูกค้าหลังการขาย
	2.3 การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง	2.3.1 กฎระเบียบของวิสาหกิจชุมชน 2.3.2 การสร้างขวัญและกำลังใจ

ตารางที่ 4.35 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย ด้านการตลาด (Marketing)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตลาด (Marketing)	1. การโฆษณาผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหาร 2. ความสามารถในการทำงานด้านการตลาด 3. มีการจัดแรงงานที่เพียงพอต่อภาระงาน 4. กำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน 5. แหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน 6. การขนส่งผลิตภัณฑ์ที่รวดเร็ว

จากตารางที่ 4.35 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตลาด (Marketing) มีองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิให้จัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยแทรกอยู่ในองค์ประกอบรอง 2 องค์ประกอบ โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบรองที่ 1 ความรู้และทักษะด้านการตลาด ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 1, 2, 3

องค์ประกอบรองที่ 2 ช่องทางการจัดจำหน่าย ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 4, 5, 6

จากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒินำมาจัดองค์ประกอบด้านการตลาดให้มีองค์ประกอบรอง 2 องค์ประกอบ และมีองค์ประกอบย่อย 6 องค์ประกอบแทรกอยู่ในองค์ประกอบรองสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างด้านการตลาด (Marketing)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการตลาด (Marketing)	3.1 ความรู้และทักษะ ด้านการตลาด	3.1.1 การโฆษณาผลิตภัณฑ์แปรรูป อาหาร
		3.1.2 ความสามารถในการทำงานด้าน การตลาด
		3.1.3 มีการจัดแรงงานที่เพียงพอต่อ ภาระงาน
	3.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย	3.2.1 กำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน
		3.2.2 แหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน
		3.2.3 การขนส่งผลิตภัณฑ์ที่รวดเร็ว

ตารางที่ 4.37 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความซื่อสัตย์สุจริต 2. มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี 3. บริหารงานวิสาหกิจชุมชนด้วยความโปร่งใส 4. การจัดหาแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส 5. ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

จากตารางที่ 4.37 องค์ประกอบที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ (Leadership) มีองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิให้จัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยแทรกอยู่ในองค์ประกอบรอง 2 องค์ประกอบ โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบรองที่ 1 คุณลักษณะผู้นำ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 1, 2

องค์ประกอบรองที่ 2 การบริหารจัดการ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 3, 4, 5

จากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒินำมาจัดองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ ให้มีองค์ประกอบรอง 2 องค์ประกอบ และมีองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบแทรกอยู่ในองค์ประกอบรองสามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 4 ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)	4.1 คุณลักษณะผู้นำ	4.1.1 ความซื่อสัตย์สุจริต
		4.1.2 มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี
	4.2 การบริหารจัดการ	4.2.1 บริหารงานวิสาหกิจชุมชนด้วยความโปร่งใส
		4.2.2 การจัดหาแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส
		4.2.3 ความรู้ความสามารถในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.39 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 5 ด้านการผลิต (Production)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 5 ด้านการผลิต (Production)	1. กำหนดเป้าหมายในการผลิต
	2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้มีความโดดเด่นทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด
	3. ผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะหลากหลายตามความต้องการของลูกค้า
	4. ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า

จากตารางที่ 4.39 องค์ประกอบที่ 5 ด้านการผลิต (Production) มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิให้จัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยแทรกอยู่ในองค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบรองที่ 1 การวางแผนการผลิต ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 1 องค์ประกอบรองที่ 2 การดำเนินงานการผลิต ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 2, และ 3

องค์ประกอบรองที่ 3 การควบคุมการผลิต ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 4

จากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒินำมาจัดองค์ประกอบด้านการผลิต ให้มีองค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ และมีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบแทรกอยู่ในองค์ประกอบรองสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านการผลิต (Production)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 5 ด้านการผลิต (Production)	5.1 การวางแผนการผลิต	5.1.1 กำหนดเป้าหมายในการผลิต
	5.2 การดำเนินงานการผลิต	5.2.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้มีความโดดเด่นทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด
		5.2.2 ผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะหลากหลายตามความต้องการของลูกค้า
	5.3 การควบคุมการผลิต	5.3.1 ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า

ตารางที่ 4.41 องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย องค์ประกอบที่ 6 ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 6 ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)	1. การวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ 2. วัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิต 3. การกำหนดคุณภาพวัตถุดิบ 4. การเก็บรักษาวัตถุดิบที่ถูกต้อง

จากตารางที่ 4.41 องค์ประกอบที่ 6 ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral) มีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ ผู้ทรงคุณวุฒิให้จัดกลุ่มองค์ประกอบย่อยแทรกอยู่ในองค์ประกอบรอง 2 องค์ประกอบ โดยจัดให้มีความเหมาะสมกับองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบรองที่ 1 การจัดหาวัตถุดิบ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 1, 2
องค์ประกอบรองที่ 2 คุณภาพวัตถุดิบ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 3

องค์ประกอบรองที่ 3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ข้อที่ 4 จากข้อคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒินำมาจัดองค์ประกอบด้านการผลิต ให้มีองค์ประกอบรอง 3 องค์ประกอบ และมีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบแทรกอยู่ในองค์ประกอบรองสามารถแสดงได้ ดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 องค์ประกอบรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)

องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบรอง	องค์ประกอบย่อย
องค์ประกอบที่ 6 ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)	6.1 การจัดหาวัตถุดิบ	6.1.1 การวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ 6.1.2 วัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิต
	6.2 คุณภาพวัตถุดิบ	6.2.1 การกำหนดคุณภาพวัตถุดิบ
	6.3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ	6.3.1 การเก็บรักษาวัตถุดิบที่ถูกต้อง

เมื่อทำการจัดองค์ประกอบย่อยแทรกในองค์ประกอบรองเสร็จสิ้นทั้ง 6 องค์ประกอบหลัก จากนั้นทำการปรับปรุงรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยใส่เพียงองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ และองค์ประกอบรอง 17 องค์ประกอบ เพื่อความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ดังแสดงดังภาพที่ 4.12 และส่งรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 14 ท่านพิจารณาประเมินความเหมาะสมอีกครั้ง

ภาพที่ 4.12 รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4.2.2.2 การประเมินความเหมาะสมรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

เมื่อทำการปรับปรุงรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 14 ท่าน จากนั้นนำรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ดังภาพที่ 4.12 ส่งกลับให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 14 ท่าน พิจารณาประเมินความเหมาะสมรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง อีกครั้ง ผลการประเมินพบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข มีคะแนนความเหมาะสมโดยภาพรวม และรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ รูปแบบการปรับตัว
วิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

N = 14

รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไป	$\bar{X}$	S.D	ระดับ ความเหมาะสม
ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)			
1. ร่วมตัดสินใจ	4.929	0.267	มากที่สุด
2. ร่วมดำเนินการ	4.786	0.426	มากที่สุด
3. ร่วมติดตามและประเมินผล	4.786	0.426	มากที่สุด
4. ร่วมรับผลประโยชน์	4.786	0.426	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก	4.821	0.153	มากที่สุด
ด้านการบริหารจัดการ (Management)			
1. โครงสร้างและบทบาทหน้าที่	4.786	0.426	มากที่สุด
2. การบริหารทรัพยากร	4.786	0.426	มากที่สุด
3. การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง	4.786	0.426	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านการบริหารจัดการ	4.786	0.281	มากที่สุด
ด้านการตลาด (Marketing)			
1. ความรู้และทักษะด้านการตลาด	4.786	0.426	มากที่สุด
2. ช่องทางการจัดจำหน่าย	4.714	0.469	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านการตลาด	4.750	0.380	มากที่สุด
ด้านภาวะผู้นำ (Leadership)			
1. คุณลักษณะผู้นำ	4.786	0.426	มากที่สุด
2. การบริหารจัดการ	4.643	0.633	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านภาวะผู้นำ	4.714	0.378	มากที่สุด
ด้านการผลิต (Production)			
1. การวางแผนการผลิต	4.714	0.469	มากที่สุด
2. การดำเนินงานการผลิต	4.714	0.469	มากที่สุด
3. การควบคุมการผลิต	4.643	0.497	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านการผลิต	4.690	0.423	มากที่สุด
ด้านวัตถุดิบ (Raw Materral)			
1. การจัดหาวัตถุดิบ	4.786	0.426	มากที่สุด
2. คุณภาพวัตถุดิบ	4.643	0.497	มากที่สุด
3. การเก็บรักษาวัตถุดิบ	4.643	0.497	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านวัตถุดิบ	4.690	0.380	มากที่สุด
โดยภาพรวมองค์ประกอบหลัก	4.742	0.260	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.43 รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยภาพรวมองค์ประกอบหลักอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.742 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด ด้านภาวะผู้นำ ด้านการผลิต และด้านวัตถุดิบ ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.821 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ ร่วมตัดสินใจร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์ ตามลำดับ

ด้านการบริหารจัดการ (Management) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านการบริหารจัดการ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.786 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ การบริหารทรัพยากร การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง ตามลำดับ

ด้านการตลาด (Marketing) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านการตลาดมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 4.750 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ความรู้และทักษะด้านการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย ตามลำดับ

ด้านภาวะผู้นำ (Leadership) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านภาวะผู้นำมีค่าเฉลี่ยรวม 4.714 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ คุณลักษณะผู้นำการบริหารจัดการ ตามลำดับ

ด้านการผลิต (Production) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านการผลิตมีค่าเฉลี่ยรวม 4.690 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การวางแผนการผลิต การดำเนินงานการผลิต การควบคุมการผลิต ตามลำดับ

ด้านวัตถุดิบ (Raw Material) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในด้านวัตถุดิบมีค่าเฉลี่ยรวม 4.690 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อโดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การจัดหาวัตถุดิบ คุณภาพวัตถุดิบ การเก็บรักษาวัตถุดิบ ตามลำดับ

4.2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยการตอบแบบประเมินความเหมาะสมคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 14 ท่าน จำแนกตามด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ 4.46 คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย (ดังภาพที่ 4.13)

4.2.3.1 คำนำ

4.2.3.2 สารบัญ

4.2.3.3 ส่วนที่ 1 แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ได้แก่

- 1) หลักการและเหตุผลการจัดทำคู่มือ
- 2) วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ
- 3) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

4) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5) นิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

4.2.3.4 ส่วนที่ 2 แนวทางการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1) หมวดที่ 1 การมีส่วนร่วมของสมาชิก

2) หมวดที่ 2 การบริหารจัดการ

3) หมวดที่ 3 การตลาด

4) หมวดที่ 4 ภาวะผู้นำ

5) หมวดที่ 5 การผลิต

6) หมวดที่ 6 วัตถุดิบ

4.2.3.5 เอกสารอ้างอิง

4.2.3.6 ภาคผนวก

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทนำ คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน	1
กลุ่มการแปรรูปและกลุ่มอาหารภาคกลางตอนล่าง	
1.1 หลักการและเหตุผลการจัดทำคู่มือ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของคู่มือ	4
1.3 ฐานข้อมูล R. สอดคล้องกับวิสาหกิจชุมชน	4
กลุ่มการผลิตและแปรรูปอาหารภาคกลางตอนล่าง	
1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๕
1.5 วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	๕
ส่วนที่ 2 แนวทางการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน	7
รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน	
หมวดที่ 1 การมีอันเนื่องสัมพันธ์ (Partnership)	7
1.1 วัตถุประสงค์	๘
1.2 วัตถุประสงค์	๘
1.3 วัตถุประสงค์	๙
1.4 วัตถุประสงค์	๙
หมวดที่ 2 การบริหารจัดการ (Management)	14
2.1 โครงสร้างระบบการผลิต	14
2.2 การบริหารจัดการ	22
2.3 การจัดการห่วงโซ่อุปทาน	24
หมวดที่ 3 Marketing (Marketing)	26
3.1 แนวทางการจำหน่าย	26
3.2 ช่องทางการจำหน่าย	27

สารบัญ

	หน้า
หมวดที่ 4 ความเป็นผู้นำ (Leadership)	29
4.1 คุณสมบัติผู้นำ	29
4.2 ภารกิจผู้นำ	31
หมวดที่ 5 การผลิต (Production)	34
5.1 มาตรฐานการผลิต	34
5.2 ภารกิจในการผลิต	35
5.3 มาตรฐานการผลิต	36
หมวดที่ 6 วัสดุ (Raw Material)	37
6.1 การจัดหาวัตถุดิบ	37
6.2 การพัฒนาวัตถุดิบ	39
6.3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ	40
เอกสารอ้างอิง	41
ภาคผนวก	42

ภาพที่ 4.13 คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ตารางที่ 4.44 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของ คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

N = 14

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
1. คู่มือมีเนื้อหาถูกต้องครบถ้วนตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	4.857	0.363	มากที่สุด
2. คู่มือสามารถนำไปใช้ในการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างได้เป็นอย่างดี	4.857	0.363	มากที่สุด
3. คู่มือมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	4.786	0.426	มากที่สุด
4. คู่มือมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และง่ายต่อการนำไปใช้กับการปรับตัววิถีถัดไป ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง	4.714	0.611	มากที่สุด
5. คู่มือเป็นที่ต้องการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	4.643	0.497	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.771	0.302	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความเหมาะสมของคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จากการสนทนากลุ่ม ในการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 14 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นในประจำปี 2560 – 2565 จำนวน 7 ท่าน คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.771 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ คู่มือมีเนื้อหาถูกต้องครบถ้วนตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คู่มือสามารถนำไปใช้ในการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างได้เป็นอย่างดี คู่มือมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง คู่มือมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และง่ายต่อการนำไปใช้กับการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง คู่มือเป็นที่ต้องการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผลรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผ่านการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือแบบเรียบร้อยแล้วใน 6 ด้านหรือ 6 องค์ประกอบ โดยเรียงความเหมาะสมจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 2. ด้านการบริหารจัดการ 3. ด้านการตลาด 4. ด้านภาวะผู้นำ 5. ด้านการผลิต 6. ด้านวัตถุดิบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ประกอบด้วย (1) ร่วมตัดสินใจ (2) ร่วมดำเนินการ (3) ร่วมติดตามและประเมินผล (4) ร่วมรับผลประโยชน์ 2) ด้านการบริหารจัดการประกอบด้วย (1) โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ (2) การบริหารทรัพยากร (3) การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง 3) ด้านการตลาด ประกอบด้วย (1) ความรู้และทักษะด้านการตลาด (2) ช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านภาวะผู้นำ ประกอบด้วย (1) คุณลักษณะผู้นำ (2) การบริหารจัดการ 5) ด้านการผลิต ประกอบด้วย (1) การวางแผนการผลิต (2) การดำเนินงานการผลิต (3) การควบคุมการผลิต 6) ด้านวัตถุดิบ ประกอบด้วย (1) การจัดหาวัตถุดิบ (2) คุณภาพวัตถุดิบ (3) การเก็บรักษาวัตถุดิบ ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งรูปแบบและคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

อภิปรายผล

รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีการอภิปรายผลดังนี้

1. การปรับตัวด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ในรูปแบบออนไลน์ และในพื้นที่วิสาหกิจชุมชนเพื่อร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานในการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชน การระดมทุน ระดมทุนจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย การปันผล สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร่วมติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน มีการทบทวนการทำงานทุกกิจกรรม และประเมินผลการทำงานตามเป้าหมายที่กำหนด เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ญัฐชรัฎฐ์ แพกุล และคณะ (2564) กล่าวว่าการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหาร จังหวัดนครนายก สมาชิกได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ โดยสมาชิกได้ร่วมกันนำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านการตัดสินใจในการดำเนินงาน มีการรายงานข้อมูลให้กับสมาชิกให้รับทราบร่วมกัน รวมถึงการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานโดยความร่วมมือของสมาชิก สอดคล้องกับ พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2557) กล่าวว่าความร่วมมือระหว่างสมาชิกที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย การรับรู้ปัญหาร่วมกัน การร่วมมือกันในการค้นหารูปแบบและวิธีการดำเนินการ การร่วมมือกันในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ การร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมการร่วมมือกันในการประเมินผลในการดำเนินงาน ร่วมมือกัน ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะความรู้โดยการเข้าร่วมอบรม

กิจกรรมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชเนตตี พุ่มพฤษ (2565) ในด้านการส่งเสริมธุรกิจผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ในสภาวะวิกฤติโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 โดยมีการพัฒนาคนในชุมชนให้ สามารถผลิตผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนด้วยอัตลักษณ์ที่โดดเด่นเพื่อจำหน่ายในชุมชนและขายออนไลน์ และการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้ในการประกอบอาชีพวิสาหกิจชุมชนในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีในท้องถิ่น พัฒนาการออกแบบ บรรจุภัณฑ์ที่โดดเด่น เพื่อสร้างความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น

2. การปรับตัวด้านการบริหารจัดการ โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ การบริหารทรัพยากร การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีการกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลงของวิสาหกิจชุมชน เพื่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชนรับทราบและปฏิบัติตามกฎระเบียบ การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ตามความรู้ความสามารถของสมาชิกแต่ละคน เช่นเดียวกับ กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2560) วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง ซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ได้มีการจัดระเบียบโครงสร้างการดำเนินงานและแบ่งบทบาทหน้าที่ของสมาชิก ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารกลุ่ม คณะกรรมการฝ่ายวัตถุดิบ คณะกรรมการฝ่ายผลิต คณะกรรมการฝ่ายการตลาด คณะกรรมการฝ่ายควบคุม ที่ปรึกษากลุ่ม ทั้งนี้การกำหนดบทบาทหน้าที่ขึ้นอยู่กับดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในแต่ละกลุ่มจะไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของสมาชิกและจำนวนสมาชิกของกลุ่ม การบริหารจัดการทรัพยากร การสืบทอดกิจการวิสาหกิจชุมชนต้องวางแผนคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เข้ามาเรียนรู้การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเพื่อวิสาหกิจชุมชน มีการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง มีผู้มารับช่วงต่อในการบริหารงานได้ทันที สอดคล้องกับ นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชเนตตี พุ่มพฤษ (2565) ทางรอดด้านการจัดการความรู้วิสาหกิจชุมชน การถ่ายทอดสืบทอด ให้ความรู้ความเข้าใจและจัดการความรู้ ถ่ายทอดด้านการจัดการความรู้วิสาหกิจชุมชน การให้ความรู้ในการ ออกแบบผลิตตามความต้องการของตลาดในปัจจุบันและสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาวะวิกฤติโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 มีการศึกษา ค้นคว้า ทดลองการผลิตผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน การสร้างองค์ความรู้ในกระบวนการผลิตการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถ่ายทอดประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับทางรอดและทางเลือกการจัดการความรู้วิสาหกิจชุมชน ศึกษาและพัฒนารูปแบบทางรอดหรือความอยู่รอดของวิสาหกิจชุมชน การติดตามสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 เพื่อวางแผนและเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาวิสาหกิจชุมชนมีการปรับตัวนอกจากนี้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากร สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีจรรยาบรรณในการหาวัตถุดิบ มีขั้นตอนในการผลิตที่ชัดเจน ควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิต ราคาผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับคุณภาพ มีการติดตามลูกค้าหลังการขายเพื่อดูผลตอบรับจากลูกค้า

3. การปรับตัวด้านการตลาด ในการปรับตัวด้านการตลาดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีการปรับตัวเรื่องทักษะความรู้ด้านการตลาดให้ทันต่อสถานการณ์ และช่องทางการจัดจำหน่ายมีการกำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน แหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจนซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างทุกกลุ่ม มีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทั้งภายในชุมชน และนอกชุมชน ร้านขายของฝาก ออกบูธจำหน่ายอาหารในงาน

แสดงสินค้าในห้างสรรพสินค้า หรือตามงานกาชาด งานเกษตรแฟร์ งานมหกรรมอาหารเมืองทองธานี การขายออนไลน์ผ่าน ไลน์ เฟสบุ๊ก ตามเพจตลาดเกษตร เพจของอรรอย เช่นเดียวกับ กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2560) รายงานว่าวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรงเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น มีการวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายและช่องทางการตลาดของกลุ่ม สอดคล้องกับ กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2564) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรีกลุ่มทำการตลาดแบบเชิงรุกออกจำหน่ายสินค้าเป็นประจำ เน้นขายสินค้าทานเล่น เช่น ลูกชิ้นเนื้อ ข้าวเหนียวเนื้อฝอยเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าในห้างสรรพสินค้า (Premium grade) , ตลาดนัดกลางคืน เช่น ตลาดจ๊อดแฟร์ ตลาดที่เป็นกระแสตามสื่อสังคมออนไลน์ร้านขายของฝาก และร้านค้าออนไลน์

4. การปรับตัวด้านภาวะผู้นำ ผู้นำวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประธานวิสาหกิจชุมชนบางท่านเป็นผู้นำชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เป็นต้น จึงทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชน และคนในชุมชนให้การสนับสนุน ได้รับการยกย่อง อีกทั้งมีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน คิดพัฒนาเพิ่มพูนความรู้วางแผนคิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการงานวิสาหกิจชุมชนด้วยความโปร่งใส การจัดหาแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส เป็นผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวณี เมื่อกบัวขาว (2561) เรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำวิสาหกิจชุมชนด้านอาหาร ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภาวะผู้นำวิสาหกิจชุมชนด้านอาหารในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้นำโดยตำแหน่ง รองลงมาคือ ด้านผู้นำโดยการสร้างผลงาน ด้านผู้นำโดยการพัฒนาผู้อื่น ด้านผู้นำโดยการสร้างสัมพันธ์ที่ดีและด้านผู้นำโดยสมบูรณ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติของผู้นำวิสาหกิจชุมชนด้านอาหารใน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้นำวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง สามารถผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และผลิตภัณฑ์ในวิสาหกิจชุมชนให้อยู่รอดได้ และประสบผลสำเร็จ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม เช่น สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ผู้นำเชิญสาธารณชนให้ความรู้ในการป้องกันและดูแลตัวเอง อีกทั้งจัดตารางการทำงานสลับปลัดเปลี่ยนให้สมาชิกหมุนเวียนมาทำงานโดยทำการตรวจคัดกรองก่อนทำงาน เว้นระยะห่างในการทำงานไม่รับประทานอาหารร่วมกัน หมั่นล้างมือบ่อยครั้งในการทำงาน และสวมหน้ากากอนามัยตลอดการทำงาน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชเนตตี พุ่มพฤษ (2565) ในสภาวะวิกฤติโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 การรวมพลังพลเมืองตื่นรู้และการสร้างวิถีใหม่ของชุมชน สิ่งสำคัญคือ ผู้นำชุมชนต้องผลักดัน การประกอบอาชีพวิสาหกิจชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองให้ สามารถอยู่รอดในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ภัยพิพร ไชยเชื้อ และสุวรรณี แสงมหาชัย (2565) ศึกษาภาวะผู้นำกับประสิทธิผลวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย ผู้นำควรสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ หมั่นเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ผลิตภัณฑ์เกิดการสร้างสรรค์และพัฒนาอีกทั้งการสนับสนุนให้สมาชิกรู้จักการแสวงหาความรู้และนำความรู้มาแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มเพื่อให้วิสาหกิจ

ชุมชนเกิดประสิทธิผลสูงสุด วชิรา ไผ่เจริญมงคล และจิราพร เชียงชนะ (2563) กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ด้านภาวะผู้นำมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ประเด็นความรับผิดชอบในการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และประเด็นความรู้ ความสามารถในการเรื่องการทำธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5. การปรับตัวด้านการผลิต วิสาหกิจชุมชนมีการวางแผนการผลิต โดยกำหนดเป้าหมายในการผลิต ดำเนินงานการผลิตโดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้มีความโดดเด่นทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด ผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะหลากหลายตามความต้องการของลูกค้า มีการควบคุมการผลิตผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า เข้มงวดในการเข้าออกพื้นที่การผลิต สมาชิกฝ่ายการผลิตต้องมีการตรวจ ATK ก่อนเข้าฝ่ายการผลิต ผู้ที่มีความเสี่ยงหรือสัมผัสเสี่ยงให้งดการเข้าพื้นที่ผลิต และกักตัวเพื่อสังเกตอาการ ถ้าปลอดภัยสามารถกลับเข้ามาทำงานในพื้นที่ได้ตามปกติ สอดคล้องกับ นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชเนตตี พุ่มพฤษ (2565) มีการควบคุมการผลิตสินค้าและบริหารที่ปลอดภัยจากเชื้อไวรัสโควิด-19 มีการควบคุมดูแลการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนอย่างเข้มงวด เช่น การผลิต อาหารที่ปราศจากสารเคมีหรือเชื้อไวรัสโควิด-19 การให้ความร่วมมือในการพัฒนาระบบ การสร้างวิถีใหม่ในการบริหารจัดการวิสาหกิจของชุมชน การเข้าออกในพื้นที่เสี่ยง การตรวจคัดกรองกลุ่มเสี่ยงที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านกระบวนการผลิตสินค้าและบริการในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน การตรวจสอบทรัพยากรในการผลิต สร้างความเชื่อมั่นในการผลิตอาหารของครัวเรือนในชุมชน พัฒนาเกษตรกรรมใหม่ที่มีศักยภาพ ในการผลิตสินค้าในท้องถิ่น พัฒนาระบบการขนส่งสินค้าท้องถิ่นวิถีใหม่ที่สะดวกส่งสินค้าที่ รวดเร็ว ส่งเสริมการปลูกผักที่ปลอดภัยในระดับครัวเรือน การให้ความรู้แก่พลเมืองในสังคมในการเอาตัวรอดโดยการประชุมกลุ่มรวมพลังพลเมืองเพื่อให้มีความรู้การสร้างวิถีใหม่ในการประกอบอาชีพวิสาหกิจชุมชนของชุมชน การรับมือและการป้องกันตนเองจากเชื้อไวรัสโควิด-19 การประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มคนในชุมชนตื่นตัวรับรู้รับทราบการป้องกันตัว

6. การปรับตัวด้านวัตถุดิบ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีการวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนเป็นหลักโดยการรับซื้อวัตถุดิบจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน หรือชุมชน ทำให้มีวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิตแปรรูปอาหาร วัตถุดิบที่นำมาผลิตสินค้ามีการกำหนดคุณภาพเพื่อให้ได้มาตรฐาน และปลอดภัย มีการเก็บดูแลรักษาวัตถุดิบที่นำเข้ามาในวิสาหกิจชุมชน จัดทำบัญชีการเบิกจ่ายวัตถุดิบวัตถุดิบไหนเข้ามาก่อนนำไปใช้ก่อนเพื่อไม่ให้มีวัตถุดิบเก่าคงค้างเหลือในคลัง พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2557)

4.3 ผลการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

การทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้วิจัยได้นำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 14 ท่าน ประกอบด้วย นักวิชาการจำนวน 7 ท่าน และประธานวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นประจำปี 2560 – 2565 จำนวน 7 ท่าน โดยการเลือกพื้นที่ในการ

ทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างนั้น การสุ่มผู้วิจัยเลือกพื้นที่แบบเจาะจง (purposive selection) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นในช่วงปี พ.ศ.2560 – พ.ศ.2565 มากที่สุด จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เพียง 1 แห่ง เพื่อทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ซึ่งวิสาหกิจชุมชนที่ผู้วิจัยได้ทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ครั้งนี้คือวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว โดยได้ลงพื้นที่ที่วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาวเพื่อทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในวันที่ 22 เมษายน พ.ศ.2566 และวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2566 เวลา 9.00 – 16.00 น. ณ ศาลาเอนกประสงค์ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว จำนวน 13 คน

ภาพที่ 4.14 การทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผู้ศึกษาทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีแผนการวิจัยแบบ one – group pretest-posttest design โดยดำเนินการดังนี้ 1) ทำความเข้าใจกับประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มพื้นที่เป้าหมาย 2) ดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนการทดลองใช้รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างโดยให้ผู้อบรมทำแบบทดสอบความรู้ (pre-test) ก่อนการอบรมใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 20 ข้อ เพื่อทดสอบความรู้ในเรื่องการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด ด้านภาวะผู้นำ

ด้านการผลิต และด้านวัตถุดิบ 3) ดำเนินการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 4) ดำเนินการเก็บข้อมูลหลังการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยการทำแบบทดสอบ(post-test) หลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 20 ข้อ และการทำแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจ การทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 5) นำผลที่ได้จากการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปผลการดำเนินการ ซึ่งผลการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีดังนี้

4.3.1 ผลการเปรียบเทียบความรู้ก่อน และหลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผลการเปรียบเทียบการทดสอบความรู้ก่อน – หลัง การใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เห็นว่าเป็นจริงหรือถูกต้อง และทำเครื่องหมาย ✗ ลงในที่ท่านเห็นว่าไม่เป็นจริงหรือไม่ถูกต้อง จากข้อความที่กำหนดให้จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ ผลการเก็บข้อมูลความรู้ก่อนใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (pre-test) และการเก็บข้อมูลความรู้หลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง (post-test) ดังตารางที่ 4.47

ตารางที่ 4.45 เปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

N = 13

การทดสอบความรู้	จำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D	df.	t	Sig
ก่อนใช้คู่มือ	13	20	10.538	0.369			
หลังใช้คู่มือ	13	20	20.000	0.000	12	28.566	0.000

จากตารางที่ 4.45 ผลการเปรียบเทียบความรู้ก่อน และหลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่าจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน การทดสอบก่อนการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.538 ค่าส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.369 ส่วนการทดสอบหลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.000 ส่วนผลการเปรียบเทียบก่อนใช้คู่มือและหลังการใช้คู่มือ พบว่าค่า $t = 28.566$ Sig = 0.000 หมายความว่าคะแนนหลังการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มากกว่าก่อนการใช้รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.005

4.3.2 ผลทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ตารางที่ 4.46 จำนวนร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

N = 13

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	5	38.50
หญิง	8	61.50
รวม	13	100
อายุ		
21 - 30 ปี	-	-
31 - 40 ปี	3	23.10
41 - 50 ปี	1	7.70
51 - 60 ปี	7	53.80
มากกว่า 60 ปี	2	15.40
รวม	13	100
ระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน		
1 - 3 ปี	-	-
4 - 6 ปี	1	7.70
7 - 10 ปี	2	15.40
มากกว่า 10 ปี	10	76.90
รวม	13	100

ตารางที่ 4.46 (ต่อ)

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน	ร้อยละ
ความรู้เพิ่มขึ้นจากการใช้คู่มือ		
มากที่สุด	8	61.50
มาก	5	38.50
ปานกลาง	-	-
น้อย	-	-
น้อยที่สุด	-	-
รวม	13	100

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 เพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 อายุผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 53.80 รองลงมา ช่วงอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.10 อายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 และอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 ระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานด้านวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็น ร้อยละ 76.90 ระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน 7 - 10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.40 ระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน 4 - 6 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 7.70 และการได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการใช้คู่มือ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50 การได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการใช้คู่มือระดับมาก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50

ตารางที่ 4.47 ผลประเมินความพึงพอใจการใ้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

N = 13

ข้อ	ประเด็น	ความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านความเหมาะสมของคู่มือและการนำไปใช้ประโยชน์				
1.1	สีและการออกแบบปกของคู่มือน่าสนใจ	4.615	0.650	มากที่สุด
1.2	รูปแบบตัวอักษรอ่านง่าย	4.538	0.519	มากที่สุด
1.3	ภาพประกอบหน้าปกทำให้น่าสนใจ	4.692	0.480	มากที่สุด
1.4	เนื้อหาของคู่มือมีความครอบคลุมและเหมาะสมอ่านเข้าใจง่าย	4.692	0.480	มากที่สุด

ตารางที่ 4.47 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็น	ความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1.5	คู่มือมีเนื้อหาถูกต้องครบถ้วนตามองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรอง	4.692	0.630	มากที่สุด
1.6	คู่มือมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และง่ายต่อการนำไปใช้กับการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลาง ตอนล่าง	4.769	0.439	มากที่สุด
1.7	คู่มือเป็นที่ต้องการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	4.769	0.599	มากที่สุด
1.8	คู่มือมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	4.769	0.439	มากที่สุด
1.9	คู่มือสามารถนำไปใช้ในการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างได้เป็นอย่างดี	4.769	0.439	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.701	0.352	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสมของคู่มือและการนำไปใช้ประโยชน์				
2. ด้านองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มือ				
2.1	การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)	4.692	0.480	มากที่สุด
2.1.1	ร่วมตัดสินใจ	4.615	0.506	มากที่สุด
2.1.2	ร่วมดำเนินการ	4.769	0.439	มากที่สุด
2.1.3	ร่วมติดตามและประเมินผล	4.462	0.776	มากที่สุด
2.1.4	ร่วมรับผลประโยชน์	4.769	0.439	มากที่สุด
รวม		4.662	0.479	มากที่สุด
2.2	การบริหารจัดการ (Management)	4.538	0.519	มากที่สุด
2.2.1	โครงสร้างและบทบาทหน้าที่	4.769	0.439	มากที่สุด
2.2.2	การบริหารทรัพยากร	4.692	0.630	มากที่สุด
2.2.3	การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง	4.769	0.439	มากที่สุด
รวม		4.692	0.458	มากที่สุด

ตารางที่ 4.47 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็น	ความพึงพอใจ		
		$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
2.3	การตลาด (Marketing)	5.000	0.000	มากที่สุด
	2.3.1 ความรู้และทักษะด้านการตลาด	4.846	0.376	มากที่สุด
	2.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย	4.846	0.376	มากที่สุด
	รวม	4.897	0.250	มากที่สุด
2.4	ภาวะผู้นำ (Leadership)	4.692	0.480	มากที่สุด
	2.4.1 คุณลักษณะผู้นำ	4.923	0.277	มากที่สุด
	2.4.2 การบริหารจัดการ	4.846	0.376	มากที่สุด
	รวม	4.821	0.292	มากที่สุด
2.5	การผลิต (Production)	4.769	0.439	มากที่สุด
	2.5.1 การวางแผนการผลิต	4.846	0.376	มากที่สุด
	2.5.2 การดำเนินงานการผลิต	4.769	0.439	มากที่สุด
	2.5.3 การควบคุมการผลิต	4.923	0.277	มากที่สุด
	รวม	4.827	0.313	มากที่สุด
2.6	วัตถุดิบ (Raw Materral)	4.846	0.376	มากที่สุด
	2.6.1 การจัดหาวัตถุดิบ	4.692	0.480	มากที่สุด
	2.6.2 คุณภาพวัตถุดิบ	4.923	0.277	มากที่สุด
	2.6.3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ	4.692	0.480	มากที่สุด
	รวม	4.788	0.320	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.769	0.328	มากที่สุด
	ด้านองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มือ			
	ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมความพึงพอใจ	4.735	0.318	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ความพึงพอใจการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.735$ S.D=0.318) เมื่อพิจารณาด้านความเหมาะสมของคู่มือและการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่า ค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่ผู้ประเมินพึงพอใจด้านความเหมาะสมของคู่มือและการนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้ คู่มือเป็นที่ต้องการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง คู่มือมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง และคู่มือสามารถนำไปใช้ในการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างได้เป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.769 เท่ากัน อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ส่วนด้านองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มือ พบว่า องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มือที่ผู้ประเมินพึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการตลาด ด้านภาวะผู้นำ และด้านการผลิต โดยมีค่าเฉลี่ย 4.897, 4.821 และ 4.827 ตามลำดับอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

สรุปการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

จากการทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้ทดลองใช้มีความพึงพอใจการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุช่วง 51 – 60 ปี ระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานด้านวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี การมีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นจากการใช้คู่มืออยู่ในระดับมากที่สุด ผลประเมินความพึงพอใจการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ด้านความเหมาะสมของคู่มือและการนำไปใช้ประโยชน์ และด้านองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มืออยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ครั้งนี้ เป็นการศึกษา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2) เพื่อสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง และ 3) เพื่อทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ระยะที่ 3 ทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 9 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 14 คน 2) กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลในเชิงปริมาณ คือ ผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน/ประธานวิสาหกิจชุมชน/ รองประธานวิสาหกิจชุมชน/ เลขาวิสาหกิจชุมชน/ กรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน 365 คน และรวบรวมข้อมูลโดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ และคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) วิเคราะห์ปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยสรุปผลและข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผล

สรุปผลการวิจัยนำเสนอเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง และทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ดังนี้

5.1.1 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

5.1.1.1 ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จำนวน 9 แห่ง พบการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน มี 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริหารจัดการ (Management) 2. ด้านวัตถุดิบ (Raw Material) 3. ด้านการผลิต (Production) 4. ด้านการตลาด (Marketing) และ 5. ด้านแรงงาน (Labor) ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น คือ ประธานวิสาหกิจชุมชนเข้มแข็ง ผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบมีเงินทุนหมุนเวียนในการทำกิจกรรมกลุ่มอย่างพอเพียง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความรักสามัคคี มีการวางแผนบริหารจัดการ การมีเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน วิสาหกิจชุมชนมีการวางแผนการตลาดโดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกข้อมูลลูกค้ารายเก่ารายใหม่ และข้อมูลจากการจัดทำบัญชีผลการดำเนินงานของกลุ่มเป็นฐานข้อมูลนำมาวางแผนการตลาด รวมทั้งวิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน ทำการตลาดแบบเชิงรุกทางช่องทางออนไลน์ผ่านเพจเฟซบุ๊กของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพจบุ๊กกลุ่มผลิตภัณฑ์โอท็อป ขายผ่านไลน์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการจัดการควบคุมกระบวนการผลิต การเก็บรักษา ผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค สภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 วิสาหกิจชุมชนเชิญเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอบรมให้ความรู้ในการดูแลและป้องกันตัวเองจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีการสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา หมั่นล้างมือบ่อยครั้ง เว้นระยะห่างในการปฏิบัติงาน ช่วงพักกลางวันสมาชิกจะต้องไม่รับประทานอาหารร่วมกัน ให้เว้นระยะห่างในการรับประทานอาหาร ถ้าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเริ่มมีอาการป่วยหรือติดเชื้อโควิด 19 จะต้องตรวจ ATK และส่งผลตรวจ ATK และรายงานไหม้ไลน์ช่วงเวลา 7 วัน สมาชิกที่ได้รับเชื้อ จะไม่ให้เข้ามาทำงานจนกว่าจะหายป่วย สภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 (วิถีถัดไป) การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจะไม่แตกต่างจากช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 เท่าไรนัก มีเพียงแต่ช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าที่วิสาหกิจชุมชนหันมาขายผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้นกว่าเดิม รายได้หลักวิสาหกิจชุมชนในช่วงนี้จึงมาจากการขายออนไลน์เพราะเนื่องจากผู้บริโภคเริ่มจดจำผลิตภัณฑ์อาหารที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนำมาจัดจำหน่ายได้ ผลิตภัณฑ์เป็นผลิตภัณฑ์อาหารที่ผู้บริโภคต้องการซื้อไว้เพื่อเก็บไว้บริโภคเพราะไม่อยากออกไปซื้ออาหารรับประทานนอกบ้าน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนคือ ปัญหาด้านการเงินหมุนเวียนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการผลิตผลิตภัณฑ์ในบางวิสาหกิจชุมชน การขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บางวิสาหกิจชุมชนประธานและสมาชิกวิสาหกิจวิสาหกิจชุมชนมีอายุมาก ไม่มีลูกหลานที่จะเข้ามาบริหารงานหรือรับช่วงต่อในการสืบทอดกิจการของวิสาหกิจชุมชน วิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน คือ เขียนโครงการขอการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ด้านเงินทุน เครื่องมือและอุปกรณ์ รวมทั้งการสนับสนุนด้านความรู้ต่อยอดที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และมีการวางแผนจัดหาผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะมารับช่วงสืบทอดงานวิสาหกิจชุมชน เพื่อไม่ให้วิสาหกิจชุมชนปิดตัวลง

5.1.1.2 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผลจากการทำแบบสอบถามของประธานและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ในช่วงปี พ.ศ.2560 – ปี พ.ศ.2565 ในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวน 24 วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ได้รับรางวัล มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 365 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 46 – 56 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีพหลักคือเกษตรกร ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนมากกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี มีจำนวนสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน 16 – 30 คน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) เพื่อรวบรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน พบว่า มีองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1.00 จำนวน 6 องค์ประกอบ โดยมีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 1.238 ถึง 22.080 โดยมีค่าความแปรปรวนสะสมของทั้ง 6 องค์ประกอบเท่ากับร้อยละ 76.999 โดยเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบได้ดังนี้ 1. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก 2. ด้านการบริหารจัดการ 3. ด้านการตลาด 4. ด้านภาวะผู้นำ 5. ด้านการผลิต และ 6. ด้านวัตถุดิบ

5.1.2 เพื่อสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation) 2. ด้านการบริหารจัดการ (Management) 3. ด้านการตลาด (Marketing) 4. ด้านภาวะผู้นำ (Leadership) 5. ด้านการผลิต (Production) 6. ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

5.1.2.1 ผลการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่า การปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ รูปแบบมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมที่ 4.742 อยู่ในระดับมีความเหมาะสมมากที่สุด

5.1.2.2 ผลของคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1) คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง 2) แนวทางการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วยหลักการและเหตุผลการจัดทำคู่มือ วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากคู่มือ และนิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง ส่วน แนวทางการปรับตัววิถีชีวิตไป

ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย หมวดที่ 1 การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation) หมวดที่ 2 การบริหารจัดการ (Management) หมวดที่ 3 การตลาด (Marketing) หมวดที่ 4 ภาวะผู้นำ (Leadership) หมวดที่ 5 การผลิต (Production) หมวดที่ 6 วัตถุดิบ (Raw Material)

2) ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมคู่มือรูปแบบปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่าคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.771

5.1.3 การทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

การทดลองใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้ทดลองใช้มีความพึงพอใจการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุช่วง 51 – 60 ปี ระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานด้านวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มากกว่า 10 ปี การมีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นจากการใช้คู่มืออยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจการใช้คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเหมาะสมของคู่มือและการนำไปใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่ผู้ประเมินพึงพอใจด้านความเหมาะสมของคู่มือและการนำไปใช้ประโยชน์มากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้ คู่มือเป็นที่ต้องการของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง คู่มือมีความเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อการการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง และคู่มือสามารถนำไปใช้ในการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างได้เป็นอย่างดีอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนด้านองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มือพบว่า องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มือที่ผู้ประเมิน พึงพอใจมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านการตลาด ด้านภาวะผู้นำ และด้านการผลิต อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบข้อมูลที่เป็นประโยชน์การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง รูปแบบและคู่มือการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

5.2.1.1 หน่วยงานภาครัฐ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน ให้การสนับสนุนประธานวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองในการเข้าร่วมฝึกอบรมพัฒนาความรู้ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในสิ่งที่วิสาหกิจชุมชนต้องการ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการทำการตลาด การใช้เทคโนโลยีในการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การวางแผนการตลาด การจัดทำบัญชีที่ทันสมัย หน่วยงานภาครัฐ ทำการกำกับและติดตามการเข้าร่วมอบรม การนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปปฏิบัติหรือไม่โดยติดตามผลการดำเนินงานทุกเดือนหรือทุก ๆ 3 เดือน

5.2.1.2 สร้างคนรุ่นใหม่ในการสืบทอดกิจการวิสาหกิจชุมชน โดยให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นเก่า เนื่องจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเริ่มสูญหายถ้าไม่มีการสานต่อหรือรับช่วงต่อ

5.2.1.3 หน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชนให้การสนับสนุนจัดหาแหล่งเงินทุน และเครื่องมือเครื่องจักรเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับใช้ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนขับเคลื่อนได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

5.2.1.4 สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารด้วยกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน เช่น การศึกษาระบบการจัดการบัญชีรายรับ - รายจ่าย ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ประสบความสำเร็จ

5.2.1.5 หน่วยงานภาครัฐจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนเป็นวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง โดยเน้นความต้องการของวิสาหกิจชุมชนต้องการพัฒนาในด้านใด จัดประชุมสัมฤทธิ์กับวิสาหกิจชุมชน เพื่อจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้ตรงตามความต้องการ เป็น การเน้นคนหรือสมาชิกวิสาหกิจเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะคนเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน มีการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

5.2.1.6 บางวิสาหกิจชุมชนมีวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชน แต่ไม่มีความรู้ในการนำวัตถุดิบที่มีอยู่ไปพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ดังนั้นสถาบันการศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ของแต่ละวิสาหกิจชุมชนควรให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการโดยการออกบริการวิชาการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับวิสาหกิจชุมชน อาทิเช่น ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารตามความสนใจของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง และติดตามผลการถ่ายทอดองค์ความรู้ของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อดูความก้าวหน้าในการพัฒนาความรู้ทุกเดือน หรือทุก ๆ 3 เดือน

5.2.2 ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ

5.2.2.2 ควรมีศึกษาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อการส่งออกสู่ต่างประเทศ

5.2.2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอื่น เช่น กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม กลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพร เป็นต้น

5.2.2.4 ควรมีการศึกษารูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภาคอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). รายงานจำนวนและสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้วจำแนกตามพื้นที่ตั้งประเทศ.
http://smce.doae.go.th/smce1/report/report_smce_member.php
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2563). รายงานจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร. <http://smce.doae.go.th/aboutus.php>
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). *วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ปี 2564*. นวัตกรรมดาการพิมพ์.
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2560). *วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ปี 2560*. นวัตกรรมดาการพิมพ์.
- กฤษณา นิลศรี. (2545). วิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก. *วารสารส่งเสริมการลงทุน*, 13, 68-71.
- กษมาพร พวงประยงค์ และนพพร จันทรนำชู. (2556). แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 108-120.
- กศิพัฏฐ์ ทองแกม และโฆสิต แพงสร้อย. (2562). ปัญหาและแนวทางส่งเสริมการขายสินค้าโอท็อปบนตลาดออนไลน์เชิงพุทธในจังหวัดอุดรธานี. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 6(9), 4628-4644.
- กังสตาล กนกหงษ์. (2561). แนวทางการพัฒนาและการจัดการเครือข่ายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพืชผักอินทรีย์ จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 6(2), 261-270.
- กัญพัชร ไชยเชื้อ และสุวรรณี แสงมหาชัย. (2565). ภาวะผู้นำกับประสิทธิผลวิสาหกิจชุมชนในประเทศไทย. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*, 5(4), 1-11.
- กรุงเทพฯธุรกิจ. (2564). New Normal คืออะไร? เมื่อโควิด-19 ผลักเรารู้ชีวิต ปกติวิถีใหม่. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/882508>
- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1. (2564). แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พ.ศ. 2566 - 2570. กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาภาคกลาง.
- กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2. (2564). แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 พ.ศ. 2566 - 2570. กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาภาคกลาง.
- โกสินทร์ ชำนาญพล. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายการตลาดวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวไทย เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิตไม่ไดตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ขวัญใจ สีสังข์. (2545). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนและการให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: ธนาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์.
- คณะกรรมการกั่นกรองการใช้จ่ายกู้เงิน. (2563). ผลการพิจารณาของคณะกรรมการกั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้. <http://thai.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2020/07/cabinet-2-4.pdf>
- จินตนา กาญจนวิสุทธิ. (2558). *เส้นทางวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาอาชีพและการพึ่งพาตนเอง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฑามาศ พีรพัชระ. (2561). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหาร. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 6(2), 165-176.
- จักรพงษ์ นวลชื่น. (2560). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นศึกษากรณี วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนมและจังหวัดสกลนคร*. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ชนพงษ์ อารณพิศาล, ยุวัฒน์ วุฒิเมธี และธนวรรณ แสงสุวรรณ. (2560). การศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 643-656.
- ชญาภัทร์ กี่อารีโย. (2559). รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มจังหวัดภาคกลาง. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*, 26(1), 414-152.
- ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ และประยูร สุขะใจ. (2558). การปรับตัวในสถานการณ์วิกฤตของชีวิต. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 1(2), 23-32.
- ชุลีพร มาสเนตร, อนิวัช แก้วจางค์ และอรจันทร์ ศิริโชติ. (2555). ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอาหารทะเลแปรรูปพื้นบ้านของผู้ประกอบการในอำเภอเมืองจังหวัดนราธิวาส. *วารสารนราธิวาสราชนครินทร์*, 4(3), 94-107.
- ชูชัย สมितिไกร. (2548). ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 11(3), 255-273.
- ทศพร แก้วขวัญไกร. (2561). การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบความอยู่รอดการจัดการกลุ่มชุมชนทอผ้าไหม อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 5(2), 67-86.
- ทิตนา แคมมณี. (2556). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทักษญา สง่าโยธิน. (2560). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน. *วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์*, 12(2), 11-25.
- ณัฐชรัฎฐ์ แพกุล, วรรณดีสุทธิธนกร และภัทรวรรณ จีร์พัฒนธนธร. (2564). การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหารจังหวัดนครนายก. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 11(3), 343-356.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- ณัฐสุดา แสงบุญ, มุกดา เดชประพนธ์ และสุปรีดา มั่นคง. (2562). การปรับตัวของผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น. *รามาศิลป์พยาบาลสาร*, 35(1), 29- 42.
- ดุขุฎี นาคเรือง, สุธิดา วัฒนยืนยง และนุชนภา เลขาวิจิตร. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดยะลา. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(17), 69-77.
- จงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และอุทิศ สังขรัตน์. (2556). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา. *ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*.
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, จุรีวรรณ จันทปลา, ทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา, สัมพันธ์ สุขใส และวาสนา มะลินิน. (2558). การพัฒนารูปแบบการสร้างนวัตกรรมภูมิปัญญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 7(2), 79-92.
- ธภัทร อาจศรี. (2561). รูปแบบการพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจในอนาคตอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ขนาดกลางและขนาดย่อม. *วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม*, 6(1), 169-179.
- นฤมล อนุสนธิ์พัฒน์ และชนนต์ดี พุ่มพฤษย์. (2565). ทางรอดและแนวทางการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนแนววิถีใหม่หลังวิกฤติ COVID-19 ของไทย. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 9(1), 1-9.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2561). ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ในบริบทประชาคมอาเซียน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 37(4), 78-87.
- นำโชค วรศิลป์. (2562). *การปรับตัวของพนักงานธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ที่มีต่อการเข้ามาของระบบธุรกรรมการเงินอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา: พนักงานธนาคารกรุงเทพกลุ่มสาขาในพัทยา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่อง การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ 3). (2560, 17 พฤศจิกายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 281. หน้า 14-16.
- ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย. (2557). *การพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดนครปฐม*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงษ์มนัส ตีอด. (2563). ผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 ต่อการประกอบอาชีพบริการจัดส่งอาหาร. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 7(6), 131-144.
- พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการจัดเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ภาคตะวันตก*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- พรชัย พันธุ์ธาดาพร. (2558). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์. (2550). *การคลังรัฐบาลและการคลังท้องถิ่น*. โอเดียนสโตร์.
- พีรพัฒน์ ใจแก้วมา. (2563). การศึกษาพฤติกรรมการดำรงชีวิตแบบปกติใหม่ของประชาชนชาวไทยระหว่างวิกฤตโควิด-19 ที่ปรากฏในสื่อออนไลน์. ภาควิชาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะเกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พีระศักดิ์ วรรณธร. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งในการบริหารวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 10(2), 285-310.
- พัฒนกมล อ่อนสำลี. (2564). การปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 23(1), 195-205.
- ไพรัช ตระการศิรินนท์. (2548). *การคลังภาครัฐ*. เชียงใหม่: คณิงนิการพิมพ์.
- มรกต กำแพงเพชร. (2560). *การพัฒนารูปแบบการสร้างผู้ประกอบการเกษตรกรปราดเป็รื่องในธุรกิจเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยยุค 4.0*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ยศสราวดี กริ่งไกร. (2560). *การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2544). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). รายงานสรุปประเภทกิจการวิสาหกิจชุมชน.
http://smce.doae.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id=17
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. คำสมัย.
- โรจลักษณ์ จักรไพวงศ์ และบรรพต วิรุณราช. (2563). ปัจจัยแห่งความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางธุรกิจแปรรูป การเกษตรไทย ในยุคไทยแลนด์ 4.0. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 7(1), 108-127.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และทัศนาก ทอภักดี. (2543). รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วชิรา ไฝเจริญมงคล และจิราพร เชียงชนะนา. (2563). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ปี 2560-2562*. กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร.
- วรรณพงศ์ ช่วยรักษา. (2560). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าฝ้ายย้อมครามบ้านถ้ำเต่า จังหวัดสกลนคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- วรวิทย์ ประสิทธิ์ผล, อรมน ปั่นทอง, จุฑาทิพย์ พหลภาคย์ และขวัญมิ่ง คำประเสริฐ. (2563). การพัฒนาศักยภาพการประกอบการธุรกิจชุมชน กรณีธุรกิจชุมชน หมู่บ้านเลิศอุบล เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14(32), 125-140.
- วิภาวณี เผือกบัวขาว. (2561). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำวิสาหกิจชุมชนด้านอาหารในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 20(2), 223-236.
- วุฒิชัย จงคำนึ่งศิลป์. (2547). *การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้าในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*. 8(20), 967-988.
- วันยรัตน์ คุณาพันธ์. (2561). *การศึกษาระบบการปรับตัวที่มีประสิทธิผลสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิภา พิทักษ์สานต์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนไปปฏิบัติกรณีศึกษาอำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่. *วารสารวิทยบริการ*, 24(3), 33-46.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวัฒน์ ตั้งทรงเจริญ. (2558). *คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิรินทร เลียงจินดาถาวร และเขมิกา แสนโสม. (2560). *รูปแบบการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนบนพื้นฐานทรัพยากร* (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศุภวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์. (2546). *แนวคิดและกระบวนการบริหารงานคลังและงบประมาณ*. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- เสกสันต์ พันธุ์บุญมี. (2564). Digital Transformation จาก New Normal สู่ Next Normal. <https://www.depa.or.th/th/article-view/digital-transformation-new-normal-next-normal>
- สมเกียรติ สุทธิธนากร. (2560). *การพัฒนาโมเดลนวัตกรรมการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์มูลค่าของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมชาย น้อยฉ่ำ, วรินทร์ธร ธรรมสมบัติ และสุภา แสงจินดาวงษ์. (2561). การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 19, 130-13.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2546). *แนวทางการให้คำปรึกษาวิทยานิพนธ์*. ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลพีเกอร์ มาโซ และยุทธนา กาเต็ม. (2563). *ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สุภาพร เพชรรัตน์กุล, ชัชวาล แสงทองล้วน, กาญจนา พันธุ์เอี่ยม และอริชัช สิริวิศรา. (2566). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดสำหรับวิสาหกิจชุมชนในกลุ่มประเภทอาหารแปรรูปจากสับปะรดในเขตภาคกลางตอนล่าง กลุ่ม 2. *วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน*, 5(1), 64-82.
- สุธีรา เดชนครินทร์, ธนัญญา ยินเจริญ และอัศญาณ อารยะญาณ. (2561). การจัดการธุรกิจชุมชนแปรรูปอาหาร: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา [การนำเสนอ]. การประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ 6 : 340-352.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *ฐานคิดจากแผนแม่บทสู่วิสาหกิจชุมชน*. พลังปัญญา.
- สัญญา เคนาภูมิ, เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร และภักดี โพธิ์สิง. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการธุรกิจชุมชนกรณีกลุ่มเลี้ยงปลากระชัง และกลุ่มสหกรณ์เพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาลอยลงกรรม ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 1(1), 35-43.
- สำคัญสุด สีหตุลานนท์. (2560). *ปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ กรณีศึกษา นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกาญจนบุรี. (2566). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี*. เกษตรจังหวัดกาญจนบุรี .
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสงคราม. (2566). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม*. เกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี. (2566). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี*. เกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี. (2565). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดเพชรบุรี*. เกษตรจังหวัดเพชรบุรี.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสมุทรสาคร. (2564). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสาคร*. เกษตรจังหวัดสมุทรสาคร.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดราชบุรี. (2564). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดราชบุรี*. เกษตรจังหวัดราชบุรี.
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2563). *ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. เกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2556). *แนวทางการถอดบทเรียนวิสาหกิจชุมชนดีเด่น*. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สำนักงานสถิติจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1. (ม.ป.ป). *รายงานวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1*.
- สำนักงานสถิติจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2. (ม.ป.ป). *รายงานวิเคราะห์สถานการณ์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2*.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). โมเดลคืออะไร. *วารสารวิชาการ*, 1(3), 22-25.
- เอกวิณ กากะนิก. (2565). ปี 2564 ไทยส่งออกสินค้าอาหาร มูลค่ากว่า 1,100,000 ล้านบาท คงที่อยู่ ในอันดับที่ 13 ของโลก.
<https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG220124194327960>
- อริญชยา อุดลย์เดช และพรธรรณา ไวกกุล. (ม.ป.ป). *ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเห็ด บ้านช่องไคร้รุ่งเรือง ตำบลรังกาใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา* [การนำเสนอ]. การประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 9.
- Alsen, F. K. & Calkin, S. M. (2017). Exploring the socio-cultural challenges of food processing women entrepreneurs in Iringa, Tanzania and strategies used to tackle them. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 7, 17.
- Azam, M. (2015). Diffusion of ICT and SME performance. E-Services adoption: processes by firms in developing nations.
<https://doi.org/10.1108/S1069-096420150000023005>, 04 August 2022
- Amin, N. O., Hafiz S., Nayab F., Sadia M. & Richard A. H. (2020). Food safety during and after the Era of COVID-19 pandemic.
<https://doi.org/10.3389/fmicb.2020.01854>, 04 August 2022
- Bernard, H. W. M. (1960). *Health for classroom*. McGraw-Hill Book Company.
- Barnes, S. J. (2020). Information management research and practice in the post-COVID-19 world. *International Journal of Information Management*, 1-4.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. J. (1980). *Effective behavior in organizations*. Richard D. Irwin.
- Coleman, J. C. & Hammen. (1981). *Abnormal psychology and modern life*. Bombay.
- Ferketich, S. (1991). Focus on psychometrics: Aspects of item analysis. *Res Nurs Health*. (14), 165-8.
- Frese, M. (2000). *Success and failure of micro business owners in Africa : A psychological approach*. Greenwood Publishing Group.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Gorsuch, R. L. (1983). *Factor Analysis*. (2nd ed.). Hillsdale NJ: Erlbaum.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, Prentice Hall.
- Hisrich, R. D. (1990). Entrepreneurship/intrapreneurship. *American Psychologist*, 45(2), 209–222.
- Husen, T. & Postlethwaite, T. N. (1994). *The international encyclopedia of education*. Pergamon Press Ltd.
- Keeves, P. J. (1988). *Education research methodology and measurement: An International Handbook*. Pergamon Press.
- Lagunaa, L., Fiszmana, S., Puertaa, P., Chayab, C. & Tárregaa, A. (2020). The impact of COVID-19 lockdown on food priorities. Results from a preliminary study using social media and an online survey with Spanish consumers. *Food Quality and Preference*, 86,1-9
- Lambing, P. A. & Kuehl, C. R. (2007). *Entrepreneurship*. Upper Saddle River, Pearson Prentice Hall.
- Lumpkin, G. & Dess, G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. *The Academy of Management Review*, 21(1), 135-172.
- May, P. C., Marcela, G. & Gomez, Z. (2020). *Being an entrepreneur post-COVID-19 – resilience in times of crisis: a systematic literature review*. School of Humanities and Education, Tecnológico de Monterrey, Monterrey, Mexico.
- Miller, D. & Friesen, P. H. (1983). Strategy-making and environment: the third link. *Strategic Management Journal*, 4, 221–235.
- Ooi, Y. B. H. & Ramzah, D. (2020). Food security challenges during and post movement restrictions of COVID-19 in Southeast Asia. *Thai Journal of Public Health*, 50(2), 123-131.
- Osborne, O. (2006). *Social and community enterprise: A European perspective*. <http://www.anped.org/media.php>
- Parinya, S. U. (2017). Community enterprise: The paradox of the competition of business. *Silpakorn University Journal*, 37(2), 131-150.
- Roy, Sr. C. & Andrews, H. (1999). *The Roy adaptation model* (2nd ed.). Stamford, CT: Appleton & Lange.
- Sumalee, S. & Anchana, S. (2012). *Development of community enterprise in Thailand*. <https://www.researchgate.net/publication/268214191>.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Wanichyada, W. & Kanyamon, I. (2018). Development of business strategies of community enterprise entrepreneurs: A case study on herbal products. *Business in Lower Central Region 1. Abac Odi Journal Vision. Action. Outcome*, 5(1), 117-133.
- Xiong, J. (2016). *Understanding the role of information technology for sustainable development in small businesses and micro-enterprises*. [Doctoral Dissertations, University of Nebraska at Omaha].
<https://digitalcommons.unomaha.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3916&context=studentwork>
- Zeina, N. & Christelle, B. M. (2021). *COVID-19 and the food industry: Readiness assessment* [journal homepage]. <http://www.elsevier.com/locate/foodcont>

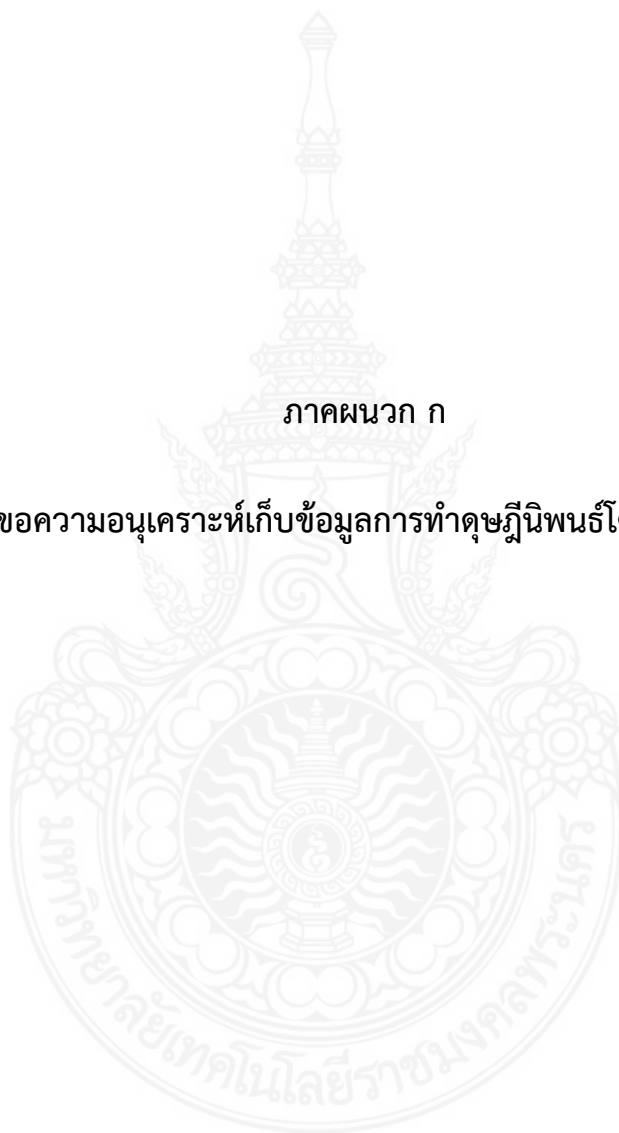

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีนิพนธ์
โดยการสัมภาษณ์
- ภาคผนวก ข หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย
- ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีนิพนธ์
โดยการใช้แบบสอบถาม
- ภาคผนวก ง หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม
(Focus Group)
- ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาระดับปริญญาเอก
เป็นวิทยากรให้ความรู้โครงการ “การปรับตัววิถีถัดไปของ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง”
- ภาคผนวก ฉ เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1
- ภาคผนวก ช เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2
- ภาคผนวก ซ เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3
- ภาคผนวก ด การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ร่าง) รูปแบบ
การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและ
ผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
- ภาคผนวก ต คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพันธ์โดยการสัมภาษณ์

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลการทำดัชนีพนธ์

เรียน นางกาญจนา ศุภานุสนธิ์

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัว
วิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออาริโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์โดยการ
สัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพนธ์ดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕
และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดัชนีพนธ์ ตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีหะวัฒน์กุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๒

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลการทำชุมชนนิพนธ์

เรียน นายวินัย สังข์ดวง

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวีรหิรัญ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำชุมชนนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชุมชนนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขออนุญาตจากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวีรหิรัญ เข้าเก็บข้อมูลการทำชุมชนนิพนธ์โดยการสัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชุมชนนิพนธ์ดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานชุมชนนิพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีหะวัฒน์กุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๓

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์

เรียน นางธัญภัทร โพธิ์ร่มไทร

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัว
วิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์โดยการ
สัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพนธ์ดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕
และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดัชนีพนธ์ ตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีหะวัฒน์กุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๔

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์

เรียน นางพนอ ไสนิยม

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรัญญ์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรัญญ์ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์โดยการสัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพนธ์ดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดัชนีพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีหะวัฒน์กุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๕

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์

เรียน นายบุญรัตน์ ลีมีไพบูลย์

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์โดยการสัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพนธ์ดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดัชนีพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีหะวัฒน์กุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๖

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพันธุ

เรียน นางสาวปัทมา สถวิรวงศ์

ด้วย นางสาวเปรมระพี อุยมาวีรหิรัญ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีพันธุ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่อาริโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีพันธุ

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อุยมาวีรหิรัญ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพันธุโดยการสัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพันธุดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดัชนีพันธุ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีหะวัฒนกุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๗

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีนิพนธ์

เรียน นายโชคชัย แซ่ม้อย

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีนิพนธ์โดยการสัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีนิพนธ์ดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดัชนีนิพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีหะวัฒนกุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๘

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์

เรียน นางสาว กลิ่นนาครนกร

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรัชญ์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัว
วิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความ
อนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรัชญ์ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์โดยการ
สัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพนธ์ดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕
และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดัชนีพนธ์ ตามพระราชบัญญัติ
คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีสหวัฒน์กุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อกับนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๕๙๙

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๘ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์

เรียน นางสาวเอกรัตน์ แผนเจริญ

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรัทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรัทธิ์ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์โดยการสัมภาษณ์ท่าน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพนธ์ดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดัชนีพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นางปิยะธิดา สีหะวัฒน์กุล)

รักษาราชการแทนคณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

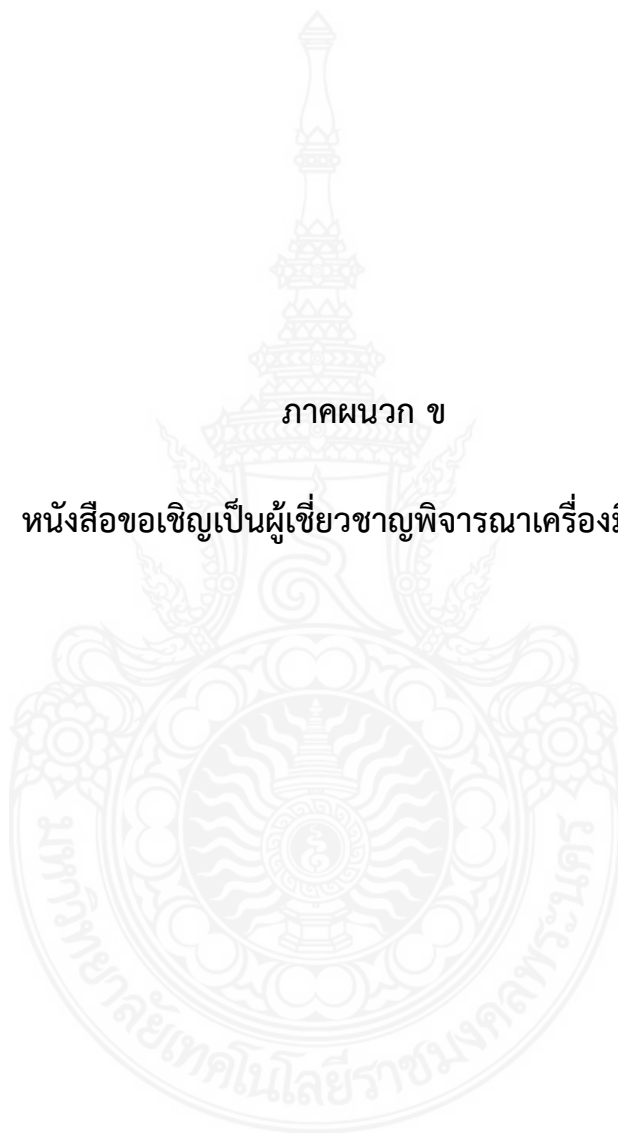
โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ภาคผนวก ข

หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/ ๒๖๙๙

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ออบเชย วงศ์ทอง

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฐ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๖๓๘๐๗๐๑๕๐๕-๕ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร์ ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฐ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาภพ โสตร์โยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๒๗๐๐

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ ถนอมแก้ว

ด้วย นางสาวเปรมระพี อุยามาวิริทธิ์ฐ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๖๓๘๐๗๐๑๕๐๕-๕ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นางสาวเปรมระพี อุยามาวิริทธิ์ฐ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตร์โยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๒๗๐๑

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัย เรืองธรรมสิงห์

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรัช รัทธาประจำตัวนักศึกษา ๑๒๖๓๘๐๗๐๑๕๐๕-๕ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออาริโอ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ คุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรัช จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๒๗๐๒

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฐ รหัสนประจำตัวนักศึกษา ๑๒๖๓๘๐๗๐๑๕๐๕-๕ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่อาริโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และ คุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฐ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๒๗๐๓ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณนท์ แดงสังวาลย์

ด้วย นางสาวเปรมระพี อุยมาวีรหิรัญ รหัสประจำตัวนักศึกษา ๑๒๖๓๘๐๗๐๑๕๐๕-๕ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร์ ก่ออาริโอ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และคุณสมบัติเหมาะสม จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัยให้กับ นางสาวเปรมระพี อุยมาวีรหิรัญ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

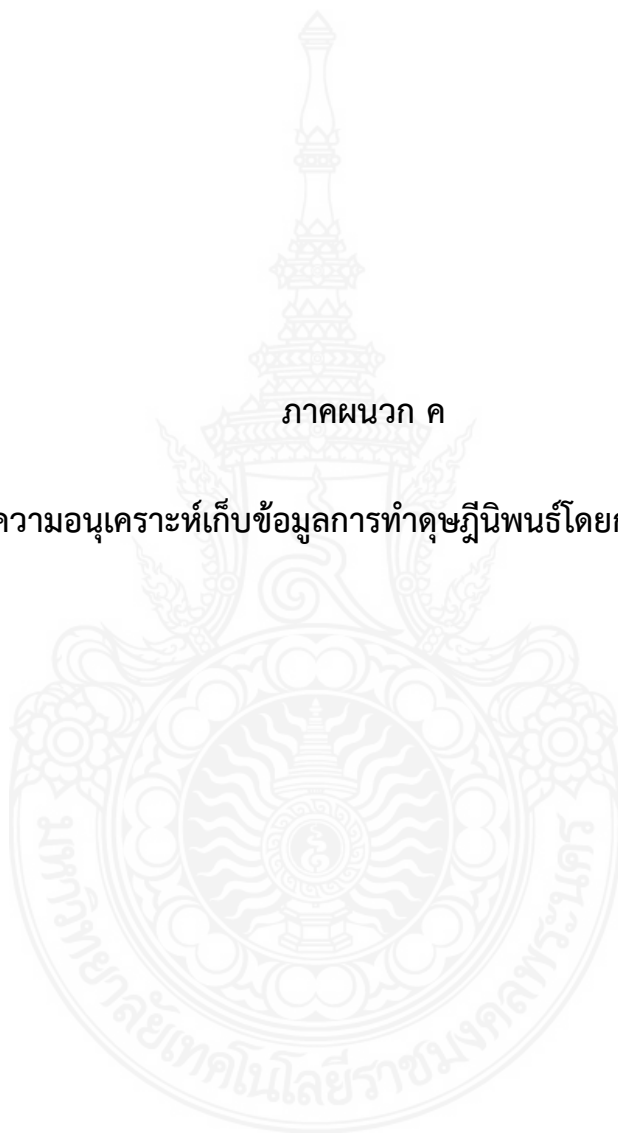
จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสทรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพันธบัตรโดยใช้แบบสอบถาม

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๕๗๔

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีนิพนธ์

เรียน เกษตรจังหวัดสมุทรสาคร

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออาริโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีนิพนธ์โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีนิพนธ์ดังกล่าว กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน ๙๙ คน ระหว่างเดือนกันยายน – ตุลาคม ๒๕๖๕ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/ ๓๕๗๕

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพันธุ์

เรียน เกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญากัณฑ์ ก่อารโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพันธุ์โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพันธุ์ดังกล่าว กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน ๑๕๒ คน ระหว่างเดือนกันยายน – ตุลาคม ๒๕๖๕ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนภพ โสทรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๕๗๖

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์

เรียน เกษตรจังหวัดเพชรบุรี

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวีรหิรัญ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญภัทร์ ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวีรหิรัญ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพนธ์ดังกล่าว กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดเพชรบุรี จำนวน ๑๖๐ คน ระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม ๒๕๖๕ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๓๕๗๗

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพันธ์

เรียน เกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำ ดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญากัณฑ์ ก่อาริโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ดุษฎีนิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพันธ์โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพันธ์ดังกล่าว กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน ๒๘๙ คน ระหว่างเดือนกันยายน – ตุลาคม ๒๕๖๕ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสทรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

สำเนาเวียน

๑. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
๒. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนจั่นมะพร้าวทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๓. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๔. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนแม่บ้านเกษตรกรวิงยาวพัฒนา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๕. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรนาวัลเปรียง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๖. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด จังหวัดเพชรบุรี
๗. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแพปลาชุมชน จังหวัดเพชรบุรี
๘. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง จังหวัดเพชรบุรี
๙. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนไวน้กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง จังหวัดเพชรบุรี
๑๐. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพเกลือทะเลกั้งหันทอง จังหวัดเพชรบุรี
๑๑. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนวัยหวาน จังหวัดเพชรบุรี
๑๒. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนดอนขุนห้วย ๒ จังหวัดเพชรบุรี
๑๓. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลไร่มะขาม จังหวัดเพชรบุรี
๑๔. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
๑๕. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์ จังหวัดสมุทรสงคราม
๑๖. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง จังหวัดสมุทรสาคร
๑๗. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซ้าขาว จังหวัดสมุทรสาคร
๑๘. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนบ้านชายทะเลรางจันทร์ จังหวัดสมุทรสาคร
๑๙. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนบ้านหัดขวัญวัลย์ฟาร์ม จังหวัดสมุทรสาคร
๒๐. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนฝรั่งแปลงใหญ่บ้านเกาะ จังหวัดสมุทรสาคร
๒๑. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนเกษตรบางยาง จังหวัดสมุทรสาคร
๒๒. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนเกษตรแปลงใหญ่ลำไยบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
๒๓. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนนาไร่ตันข้าวแต่น้ำแดงโม จังหวัดสมุทรสาคร
๒๔. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนรักษ์ฟาร์มเห็ด บ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร
๒๕. เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนสหกรณ์ หมู่ ๓ โคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/ว ๓๘๓๐

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๔ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์

เรียน

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดัชนีพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญภัทร์ ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ เข้าเก็บข้อมูลการทำดัชนีพนธ์ โดยใช้แบบสอบถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดัชนีพนธ์ดังกล่าว กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ในช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม ๒๕๖๕ จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนภพ โสตรียอม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

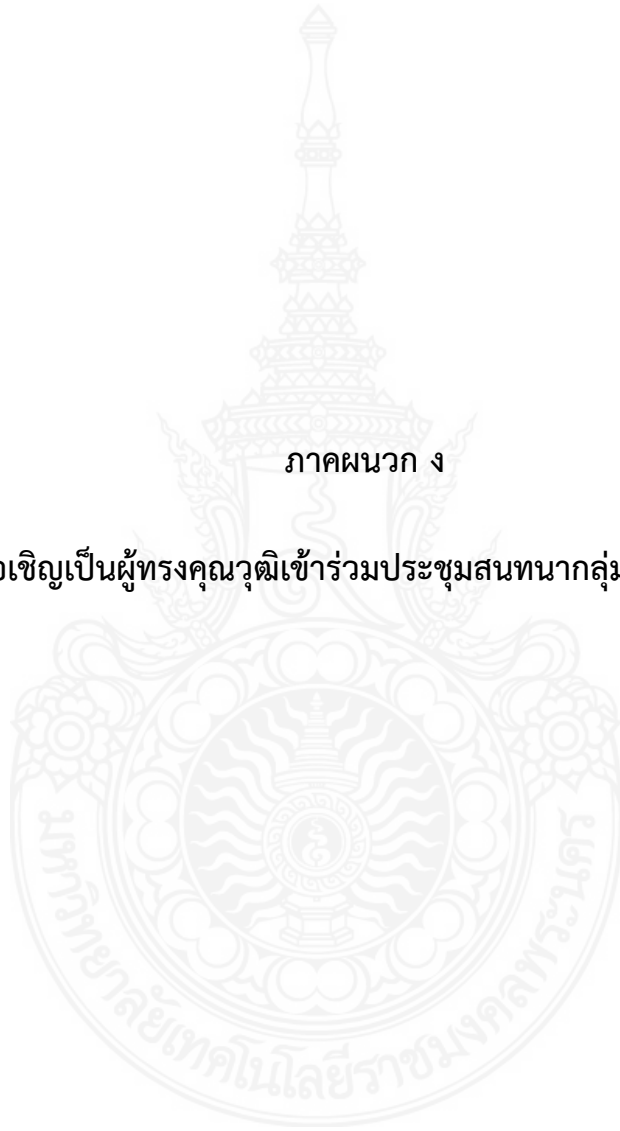
โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ภาคผนวก ง

หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

สำเนาเวียน

๑. นางกาญจนา ศุภานุสนธิ์	วิสาหกิจชุมชนจั่นมะพร้าวทับสะแก
๒. นางอภิรดี สังข์ดวง	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์
๓. นางพนอ ไสนิยม	วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง
๔. นางดวงกมล ทันใจชน	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรทำต้นจันทร์
๕. นางนารีรัตน์ คงสกุล	วิสาหกิจชุมชนนารีรัตน์ข้าวแต่น้ำแดงโม
๖. นายปกิต บุญเพ็ญ	วิสาหกิจชุมชนเกษตรบางยาง
๗. นางธัญภัทร โพธิ์ร่มไทร	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระซำขาว
๘. นางพัชรา มะลิตอง	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรลาดบัวขาว
๙. นางสาวเอกรัตน์ แผนเจริญ	วิสาหกิจชุมชนทองม้วนน้ำตาลโตนด
๑๐. ศาสตราจารย์ ดร.อมรรัตน์ เจริญชัย	
๑๑. รองศาสตราจารย์ออบเชย วงศ์ทอง	
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสธมา เครือเมฆ	
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชวีญุฑิตย์ วงศ์กำแหงหาญ	
๑๔. คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	
๑๕. ดร.สมฤกษ์ การวิวัฒน์	
๑๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อารีโย	

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/ว ๑๑๑๓

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฐ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ร่วม

ในการนี้ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” ในวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ณ ห้อง ๒๒๐๕ ชั้น ๒ อาคารเรียนปัญญา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ เพื่อนำผลสรุปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาดุษฎีนิพนธ์ตามหัวข้อดังกล่าว และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดุษฎีนิพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

สำเนาเวียน

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร
๒. ดร.ปรัศนีย์ ทับใบแย้ม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มทร.พระนคร โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/ว ๑๑๑๔ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำดุษฎีนิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อาริโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ร่วม

ในการนี้ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” ในวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. ณ ห้อง ๒๒๐๕ ชั้น ๒ อาคารเรียนปัญญา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ เพื่อนำผลสรุปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาดุษฎีนิพนธ์ตามหัวข้อดังกล่าว และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานดุษฎีนิพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ฝ่ายวิชาการและวิจัย โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

ที่ ศศ. ๗๕/๒๕๖๖ วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเชิญเป็นประธานผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิรหิรัญ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร์ ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสตรโยม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

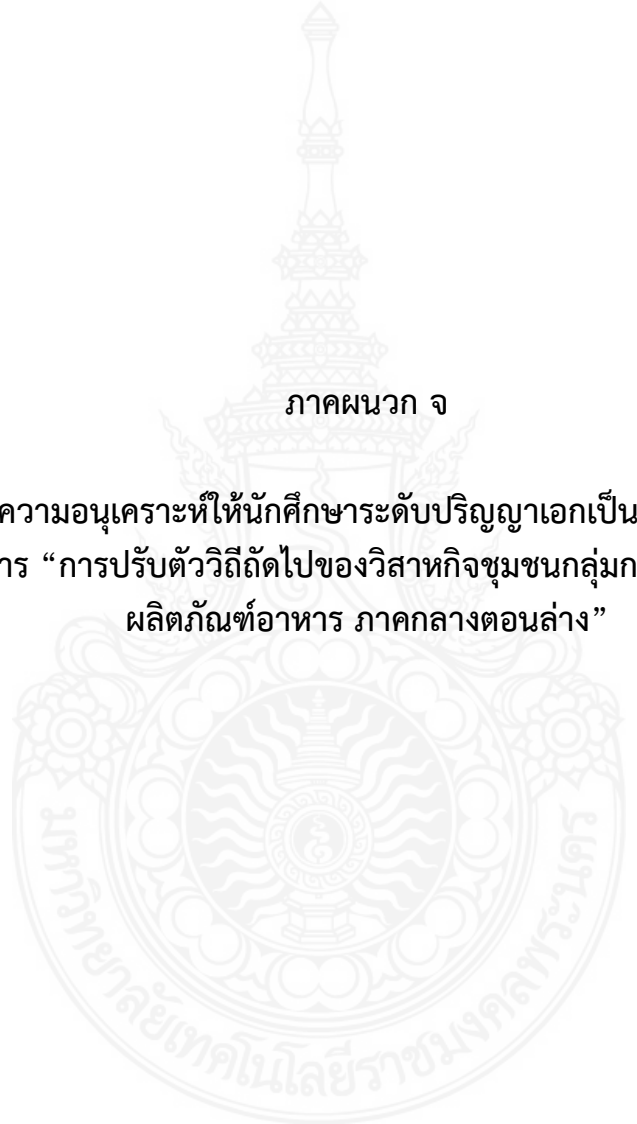
ในการนี้ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในหัวข้อ “รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” ในวันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ณ ห้อง ๒๒๐๕ ชั้น ๒ อาคารเรียนปัญญา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ เพื่อนำผลสรุปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาวิทยานิพนธ์ตามหัวข้อดังกล่าว และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานวิทยานิพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นางสาวนIOR ดาวเจริญพร)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นวิทยากรให้ความรู้
โครงการ “การปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและ
ผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง”

ที่ อว ๐๖๕๒.๐๓/๑๓๐๖

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
๑๖๘ ถนนศรีอยุธยา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๙ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุมัติให้ให้นักศึกษาระดับปริญญาเอกเป็นวิทยากรให้ความรู้

โครงการ "การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง"

เรียน ประธานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระเช้าขาว จังหวัดสมุทรสาคร

ด้วย นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อ "รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร กี่อารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขออนุมัติจากท่านโปรดพิจารณาให้ นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฤ เป็นวิทยากรให้ความรู้ให้กับประธานคณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระเช้าขาว ในหัวข้อ "การปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง" วันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๖ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ศาลาอเนกประสงค์ วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระเช้าขาว และขออนุญาตบันทึกภาพการสัมภาษณ์เพื่อเผยแพร่ในเล่มรายงานวิทยานิพนธ์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (PDPA) จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

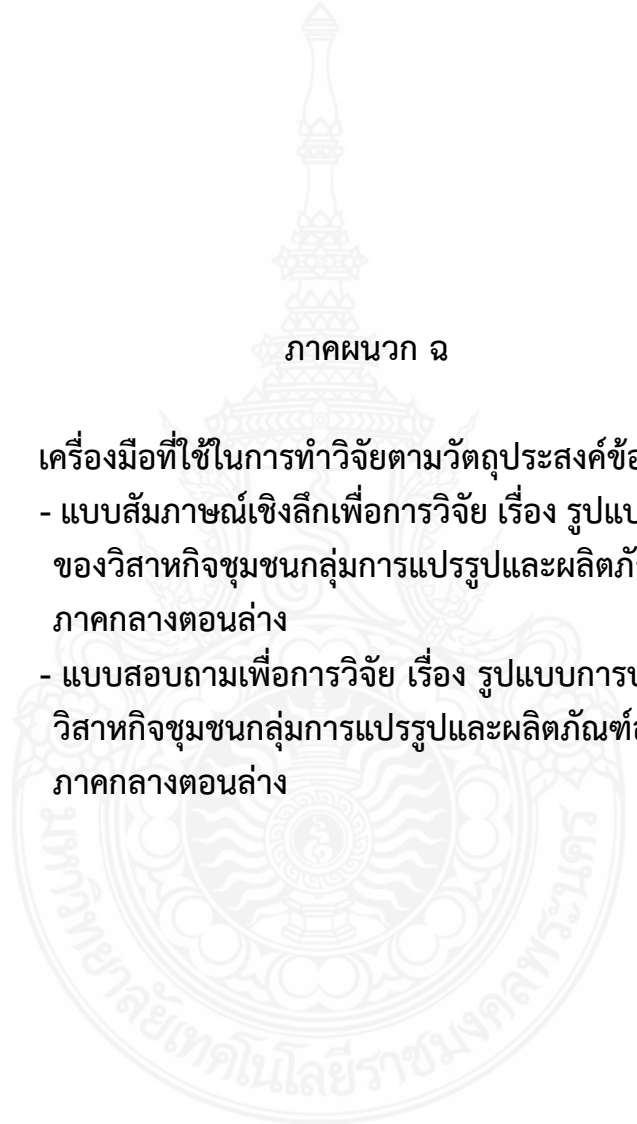
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนภพ โสตรโยม)
คณบดีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์

สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์

โทร. ๐ ๒๖๖๕ ๓๗๗๗ ต่อ ๘๒๖๒-๔

โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๓๘๐๐

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนักศึกษา หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙ ๔๔๗๙ ๕๖๘๒

ภาคผนวก ฉ

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

- แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไป
ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

ภาคกลางตอนล่าง

- แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของ
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

ภาคกลางตอนล่าง

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ตามข้อกำหนดของการศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยการสัมภาษณ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

วัน เวลา ที่ให้สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ชื่อ - สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ตำแหน่ง .....

ชื่อวิสาหกิจชุมชน .....

จำนวนวิสาหกิจชุมชน .....

รหัสทะเบียน .....

สถานที่ตั้ง .....

ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน .....ปี

ประวัติความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

วิสัยทัศน์

.....
.....
.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

1. การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของท่านในด้านต่างๆ

1.1 ด้านการบริหารจัดการ (Management)

.....
.....
.....

1.2 ด้านวัตถุดิบ (Raw Material)

.....
.....
.....

1.3 ด้านการผลิต (Production)

.....
.....
.....

1.4 ด้านการตลาด (Marketing)

.....
.....
.....

1.5 ด้านแรงงาน (Labor)

.....
.....
.....

2. ปัจจัยใดบ้างที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนของท่านประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

3.1 สภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19

.....

.....

.....

3.2 สภาพการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนภายหลังการเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19

(วิถึถัดไป)

.....

.....

.....

4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

4.1 ท่านประสบปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์การให้สัมภาษณ์

นางสาวเปรมระพี อูยมาวีร์ศิริ

ชุดที่

□-□□□

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการทำวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชญาภัทร กี่อาริโอ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ โสทรโยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการ โดยผลการศึกษายังจะไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2. แบบสอบถามนี้ สำหรับสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ประธานวิสาหกิจชุมชน / รองประธานวิสาหกิจชุมชน / เลขาวิสาหกิจชุมชน / กรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดีมา ณ โอกาสนี้

QR CODE แบบสอบถาม

เปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฐ

นักศึกษาระดับปริญญาเอก คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ตอนที่ 1 สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความ โดยเลือกคำตอบที่ตรงกับสถานะภาพเกี่ยวกับตัวท่านและ
การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของท่าน

1. ชื่อวิสาหกิจชุมชน.....
2. จังหวัดที่ตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

☐ 1) สมุทรสาคร	☐ 2) สมุทรสงคราม
☐ 3) เพชรบุรี	☐ 4) ประจวบคีรีขันธ์
3. ตำแหน่ง

☐ 1) ประธานวิสาหกิจชุมชน	☐ 2) รองประธานวิสาหกิจชุมชน	☐ 3) เลขานุการวิสาหกิจชุมชน
☐ 4) กรรมการวิสาหกิจชุมชน	☐ 5) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน	
4. เพศ

☐ 1) ชาย	☐ 2) หญิง	☐ 3) เพศทางเลือก
---------------------------------	----------------------------------	---
5. อายุ

☐ 1) ต่ำกว่า 35 ปี	☐ 2) 35 - 45 ปี	☐ 3) 46 - 56 ปี
☐ 4) 57 - 66 ปี	☐ 5) มากกว่า 66 ปี	
6. สถานภาพ

☐ 1) โสด	☐ 2) สมรส	☐ 3) หย่าร้าง/หม้าย
☐ 4) แยกกันอยู่	☐ 5) อื่นๆ (ระบุ).....	
7. ระดับการศึกษา

☐ 1) ต่ำกว่ามัธยมปลาย	☐ 2) มัธยมปลาย/ปวช.	☐ 3) อนุปริญญา/ปวส.
☐ 4) ปริญญาตรี	☐ 5) สูงกว่าปริญญาตรี	
8. อาชีพหลัก

☐ 1) รับราชการ	☐ 2) ธุรกิจส่วนตัว	☐ 3) รับจ้างทั่วไป
☐ 4) ค้าขาย	☐ 5) เกษตรกร	☐ 6) อื่นๆ
9. ระยะเวลาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

☐ 1) น้อยกว่า 5 ปี	☐ 2) 5 - 10 ปี
☐ 3) มากกว่า 10 ปีแต่ไม่เกิน 15ปี	☐ 4) มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป
10. จำนวนสมาชิกในวิสาหกิจชุมชน

☐ 1) 1 - 15 คน	☐ 2) 16 - 30 คน	☐ 3) 31 - 45 คน
☐ 4) 46 - 60 คน	☐ 5) มากกว่า 60 คน	

ตอนที่ 2 องค์กรประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ในช่อง ตรงกับระดับความคิดเห็นต่อองค์กรประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ของท่าน โดยพิจารณาเกณฑ์
ของแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยมาก
3 หมายถึง ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยปานกลาง
2 หมายถึง ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยน้อย
1 หมายถึง ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อ	องค์กรประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
1. ด้านวัตถุดิบ (หมายถึง การดำเนินงานในการนำวัตถุดิบมาใช้ในการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร)						
1.1	แหล่งของวัตถุดิบมาจากชุมชนเป็นหลัก					
1.2	มีการใช้วัตถุดิบจากภายนอกชุมชน					
1.3	มีการวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ					
1.4	มีการกำหนดคุณภาพวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร					
1.5	สามารถจัดหาวัตถุดิบเพียงพอต่อการผลิตในแต่ละเดือน					
1.6	มีการเก็บรักษาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอย่างถูกต้อง					
1.7	การปรับราคาของตลาดไม่มีผลกระทบต่อวัตถุดิบที่ใช้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ อาหาร					
1.8	มีจรรยาบรรณในการจัดหาวัตถุดิบ					
2. ด้านการผลิต (หมายถึง กระบวนการดำเนินงานแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร และการควบคุมคุณภาพการ แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร)						
2.1	มีอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัย					
2.2	มีการบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ					
2.3	ได้รับการสนับสนุนเครื่องมือจากหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน					
2.4	มีการดำเนินงาน หรือบริหารงานในด้านการผลิตผลิตภัณฑ์ ที่เกิดความเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกองค์กร					
2.5	มีการกำหนดขั้นตอนในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่ชัดเจน					

ข้อ	องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
2.6	มีการควบคุมคุณภาพในกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์					
2.7	ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า					
2.8	การออกแบบผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปมีความโดดเด่นเป็นที่ต้องการของตลาด					
2.9	ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มมีวางจำหน่ายตลอดทั้งปี					
2.10	มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปให้มีความหลากหลาย					
3. ด้านการตลาด (หมายถึง การดำเนินงานในการวางแผนการตลาด การกำหนดลูกค้าและแหล่งจำหน่าย สินค้ารวมทั้งการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า และตลาด)						
3.1	มีการวางแผนการตลาด มีผู้รับผิดชอบด้านการตลาด					
3.2	กำหนดราคาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่เหมาะสมกับคุณภาพ					
3.3	มีการกำหนดกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน					
3.4	มีแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ชัดเจน					
3.5	การสร้างเครือข่ายด้านการตลาดในการกระจายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป					
3.6	การส่งเสริมการตลาด เช่น การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป					
3.7	สร้างกระบวนการขนส่งผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่รวดเร็ว					
3.8	การติดตามข้อมูลและความต้องการของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ					
4. ด้านกำลังคน (หมายถึง การดำเนินงานด้านแรงงานในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป การเพิ่มความรู้ ทักษะ และสวัสดิการให้กับสมาชิกหรือแรงงาน)						
4.1	ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และทักษะสอดคล้องกับงาน					
4.2	จัดสรรจำนวนแรงงานเพียงพอต่อภาระงาน					
4.3	แรงงานส่วนใหญ่มาจากสมาชิกในกลุ่ม					
4.4	การกำหนดกฎระเบียบข้อตกลงของสมาชิกในการทำงาน					
4.5	มีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน					
4.6	การกำหนดค่าตอบแทนที่ชัดเจนเหมาะสม					
4.7	การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอย่างสม่ำเสมอ					
4.8	การสร้างขวัญและกำลังใจ เช่น การจัดสวัสดิการอย่างเหมาะสม					
4.9	มีการประเมินผลการทำงาน เพื่อให้สมาชิกนำไปปรับปรุง					
4.10	การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการสืบทอดกิจการ					

ข้อ	องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	ระดับความเห็น				
		5	4	3	2	1
5. ด้านการบริหารจัดการ (หมายถึง การดำเนินงานบริการจัดการของประธานและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่ม การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร)						
5.1	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ความสามารถ					
5.2	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีความซื่อสัตย์สุจริต					
5.3	ประธานวิสาหกิจชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
5.4	ประธานวิสาหกิจชุมชนจัดการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง					
5.5	เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การวางแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ การแก้ไขปัญหาาร่วมกัน					
5.6	การบริหารงานของกลุ่มที่โปร่งใส					
5.7	แหล่งเงินทุนที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ งบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงาน					
5.8	มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างชัดเจน					
5.9	การทบทวนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					
5.10	การระดมทุนตามเวลาที่ชัดเจน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและ
ผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

3.1 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง

3.1.1 ด้านวัตถุดิบ

3.1.2 ด้านการผลิต

3.1.3 ด้านการตลาด

3.1.4 ด้านกำลังคน

3.1.5 ด้านการบริหารจัดการ

3.3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้
เปรมระพี อูยามาวิรัทธิ์
ที่อยู่ 168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์มือถือ 094-479-5682
E-mail : premraphi.o@rmutp.ac.th

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

- แบบประเมิน (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
- แบบประเมิน รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง
- แบบประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

แบบประเมิน

(ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินความเหมาะสม (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำดัชนีชี้วัดระดับปริญญาเอกสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออารีโย เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาภพ โสทรโยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยแบบประเมินมีทั้งหมด 4 หน้า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ระดับความเหมาะสมของ **องค์ประกอบหลัก** และ**องค์ประกอบรอง** เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่เหมาะสม

การตอบแบบประเมินของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อกรของท่าน จึงใคร่ขอความกรุณาท่านช่วยตอบแบบประเมินทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะถูกนำไปวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา และผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

ส่วนที่ 1 ขอให้ท่านให้ความสำคัญกับ **องค์ประกอบหลัก** และ**องค์ประกอบรอง** เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการปรับตัววิถีถัดไป ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ว่าองค์ประกอบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับใด โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

5	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)					
1.1 ร่วมตัดสินใจ					
1.2 ร่วมดำเนินการ					
1.3 ร่วมติดตามและประเมินผล					
1.4 ร่วมรับผลประโยชน์					
2. การบริหารจัดการ (Management)					
2.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่					
2.2 การบริหารทรัพยากร					
2.3 การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง					
3 การตลาด (Marketing)					
3.1 ความรู้และทักษะด้านการตลาด					
3.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย					
4. ภาวะผู้นำ (Leadership)					
4.1 คุณลักษณะผู้นำ					
4.2 การบริหารจัดการ					
5.การผลิต (Production)					
5.1 การวางแผนการผลิต					
5.2 การดำเนินงานการผลิต					
5.3 การควบคุมการผลิต					
6.วัตถุดิบ (Raw Materral)					
6.1 การจัดหาวัตถุดิบ					
6.2 คุณภาพวัตถุดิบ					
6.3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ					

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยภาพรวมแล้วท่านคิดว่า (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง

เหมาะสม

ไม่เหมาะสม

ลงชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ .....

( )

วันที่.....

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

แบบประเมิน

รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินความเหมาะสม รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำดัชนีชี้วัด ระดับปริญญาเอกระดับปริญญาเอก สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร ก่ออาริโอ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาภพ โสทรโยม เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคุณวุฒิร่วม โดยแบบประเมินมีทั้งหมด 4 หน้า แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 ระดับความเหมาะสมของ **องค์ประกอบหลัก** และ**องค์ประกอบรอง** เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ที่เหมาะสม

การตอบแบบประเมินของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อกรของท่าน จึงใคร่ขอความกรุณาท่านช่วยตอบแบบประเมินทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะถูกนำไปวิเคราะห์ เพื่อประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา และผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมา ณ โอกาสนี้

รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ส่วนที่ 1 ขอให้ท่านให้ความสำคัญกับ **องค์ประกอบหลัก** และ**องค์ประกอบรอง** เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการปรับตัววิถีถัดไป ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ว่าองค์ประกอบมีความเหมาะสม อยู่ในระดับใด โดยเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

5	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรอง	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
2. การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)					
1.2 ร่วมตัดสินใจ					
1.2 ร่วมดำเนินการ					
1.3 ร่วมติดตามและประเมินผล					
1.4 ร่วมรับผลประโยชน์					
3. การบริหารจัดการ (Management)					
3.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่					
2.2 การบริหารทรัพยากร					
2.3 การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง					
3 การตลาด (Marketing)					
3.1 ความรู้และทักษะด้านการตลาด					
3.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย					
4. ภาวะผู้นำ (Leadership)					
4.1 คุณลักษณะผู้นำ					
4.2 การบริหารจัดการ					
5.การผลิต (Production)					
5.1 การวางแผนการผลิต					
5.2 การดำเนินงานการผลิต					
5.3 การควบคุมการผลิต					
6.วัตถุดิบ (Raw Materral)					
6.1 การจัดหาวัตถุดิบ					
6.2 คุณภาพวัตถุดิบ					
6.3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ					

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

โดยภาพรวมแล้วท่านคิดว่า รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง

เหมาะสม

ไม่เหมาะสม

ลงชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ .....

( )

วันที่.....

ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการประเมินครั้งนี้

ภาคผนวก ซ

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

- แบบทดสอบความรู้ก่อน - หลังการอบรม รูปแบบการปรับตัว
วิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง
- แบบสอบถามความพึงพอใจ การทดลองใช้คู่มือ
รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป
และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

แบบทดสอบความรู้ก่อน – หลังการอบรม
รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ชื่อ.....นามสกุล.....

คำชี้แจง

ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าเป็นจริงหรือถูกต้อง

และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในที่ท่านเห็นว่าไม่เป็นจริงหรือไม่ถูกต้อง จากข้อความที่

กำหนดให้จำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

ข้อ	ข้อความ	คำตอบ	
		ถูก	ผิด
1	รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน คือ องค์ประกอบที่ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดภาคกลางตอนล่าง		
2	คู่มือการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน คือ เอกสาร แนวปฏิบัติการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน ภาคกลางตอนล่าง		
3	การร่วมตัดสินใจ คือการที่ประธาน และคณะกรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานโดยผ่านการประชุมของวิสาหกิจชุมชน		
4	การเข้าร่วมในการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ เช่น ร่วมออกแรง ร่วมบริจาคทรัพย์ เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมหรือโครงการ		
5	การประเมินผลกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนที่กำหนดขึ้น ไม่จำเป็นต้องมีการติดตามผล เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ		
6	ร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ทั้งประโยชน์และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการ		

ข้อ	ข้อความ	คำตอบ	
		ถูก	ผิด
7	การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ในวิสาหกิจชุมชน จะกำหนดตามความรู้ความสามารถของสมาชิก		
8	การสืบทอดกิจการวิสาหกิจชุมชน ไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนและเตรียมการคัดเลือกบุคคลที่จะมารับช่วงในการสืบทอดกิจการ เพราะประธานจะเลือกบุคคลใดขึ้นมารับตำแหน่งก็ได้		
9	วิสาหกิจชุมชนไม่ได้ดำเนินการโดยบุคคลเพียงคนเดียว การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนจึงต้องมีการตกลงในการกำหนดข้อบังคับการอยู่ร่วมกัน โดยเป็นกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่ประธานวิสาหกิจเห็นชอบ และให้สมาชิกนำไปปฏิบัติ		
10	การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารต้องให้ความสำคัญกับการผลิตและการตลาดเท่านั้น		
11	การปรับตัวด้านการตลาดของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและภัณฑ์อาหาร ต้องมีการหันมาทำการตลาดแบบออนไลน์ ขยายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) อินสตาแกรม (Instagram)		
12	ลักษณะผู้นำที่ดี ผู้นำจะต้องประพฤติตัว เป็นแบบอย่าง นายกองอยู่คนบ้นถือ และทำให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ		
13	การบริหารงานวิสาหกิจชุมชนด้วยความโปร่งใส ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลให้กับสมาชิกตั้งแต่การจัดการทรัพยากรไปจนถึงการเงินการเบิกจ่ายเงิน		
14	ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่มีอยู่ในคลังสินค้าต้องมีปริมาณสินค้าอยู่ในระดับที่มากเกินความต้องการลูกค้า สินค้าใดที่เข้าคลังสินค้าก่อนให้นำออกมาใช้ทีหลัง		
15	การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดจะต้องนำเอาเทคโนโลยีและวิธีการที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการผลิต		
16	การควบคุมการผลิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ		
17	การจัดหาวัตถุดิบจากภายนอกชุมชนช่วยลดต้นทุนการผลิตและควบคุมคุณภาพได้ง่ายขึ้น		
18	การเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพดี คือการเลือกวัตถุดิบที่มีความสวยงาม ราคาถูก มีการฉีดยาฆ่าแมลง		
19	การเก็บรักษาวัตถุดิบควรเก็บในที่ที่มีแดดจัด		
20	การพัฒนาความรู้ และทักษะให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน		

แบบสอบถามความพึงพอใจ

การทดลองใช้คู่มือ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง”

นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฐ รหัสน 126380701505-5
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามความพึงพอใจการทดลองใช้คู่มือ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของการทดลองใช้คู่มือ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง”

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอความอนุเคราะห์ผู้ตอบแบบสอบถามทดลองใช้คู่มือ “รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจ
ชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง” ประเมินความพึงพอใจโดยทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของท่าน ตามเกณฑ์การให้คะแนนระดับความพึง
พอใจ 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้

นางสาวเปรมระพี อูยามาวิริทธิ์ฐ

นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามความพึงพอใจประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของการทดลองใช้คู่มือ “รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง”

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ต่อการวิจัย

โปรดท าเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความพึงพอใจของท่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ - นามสกุล.....

2. เพศ ชาย หญิง

3. อายุ 21 - 30 ปี 31 - 40 ปี

41 - 50 ปี 51 - 60 ปี

มากกว่า 60 ปี

4. ระยะเวลาประสบการณ์ในการทำงานด้านวิสาหกิจชุมชน

1 - 3 ปี 4 - 6 ปี

7 - 10 ปี มากกว่า 10 ปี

5. จากที่ท่านทดลองใช้คู่มือ ท่านคิดว่ามีความรู้เพิ่มขึ้นจากการทดลองใช้คู่มือมากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง

น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของการทดลองใช้คู่มือ “รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง”

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1. ด้านคุณลักษณะเล่มคู่มือ						
1.1	ขนาดเล่มของคู่มือเหมาะสม กะทัดรัด					
1.2	สีและการออกแบบปกของคู่มือน่าสนใจ					
1.3	รูปแบบตัวอักษรอ่านง่าย และสวยงาม					
1.4	ภาพประกอบหน้าปกทำให้น่าสนใจ					
2. ด้านเนื้อหาภายในคู่มือ						
2.1	มีเนื้อหาทางวิชาการที่ทันสมัย อ่านแล้ว เข้าใจง่าย					
2.2	เนื้อหาของคู่มือมีความครอบคลุมและ เหมาะสม ตรงต่อความต้องการ					
2.3	เนื้อหาชัดเจน เป็นหมวดหมู่และเข้าใจง่าย					
2.4	คู่มือมีเนื้อหาสอดคล้อง ต่อเนื่องและ เชื่อมโยงกัน เกิดความน่าติดตาม					
2.5	การอธิบายที่สามารถสื่อความหมายได้ดีโดย มีการจัดภาพ แผนภูมิ ตาราง และข้อความ ประกอบเพื่อความเข้าใจ และทำให้น่าสนใจ					
3. ด้านองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบรองของคู่มือ						
3.1	การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)					
	3.1.1 ร่วมตัดสินใจ					
	3.1.2 ร่วมดำเนินการ					
	3.1.3 ร่วมติดตามและประเมินผล					
	3.1.4 ร่วมรับผลประโยชน์					
3.2	การบริหารจัดการ (Management)					
	3.2.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่					
	3.2.2 การบริหารทรัพยากร					
	3.2.3 การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง					

ตอนที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
3.3	การตลาด (Marketing)					
	3.3.1 ความรู้และทักษะด้านการตลาด					
	3.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย					
3.4	ภาวะผู้นำ (Leadership)					
	3.4.1 คุณลักษณะผู้นำ					
	3.4.2 การบริหารจัดการ					
3.5	การผลิต (Production)					
	3.5.1 การวางแผนการผลิต					
	3.5.2 การดำเนินงานการผลิต					
	3.5.3 การควบคุมการผลิต					
3.6	วัตถุดิบ (Raw Materral)					
	3.6.1 การจัดหาวัตถุดิบ					
	3.6.2 คุณภาพวัตถุดิบ					
	3.6.3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ					
4. ด้านการนำไปใช้ประโยชน์						
4.1	ความรู้จากคู่มือสามารถนำไปใช้ประโยชน์					
4.2	สามารถนำคู่มือไปใช้งานได้จริง					
4.3	คู่มือฉบับนี้โดยรวมมีเนื้อหาที่มีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน					
4.4	ความพึงพอใจของท่านที่มีต่อคู่มือฉบับนี้					

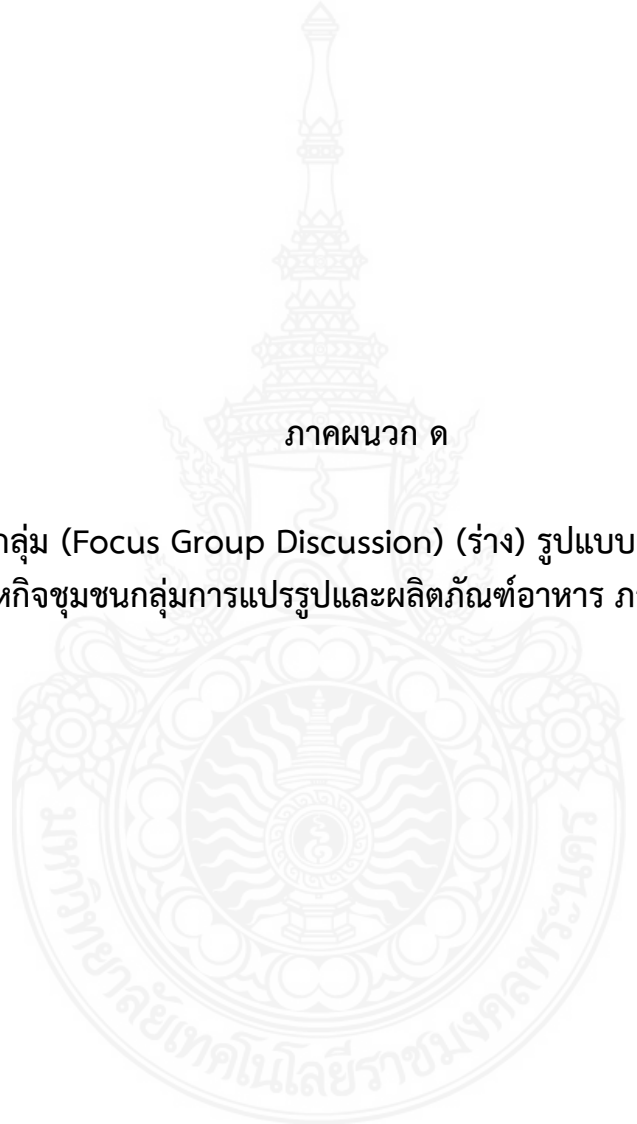
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ต่อการวิจัย

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบประเมิน

ภาคผนวก ด

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) (ร่าง) รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไป
ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

(ได้ขออนุญาตกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำรูปมาลงในเล่มงานวิจัยเรียบร้อยแล้ว)

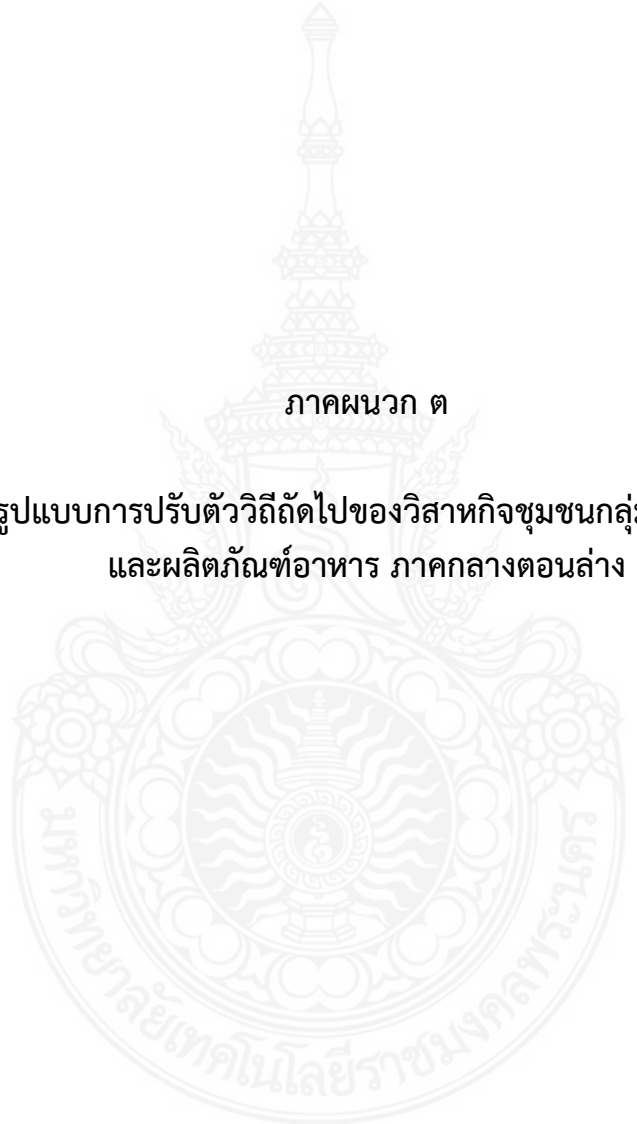

(ได้ขออนุญาตกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำรูปมาลงในเล่มงานวิจัยเรียบร้อยแล้ว)

(ได้ขออนุญาตกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำรูปมาลงในเล่มงานวิจัยเรียบร้อยแล้ว)

ภาคผนวก ต

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป
และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

คู่มือ

รูปแบบ การปรับตัว วิถีถัดไป

ของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูป
และผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง

เปรมระพี อูยามาวีรสิทธิ์

นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป
และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

The Next Normal Adaptation Model for Community Enterprises
in the Food Processing and Product Groups
in the Lower Central Region

เปรมระพี อูยามาวิรัชญ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท
สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2566

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป
และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

พิมพ์ครั้งที่ 1
ปีที่พิมพ์ 2566
จำนวนหน้า 60 หน้า
จำนวนที่พิมพ์ 100 เล่ม
ISBN ISBN 978-616-604-3242

จัดทำโดย : นางสาวเปรมะพี อูยมาวีร์ศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาภัทร์ ทีอารีโย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมจิตต์ สุธิบุตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภพ ไสตรโยม

ภาพถ่าย นางสาวเปรมะพี อูยมาวีร์ศิริ

พิมพ์ที่ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์
อาหาร ภาคกลางตอนล่าง.— กรุงเทพฯ : คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2566.
60 หน้า.

1.วิสาหกิจชุมชน. 2. ผลิตภัณฑ์อาหาร — การแปรรูป. I.เปรมะพี อูยมาวีร์ศิริ. II
ชื่อเรื่อง.

658.022
ISBN 978-616-604-324-2

คำนำ

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่างนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ประธานวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง หันมาให้ความสำคัญกับการปรับตัววิถีถัดไปเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนอยู่รอด ในการสร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคง ในระดับท้องถิ่นและชุมชน และช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้เข้มแข็ง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องด้วยวิสาหกิจชุมชน ประธานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

คู่มือนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเสียสละเวลาของผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ประธานวิสาหกิจชุมชน ที่ให้คำแนะนำ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้กำหนดแนวทางการปรับตัววิถีถัดไปในกลุ่มองค์การชุมชนในพื้นที่อื่นๆ เพื่อให้เกิดการปรับตัวที่เหมาะสม ภายใต้สถานการณ์การต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

เปรมระพี อุยมาวิรัชสิริญา

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	v
ส่วนที่ 1 แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน	1
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	
1.1 หลักการและเหตุผลการจัดทำคู่มือ	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ	4
1.3 รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน	4
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากคู่มือ	5
1.5 นิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	6
ส่วนที่ 2 แนวทางการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน	7
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง	
หมวดที่ 1 การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)	7
1.1 ร่วมตัดสินใจ	8
1.2 ร่วมดำเนินการ	9
1.3 ร่วมติดตามและประเมินผล	10
1.4 ร่วมรับผลประโยชน์	11
หมวดที่ 2 การบริหารจัดการ (Management)	14
2.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่	14
2.2 การบริหารทรัพยากร	22
2.3 การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง	24
หมวดที่ 3 การตลาด (Marketing)	26
3.1 ความรู้และทักษะด้านการตลาด	26
3.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย	27

สารบัญ

	หน้า
หมวดที่ 4 กาวะผู้นำ (Leadership)	29
4.1 คุณลักษณะผู้นำ	29
4.2 การบริหารจัดการ	31
หมวดที่ 5 การผลิต (Production)	34
5.1 การวางแผนการผลิต	34
5.2 การดำเนินงานการผลิต	35
5.3 การควบคุมการผลิต	36
หมวดที่ 6 วัตถุดิบ (Raw Materral)	37
6.1 การจัดหาวัตถุดิบ	37
6.2 คุณภาพวัตถุดิบ	39
6.3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ	40
เอกสารอ้างอิง	41
ภาคผนวก	42

ส่วนที่ 1

แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.1 หลักการและเหตุผล

วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro community Enterprise: SMCE) เป็นธุรกิจชุมชน จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มีสมาชิกตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป ผลิตสินค้าหรือบริการเน้นการใช้ทรัพยากรในชุมชนและความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมผสานกับ ภูมิปัญญาสากล มีการจัดจำหน่ายทั่วไป ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก ในปี พ.ศ.2564 วิสาหกิจชุมชนทั้งหมดมีจำนวน 91,971 แห่ง สมาชิกรวม 1,547,495 คน ประเภทกิจการที่น่าสนใจ คือวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารจำนวน 12,556 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2563) มีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยวิสาหกิจชุมชนดำเนินการโดยคน-บุคคลที่มีความผูกพันกัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และรวมตัวกันประกอบกิจการ โดยการนำความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรมาผลิตสินค้าหรือบริการ

ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับชุมชนส่งผลให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ (สุภาพร เพชรรัตน์กุล และคณะ, 2566) ซึ่งภาครัฐเองได้ตระหนักถึงความสำคัญและได้ให้การส่งเสริม และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561) ในการยื่นขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อประกอบธุรกิจการค้า โดยมีหลักการประเมินผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเป็น 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับปานกลาง และระดับต้องปรับปรุง ทำให้วิสาหกิจชุมชนในประเทศไทยจำเป็นต้องยกระดับและเพิ่มศักยภาพตนเองในการเรียนรู้กฎระเบียบและการสร้างความยั่งยืนให้กับวิสาหกิจชุมชนภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและดำเนินการผลิตสินค้าหรือบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีความหลากหลายได้ ดังนั้นการที่วิสาหกิจชุมชนจะมีความเข้มแข็งได้นั้น ต้องมีแนวทางในการจัดการที่ทันสมัยเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจชุมชนในยุคปัจจุบันซึ่งต้องเผชิญกับปัจจัยแวดล้อมทางการบริหารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กิ่งสอาด กนกหงษ์, 2561) สำหรับวิสาหกิจชุมชนพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง กลุ่ม 2 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร จากการศึกษาข้อมูลพบว่าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในเขตภาคกลางตอนล่างเป็นชุมชนเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชนเพื่อความยั่งยืน เนื่องจากจำนวนวิสาหกิจชุมชนที่มีการแปรรูปอาหารในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและธุรกิจประเภทนี้มีโอกาสเติบโตอย่างมากในอนาคต

ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาที่ผ่านมามี คือ การเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด 19 โดยในช่วงหลังสถานการณ์โควิด 19 ปรากฏการณ์ก้าวผ่านจาก “New Normal” ไปสู่ “Next Normal” เป็นสิ่งที่เข้ามาจับตาท่าทีในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลที่ประชาชนทุกภาคส่วนต้องเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตตลอดจนการดำเนินธุรกิจที่มีการปรับเปลี่ยนเพิ่มช่องทางการทำธุรกิจออนไลน์ นอกจากนี้การดำเนินชีวิตในโลกยุค Next normal จะมุ่งเน้นเรื่องความปลอดภัยและสุขอนามัยเป็นสิ่งสำคัญ เทคโนโลยีจึงถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อ “ลดการสัมผัส” เป็นการสนับสนุนให้เกิดระบบที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัลในการพัฒนาธุรกิจและการให้บริการ

และเป็นการสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยจากสถานการณ์โควิด 19 (เสกสันต์ พันธุ์บุญมี, 2564) เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ดิจิทัล ในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) และผลกระทบจากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม ทุกองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจในทุกระดับ ไม่เว้นแม้แต่วิสาหกิจชุมชนที่ต่างได้รับผลกระทบและจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศควรเป็นการมองทุกภาคส่วน ทั้งนี้หากเศรษฐกิจระดับฐานรากมีความเข้มแข็งแล้วก็จะส่งผลต่อเศรษฐกิจในระดับถัดขึ้นไปด้วย เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นการเชื่อมโยงระหว่างฐานรากเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นภายใต้บริบทสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่อาศัยทั้งภูมิปัญญาการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมต่อการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น การตลาดและประสิทธิภาพต่าง ๆ ที่สามารถผลิตสินค้าและบริการก่อให้เกิดอัตลักษณ์เฉพาะชุมชนนั้น เมื่อการรวมกันเป็นวิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็งก็สามารถสร้างความยั่งยืนของเศรษฐกิจชุมชนและอาจยกระดับการแข่งขันในตลาดให้สูงขึ้นได้ในอนาคต (กศพร แก้วขวัญไกร , 2560) ดังนั้น จากข้อมูลที่ได้รวบรวมทำให้เห็นถึงความสำคัญปัญหา และอุปสรรคในสถานการณ์ปัจจุบันของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีแนวความคิดที่จะศึกษา รูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มตัวอย่าง

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.2 วัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือ

เพื่อนำรูปแบบที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.3 รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกประธานวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับจังหวัด ในจังหวัดภาคกลางตอนล่าง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสร้างรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง พบว่า รูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่างนั้น มีองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ มีจำนวนองค์ประกอบรอง 17 องค์ประกอบ ดังนี้

4

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีถัดไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ภาพที่ 1 รูปแบบการปรับตัววิถีคิดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหารภาคกลางตอนล่าง

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผู้มี

1.4.1 ประธานวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง **หันมาให้ความสำคัญกับการปรับตัววิถีคิดไปเพื่อให้วิสาหกิจชุมชนอยู่รอด** ในการสร้างรายได้ให้กับชุมชน เป็นการสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มั่นคงในระดับท้องถิ่น และชุมชนและช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้เข้มแข็ง

1.4.2 หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำรูปแบบการปรับตัววิถีคิดไปของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง **ไปประยุกต์ใช้กำหนดแนวทางการปรับตัววิถีคิดไปในกลุ่มองค์การชุมชนในพื้นที่อื่นๆ** เพื่อให้เกิดการปรับตัวที่เหมาะสม ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีคิดไปของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.5 นิยามคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

1.5.1 วิชากิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร หมายถึง การรวมกลุ่มของสมาชิก ที่อยู่ร่วมกันในชุมชน เป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล และต้องไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน เพื่อดำเนินกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อาหาร อันได้แก่ กะปิ น้ำพริกแกง มะพร้าวอบเคลือบช็อกโกแลต ทองม้วนน้ำตาลโตนด ขนมไทย ไข่ต้มผลไม้ ผลิตภัณฑ์เนื้อแปรรูป ผลิตภัณฑ์เห็ดแปรรูป เพื่อเป็นสินค้าของชุมชนในการสร้างรายได้ สามารถพึ่งพาตัวเองของครอบครัว ชุมชนและระหว่างชุมชน

1.5.2 วิชากิจชุมชนดีเด่น หมายถึง วิชากิจชุมชนที่มีระบบบริหารจัดการที่ดีมีแนวโน้มนการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถเป็นต้นแบบการดำเนินงานแก่วิชากิจชุมชนอื่นในการเรียนรู้วิธีคิดและการแก้ไขปัญหา ระบบการดำเนินงานหลักของวิชากิจชุมชนต้นแบบจะมีลักษณะเด่น

1.5.3 ผู้ประกอบการวิชากิจชุมชน หมายถึง บุคคลผู้จัดตั้งธุรกิจด้วยตนเอง สามารถยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ และมีการพัฒนาธุรกิจของตนเองให้เจริญก้าวหน้า แสวงหาโอกาสทางธุรกิจและส่งเสริมสินค้า หรือบริการให้กับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างผลกำไร กลับสู่ธุรกิจของตน

1.5.4 จังหวัดภาคกลางตอนล่าง หมายถึง จังหวัดในภาคกลางตอนล่างกลุ่ม ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดพื้นที่ การให้บริการวิชาการกับชุมชนของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1.5.5 วัตักัดไป หมายถึง การปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานวิชากิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ภายหลังจากระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1.5.6 รูปแบบการปรับตัววัตักัดไปของวิชากิจชุมชน หมายถึง องค์ประกอบที่ใช้เป็นหลักปฏิบัติในการปรับตัววัตักัดไปของวิชากิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.5.7 คู่มือการใช้รูปแบบการปรับตัววัตักัดไปของวิชากิจชุมชน หมายถึง เอกสารแนวปฏิบัติการปรับตัววัตักัดไปของวิชากิจชุมชน ภาคกลางตอนล่าง ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววัตักัดไปของวิชากิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ส่วนที่ 2 แนวทางการปรับตัววัตักัดไปของวิชากิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เอกสารอ้างอิง และภาคผนวก

ส่วนที่ 2

*แนะนำคู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีคิดไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง*

หมวดที่ 1

การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Participation)

“การมีส่วนร่วมของสมาชิก” หมายถึง การที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยเริ่มตั้งแต่การรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง การตัดสินใจในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน จนถึงการจัดสรรรายได้ หรือผลกำไรเพื่อเป็นสวัสดิการแก่สมาชิก มีการสร้างกระบวนการ ให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ต้น เป็นการสร้างจิตสำนึกในการร่วมมือกันคิด ตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามและประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ ดังนี้

1.1 ร่วมตัดสินใจ

ร่วมตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือในการวางโครงการวิธี การติดตามผล การตรวจสอบและการดูแลรักษา เพื่อให้กิจกรรมโครงการสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือเรียบร้อยแล้ว จะต้องตัดสินใจเลือกกิจกรรม หรือแนวทางที่เห็นว่าเป็นที่ ดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด

1 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร่วมกันคิด และกำหนดวิสัยทัศน์

2 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแสดงความคิดเห็น ร่วมกันดำเนินกิจกรรมต่างๆของกลุ่ม

3 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในการเป็น คณะกรรมการบริหารกิจการ

4 ประธานและคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนมีการจัดประชุม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในรูปแบบ การประชุมออนไลน์ หรือประชุมที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการกำหนดบทลงโทษไว้สำหรับ กรรมการที่ขาดประชุมโดยไม่มี เหตุผลสมควร กำหนดให้ กรรมการที่ขาดประชุมเกิน 3 ครั้ง ต้องถูกปลดออก จากการบริหารงานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและ ผลิตถัณฑ์อาหาร

5 แต่ละปีประธานและคณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีการประชุมใหญ่สามัญ 1 ครั้ง/ปี

6 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนวางแผนแนวทางการ ดำเนินการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูป และผลิตถัณฑ์อาหาร ประชุมหาแนวทางการ แก้ปัญหา เพื่อมาปรับปรุงในการปฏิบัติที่ ถูกต้องและได้รับประโยชน์ร่วมกัน

8

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตถัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

1.2 ร่วมดำเนินการ

ร่วมดำเนินการ หมายถึง สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง เข้าร่วมในการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ เช่น ร่วมออกแรง ร่วมบริจาคทรัพย์ เพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมหรือโครงการ

1) การระดมทุนประธานวิสาหกิจชุมชนและคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนระดมทุนจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคนในกลุ่มโดยจำกัดหุ้นหรือไม่จำกัดหุ้นขึ้นอยู่กับมติที่ประชุมเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนกิจการวิสาหกิจชุมชน

2) มีการจัดการเงินทุนและจัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ การรายงานข้อมูลบัญชีจะรายงานในการประชุมประจำเดือน และจัดทำเป็นกระดานข้อมูลแสดงไว้ที่วิสาหกิจชุมชน

3) ประธานวิสาหกิจชุมชนและคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนจัดหาทุนสนับสนุนด้านเครื่องมือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

1.3 ร่วมติดตามและประเมินผล

ร่วมติดตามและประเมินผล หมายถึง เมื่อโครงการหรือกิจกรรมดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแลรักษา วิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งหาข้อดี ข้อเสีย เพื่อปรับปรุงโครงการหรือกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1 ประธานวิสาหกิจ คณะกรรมการวิสาหกิจ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ทบทวนผลการดำเนินการร่วมกัน ในการตัดสินใจในการดำเนินการของกิจการในวิสาหกิจชุมชน โดยสมาชิกทุกคนต้องประเมินตนเอง บอกปัญหาและข้อเสนอแนะในแต่ละส่วนงานของตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของสมาชิก และทำให้สมาชิกสามารถพัฒนาตัวเอง เกิดการผูกพัน และความเป็นเจ้าของทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง และมีความยั่งยืนต่อไป

2 ร่วมกันตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการ เพื่อสร้างความโปร่งใสในการดำเนินกิจการ

3 มีการประเมินผลของแต่ละแผนหรือกิจกรรมที่กำหนด โดยมีการติดตามเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบว่าดำเนินการตามแผนที่วางไว้

4 มีการควบคุมการดำเนินงานตามแผน โดยมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ หรือมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานตามแผน

5 มีการปรับแผนตามสถานการณ์ เมื่อไม่สามารถทำตามแผน โดยอาศัยผลที่ได้จากการประเมินผลและติดตาม

6 มีการทบทวนและปรับปรุงแผนให้เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โดยการนำผลการประเมินของการดำเนินงานในปีนี้เป็นข้อมูลในการทบทวนและปรับปรุงแผนดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในปีถัดไป

1.4 ร่วมรับผลประโยชน์

ร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ทั้งประโยชน์และผลกระทบบที่เกิดขึ้นจากโครงการ ทั้งด้านวัตถุ ได้แก่ การเพิ่มผลผลิต รายได้ อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ด้านบุคคล ได้แก่ เกิดพลังอำนาจในการต่อรอง เกิดการรับรู้ศักยภาพของตนเอง นับถือตนเอง และเกิด ความรู้สึกเป็นเจ้าของชุมชนการร่วมรับผลประโยชน์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถเป็นไปได้หลายด้าน ดังนี้

1) การสนับสนุนเศรษฐกิจพื้นที่ : วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบด้วย กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจพื้นที่ในสถานการณ์ที่เศรษฐกิจกำลังเป็นอย่างยิ่ง

2) การสร้างแรงงานในชุมชน : วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถสร้างงานและรับสมัครคนงานจากชุมชน ซึ่งช่วยเพิ่มโอกาสในการทำงานและลดอัตราการว่างงานในชุมชน

3) การสร้างตลาดให้กับสินค้าของชุมชน: วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถสร้างตลาดให้กับสินค้าของชุมชนได้ ซึ่งช่วยสร้างความนิยมและเพิ่มยอดขายให้กับสินค้าของชุมชน

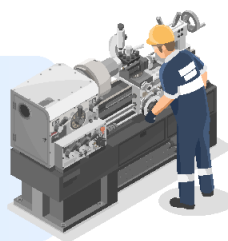
4) การส่งเสริมสุขภาพของผู้บริโภค : วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถสร้างผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพและส่งเสริมสุขภาพได้ เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ

5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กันได้ เช่น การแบ่งปันเทคนิคการผลิต วิธีการนำเสนอสินค้า หรือวิธีการตลาดสินค้า เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในด้านต่าง ๆ

6) การสร้างโครงการพัฒนา : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถสร้างโครงการพัฒนาเพื่อพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีของสินค้าได้ เช่น การวิจัยและพัฒนาสูตรอาหาร การปรับปรุงกระบวนการผลิต หรือการพัฒนาการตลาด

8) การพัฒนาเครื่องมือในการผลิต : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถร่วมกันพัฒนาเครื่องมือในการผลิตสินค้า เช่น การออกแบบเครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพสูงและมีความปลอดภัย เพื่อช่วยลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

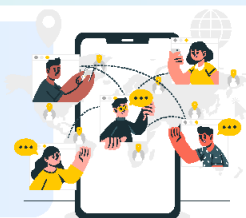
9) การเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถร่วมกันเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าที่ทันสมัยและมีคุณภาพสูง เช่น การใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเพื่อติดตามและควบคุมกระบวนการผลิต

10) การเข้าร่วมโครงการวิจัย : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถเข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพสูง เช่น การวิจัยเครื่องจักรอัตโนมัติ หรือการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการควบคุมคุณภาพ

11) การสร้างเครือข่ายภายใน : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถสร้างเครือข่ายภายในกลุ่ม เช่น การแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการผลิต การเข้าร่วมกิจกรรมพูดคุยกันเกี่ยวกับการผลิตและการตลาด ฯลฯ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความสามารถของกลุ่ม

12) การสร้างเครือข่ายกับสมาชิกอื่น : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถสร้างเครือข่ายกับสมาชิกอื่นในวงกว้าง เช่น การเข้าร่วมองค์กรหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าถึงตลาดที่มีขนาดใหญ่และลูกค้าที่หลากหลาย

13) การใช้เทคโนโลยีการตลาดออนไลน์ : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถใช้เทคโนโลยีการตลาดออนไลน์ เช่น การสร้างเว็บไซต์หรือเว็บเพจเพื่อโฆษณาสินค้า การใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Instagram เพื่อสร้างความรู้จักและเสริมสร้างตลาด

14) กำหนดราคาสินค้า : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารควรร่วมกันกำหนดราคาสินค้าที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงต้นทุนในการผลิตและราคาตลาด เพื่อให้ได้กำไรที่เหมาะสมแก่สมาชิกทุกคน

15) ติดตามราคาตลาด : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนควรเตรียมความพร้อมในการติดตามราคาตลาด เพื่อปรับราคาสินค้าได้อย่างทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในทันที

16) ทำการตลาดร่วมกัน : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนควรทำการตลาดร่วมกัน เช่น การส่งเสริมการขายผ่านช่องทางออนไลน์ การเข้าร่วมการจัดแสดงสินค้าและการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างการรับรู้และยอมรับของลูกค้าในสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชน

17) ร่วมกลุ่มซื้อสินค้า : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนควรร่วมกลุ่มซื้อสินค้า โดยเป็นการซื้อสินค้าร่วมกันเพื่อลดต้นทุนในการจัดหาวัตถุดิบการแปรรูปเป็นรายได้ นอกจากการแบ่งปันรายได้ ยังมีผลประโยชน์อื่นๆ ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถรับได้ เช่น การพัฒนาทักษะและความรู้ในการทำธุรกิจ การเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจกันในกลุ่ม การเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นคงในการดำเนินธุรกิจ การพัฒนาและเสริมสร้างชุมชนในด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียนรู้ด้านสุขภาพ

หมวดที่ 2

การบริหารจัดการ (Management)

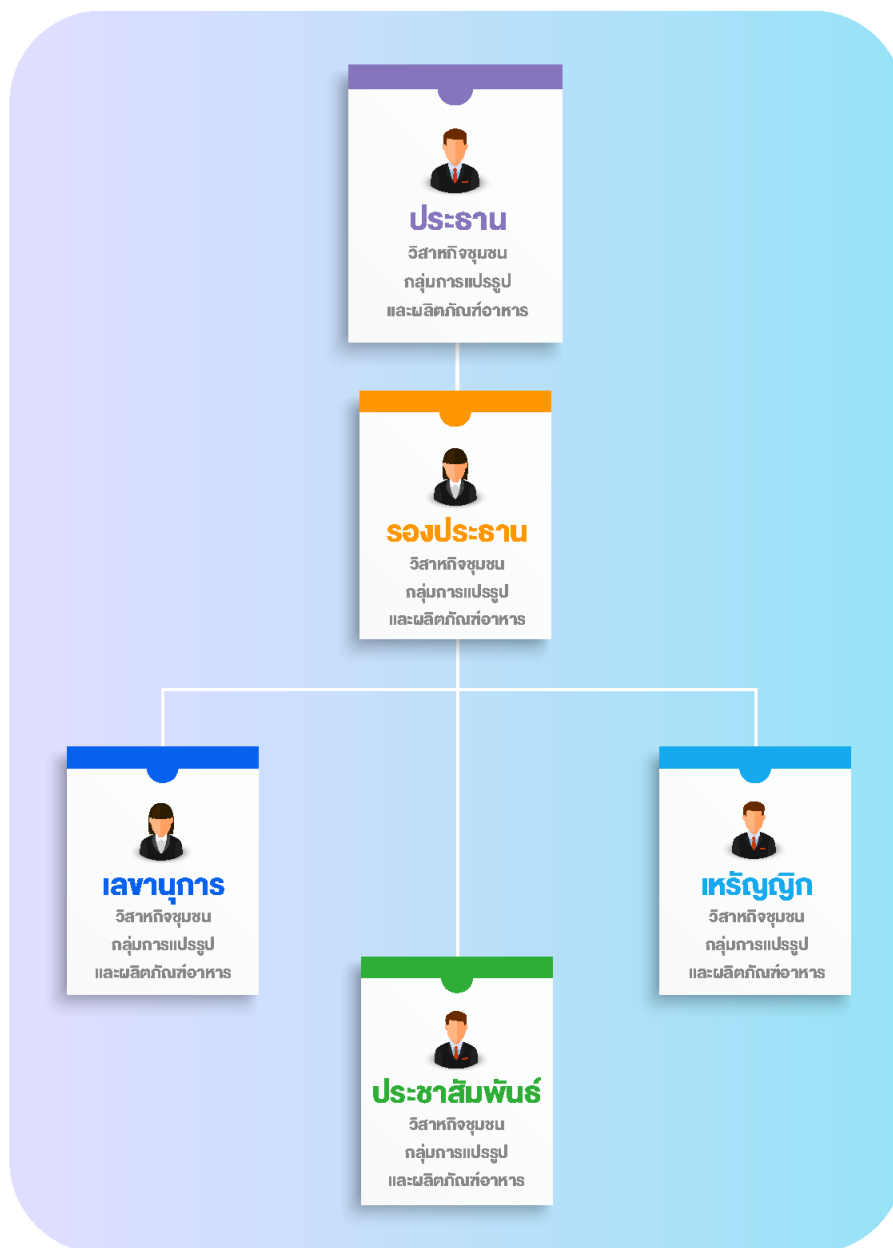
“การบริหารจัดการ” หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นการประกอบการของคนในชุมชนที่รวมกลุ่มกันทำงาน โดยกลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่มีปัญหา ความต้องการ ภูมิปัญญา ภูมิรู้ ฐานทรัพยากร ที่เป็นไปในลักษณะเดียวกัน มีจุดประสงค์ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นการประกอบการ เพื่อบริโภคของตนเอง ก่อแผนการนำเข้าสู่ตลาดพึ่งพาภายนอก สร้างรายได้เพิ่ม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นตัวขับเคลื่อน มีการพึ่งตนเองเป็นเป้าหมาย เพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาหนี้สินความยากจน หรืออื่น ๆ ได้อย่างยั่งยืน การบริหารจัดการจึงเป็นหัวใจของการดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน ทั้งระดับพื้นฐานและระดับก้าวหน้า หรือระดับเครือข่าย จะประสบความสำเร็จได้ด้วยการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ ทั้งกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการ บริหารจัดการชุมชนของตนเอง โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง หรือเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

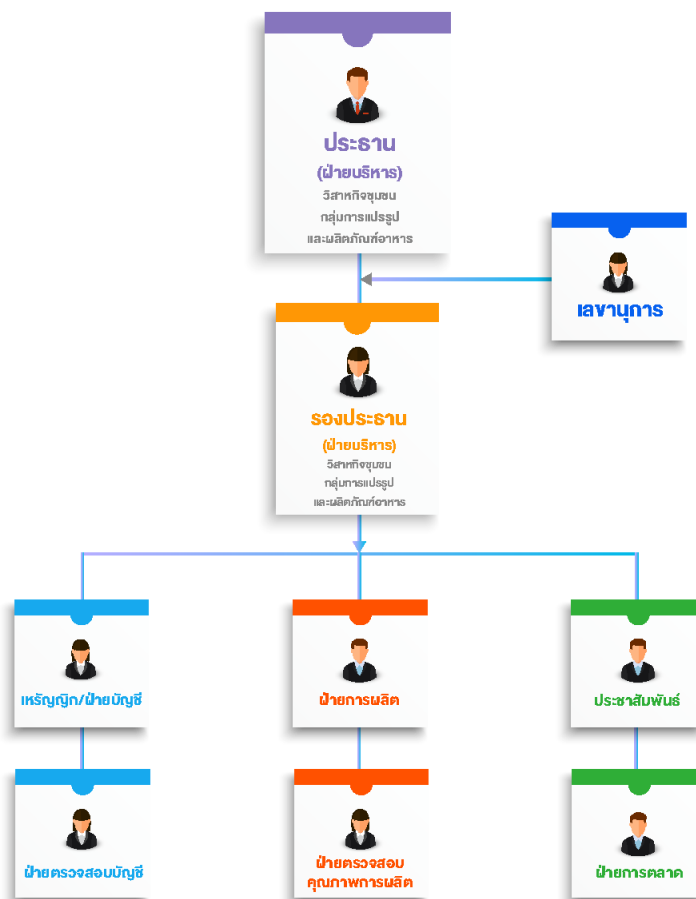
2.1 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่

โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ หมายถึง การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับการประกอบการ และความจำเป็นของแต่ละวิสาหกิจชุมชน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกแห่ง รวมถึงการบริหารจัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่

แผนผังโครงสร้างทบถกหน้าทีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง

แผนผังโครงสร้างภายในทบกกานหน้าทีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร
ภาคกลางตอนล่าง

2.1.1 กำหนดโครงสร้างทบกกานหน้าที

ทบกกานหน้าทีประธานวิสาหกิจชุมชน /รองประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีดังนี้

ประธานวิสาหกิจชุมชน/รองประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีทบกกานสำคัญในการนำวิสาหกิจชุมชนไปสู่ความสำเร็จ โดยมีหน้าที่หลักคือการควบคุมและดูแลทั้งด้านบริหารจัดการ และด้านกลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจ โดยทบกกานหลักสามารถสรุปได้ดังนี้

ฝ่ายบริหาร

ประธานวิสาหกิจชุมชน/รองประธานวิสาหกิจชุมชน ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารดังนี้

1 การกำหนดแผนและยุทธศาสตร์ ประธานวิสาหกิจชุมชน /รองประธานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารต้องกำหนดแผนและยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมเพื่อเติบโตและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้ยั่งยืน การกำหนดแผนและยุทธศาสตร์สามารถประกอบไปด้วยการวิเคราะห์ตลาด การกำหนดเป้าหมายการขยายธุรกิจ การวางแผนการเงิน การวางแผนการบริหารทรัพยากรบุคคล และการกำหนดแผนกลยุทธ์เพื่อเติบโตและความยั่งยืนของธุรกิจในอนาคต

2 การบริหารจัดการธุรกิจ ประธานวิสาหกิจชุมชน/รองประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการธุรกิจ โดยมีบทบาทในการวางแผนการผลิต การวางแผนการจัดซื้อ-จัดหาวัตถุดิบ การวางแผนการจัดส่งสินค้า การจัดการความเสี่ยงในธุรกิจ

3 ประธานวิสาหกิจชุมชน/รองประธานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีการกำหนดโครงสร้างที่เหมาะสมให้กับสมาชิกทุกคนในการประกอบการ ตามความจำเป็นของแต่ละวิสาหกิจชุมชน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ฝ่ายต่างๆ มีการบริหารจัดการคนให้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ มีการจัดเตรียมคนให้ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด กำกับดูแลกระบวนการประกอบการทั้งหมดให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด รวมถึงด้านการดูแลสมาชิก

4 ประธานวิสาหกิจชุมชน / รองประธานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีการกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกคน

บทบาทหน้าที่คณะกรรมการ และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

คณะกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารที่ถูกกำหนดให้ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่มีความเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

1. ฝ่ายผลิต

มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือสมาชิกให้สามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามคุณภาพที่ต้องการ ทำหน้าที่คอยประสานงาน และสนับสนุนเทคโนโลยีฝ่ายผลิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารมีบทบาทและหน้าที่หลายอย่างที่ควรรับผิดชอบ ดังนี้

1

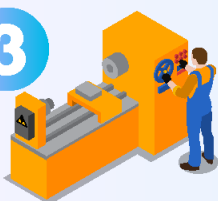
การวางแผนการผลิต : ฝ่ายผลิตจะต้องวางแผนการผลิตสินค้าที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดและความสามารถในการผลิตของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งรวมถึงการวางแผนการใช้วัตถุดิบและการสั่งซื้อวัตถุดิบเพื่อให้การผลิตเป็นไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

2

การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ : ฝ่ายผลิตจะต้องรับผิดชอบในการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมและมีการควบคุมคุณภาพที่เข้มงวด เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพสูงและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค

3

การดูแลเรื่องความปลอดภัย : ฝ่ายผลิตจะต้องดูแลเรื่องความปลอดภัยในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและปลอดภัย การดูแลเรื่องสุขอนามัยของสมาชิก และการทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต

2. ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพการผลิต

มีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบคุณภาพโดยต้องสุ่มตรวจสอบคุณภาพผลผลิตของสมาชิก อย่างน้อยอาทิตย์ละ 3 ครั้ง รวมทั้งการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์อาหาร ที่ผลิตขึ้น ดังนี้

1) **การตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ** : ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ จะต้องตรวจสอบว่าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีคุณภาพตามมาตรฐานและไม่มีสารเคมีอันตรายซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค

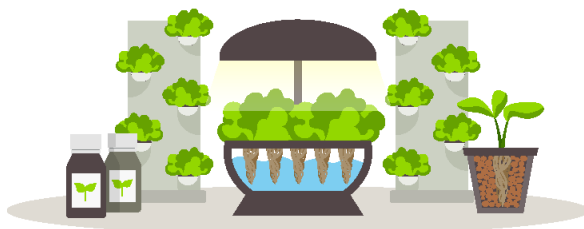
2) **การตรวจสอบคุณภาพการผลิต** : ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพ จะต้องตรวจสอบกระบวนการผลิตที่มีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงรวมถึงการตรวจสอบการผลิต ผลิตภัณฑ์อาหารที่ตรงตามมาตรฐานการผลิตอาหาร

3) **การตรวจสอบความสะอาดของโรงงานหรือสถานที่ผลิตอาหาร** : ฝ่ายตรวจสอบคุณภาพจะต้องตรวจสอบความสะอาดของโรงงานหรือสถานที่ผลิตอาหาร และเครื่องมือที่ใช้ในการผลิตอาหาร เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค

4) **ติดตามและวัดผลการตลาด** เพื่อดูว่าการผลิตผลิตภัณฑ์ตรงกับความต้องการของลูกค้ามากน้อยเพียงไร

3. ฝ้ายเหรียญกึ่ง / ฝ้ายบัญชี

ฝ้ายเหรียญกึ่งหรือฝ้ายบัญชีในวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารมีบทบาทและหน้าที่ที่สำคัญดังนี้

1) **การจัดการบัญชีและการเงิน** : ฝ้ายเหรียญกึ่ง/ฝ้ายบัญชี ต้องดูแลการจัดทำบัญชีและการเงินของวิสาหกิจชุมชน รวมถึง การตรวจสอบการบันทึกบัญชีและการเงิน เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูล ทางการเงินถูกต้องและสอดคล้องกับกฎหมายและข้อกำหนด ทางการเงินอื่นๆ

2) **การวางแผนการเงิน** : ฝ้ายเหรียญกึ่ง/ฝ้ายบัญชี จะต้องช่วยวิสาหกิจชุมชนวางแผนการเงินโดยใช้ข้อมูลทางการเงิน เพื่อให้มีการเตรียมการเงินอย่างเหมาะสมสำหรับการพัฒนา ธุรกิจในอนาคต

3) **การจัดการภาษี** : ฝ้ายเหรียญกึ่ง/ฝ้ายบัญชี จะต้องมีการจัดการภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงการ เตรียมเอกสารเพื่อเสียภาษีและการส่งเอกสารทางการเงินไปยัง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

4) **การตรวจสอบรายการรับ-จ่าย** : ฝ้ายเหรียญกึ่ง/ฝ้ายบัญชี ต้องมีการตรวจสอบรายการรับ-จ่ายทั้งหมดของวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีความผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดใดๆ และตรง ตามกฎหมาย

4. ฝ้ายตรวจสอบบัญชี

ฝ้ายตรวจสอบบัญชีเป็นหนึ่งในฝ้ายที่สำคัญของ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งจะช่วยให้ วิสาหกิจชุมชนมีการดำเนินงานได้อย่างมั่นคงและประสบความสำเร็จมีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบบัญชีในวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร การดูแลและติดตามการเงิน และบัญชีของวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงาน ได้เป็นไปตามกฎหมายและการเงินของวิสาหกิจชุมชนอยู่ใน สภาพสมดุล หน้าที่หลักของฝ้ายตรวจสอบบัญชีในวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารประกอบด้วย :

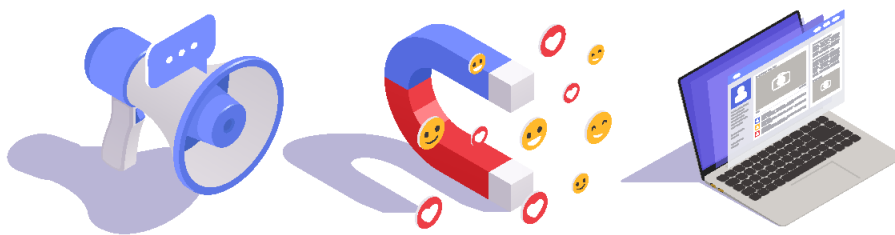

5. ฝ่ายประชาสัมพันธ์

ฝ่ายประชาสัมพันธ์วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้ติดต่อสื่อสารกับผู้บริโภคหรือประชาชนทั่วไป เพื่อสร้างความรู้สึกและเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์อาหารของวิสาหกิจชุมชน โดยหลักการของฝ่ายประชาสัมพันธ์ คือการสร้าง ความเชื่อมั่นในผู้บริโภค โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และทำให้ผู้คนเห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์อาหารของวิสาหกิจชุมชน

หน้าที่หลักของฝ่ายประชาสัมพันธ์ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีในกลุ่มเป้าหมาย การเตรียมเอกสารการประชาสัมพันธ์ เช่น การเขียนข่าว ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ การจัดกิจกรรมโปรโมทผลิตภัณฑ์หรือบริการ เป็นต้น การสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชนและบุคคลที่มีความสนใจผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปของวิสาหกิจ เพื่อสร้างความนิยมและความไว้วางใจ รวมถึงการวิเคราะห์ผลการประชาสัมพันธ์ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากลยุทธ์ในการสร้างภาพลักษณ์ของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์

6. ฝ้ายการตลาด

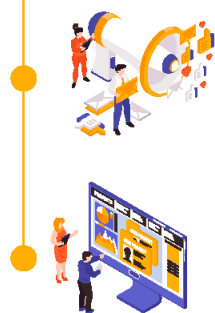
มีหน้าที่รับผิดชอบผลิต ต่อรองราคา รวมทั้งรับผิดชอบการจ่ายเงินให้สมาชิกตามจำนวนผลผลิต นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างการตลาดสินค้า และเพิ่มยอดขายให้กับวิสาหกิจชุมชน หน้าที่ของฝ้ายการตลาดสามารถสรุปได้ดังนี้

1) วิเคราะห์ตลาด : ฝ้ายการตลาดจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ตลาด เพื่อเข้าใจลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริโภค รวมถึงการแข่งขันของธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะวางแผนกลยุทธ์การตลาดให้เหมาะสม

2) กำหนดกลยุทธ์การตลาด : ฝ้ายการตลาดจะต้องกำหนดกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสมกับสินค้าและตลาดเป้าหมาย โดยรวมถึงการกำหนดช่องทางการตลาด เช่น การใช้สื่อออนไลน์ การจัดโปรโมชั่น การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มการรับรู้และยอดขาย

1) สร้างและบริหารสิ่งของตลาด: ฝ้ายการตลาดจะต้องดูแลการสร้างและบริหารตลาด เช่น การออกแบบและผลิตสื่อโฆษณา การจัดทำแผนการตลาด การเตรียมสินค้าและบรรจุภัณฑ์เพื่อให้สินค้าของวิสาหกิจชุมชนนั้นมีคุณภาพและเหมาะสมกับตลาด

2) ติดตามและวัดผลการตลาด: ฝ้ายการตลาดมีการสอบถามและติดตามความพึงพอใจของลูกค้า ตรวจสอบคุณภาพติดตามความพึงพอใจของลูกค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป

2.2 การบริหารทรัพยากร

การบริหารทรัพยากร หมายถึง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากร ให้แผนงานที่กำหนดบรรลุวัตถุประสงค์ มีการกำหนดที่มาของทรัพยากร ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด

วิสาหกิจชุมชนควรมีการกำหนดแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนโดยคำนึงถึงการใส่ใจสิ่งแวดล้อมและชุมชนสาธารณะ และมีการนำปัญหาที่พบในปีที่ผ่านมามาปรับปรุง ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีแนวปฏิบัติ

2.2.1 การสืบทอดกิจการ

ประธานวิสาหกิจชุมชน และคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีการวางแผนและเตรียมการคัดเลือกบุคคลที่จะมารับช่วงในการสืบทอดกิจการของวิสาหกิจชุมชนในอนาคตดังนี้

01

กำหนดวิธีการวางแผนสืบทอดตำแหน่งประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

02

กำหนดคุณสมบัติประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

03

คณะกรรมการและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนประเมินและคัดเลือกผู้ที่มีความสามารถ และมีศักยภาพ หรือผู้ที่สั่งสมประสบการณ์ เพื่อพัฒนาเป็นประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

04

สร้างแผนพัฒนาความเป็นผู้นำสำหรับบุคคลที่ได้รับคัดเลือกหมายว่าจะเป็นผู้สืบทอดตำแหน่งประธานวิสาหกิจชุมชน

05

นำผู้สืบทอดเข้าตำแหน่ง และประเมินประสิทธิภาพ และความสำเร็จของแผนงานทั้งหมด อย่างต่อเนื่อง

2.2.2 จรรยาบรรณในการหาวัตถุดิบ

1 ประธานวิสาหกิจชุมชน และคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีการนำทรัพยากรมาใช้ให้บรรลุผลตามแผนที่กำหนด

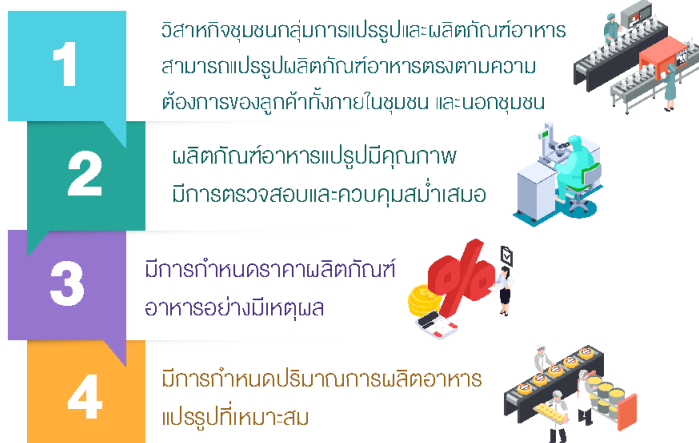

2 ที่มาของทรัพยากรที่นำมาเป็นวัตถุดิบ มีความชัดเจน

3 การจัดหาวัตถุดิบที่มีอยู่ในชุมชนใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารให้เพียงพอต่อการผลิต

2.2.3 ขั้นตอนในการผลิตที่ชัดเจน

2.3 การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง

การกำหนดกฎระเบียบและข้อตกลง หมายถึง วิชาธุรกิจชุมชนไม่ได้ดำเนินการโดยบุคคลเพียงคนเดียว การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนจึงต้องมีการตกลงในการกำหนดข้อบังคับการอยู่ร่วมกัน โดยเป็นกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่สมาชิกเห็นชอบร่วมกันเหมาะสมพอดีกับสถานะของแต่ละวิชาธุรกิจชุมชน และมีระบบ ควบคุมให้สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อตกลงที่กำหนด และนอกจากข้อบังคับทั่ว ๆ ไปแล้ว ต้องให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน

1) วิชาธุรกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร มีกฎระเบียบ/ข้อตกลง/ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการบริหารวิชาธุรกิจชุมชน

2) สมาชิกวิชาธุรกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารทุกคนต้องรับทราบ /กฎระเบียบ/ข้อบังคับที่กำหนด และสามารถปฏิบัติตามได้

3) กฎระเบียบ/ข้อบังคับ กำหนดขึ้นโดยสมาชิกวิชาธุรกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร สามารถปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสมในการประชุมใหญ่ประจำปี

4) ต้องมีการบันทึกกฎระเบียบ/ ข้อบังคับไว้เป็นรูปเล่ม และจัดทำเอกสารสาระสำคัญไว้เป็นฉบับย่อ ให้สมาชิกถือไว้

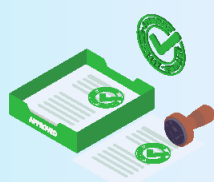

5) มีระบบควบคุมให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ / ข้อตกลง/ข้อบังคับ ที่กำหนดไว้

6) มีกฎระเบียบ/ข้อตกลง/ข้อบังคับ ในการจัดสวัสดิการให้กับสมาชิก และชุมชน

7) มีระบบการสร้างขวัญและกำลังใจ เช่น การให้สวัสดิการ การชมเชย ความช่วยเหลือทั้งในรูปของเงินและอื่น ๆ

8) ให้การยืนยันและชมเชยผลงานที่ดี: การชมเชยและยืนยันผลงานที่ดีของสมาชิกช่วยสร้างความมั่นใจและเป็นกำลังใจให้กับสมาชิก สามารถส่งเสริมและยืนยันความสำเร็จด้วยการสร้างบทความในสื่อสังคมออนไลน์ หรือให้ของขวัญ เพื่อแสดงความยินดีกับผลงานที่ดีของสมาชิก การยอมรับนับถือ แสดงออกให้เห็นว่า สมาชิกแต่ละคนมีคุณค่า มีความสำคัญต่อวิสาหกิจชุมชน

9) การเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือสมาชิกทุกคน แสดงความคิดเห็น ชี้แนะ: แม้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการ รวมถึงการให้อิสระในงานที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนรับผิดชอบ ซึ่งเป็นแสดงถึงความไว้วางใจ การยอมรับนับถือที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกล้ามอบความรับผิดชอบนั้นให้

10) มีการสร้างความพึงพอใจต่อสมาชิก ต่อลูกค้า และต่อเครือข่ายบนพื้นฐานความเข้าใจความแตกต่างของบุคคลว่ามีความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น เงินเป็นผล เงื่อนไขหรือข้อตกลงในการกระจายผลประโยชน์ สมาชิกภาพ ตำแหน่งหน้าที่ ความเข้มแข็งเป็นปีกแผ่นของชุมชน ชุมชนสีจาว ปลอดภัยาสพัตติ มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้การสร้างแรงจูงใจอาจทำได้หลายวิธี เช่น การสร้างแรงจูงใจด้านบวก การเพิ่มเบี้ยขยัน เงินสงวนเวลา การจ่ายค่าตอบแทนพิเศษ การเข้าร่วมฝึกอบรม การจัดเลี้ยงอาหาร หากส่งมอบงานกันตามกำหนดเวลาของลูกค้า

11) การจัดให้ทุนการศึกษาบุตร สำหรับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

12) การจัดกองทุนเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร

13) การจัดการเงินสวัสดิการสำหรับสมาชิก เช่น งานบวช งานแต่ง งานศพ รวมทั้งเงินช่วยเหลือยามเจ็บป่วย

หมวดที่ 3

การตลาด (Marketing)

“การตลาด” หมายถึง การทำการตลาดเป็นการดำเนินงานที่ต้องเรียนรู้ สถานการณ์ การตลาดจากภายนอก มีเป้าหมายตลาดที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงบริหารเครื่องอำนวยความสะดวก การผลิต การตลาด วัตถุประสงค์ และเครื่องอำนวยความสะดวกด้านที่เป็น คำเนืงถึงการจัดสรรกำไร เพื่อเป็นผลตอบแทนและสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชน

3.1 ความรู้และทักษะด้านการตลาด

ความรู้และทักษะด้านการตลาด หมายถึง ความรู้และทักษะในการสร้างความพึงพอใจให้กับ ผู้บริโภคด้วยการเสนอผลิตภัณฑ์ ที่ตรงต่อความต้องการของผู้บริโภคจนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนในระดับผู้ซื้อ และผู้ขายเกิดความพึงพอใจ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความซื่อสัตย์ภักดีต่อผลิตภัณฑ์ ทำให้ผู้บริโภคกลับมาใช้ หรือซื้อซ้ำเมื่อมีความต้องการ

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่นับบทบาทหน้าที่ด้านการตลาด ทำการศึกษาข้อมูลความต้องการของลูกค้า และแนวโน้มตลาดหรือกลุ่มเป้าหมายก่อนการวางแผนการผลิต และใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

1) ผลิตภัณฑ์ (Product) ผลิตภัณฑ์แปรรูปตรงกับความต้องการของลูกค้า โดยคำนึงถึงคุณภาพ รูปแบบ ขนาด สี ประโยชน์ใช้สอย นอกจากนั้นยังควรให้ความสำคัญต่อการกำหนดตราสินค้า และการบรรจุหีบห่อเมื่อต้องขนส่งสินค้าจำนวนมาก กลยุทธ์ทางการตลาดที่ควรให้ความสำคัญคือ ความแตกต่างหรือจุดเด่นของสินค้า และสินค้าที่มีราคาต่ำกว่าคู่แข่ง

2) ราคา (Price) การตั้งราคาสินค้า เป็นสิ่งสำคัญในการดึงดูดและตัดสินใจซื้อของลูกค้า จึงควรมีการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่มีความเหมาะสมกับคุณภาพและต้นทุนวัตถุดิบ ตั้งราคาสินค้าให้เหมาะสมกับตลาดและกลุ่มผู้บริโภค

3) สถานที่จัดจำหน่าย (Place) การเลือกสถานที่หรือแหล่งจำหน่ายสินค้าทำเลที่ตั้งของร้านค้า ช่องทางการจำหน่ายสินค้า การเคลื่อนย้ายสินค้าไปยังตลาด ต้องเหมาะสมกับกลุ่มตลาดที่ต้องการ สถานที่จัดจำหน่ายจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ดึงดูดลูกค้าในการเลือกซื้อสินค้าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีหน้าที่ดูแลด้านการตลาดมีความสามารถขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปบนแพลตฟอร์มช้อปปิ้ง (Shopee), (ลาซาด้า) Lazada เพื่อทำให้มีลูกค้าเพิ่มขึ้นทั้งคนไทยและคนต่างชาติ

4) การส่งเสริมการขาย (Promotion) วิชาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ลูกค้าตัดสินใจซื้อสินค้า เช่น การโฆษณา การลด แลก แจก แถม ควอร์เลือก ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภค

5) สมาชิกวิชาหกิจชุมชนที่มีหน้าที่ดูแลด้านการตลาด มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้มีความน่าสนใจและทันสมัยโดยการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ชุมชนผ่านสื่อออนไลน์เช่น(เฟซบุ๊ก) Facebook

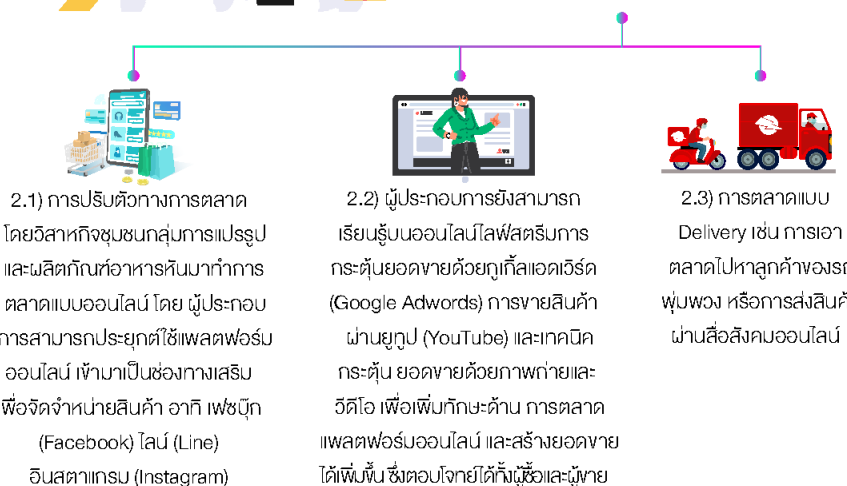
3.2 ช่องทางการจัดจำหน่าย

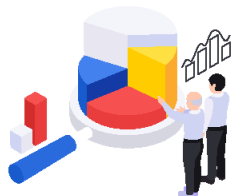
ช่องทางการจัดจำหน่าย หมายถึง กระบวนการในการจัดการเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์ จากผู้ผลิตไปจนถึงผู้บริโภค

1) ด้านการจัดจำหน่าย มีการจำหน่ายสินค้าโดยตรงตามตลาดให้กับผู้บริโภคทั่วไปงานออกบูธตามสถานที่ต่าง ๆ และทางช่องทางออนไลน์โดยไปผ่านคนกลาง

2) ด้านการส่งเสริมการตลาด วิชาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก วิชาหกิจชุมชนต้องนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการตลาด

3) การติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า
และตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบแนวโน้ม
ความต้องการของตลาดที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง
อยู่ตลอดเวลา

4) พัฒนาด้านการตลาดอย่างต่อเนื่อง

โดยการนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ประโยชน์ใน
การกำหนดแผนการผลิตครั้งต่อไป

5) ปรับปรุงระบบการจัดการคลังสินค้า :
การจัดเก็บสินค้าให้เป็นระเบียบและมีการจัดเก็บ
ที่เหมาะสม จะช่วยให้การขนส่งเป็นไปได้อย่าง
รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) ใช้บริการขนส่งที่เหมาะสม : การเลือก
บริการขนส่งที่เหมาะสมสำหรับสินค้าของ
วิสาหกิจชุมชน โดยคำนึงถึงความเร็วในการ
ขนส่ง ความปลอดภัย และราคาที่เหมาะสม

7) ใช้เทคโนโลยีในการขนส่ง : การใช้เทคโนโลยี
ที่เหมาะสม เช่น การใช้ระบบติดตามสินค้าที่อัปเดต
และสามารถติดตามได้ทันที จะช่วยให้การขนส่ง
เป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หมวดที่ 4

หมวดที่ 4 ทภาวะผู้นำ (Leadership)

“ภาวะผู้นำ” หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะสร้างอิทธิพลหรือที่ได้รับการยอมรับ สามารถจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นด้วยเทคนิค และคำสั่งของตนพร้อมทั้งมีการจัดการที่ดี เพื่อให้องค์กรบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สร้างความสำเร็จขององค์กร ทภาวะผู้นำถือว่าเป็นส่วนสำคัญในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ การพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้า ต้องเริ่มต้นที่การสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นกับผู้นำองค์กรโดยเริ่มจากคุณสมบัติส่วนบุคคลของความเป็นผู้นำในตนเองที่สามารถทำให้ผู้อื่นรู้สึกและสัมผัสได้ถึงความไว้วางใจ รวมทั้งความเชื่อมั่นว่าจะสามารถ นำพาไปสู่ความสำเร็จ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาวะแวดล้อม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกถึงความสามารถในการบริหารจัดการ ที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ตาม การปฏิสัมพันธ์ที่ผู้นำ และผู้ตามมีต่อกันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงตระหนักถึงความต้องการของผู้ตามหรือสมาชิก และกระตุ้นผู้ตามหรือสมาชิกเกิดจิตสำนึกยกระดับความต้องการสูงขึ้นตามลำดับขั้น ความต้องการ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติของผู้ตามหรือสมาชิก สร้างแรงบันดาลใจ ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในการกิจและวิสัยทัศน์ ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนรวมและมุ่งมั่นที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

4.1 คุณลักษณะผู้นำ

คุณลักษณะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะที่โดดเด่นของบุคคลหนึ่ง ที่ทำให้บุคคลอื่นหันมายอมรับ เป็นบุคคลิกภาพ และอุปนิสัยของบุคคลที่ทำให้ บุคคลนั้นได้รับความไว้วางใจจากบุคคลอื่น และนำพามุคคนอื่นได้ ซึ่งคุณลักษณะผู้นำหรือประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารควรเป็นคนที่มีความรับผิดชอบและมีการวางแผนการดำเนินงานด้านการผลิตและการจัดการ โดยมีลักษณะที่ดี ตามทฤษฎี ของ Bass & Avolio (2006) ดังนี้

1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence:II)
หมายถึงผู้นำประพฤติตัว เป็นแบบอย่าง น่ายกย่องเคารพนับถือ และทำให้ผู้ตามหรือสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกิดความภาคภูมิใจเมื่อร่วมงานกัน คุณลักษณะ ของผู้นำ คือ การมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตามหรือสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์ วิกฤต ประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความเฉลียวฉลาด มีความตั้งใจ เชื่อมั่นในตนเอง มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์

2

การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation : IM)

หมายถึง การจูงใจให้ผู้ตามหรือสมาชิกวิชาชีพชุมชน เกิดแรงบันดาลใจ มีการแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้น สร้างเจตคติที่ดี และการคิดในแง่บวก ผู้นำจะแสดงการทุ่มเทต่อเป้าหมายและวิสัยทัศน์ ผู้นำอาจสร้างแรงบันดาลใจผ่านความเป็นปัจเจกบุคคล และการกระตุ้นทางปัญญา ซึ่งช่วยให้ผู้ตามหรือสมาชิกวิชาชีพชุมชน สามารถจัดการกับอุปสรรคของตนเอง

3

การกระตุ้นทางสติปัญญา (Intellectual Stimulation : IS)

หมายถึง การที่ผู้นำกระตุ้นผู้ตาม หรือสมาชิกวิชาชีพชุมชน ให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในวิชาชีพชุมชน ทำให้สมาชิกเกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ แสวงหาแนวทางใหม่ มาแก้ปัญหาในวิชาชีพชุมชน กระตุ้นให้สมาชิกรู้สึกว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ ทำให้สมาชิกเกิดความกล้าที่จะคิดสร้างสรรค์ นำเสนอสิ่งใหม่และแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง

4

การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration : IC)

หมายถึง การที่ ผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่สมาชิกวิชาชีพชุมชนเป็นรายบุคคล ทำให้สมาชิกรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ผู้นำจะส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของสมาชิกให้สูงขึ้น โดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาส ให้สมาชิกวิชาชีพชุมชนได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

5

ความซื่อสัตย์ : ผู้นำควรเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์และตรงไปตรงมาในการจัดการธุรกิจ โดยไม่มีการโกหกหรือปกปิดความจริง

6

ความโปร่งใส : ผู้นำควรเป็นคนที่เชื่อถือได้และมีความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจ โดยมีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาธารณะ และสามารถตรวจสอบได้โดยง่าย

7

การปฏิบัติตามกฎหมาย : ผู้นำควรปฏิบัติตามกฎหมายและมีความเข้าใจในข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ

8 การจัดการความขัดแย้ง : ผู้นำควรมีความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยตรงและแก้ไขโดยที่ไม่เป็นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

9 รับฟังและเข้าใจผู้อื่น : ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะเข้าใจและรับฟังผู้อื่นอย่างถูกต้อง และนำไปสู่การกระทำที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

10 เป็นผู้นำแบบกล้าหาญ : ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะเป็นผู้นำที่กล้าหาญ สามารถแสดงออกถึงความเชื่อของตนเองและตั้งตัวได้เมื่อเจอกับสถานการณ์ที่ต้องการความกล้าหาญ

11 สร้างความสัมพันธ์ที่ดี : ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในทีมและองค์กร โดยช่วยสร้างบรรยากาศที่สมาชิกรู้สึกสบายใจและมีสมาธิในการทำงาน

12 สร้างการสื่อสารที่ดี : ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะสร้างการสื่อสารที่ดีกับสมาชิกและผู้อื่นในองค์กร โดยช่วยสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวและพัฒนาธุรกิจ

13 ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ : ผู้นำที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะให้การสนับสนุนและช่วยเหลือสมาชิกในทุกสถานการณ์

4.2 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการวางแผน การออกแบบ การดำเนินงาน และการควบคุมกิจกรรมภายในวิสาหกิจ โดยผู้นำวิสาหกิจชุมชนจะมีบทบาทในการเป็นผู้กำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการทำงาน รวมถึงการสร้างและบริหารความเสี่ยง การจัดการทรัพยากร การวางแผนการเงิน และการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการและพันธมิตรธุรกิจอื่นๆ

การบริหารจัดการของผู้นำวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารเน้นการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพดีและราคาเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการผลิต การวางแผนการจัดส่งสินค้าที่เหมาะสม การบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อลดความเสี่ยงในการทำธุรกิจ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้าและผู้ใช้บริการ รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์และตราสินค้าที่ได้รับความไว้วางใจจากตลาดในการขยายตลาดและเพิ่มยอดขายของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารด้วยการทำการตลาด

การบริหารงานวิสาหกิจชุมชนด้วยความโปร่งใสเป็นการจัดการที่มุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้มีความโปร่งใสและเป็นธรรมในการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน โดยเราสามารถทำได้โดยการปฏิบัติตามหลักการต่อไปนี้ :

1) เปิดเผยข้อมูล : การเปิดเผยข้อมูลให้กับสมาชิกและประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรมและการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่การจัดการทรัพยากรไปจนถึงการเงินการเบิกจ่าย เป็นต้น โดยใช้ช่องทางต่างๆ เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย หรือสื่ออื่น ๆ

2) การบัญชีและการรายงาน : การจัดทำรายงานและการบัญชีที่ถูกต้องและเปิดเผยข้อมูลได้ชัดเจนเพื่อให้สมาชิกสามารถตรวจสอบการจัดการทรัพยากรและการเงินการเบิกจ่ายของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างถูกต้อง

3) การประชุมและการเลือกตั้ง : การเลือกตั้งกรรมการและการจัดทำระเบียบวิสาหกิจชุมชนต้องเป็นไปตามกฎหมายและสมาชิกทุกคนต้องได้รับสิทธิในการเข้าร่วมการประชุมและการลงคะแนนเลือกตั้ง

4) การตรวจสอบ : การตรวจสอบการจัดการทรัพยากรและการเงินการเบิกจ่ายของวิสาหกิจชุมชน

5) การสร้างรายได้ด้วยตนเอง : ผู้นำวิสาหกิจชุมชนสามารถเริ่มต้นการผลิตและขายผลิตภัณฑ์อาหารของกลุ่มเองเพื่อสร้างรายได้และเงินทุนในการพัฒนาธุรกิจ โดยสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์ และช่องทางการขายออนไลน์เพื่อเพิ่มโอกาสในการติดต่อลูกค้า

6) การขอทุนจากหน่วยงานภาครัฐ : ผู้นำวิสาหกิจชุมชนสามารถขอทุนจากหน่วยงานภาครัฐที่มีการจัดทำโครงการสนับสนุนธุรกิจชุมชนโดยการขอทุนจากหน่วยงานภาครัฐ จะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้เป็นการจัดหาแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส

7) การขอกู้จากองค์กรเอกชน : ผู้นำวิสาหกิจชุมชนสามารถขอกู้จากองค์กรเอกชนที่มีนโยบายสนับสนุนธุรกิจชุมชน โดยองค์กรเอกชนจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลและการปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้เป็นการจัดหาแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส

8) รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ : สังคมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไป

9) ความรู้และทักษะทางธุรกิจ : ผู้นำวิสาหกิจชุมชนควรมีความรู้และทักษะทางธุรกิจ เพื่อสามารถดำเนินการและจัดการธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการวางแผนธุรกิจ การจัดการการเงิน การตลาด และการจัดการทรัพยากรมนุษย์

10) ความเข้าใจในวิสาหกิจชุมชน : ผู้นำวิสาหกิจชุมชนควรมีความเข้าใจในวิสาหกิจชุมชน รวมถึงปรัชญาและวัตถุประสงค์ของวิสาหกิจชุมชน การดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมและพัฒนาชุมชน

11) ความเชี่ยวชาญในสาขาอาหาร : ผู้นำวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารควรมีความเชี่ยวชาญในสาขาอาหาร รวมถึงการเลือกวัตถุดิบ การผลิต การควบคุมคุณภาพ และการตรวจสอบการผลิตภัณฑ์

12) ความสามารถในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ : ผู้นำวิสาหกิจชุมชนควรมีความสามารถในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน

หมวดที่ 5

การผลิต (Production)

“การผลิต” หมายถึง การผลิตเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมาจากการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ การดำเนินการผลิตจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของการกระทำก่อนหลัง จากวัตถุดิบที่มีอยู่จะถูกแปลงสภาพให้เป็นผลผลิตที่อยู่ในรูปตามต้องการ เพื่อให้การผลิตบรรลุวัตถุประสงค์ จึงจำเป็นต้องมีการจัดการให้อยู่ในรูปของระบบการผลิต

5.1 การวางแผนการผลิต

การวางแผนการผลิต หมายถึง ขั้นตอนของการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในแผนการผลิตจะกำหนดเป้าหมายย่อยต่างๆ ที่กำหนดไว้ก่อนล่วงหน้า และจากเป้าหมายย่อยๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นเหล่านี้ ถ้าประสบผลสำเร็จก็จะส่งผลไปยังเป้าหมายที่ต้องการ

กำหนดเป้าหมายการผลิต

- 01 วิเคราะห์ลูกค้า ู้ความต้องการของลูกค้า
- 02 กำหนดชนิดผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่ผลิต โดยดูจากความต้องการของลูกค้าควบคู่กับศักยภาพและฐานทรัพยากรภูมิปัญญาของวิสาหกิจชุมชน
- 03 กำหนดเป้าหมายในการผลิต เพื่อกำหนดปริมาณการผลิตให้เหมาะสม มีการประสานผู้ซื้อเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยกำหนดแผนการผลิตเป็นแผนรายปี กำหนดจำนวนปริมาณการผลิต และมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับไว้ในแต่ละเดือน เพื่อแจ้งให้สมาชิก และผู้รับซื้อทราบ
- 04 การพยากรณ์การผลิตและแปรรูปอาหาร การคาดหมายความต้องการ (Demand) ในอนาคต เพื่อวางแผนเชิงปริมาณ อาทิเช่น การวางแผนกำลังการผลิต การวางแผนกำลังคน
- 05 การวางแผนกำลังการผลิต กำหนดระดับของการลงทุนในเครื่องจักรอุปกรณ์ และการ จัดการกำลังคน เพื่อให้ปริมาณการผลิตเพียงพอกับความต้องการ
- 06 การบริหารผลิตภัณฑอาหารแปรรูปที่มีอยู่ในคลังสินค้าต้องมีปริมาณสินค้าในการจัดเก็บไว้รอจำหน่ายอยู่ในระดับที่เหมาะสม และเพียงพอกับความต้องการลูกค้า สินค้าใดที่เข้าคลังสินค้าก่อนก็หมุนเวียนออกไปก่อน เช่น สินค้าที่เน่าเสียง่าย ป้องกันสินค้าหมดอายุหรือเน่าเสีย

5.2 การดำเนินงานการผลิต

การดำเนินงานการผลิต หมายถึง ขั้นตอนของการดำเนินการ จะเริ่มต้นได้ก็ต่อเมื่อรายละเอียดต่าง ๆ ในขั้นตอนการวางแผนได้ถูกกำหนดไว้ในแผนการผลิตเรียบร้อยแล้ว

1. ปัจจัยในการผลิต

01

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหารมีกำลังคนที่จะดำเนินงานด้านการผลิตผลิตภัณฑอาหารแปรรูป

02

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหารมีวัตถุดิบที่จะนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑอาหาร

03

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหารมีเครื่องจักร เครื่องมืออุปกรณ์

04

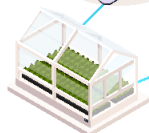
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหารมีพลังงาน เช่น การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการแปรรูปอาหาร

05

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหารมีเงินเพื่อใช้เป็นทุนในการบริหารจัดการ

2. กระบวนการผลิต

กำหนดขั้นตอนกระบวนการผลิตผลิตภัณฑที่แปรรูปอาหารของวิสาหกิจชุมชนที่ชัดเจน ก่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพดี มีความสม่ำเสมอ

- 1) มีการกำหนดขั้นตอนการเตรียมวัตถุดิบในการผลิต
- 2) มีการกำหนดขั้นการแปรรูปผลิตภัณฑอาหาร จนถึงการบรรจุผลิตภัณฑเพื่อการจัดจำหน่าย
3. การพัฒนาผลิตภัณฑและกระบวนการผลิต ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด โดยนำเอาเทคโนโลยีและวิธีการที่ทันสมัย มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการผลิต
  - 1) ผลิตผลิตภัณฑอาหารแปรรูปตัวใหม่ ให้มีความโดดเด่นทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด
  - 2) พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑอาหารแปรรูปให้ได้มาตรฐานความต้องการ โดยการสนับสนุนให้สมาชิกเข้าสู่ระบบ"การผลิตสินค้าปลอดภัยได้มาตรฐาน"
  - 3) มีระบบกระบวนการผลิตและแปรรูปอาหารที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

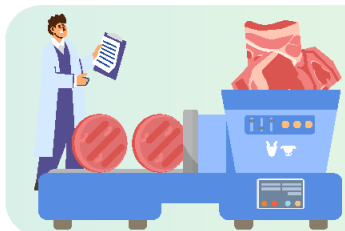
5.3 การควบคุมการผลิต

การควบคุมการผลิต หมายถึง การควบคุมเพื่อให้แน่ใจว่าสินค้าที่ผลิตออกมาตรงตาม ที่ลูกค้าต้องการ ตลอดจนคุณภาพของสินค้า ระหว่างการผลิตและคุณภาพของสินค้าที่ผลิตเสร็จสิ้น ขั้นตอนของการผลิตจะมีการตรวจตราให้คำแนะนำและติดตามผลเกี่ยวกับการดำเนินงานใน การผลิต ผ่านการควบคุมการผลิต เพื่อให้เป็นที่เชื่อถือได้ว่าจะบรรลุเป้าหมาย

การควบคุมการผลิตของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นสิ่ง สำคัญที่ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมีความเป็นไปได้ในการ จำหน่าย โดยการควบคุมการผลิตสามารถทำได้โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1) ตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบ : การเลือกวัตถุดิบ ที่มีคุณภาพสูงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผลิตภัณฑ์ อาหารมีคุณภาพดี ดังนั้น ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพ ของวัตถุดิบก่อนนำมาใช้ในการผลิต

2) ตรวจสอบกระบวนการผลิต : การตรวจสอบ กระบวนการผลิตเป็นสิ่งสำคัญในการควบคุมคุณภาพ ผลิตภัณฑ์อาหาร เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการผลิต ถูกต้องและสอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพ

3) ตรวจสอบการบรรจุภัณฑ์ : การบรรจุภัณฑ์ที่มี บทบาทสำคัญในการส่งเสริมการขายและคุณภาพ ของผลิตภัณฑ์อาหาร ดังนั้น จึงต้องมีการตรวจสอบ การบรรจุภัณฑ์ว่าสอดคล้องกับมาตรฐานและมี คุณภาพเพียงพอหรือไม่ตรวจสอบการเก็บรักษาสินค้า : การเก็บรักษาสินค้าเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ สินค้าคงคุณภาพ

หมวดที่ 6

วัตถุดิบ (Raw Material)

“วัตถุดิบ” หมายถึง วัตถุดิบที่ใช้เพื่อการแปรรูปอาหารเป็นผลิตภัณฑ์จากการเกษตร ได้แก่ ผลิตผลจากพืช ปศุสัตว์ และประมง เป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้เพื่อการผลิตในอุตสาหกรรมอาหาร วัตถุดิบจะเข้าสู่กระบวนการแปรรูปอาหาร และการถนอมอาหาร เพื่อเพิ่มมูลค่า และยืดอายุการเก็บรักษา

6.1 การจัดหาวัตถุดิบ

การจัดหาวัตถุดิบ หมายถึง การจัดหาวัตถุดิบสำหรับวิสาหกิจชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจและเป็นการสร้างรายได้สำหรับชุมชนในระยะยาวด้วย ดังนั้นวิธีการจัดหาวัตถุดิบที่ดีจะช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้มากขึ้นวิธีการจัดหาวัตถุดิบสำหรับวิสาหกิจชุมชนสามารถนำมาใช้มีดังนี้

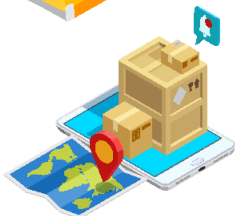
การผลิตเอง : การผลิตวัตถุดิบเองสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและควบคุมคุณภาพได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนด้วย

การเข้าซื้อ : ชุมชนสามารถเข้าซื้อวัตถุดิบจากภายนอกได้โดยตรง โดยเลือกซื้อจากผู้ขายที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสมกับการผลิตของชุมชน

การสั่งซื้อ : ชุมชนสามารถสั่งซื้อวัตถุดิบจากผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายที่มีคุณภาพและราคาที่เหมาะสมกับการผลิตของชุมชน

การนำเข้า : ถ้าวัตถุดิบที่ต้องการไม่มีในประเทศ ชุมชนสามารถนำเข้าจากต่างประเทศได้ โดยควรเลือกซื้อจากผู้จัดจำหน่าย

วางแผนในการจัดหาวัตถุดิบ

การวางแผนในการจัดหาวัตถุดิบสำหรับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถทำได้โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้:

1) การกำหนดวัตถุประสงค์ : กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการจัดหาวัตถุดิบเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีตลาดรองรับ โดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ เช่น ความต้องการของตลาด การผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และการลดต้นทุน

2) การวางแผนการจัดหาวัตถุดิบ : ใช้ข้อมูลจากวัตถุประสงค์เพื่อวางแผนการจัดหาวัตถุดิบอย่างเหมาะสม โดยให้พิจารณาปัจจัยต่างๆ เช่น ปริมาณวัตถุดิบที่ต้องการ ความสามารถในการจัดหาวัตถุดิบ และการควบคุมคุณภาพของวัตถุดิบ

3) การค้นหาแหล่งจัดหาวัตถุดิบ : หากได้กำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนการจัดหาวัตถุดิบแล้ว ให้เริ่มต้นการค้นหาแหล่งจัดหาวัตถุดิบที่ต้องการ โดยสามารถค้นหาได้โดยติดต่อผู้ผลิตหรือ ผู้จัดจำหน่ายโดยตรง หรือการใช้โซเชียลมีเดียหรือเว็บไซต์ออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชน

4) การตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบ : การตรวจสอบการตรวจสอบปริมาณว่ามีปริมาณตามที่กำหนดหรือไม่ โดยใช้เครื่องมือวัดปริมาณเช่น เครื่องชั่งหรือเครื่องวัดปริมาณอื่นๆ การตรวจสอบสิ่งเจือปน ตรวจสอบว่าวัตถุดิบมีสิ่งเจือปนอย่างไรบ้าง เช่น สารพิษหรือสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค เช่น เชื้อโรค ฯลฯ และการตรวจสอบวันหมดอายุ ตรวจสอบวันหมดอายุของวัตถุดิบว่าอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้หรือไม่

6.2 คุณภาพวัตถุดิบ

คุณภาพวัตถุดิบ หมายถึง ผลิตภัณฑ์อาหารที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ในการผลิตวัตถุดิบทางการเกษตร มีการนำหลักการการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด หรือที่เรียกว่า Good Agricultural Practice (GAP) เช่น การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (Good Agriculture Practices: GAP) มุ่งให้เกิดกระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย ปลอดภัยจากศัตรูพืชและคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค ประกอบด้วย ข้อกำหนดเรื่อง แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การเก็บรักษา และขนย้ายผลิตผลภายในแปลง การบันทึกข้อมูล การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผล คุณภาพดี และการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวที่ดี

การกำหนดคุณภาพวัตถุดิบเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงได้โดยต่อเนื่อง โดยสามารถทำได้โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1) เลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพดี : การเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพดีเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูง โดยต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ เช่น ความสดของวัตถุดิบ ความสมบูรณ์ของวัตถุดิบ การตรวจสอบว่ามีสารปนเปื้อนหรือไม่ เป็นต้น

2) ตรวจสอบและติดตามแหล่งผลิต : วิสาหกิจชุมชนควรติดตามแหล่งผลิตวัตถุดิบที่ใช้ ในการผลิตสินค้า เพื่อประกันว่าวัตถุดิบมาจากแหล่งผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัย โดยต้องมีการตรวจสอบการผลิตวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ในการผลิตสินค้าโดยสม่ำเสมอ

3) การจัดการและเก็บรักษาวัตถุดิบ : การจัดการและเก็บรักษาวัตถุดิบเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้วิสาหกิจชุมชนสามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพสูงได้โดยต่อเนื่อง โดยต้องดูแลปัจจัยต่างๆ เช่น การจัดเก็บวัตถุดิบในที่ที่อากาศถ่ายเท ปราศจากแมลง

6.3 การเก็บรักษาวัตถุดิบ

การเก็บรักษาวัตถุดิบ หมายถึง การเก็บรักษา วัตถุดิบที่ใช้สำหรับการแปรรูปอาหาร ส่วนใหญ่เป็นอาหารสด เช่น ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ซึ่งเน่าเสียได้ง่ายด้วยจุลินทรีย์ (microbial spoilage) ปฏิกริยาทางชีวเคมี ทำให้คุณภาพของวัตถุดิบเสื่อมลงตลอดเวลา จึงต้องมีวิธีการเก็บรักษาให้เหมาะสม เพื่อชะลอการเสื่อมเสีย

การเก็บรักษาวัตถุดิบเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชน กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑอาหาร เพราะวัตถุดิบที่เก็บรักษาไม่ดีอาจทำให้สินค้าที่ผลิตออกมาไม่มีคุณภาพ ดังนั้นการเก็บรักษาวัตถุดิบควรปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้:

4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของวัตถุดิบ :

การตรวจสอบว่าวัตถุดิบมีความสมบูรณ์และสมบูรณ์แบบหรือไม่ เช่น ไม่มีหิน ทราย หรือวัตถุปนเปื้อนอื่นๆ ที่อาจเกิดความเสียหายต่อสินค้าที่ผลิตออกมา

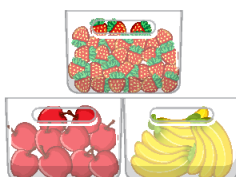
5) การเลือกใช้พื้นที่เก็บ :

การเลือกใช้พื้นที่เก็บที่เหมาะสม เช่น พื้นที่ที่มีความชื้นสูงหรือไม่มีแสงแดด เป็นต้น

6) การเก็บที่อุณหภูมิและความชื้นที่เหมาะสม :

การเก็บวัตถุดิบที่อุณหภูมิและความชื้นที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อรา แบคทีเรีย และสิ่งปนเปื้อนอื่นๆ ซึ่งอาจทำให้สินค้าไม่สามารถนำไปผลิตสินค้าได้

7) การเก็บในภาชนะที่เหมาะสม :

ในภาชนะที่เหมาะสม เช่น ถุงพลาสติก หรือภาชนะที่มีความแข็งแรงเพียงพอที่จะรองรับ

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2565. วิสาหกิจชุมชนดีเด่น ปี 2564. นิเวศรรวมการพิมพ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2556. กอดบกรเรียนวิสาหกิจชุมชนดีเด่น. กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2562. คู่มือการดำเนินงานกิจการวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพฯ.
- กิ่งสาดล กนกหงษ์. 2561. “แนวทางการพัฒนาและการจัดการเครือข่ายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพืชผักอินทรีย์ จังหวัดเชียงใหม่.” วารสารการพัฒนารวมและคุณภาพชีวิต. 6, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 261-270.
- นฤมล เพ็ญศรีอรุณ. 2561. “ภาวะผู้นำกับการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด.” วารสาร มจร มนุษย์ศาสตร์ปริทรรศน์. 4, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม) : 117 - 125.
- พิมพ์เพ็ญ พรเดลิพพงศ์ และนิริยา รัตนพานนท์. 2566. Raw material / วัตถุดิบ. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <https://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/0464./raw-material>, 14 มีนาคม 2566.
- พัฒนกุล อ่อนสำลี. 2564. “การปรับตัวของวิสาหกิจชุมชนในสภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019.” วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 23, 1 (มกราคม – มิถุนายน) : 195-205.
- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. 2564. รายงานสรุปประเภทกิจการวิสาหกิจชุมชน. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://smce.doe.go.th/smce1/report/select_report_smce.php?report_id=17, 5 กันยายน 2564.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. 2545. “ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.” วารสารสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- วันกนา รอดประเสริฐ และกฤตยล กองธรรมสภิต. 2565. “การพัฒนากลยุทธ์การตลาดของวิสาหกิจชุมชนข้าวคนเมืองชลบุรี.” วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ. 7, 6 (มิถุนายน) : 317 - 333.
- โคกิชูว์ วงษ์กลมละครฐ์. 2564. “การพัฒนารูปแบบศักยภาพผู้บริหารหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว.” วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง. 11, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) : 1-4.
- อัจฉรา มานิทย์. 2558. การกอดบกรเรียนคุณลักษณะผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนเคบหมู เทศบาลเมืองแม่ใจ จังหวัดเชียงใหม่. หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมเกษตร.
- เอกวิณ ทาณะนิค. 2565. ปี 2564 ไทยส่งออกสินค้าอาหาร มูลค่ากว่า 1,100,000 ล้านบาท รมก็อยู่ในอันดับที่ 13 ของโลก. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG220124194327960>, 15 กุมภาพันธ์ 2565.
- Bass, B. M., & Riggio, R. E. 2006. Transformational leadership. NJ: Erlbaum, Mahwah.
- Certo, S. C. 2000. Modern Management. Prentice-Hall, New Jersey.
- Stephen R. Covey, (1992). Principle-Centred Leadership. London: Simon and Schuster Ltd., pp. 326.

ภาคผนวก

42

คู่มือปฏิบัติการรับตัวผู้ก่อเหตุไปของวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มแม่แปรรูปและผลิตกินอาหาร ทากกลางตอนล่าง

วิสาหกิจชุมชนจันทมะพร้าวทับสะแก

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดเศรษฐกิจบ้านธรรมรัตน์

วิสาหกิจชุมชนไวน์กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศรีชุมแสง

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปอาหารฮาลาลเนื้อสัตว์เพชรบุรี

วิสาหกิจชุมชนขนมหวานบ้านห้วยโรง

วิสาหกิจชุมชนทอมน้ำตาลโตนด

วิสาหกิจชุมชนวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรสร้างสรรค์

วิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารทะเลบ้านกระช้ำขาว

วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองสำโรง

ผู้จัดทำ

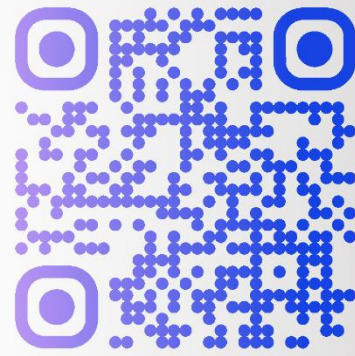
เปรมระพี อูยามาวีร์หิรัญ

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาคุุณภัณฑศาสตร
สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

RMUTP

QR CODE

คู่มือรูปแบบการปรับตัววิถีชีวิตไปองวิสาหกิจชุมชน
กลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ภาคกลางตอนล่าง

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ นามสกุล นางสาวเปรมระพี อูยามาวีร์หิรัญ
วัน เดือน ปีเกิด 24 มกราคม 2525
ที่อยู่ปัจจุบัน 16/107 หมู่ 5 ตำบลศาลากลาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	2550
คหกรรมศาสตรบัณฑิต	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตโชติเวช	2547
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)	โรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม	2543

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

สาขาวิชาอาหารและโภชนาการ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ที่อยู่ : 168 ถนนศรีอยุธยา แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

